

AREMARK
KOMMUNE

Møteinnkalling

Utvalg: Kommunestyret
Møtested: , Furulund Allbrukshus
Dato: 28.05.2020
Tidspunkt: 18:00

Eventuelt forfall må meldes snarest på e-post: post@aremark.kommune.no
Utvalgssekretær innkaller vararepresentanter.
Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed.

Håkon Tolsby
leder

Mary Anne Gløboden
utvalgssekretær

Saksliste

Utvalgs- saksnr	Innhold	Unntatt offentlighet
PS 30/20	Godkjenning av innkalling	
PS 31/20	Godkjenning av saksliste	
PS 32/20	Godkjenning av protokoll fra forrige møte	
PS 33/20	Finansiering og prosjektplan for kommunale vann- og avløpsledninger tilknytning Skodsbergåsen hyttefelt	
PS 34/20	Prosjektplan og finansiering av asfaltering og lyssetting på uteområder ved skolen og asfaltering og ladepunkter ved rådhuset	
PS 35/20	Høringssvar - domstolstruktur	
PS 36/20	Forslag til revidert forskrift om Politivedtekt for Aremark kommune	
PS 37/20	Granskningsrapport	
PS 38/20	Oppfølgingsrapport forvaltningsrevisjon "Grunnskole - Tiltak og planer mot mobbing"	
PS 39/20	Arealplanen - Innspill etter 2.gangs høring	
PS 40/20	Orienteringer	
PS 41/20	Referatsaker	
PS 42/20	Grunngitte spørsmål etter §20 i reglement for utvalg	
PS 43/20	Forespørsler/interpellasjoner	

PS 30/20 Godkjenning av innkalling

PS 31/20 Godkjenning av saksliste

PS 32/20 Godkjenning av protokoll fra forrige møte

AREMARK
KOMMUNE

Arkiv:

Arkivsaksnr: 2020/171-11

Saksbehandler: Maiken Balder

Saksframlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Formannskap	86/20	14.05.2020
Kommunestyret	33/20	28.05.2020

Finansiering og prosjektplan for kommunale vann- og avløpsledninger tilknytning Skodsbergåsen hyttefelt

Vedlegg

1 Prosjektplan Skodsbergåsen

Saksopplysninger

Skodsbergåsen hytteforening har i brev av 17.04.18 bedt kommunen om å etablere et annet tilkoblingspunkt hvor de kan kople seg til kommunens vann- og avløpsledninger enn hva kommunen hadde lagt opp til, og at kommunen dekker denne kostnaden.

Vedtaket SAK 17/209 i formannskapet 21.06.2018.

Formannskapet er positivt innstilt til å imøtekomme Skodsbergåsen hyttefelt. Formannskapet ber rådmannen gå i dialog for å fremforhandle en økonomisk forsvarlig avtale.

Vedtaket er fattet basert på informasjon om et grovt kostnadsoverslag basert på erfaringstall i 2018 på ca. 500' for en jordgrøft.

Kommunestyret vedtok i budsjett for 2019 at:

Prioritere prosjektene:

- 1. Skodsberg hyttefelt*
- 2. Buer Hyttefelt*
- 3. Separer vann i Lillebyåsen Fossdal/Fossbykollen/Fossbyåsen*

Prosjekt 1 og 2 skal være senest påbegynt Q 2 og ferdig Q 3, prosjekt 3 skal være ferdig i 2019.

Kommunestyret vedtok 12.12.2019 i Budsjett 2020 og økonomiplan 2020-2023:

Investeringer over en million.

Rådmann bes legge frem alle planlagte investeringer med totalbudsjett over 1.000.000 fram for formannskapet for godkjenning, før igangsettelse og med prosjektplan og budsjett.

Vurdering

Kommunestyret har vedtatt at hyttene på Skodsbergåsen skal koble seg til kommunalt vann og avløp. Tilkopling av blant annet hyttene på Skodsbergåsen har vært en forutsetning for selvkostberegningene når det gjelder vann og avløp og de investeringene som er gjort på områdene. Kommunen mangler i dag imidlertid tydelig hjemmelen for å pålegge dette. Denne hjemmelen er tenkt ivaretatt i kommuneplanens arealdel som er under behandling.

Basert på kommunestyrets vedtak i desember 2018 har rådmannen jobbet med representant for Skodsbergåsen VA lag for å få gjennomført tilknytningen. Det var satt tidskrav til gjennomføring av tilknytningen.

I budsjett for 2020 lå samme forutsetning om tilkobling av Skodsbergåsen hytteområde og rådmannen engasjerte Multiconsult AS til å utarbeide konkurransegrunnlaget for totalentreprise og til å stå som ansvarlig søker for tiltaket.

Rådmannen sendte ut konkurransegrunnlaget til 5 entreprenører. Det kom inn 3 fullstendige tilbud innen fristen. Det billigste var på kr 1.489.000,- ekskl. mva og kom fra Park & Anlegg A/S. Dette er en vesentlig økning fra hva som ble antydnet av entreprenør i 2018.

Ideelt sett bør kommunen i samarbeid med Skodsberg hyttefelt/velforening komme frem til en strategi som medfører at alle hytter med innlagt vann kopler seg til kommunens nett. Det er påkrevd med godkjent utslipp dersom man har innlagt vann.

Aremark kommune avtalte med Skodsbergåsen hyttefelt at 52 abonnenter har forpliktet seg til å koble seg til anlegget. Av disse har 50 allerede innlagt vann og har betalt tilkoplingsgebyr for vann. 2 abonnenter blir nye på både vann og avløp. Dette vil bety kr. 1.850.000,- i inntekter fra tilkoplingsgebyrer for kommunen. I tillegg får kommunen inn kommunale avgifter på vann og avløp fra disse hvert år framover. Det er totalt 88 hytter på området og det er et håp at flere vil knytte seg til når anlegget er opparbeidet.

I byggesaken for nettet inne på hyttefeltet er det søkt om et tiltak som omfatter alle hytter 52. Det er fakturert byggesaksgebyr som også er inntekt. Skodsbergåsen VA skal ikke kjøpe villapumpestasjoner for kommunen.

Saken om tillatelse til tiltak for tilførselsledning til kommunen er tenkt behandlet i DUV 07.05.2020. Byggesaksgebyret er innarbeidet i prosjektplan,

På oppdrag fra rådmannen har Cowi laget en modell for vannforsyningssystemet i kommunen. Denne skal ligge til grunn for revisjon av kommunens revisjon av *Hovedplan Vann, avløp og miljø*. Modellen viser at det er behov for en trykkøkingsstasjon for å kunne gi minimumstrykk på 2,5 bar i tilkoblingspunktet. Denne kostnaden bidrar vesentlig til den høye totalsummen.

Av prosjektplanen fremkommer de ulike kostnadene i prosjektet. Rådmannen viser til denne som er vedlagt for detaljer rundt de ulike postene. Totalsummen for prosjektet er kr 2.100.000,- eks mva. Fordelingen mellom vann og avløp er henholdsvis 1.411.250,- for vann og 688.750,- for avløp. Dette inkluderer 10% i uforutsette utgifter. Prosjektet er allerede finansiert gjennom budsjettvedtak for 2020. Det skal ikke foretas et nytt låneopptak for dette prosjektet slik at det er ikke behov for et nytt finansieringsvedtak.

Rådmannen finner grunn til å påpeke et usikkerhetsmoment som knytter seg til et forhold som Skodsbergåsen VA har tatt opp med kommunen. Det gjelder dekning av kostnader for

avløspumpestasjonen i tilknytningspunktet; «Skodsbergåsen Hyttefelt stiller spørsmål ved om kommunen har hjemmel for å forskjellsbehandle utbygging av infrastruktur i hytteområdet og boligområde; hvorfor bygger ikke kommunen infrastrukturen i hyttefeltet men bygger ut i områder med spredt bolighus. Aremark Kommune skal som vi har orientert om tidligere undersøke dette spørsmålet nærmere.»

Saken her gjelder spesifikt kostnadene for «hovedpumpestasjon», som skal pumpe fra hyttefeltet og ut til kommunalt nett.

«Vår informasjon sier at denne dekkes av kommunen for Buer/Tangenåsen hyttefelt, med begrunnelse av at noen fastboende også skal tilkobles denne ledningen. Saken her gjelder spesifikt kostnadene for «hovedpumpestasjon», som skal pumpe fra hyttefeltet og ut til kommunalt nett.

Rådmannen har tilbakevist at kommunen vil dekke denne kostnaden på grunn av likhetsprinsippet. De andre hyttefeltene har selv dekket denne kostnaden. Skodbergåsen VA har imidlertid ikke slått seg til ro med dette.

Rådmannens innstilling

Prosjektplan for etablering av kommunale vann- og avløpsledninger for tilknytning til Skodsbergåsen hytteområde datert 05.05.2020 godkjennes.

Prosjektet finansieres ved allerede bevilgede midler vedtatt i forbindelse med budsjett for 2020 i KS sak 126/19 12.12.2020.

Behandling i Formannskap - 14.05.2020

Rådmannens innstilling

Prosjektplan for etablering av kommunale vann- og avløpsledninger for tilknytning til Skodsbergåsen hytteområde datert 05.05.2020 godkjennes.

Prosjektet finansieres ved allerede bevilgede midler vedtatt i forbindelse med budsjett for 2020 i KS sak 126/19 12.12.2020.

Behandling

Rådmannens innstilling enstemmig vedtatt.

Vedtak

Prosjektplan for etablering av kommunale vann- og avløpsledninger for tilknytning til Skodsbergåsen hytteområde datert 05.05.2020 godkjennes.

Prosjektet finansieres ved allerede bevilgede midler vedtatt i forbindelse med budsjett for 2020 i KS sak 126/19 12.12.2020.

AREMARK
KOMMUNE

Prosjektplan for etablering av tilkoblingspunkt til kommunalt vann- og avløpsnett for Skodsbergåsen hyttefelt

Bakgrunn:

Skodsbergåsen hytteforening har i brev av 17.04.18 bedt kommunen om å etablere et annet tilkoblingspunkt hvor de kan kople seg til kommunens vann- og avløpsledninger enn hva kommunen har lagt opp til, og at kommunen dekker denne kostnaden. Kommunestyret har i forbindelse med budsjett vedtatt at blant annet Skodsbergåsen hyttefelt skal koples til offentlig VA. Rådmannen har jobbet med gjennomføring av dette.

Kommunestyret vedtok 12.12.2019 i sak *Budsjett 2020 og økonomiplan 2020-2023*:

Rådmann bes legge frem alle planlagte investeringer med totalbudsjett over 1.000.000 fram for formannskapet for godkjenning, før igangsettelse og med prosjektplan og budsjett.

Denne prosjektplanen er en oppfølging av dette vedtaket.

Kostnadsoversikt for prosjektet:

Tekst	Beløp
Prosjektering og ansvarlig søker. Multiconsult	101 500,00
Tilbud fra P&A	1 489 000,00
Anleggsbidrag Hafslund. Strøm til TrykkFS	64 500,00
Behandlings gebyrer til Aremark kommune	20 000,00
Elektroarbeider trykkforsterkningsstasjon	20 000,00
Tilkopling av overvåkningssystemer Gard	150 000,00
Tilkopling SD- anlegg og fiber	50 000,00
Trekkerør for fiber i hele traséen	10 000,00
Vannmåler i trykkøkerstasjon	5 000,00
Div. uforutsett 10%	190 000,00
Totalt ekskl. mva.	2 100 000,00

Fordelingen mellom vann og avløp er henholdsvis 1.411.250,- for vann og 688.750,- for avløp

Tidsplan.

I konkurransegrunnlaget er det forutsatt kontraktsinngåelse i uke 19.

- Oppstart så snart som mulig
- Ferdigstillelse 01.09.2020

Konklusjon:

Aremark kommune har inngått avtale med Skodsbergåsen hyttefelt om å bekoste tilførselsledning til avtalens tilkoblingspunkt. Skodsbergåsen hyttefelt er i gang med sitt interne prosjekt slik at kommunen er forpliktet til å ha tilførselsledning klar for tilkopling i løpet av høsten 2020.

AREMARK
KOMMUNE

Prosjektplan for etablering av tilkoblingspunkt til kommunalt vann- og avløpsnett for Skodsbergåsen hyttefelt

Mvh

Teknisk

05.05.2020

Saksframlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Formannskap	89/20	14.05.2020
Kommunestyret	34/20	28.05.2020

Prosjektplan og finansiering av asfaltering og lyssetting på uteområder ved skolen og asfaltering og ladepunkter ved rådhuset

Vedlegg

- 1 Prosjektplan per 07.05.2020 asfaltering mm skole og rådhus
- 2 Vedlegg 1 til prosjektplan asfaltering skole
- 3 Vedlegg 2 til prosjektplan asfaltering - rådhus

Saksopplysninger

I budsjettvedtak for 2020 (KS sak 126/19 – 12.12.2019) ble det vedtatt å bevilge kr 1.000.000,- inkl mva til ferdigstillelse av uteområder på skolen samt kr 187.500,- inkl mva til asfaltering ved rådhuset samt etablering av ladestasjoner for elbil samme sted.

Utarbeidet kostnadsoversikt som følger vedlagt saken viser seg at arbeidene ved skolen blir vesentlig billigere enn bevilgning vedtatt kommunestyret i desember og arbeidene ved rådhuset vesentlig dyrere enn bevilgning vedtatt av kommunestyret i desember.

Vurdering

Rådmannen har innhentet priser for begge investeringene. Det viser seg at arbeidene i det omfang rådmannen anbefaler er vesentlig billigere enn vedtatt budsjett for arbeidene ved skolen og vesentlig dyrere for arbeidene ved rådhuset.

Rådmannen mener det er behov for en vesentlig oppgradering av uteområdene ved rådhuset slik at dette blir langt mer representativt enn i dag. Det er en symbolikk i hvordan besøkende blir møtt når man kommer til et rådhus. En oppgradering foran rådhuset vil også bidra til en forskjøning av sentrum, og gjøre det enklere og brøyte ved bygget.

Arbeidene ved skolen er etterlengtet å få gjort. Dette har med elevenes og de ansattes trivsel og helse å gjøre. En ferdigstilling vil føre til mindre slitasje av gulvene i på skolen. Mye sand og grus dras inn slik det er nå. Rådmannen anser at det ikke er behov for en utvidelse av belysningen på plassene rundt skolen slik at i forslaget til budsjett er det tatt med reparasjon av en mast samt fjerning av et tidligere mastefundament.

Det er lagt inn 10% uforutsett i begge kostnadsoverslagene.

For å få gjennomført begge prosjektene som ønsket foreslår rådmannen en budsjettjustering mellom prosjektene men poengterer at man vil holde seg under samlede bevilgende summen for prosjektene samlet sette dvs under kr. 1.187.500,- inkl mva. Det er laget en felles prosjektplan ettersom arbeidene anbefales sett i sammenheng og er tenkt utført i samme tidsrom – sommeren 2020. Kostnader i prosjektplanen viser et budsjett for asfaltering og lyssetting på skolen på kr 485.180 eks mva som er kr 606.475 inkl mva. For rådhuset viser budsjett i prosjektplanen 392.500,- eks mva som er kr. 490.625 inkl mva. Til sammen blir dette kr 877.680,- eks mva og 1.097.100,- inkl mva. Rådmannen anbefaler derfor en budsjettjustering på 250.000 eks mva

Folkehelse

Det er svært positivt at asfaltarbeidene særlig ved skolen blir utført for å minske plager fra svevestøv på uteområdene. I tillegg vil arbeidene ha en positiv effekt på trivsel for de som ferdes på skolen og rådhuset.

Rådmannens innstilling

Prosjektplan for *Aremark skole – asfaltering og lyssetting og Uteområde og el-ladepunkter rådhuset* datert 05.05.2020 godkjennes.

Prosjektene finansieres ved allerede bevilgede midler vedtatt i forbindelse med budsjett for 2020 i KS sak 126/19 12.12.2020. Det budsjettjusteres kr 250.000 eks mva som er 312.500 inkl mva fra prosjektet *Aremark skole – asfaltering og lyssetting* konto 02306.4331.222.432 til prosjektet *Uteområde og el-ladepunkter rådhuset* konto 02307.4330.130.467 med tilhørende finansiering.

Behandling i Formannskap - 14.05.2020

Rådmannens innstilling

Prosjektplan for *Aremark skole – asfaltering og lyssetting og Uteområde og el-ladepunkter rådhuset* datert 05.05.2020 godkjennes.

Prosjektene finansieres ved allerede bevilgede midler vedtatt i forbindelse med budsjett for 2020 i KS sak 126/19 12.12.2020. Det budsjettjusteres kr 250.000 eks mva som er 312.500 inkl mva fra prosjektet *Aremark skole – asfaltering og lyssetting* konto 02306.4331.222.432 til prosjektet *Uteområde og el-ladepunkter rådhuset* konto 02307.4330.130.467 med tilhørende finansiering.

Behandling

Representanten Alf Ulven (H) fremmet følgende forslag:

Gjennomføre foreslåtte investering på skolen med tilhørende foreslåtte finansiering, men ikke gjennomføre investeringen i forbindelse med Rådhuset.

Representanten Marte Espelund-Sande (Sp) fremmet følgende forslag:

Formannskapet ber rådmann vurdere om det er mulig, innenfor budsjett, å samtidig utbedre hull ved oppkjørsel til Fosbykollen sykehjem og på kommunale veier i Fosbyåsen, Lilleby og Lillebyåsen. Samt 1-2 lyspunkt mellom skolen og idrettshallen.

Votering: Espelund- Sandes forslag ble enstemmig vedtatt. Ulvens forslag fikk en stemme og falt (H). Innstillingen ble vedtatt mot en stemme (H).

Vedtak

Prosjektplan for *Aremark skole – asfaltering og lyssetting og Uteområde og el-ladepunkter rådhuset* datert 05.05.2020 godkjennes.

Prosjektene finansieres ved allerede bevilgede midler vedtatt i forbindelse med budsjett for 2020 i KS sak 126/19 12.12.2020. Det budsjettjusteres kr 250.000 eks mva som er 312.500 inkl mva fra prosjektet *Aremark skole – asfaltering og lyssetting* konto 02306.4331.222.432 til prosjektet *Uteområde og el-ladepunkter rådhuset* konto 02307.4330.130.467 med tilhørende finansiering.

Formannskapet ber rådmann vurdere om det er mulig, innenfor budsjett, å samtidig utbedre hull ved oppkjørsel til Fosbykollen sykehjem og på kommunale veier i Fosbyåsen, Lilleby og Lillebyåsen. Samt 1-2 lyspunkt mellom skolen og idrettshallen.

AREMARK
KOMMUNE

Prosjektplan for asfaltering og lyssetting ved Aremark skole og utearealer ved rådhuset 07.05.2020

Bakgrunn:

Det er tidligere gjennomført en omfattende ombygging av Aremark skole. I forbindelse med dette prosjektet ble det foretatt en del gravearbeider. Prosjektet ble avsluttet uten at utomhusarealer ble satt i stand og asfaltert. Det er også gjort en kartlegging av utvendig belysning på skolen som viser at ingen av armaturene i lysmastene i skolegården lyste. I budsjett for 2020 er det vedtatt å utføre disse arbeidene i løpet av 2020, og sommeren er den beste tiden å gjøre dette på av hensyn til drift på skolen. Det er satt av kr 1.000.000,- inkl mva til dette i budsjettet for 2020.

I budsjettet er det satt av kr 187.000,- inkl mva for utearbeider og el-bil ladere ved Rådhuset. Til sammen 1.187.500,- inkl mva som er 950.000,- eks mva.

Prosjektplan

Arealer som ønskes asfaltert er registrert på kartutsnitt og oppmålt. Det er sendt ut forespørsler om asfaltering til 6 stk entreprenører og det kom inn 3 stk komplette tilbud innen fristen. Høvik Grus og Anlegg AS hadde det gunstigste tilbudet for Aremark kommune. I forespørselen på asfaltering har vi også tatt med asfaltering av plass ved Rådhuset i et omfang som rådmannen ønsker. Se vedlagte skisser for omfang av arbeidene.

Vi har innhentet tilbud fra Installatøren AS som vi har rammeavtale med på lyssetting på skolen. Konkurransetsetting vurderes også her for å sikre at kommunen får den gunstige prisen.

Kostnadsoversikt for arbeidene ved skolen – priser eks mva:

område	Tekst	Enh.	mengde	pris	sum
	Utbedring av master fra 1-8		1,0	100000,00	100 000,00
	Asfaltering i skolegård				
1	Asfaltering av plass	m2	300,0	225,00	67 500,00
2	Asfaltering av plass	m2	200,0	245,00	49 000,00
2	Frostsikring sluk	m	20,0	350,00	7 000,00
	levering og montering varmekabel	rs	1,0	6000,00	6 000,00
3	Asfaltering plass	m2	60,0	333,00	19 980,00
3	Taknedløp. Sammenkobling og asfaltering	Stk	3,0	1900,00	5 700,00
	Legger til 400 m2 for å ha noe gå på for reasfaltering	m2	400,0	250,00	100 000,00
	Diverse mindre områder	rs	1,0	100000,00	100 000,00
	Soping av skolegård (forutsatt inkl i asfalttilbudet)				
	Uforutsett				30 000,00
	Sum kostnader for prosjektet				485 180,00

AREMARK
KOMMUNE

**Prosjektplan for
asfaltering og lyssetting ved Aremark skole
og utearealer ved rådhuset
07.05.2020**

**Kostnadsoversikt for arbeider ved rådhuset – priser eks mva:
utvidelse av parkering og asfaltering samt elbil ladere for 2 biler:**

Del 2. Plasser ved Rådhuset

Graving og plantering for asfaltering syd for bygget				35 000,00
Asfaltering ved Rådhuset	m2	900,00	250,00	225 000,00
Utvidelsen	m2	250,00	250,00	62 500,00
Levering og montering av to stk ladestasjoner for 35 A				35 000,00
Diverse uforutsett				35 000,00
Sum ved rådhuset				392 500,00

Avtale på asfaltering er skrevet og bestilt med forbehold om avregning areal og omfang ved rådhuset.

El arbeider er ikke avtalt men priser er innhentet via rammeavtale.

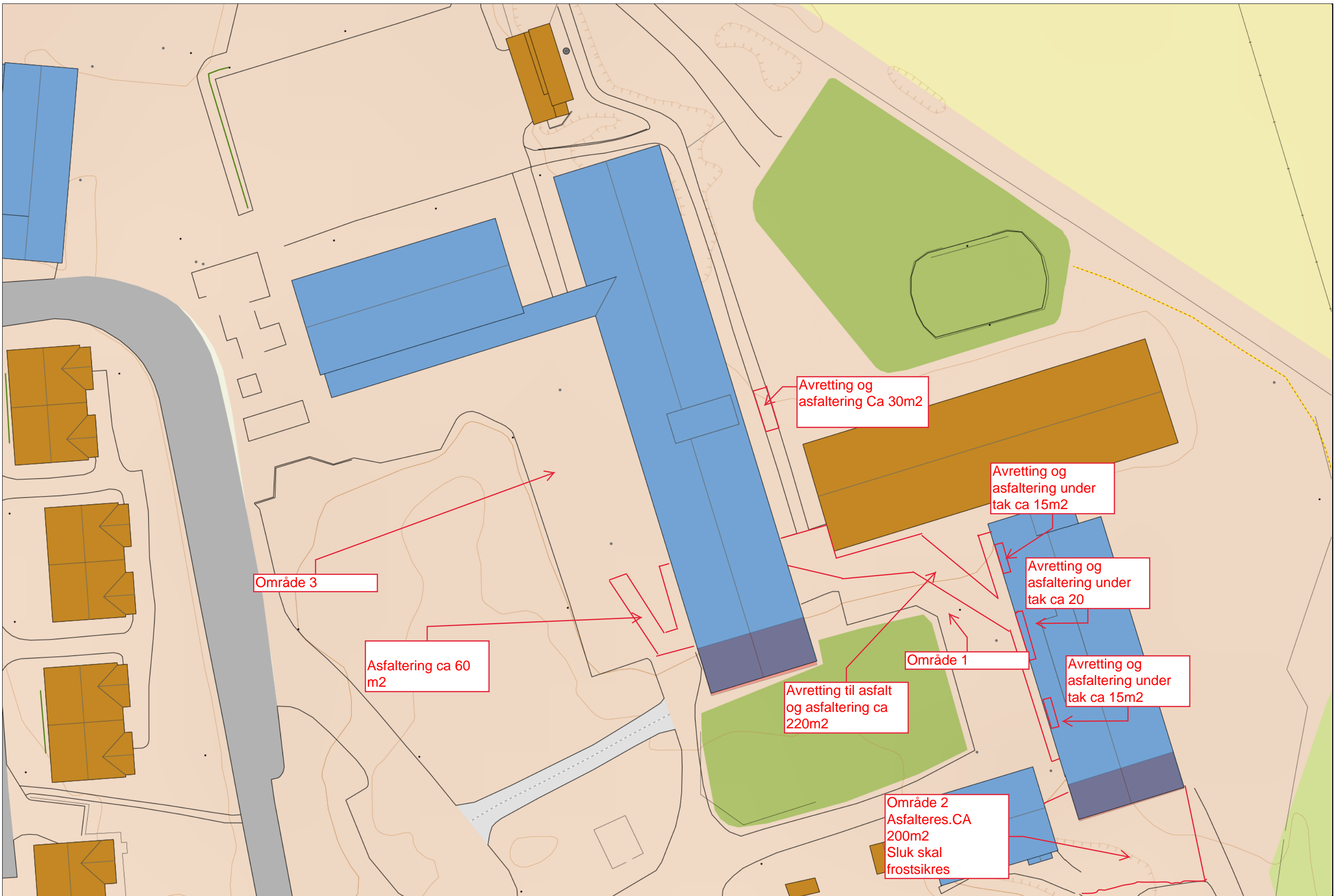
Tidsplan for arbeidene på begge steder.

- Oppstart etter 20. juni 2020
- Ferdigstillelse innen 14.08.2020

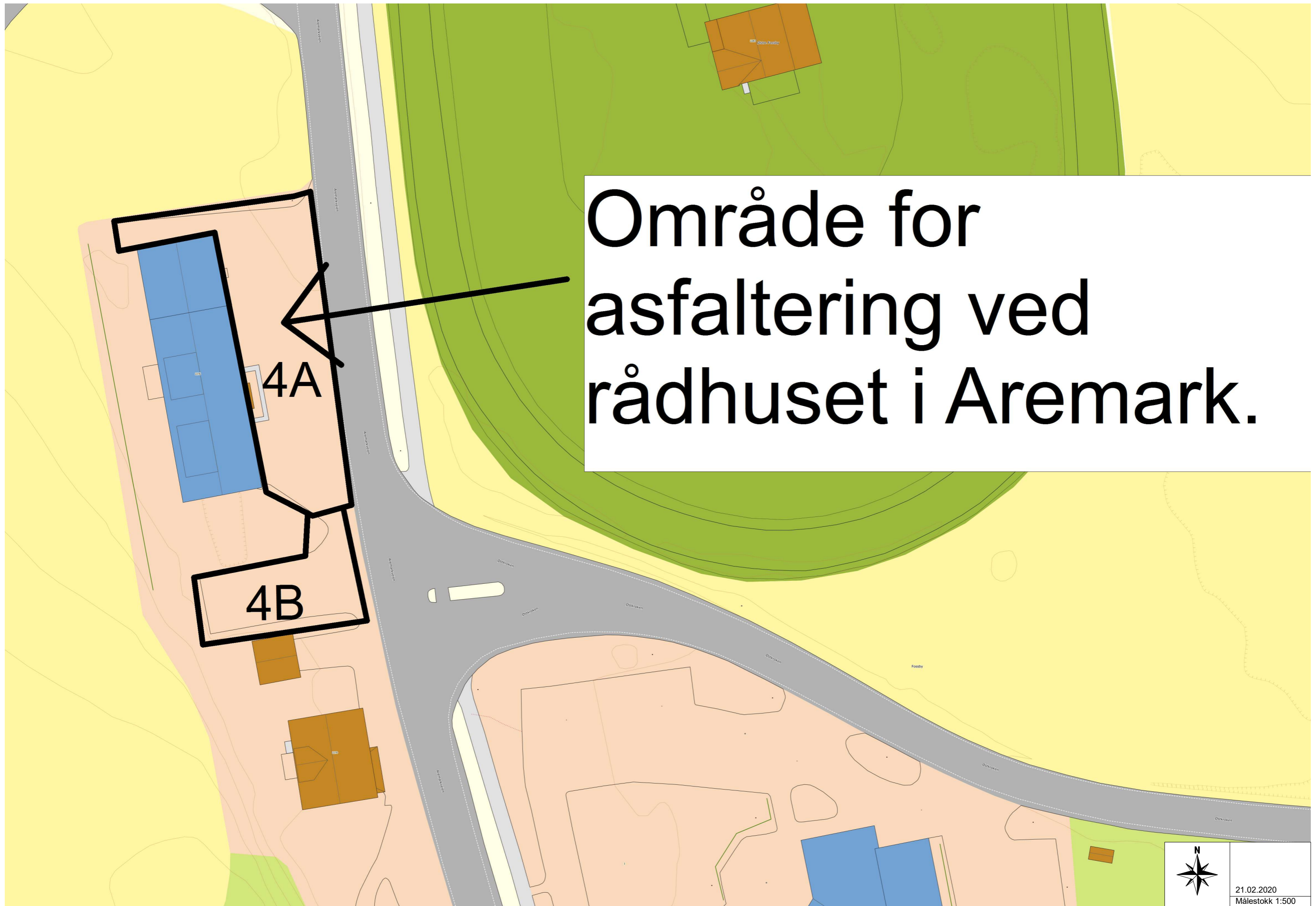
Konklusjon:

Vi ser her at vi har vesentlig mye å gå på i forhold til budsjettert beløp fra skoleprosjektet, men vi bruker vesentlig mer på plassen ved rådhuset dersom dette utføres som rådmannen ønsker.

Samlet vil man holde seg under vedtatte budsjett for de to prosjektene til sammen. Ihht oversiktene over vil prosjektene til sammen komme på kr 877.680,- eks mva som er kr 1.097.100,- inkl mva. Rådmannen vil derfor foreslå en budsjettjustering som ivaretar overføring av budsjett.

Område for asfaltering ved rådhuset i Aremark.

21.02.2020
Målestokk 1:500

AREMARK
KOMMUNE

Arkiv: X42
Arkivsaksnr: 2020/234-3
Saksbehandler: Kathrine Walthinsen

Saksframlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Kommunestyret	35/20	28.05.2020
Formannskap	88/20	14.05.2020

Høringsvar - domstolstruktur

Vedlegg

1 Domstolshøring 2020

Saksopplysninger

Halden kommune har skrevet vedlagte høringsvar, som også er vedtatt av Halden kommunestyre.

Vurdering

Aremark kommune støtter Halden kommunes vurderinger i all vesentlighet i denne saken.

Rådmannens innstilling

Aremark kommune slutter seg til Halden kommunes vedtak i denne saken.

Utvalgssak

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Formannskapet		
Utsendte vedlegg		
1	Prop 1 - s. 81	
2	Kgl.res	
3	NOU - sammendrag - vedlegg	
4	Domstolstruktur samt et forslag om endringer i rettskretsene og domstolloven	
5	2 Vedlegg - skjema	
Medsaksbehandlere		
<navn>	<adm.enhet>	<beskrivelse av bidrag til saken>

Høring - NOU 2019 : 17 Domstolsstrukturen i Norge - Regjeringens forslag om sammenslåing og sentralisering av tingretter og jordskifteretter m.m.

Denne saken er utredet etter prinsippet for fullført saksbehandling.

Sammendrag av saken:

Halden kommune støtter ikke forslagene i NOU 2019:17 om massiv nedlegging av mindre tingretter i distriktene og sammenslåing og sentralisering av disse vekk fra distriktene og inn til de store byene.

Kommunedirektørens innstilling:

1. Halden kommune fastholder sitt tidligere standpunkt og støtter ikke forslagene i NOU 2019 :17 om omfattende endringer i nåværende domstolsstruktur for landets tingretter med massiv nedlegging av mindre tingretter i distriktene og sammenslåing og sentralisering av disse vekk fra distriktene og inn til de store byene. Det vises til nærmere begrunnelse i saksfremlegget, som til sammen utgjør kommunens svar i høringen. Kommunen krever herunder likebehandling med landets øvrige tingretter foreslått nedlagt, og legger til grunn at heller ikke Halden tingrett legges ned som selvstendig domstol om det heller ikke skjer med landets øvrige slike.
2. Kommunes krav er videre at Østfold jordskifterett fortsatt opprettholdes med kontorsted Sarpsborg, og ikke blir sentralisert til Osloområdet (Lillestrøm) i strid med Statens egne retningslinjer for sammenslåinger og omløkaliseringer.
3. Rettskretsene i hele Østfold skal ligge i Borgarting lagdømme.

Saksutredning:

I brev 02.03. 2020 fra Justisdepartementet får Halden kommune Regjeringens forslag om sammenslåing og sentralisering av landets tingretter og jordskifteretter m.m. med basis i avgitt innstilling i «NOU 2019 :

Domstolsstruktur, og et forslag om endringer i rettskretsene og domstolsloven» - på høring med frist 2. mai 2020.

Regjeringens oppnevning og sammensetning av de personer som har avgitt innstillingen – Domstolskommisjonen - har blitt kritisert for sin ensidighet mht. medlemmenes bakgrunn, egne gruppe- og profesjonsinteresser og egne karriere- og bostedspreferanser som hovedsakelig dommere, jurister, akademikere, og de fleste bosatt i eller med tilknytning geografisk til særlig hovedstadsområdet.

Halden kommunestyre har tidligere protestert sterkt på sammenslåingen, nedleggningen og sentraliseringen av sin egen tingrett og egne sorenskriverembete med all sannsynlighet på sikt vekk fra Halden som rettssted til det som nylig ble Østfold tingrett.

Kommunens erfaringer fra denne prosessen ønsker vi innledningsvis å dele med andre distriktskommuner i ferd med å miste sin lokale domstol.

1. FØRST: HISTORIEN OM TILBLIVELSEN AV «ØSTFOLD TINGETT» OG NEDLEGGINGEN AV HALDEN TINGRETT OG SORENSKRIVEREMBETE.

I høringsbrev 27.05.19 fra Regjeringen v/Justisdepartementet foreslås sammenslåing av tingrettene i Moss, Sarpsborg, Fredrikstad og Halden til Østfold tingrett. Høringsfristen lar Regjeringen løpe i sommerferien satt til 15.08.19. Halden (og Sarpsborg) får innvilget noe forlenget høringsfrist pga. kommunestyrets møteplan og vi avgir et omfattende hørings svar i brev 03.09.19 (vedlagt i kopi).

Kommunestyret går prinsipielt enstemmig imot nedlegging og sammenslåing av alle de nevnte tingretter. Deretter blir det stille om saken inntil vi ad omveier oppdager at Halden sitt hørings svar ikke er utlagt offentlig på Justisdepartementets hjemmeside om denne høringsrunden – også uttalelsen fra Sarpsborg manglet – Departementet ble straks kontaktet, beklaget feilen og rettet.

Deretter igjen lenge stille om saken inntil vi igjen ad omveier tidlig i mars 2020 får tilsendt et oppslag på nettstedet Rett24 der det står at Regjeringen 28.02.20 tilsynelatende all stillhet har vedtatt «Endr. i forskrift om inndelingen av domssogn og lagdømmer» der det bla. står:

I [forskrift 15. november 2019 nr. 1545](#) om inndelingen av domssogn og lagdømmer gjøres følgende endringer:

[§ 10](#) bokstav e–i skal lyde:

§ 10. Viken

- e) Romerike tingrett, med sete på Eidsvoll og Lillestrøm og som dekker kommunene Eidsvoll, Ullensaker, Nannestad, Hurdal, Nes, Rælingen, Lørenskog, Nittedal, Gjerdrum, Aurskog-Høland og Lillestrøm
- f) Asker og Bærum tingrett, med sete i Sandvika og som dekker kommunene Asker og Bærum
- g) Follo tingrett, med sete på Ski og som dekker kommunene Ås, Enebakk, Vestby, Frogn, Nesodden og Nordre Follo
- h) Heggen og Frøland tingrett, med sete på Mysen og som dekker kommunene Skiptvet, Marker og Indre Østfold
- i) **Østfold tingrett, med sete i Moss, Sarpsborg, Fredrikstad og Halden og som dekker kommunene Moss, Råde, Våler, Sarpsborg,**
- j) Rakkestad, Fredrikstad, Hvaler, Halden og Aremark

Ikraftstredelse bestemmes til straks, og Departementet utlyser også omgående ledig embete som leder av Østfold tingrett for ytterligere låsing for ettertiden av sammenslåingsvedtaket.

Halden kommune begjærer innsyn i alle dokumenter om saken i Departementet, men får avslag på å se R-notater, og får kun tilsendt som skriftlig begrunnelse for dette forskriftsvedtaket den korte Kongelige resolusjon fra Justisminister Monica Mæland til Statsråd datert 28.02.20 (kopi vedlagt).

I dette korte fremlegget til Regjeringen om saken sies det om høringen vedr. Østfold tingrett at:

Et flertall av høringsinstansene som har uttalt seg, er positive til sammenslåingen og viser blant annet til intensjons erklæringen mellom de fire tingrettene der det fremgår at en sammenslåing vil gi en mer effektiv ressursutnyttelse og et mer ensartet domstoltilbud til befolkningen. Det pekes også på at en sammenslåing vil føre til økt kvalitet og kompetanse i domstolen. Hovedargumentet blant de som har uttalt seg negativt er at spørsmålet må utredes grundigere, og at man må avvente Domstolkommisjonens utredning. Forslaget er i tråd med Domstolkommisjonens anbefalinger i NOU 2019: 17.

Videre under Departementets vurderinger sies det avslutningsvis før konklusjonen om sammenslåing kort:

Såvidt vi forstår prøver Departementet her å påberope seg det samlede Stortings enstemmige godkjenning av sammenslåingen basert på en mer generell tekst om budsjettarbeidet på Justisdepartementet på s. 81 i Regjeringens årlige meget omfattende budsjettproposisjon til Stortinget (kopi av s. 81 herfra vedlagt til orientering).

Intet fra Halden kommunes høringssvar er å gjenfinne i denne saken til Regjeringen – ei heller fra de andre berørte kommunenes høringssvar – som vel særlig skulle representere brukernes, og ikke bare de ansattes interesser mht. lokalisering av denne offentlige tjenesten.

Høringsrunden fremstår for oss da som en ren øvelse for å oppfylle høringskravet til forskrifter i forvaltningsloven i en forutbestemt beslutningsprosess. Den kgl. resolusjonen nevner ikke et eneste konkret argument imot sammenslåingen – og har kun en ensidig gjennomgang av Regjeringens generelle argumenter for sammenslåing jf. her bla. pkt.4, Generelt.

I et forsøk på å minske motstand og støy ute i distrikts-Norge der man mister sine lokale selvstendige domstoler brukes også nå i den nasjonale høringen argumentene fra vår sammenslåingsprosess - sitat igjen fra nevnte kgl. res 28.02.20: (våre uthevninger):

2. Sammenslåing av Sarpsborg tingrett, Fredrikstad tingrett, Halden tingrett og Moss tingrett
*Justis- og beredskapsdepartementet foreslo i høringsnotat 27. mai 2019 å slå sammen Sarpsborg tingrett, Fredrikstad tingrett, Halden tingrett og Moss tingrett til én tingrett med midlertidig videreføring av fire rettssteder. Navnet på den sammenslåtte domstolen er foreslått til Østfold tingrett. Forslaget om sammenslåing **har kommet etter initiativ fra sorenskriverne** i de fire tingrettene.*

Den midlertidige videreføringen av fire rettssteder blir da et lite mellomstadium for den ønskede prosess mot målet om endelig sentralisering og sammenslåing av domstolene i distriktene. Departementets utlegninger nå om å opprettholde egne rettssteder kan derfor etter vår vurdering ikke anses som annet enn rent spillfekteri på veien mot den endelige mål om sentralisering av samtlige domstoler til våre storbyer – der domstolenes ansatte foretrekker å bosette seg. Statens videre modell synes å være den velkjente «Stille sentralisering».

Regjeringen er mht. offentlige tjenester vanligvis opptatt av brukerperspektivet – en offentlig tjeneste skal være til for brukerne og eks. ikke for de offentlige ansatte selv.

Når det gjelder domstolene tar Regjeringen det helt motsatte standpunkt jf. bla. argumentasjonen over. Det nye prinsippet for lokalisering av denne sentrale brukertjenesten skal tydeligvis være at de ansatte dommerne etter avtaler seg imellom selv skal få bestemme hvor domstolstjenestene skal være lokalisert – ikke Stortinget, ikke fylkeskommunene, ikke kommunene med sine lokaldemokratiske valgte organer, ikke lokalsamfunnene, ikke brukerne.

2. HØRINGEN NÅ OM FORSLAGENE I NOU 2019 : 17 DOMSTOLSSTRUKTUREN OG FORSLAGENE DER TIL SAMMENSLÅING OG SENTRALISERING AV TINGRETT

2.1 Hva er vi som kommune opptatt av mht. vår lokale domstol?

Den foreslåtte sammenslåing og sentralisering av tingrettene og jordskifterettene nå også i hele Norge (som begge dømmer i første instans ovenfor publikum) reiser to hovedspørsmål for lokalsamfunnene – behovet for nærhet og service til brukerne, og i tilknytning til dette tematikken lokaliseringen av slike svært viktige statlige kompetanse-arbeidsplasser for de fleste lokalsamfunn.

For mange mellomstore distriktsbyer og tettsteder som i dag har lokalisert egen tingrett og egen Sorenskriver er dette også snakk mer generelt om overlevelse mht. at tap av slike arbeidsplasser med århundrelang tradisjon på stedet i seg selv, og som utad anses som en ytterligere degradering i vid forstand av stedet som attraktivt bosted og sted for lokalisering av andre virksomheter.

Distriktsbyer og tettsteder har allerede i en årrekke vært gjennom en sterk årelating mht. tap av både offentlige og private kompetanse- og kontorarbeidsplasser gjennom sentralisering og nettløsninger – eks. i banker, ligningskontor, trygdevesen, nå sist kemnerkontorene, og i lokalt forretningsliv og bedrifter, og vil med tap også av tingrett/sorenskriver med tilhørende advokatpraksiser rundt, stå enda mer ribbet tilbake mht. å ha kompetanse-arbeidsplasser å tilby til evt. egen ungdom som har tatt utdanning og ønsker å vende hjem.

Den mangeårige flytting og sentralisering av offentlige virksomheter og kontorer fra småbyer og tettsteder rundt i hele Norges distrikter, og inn til storbyer og særlig Osloområdet er, sett fra Halden kommune sin side, nå i ferd med å sette samfunnsveven og bosettingsmønsteret i distriktene i fare. Med forslaget om nå også å ta tingrettene fra småbyer og tettsteder – mener vi at man nå står ved et veiskille.

De lokale domstolene tilhører våre eldste statsinstitusjoner i lokalsamfunnene sammen med Kirken, og har tradisjoner over 1000 år bakover i tid. Sorenskriverstillingene i Norge ble opprettet av Kongen i København allerede i 1590. De lokale domstolene har vært basis og grunnlaget for rettsstaten Norge vi alle er stolte av – og som er en verdi vi nå ser under press i verden rundt oss.

Regjeringen ønsker nå en i dette lange historiske perspektiv dramatisk endring ved at både de lokale domstoler og dommerne som lokalt bosatte og deltakere i lokalsamfunnene skal forlate disse og sentraliseres i retning Oslo-området, og landets øvrige storbyer – etter sine egne profesjonsønsker.

Som en distriktskommune lengst sør i Østfold utenfor dagpendlingsavstand til Osloregionene er vi særlig opptatt av at det ikke skapes enda større distrikts- og kommunevise demografiske forskjeller mellom by og land (der vi i Halden må anses oss som på landet).

Vi ser tendenser til at det i Østlandsregionen skapes elitebyer og elitekommuner med en overflod av offentlige kompetansearbeidsplasser, mens distriktene her blir liggende i ubalanse etter med lav og synkende score på de sosio-økonomiske skalaer.

Tilgang på og lokalisering av offentlige kompetansearbeidsplasser også i distriktene er således svært viktig om man ønsker en mer balansert demografisk og sosio-økonomisk utvikling. Tilgangen på ressurssterke innbyggere er således særlig viktig for distriktskommunene fordi slike allerede nå er få. Folk med utdanning flytter dit det finnes relevante jobber.

2.2 JD sitt høringsbrev 02.02.20.

Hovedpunktene fra NOU, en er sitert i høringsbrevet fra JD 02.03.20:

2. Domstolkommisjonens forslag

«Domstolkommisjonens hovedanbefaling er å styrke rettsikkerheten, sikre fortsatt høy tillit til domstolene og bedre ressursutnyttelsen ved å utvide rettskretsene til tingrettene og jordskifterettene.» (NOU 2019: 17 Domstolstruktur, side 11)

Kommisjonens flertall foreslår å endre antallet rettskretser til 22 med 30 rettssteder for tingrettene, og til 13 rettskretser med 20 rettssteder for jordskifterettene, samlokalisert med tingrettene. Kommisjonens mindretall foreslår seks rettskretser for tingrettene med 24 rettssteder. Mindretallet anbefaler at jordskifterettene slås sammen med tingrettene, og at det etableres en avdeling for jordskifte i hver rettskrets. I utredningen foreslås i tillegg mindre endringer i rettskretsene mellom enkelte lagmannsretter.

2. Departementets forslag

2.1 Endringer i rettskretsene

Regjeringen ønsker å opprettholde en desentralisert domstolstruktur, for å bevare kompetansearbeidsplasser i distriktene og sikre brukerne nærhet til domstolene. Samtidig anser regjeringen det som nødvendig å utvide rettskretsene for å øke fleksibiliteten, bedre ressursutnyttelsen og skape større fagmiljøer i domstolene.

Domstolkommisjonens forslag om å utvide tingrettenes og jordskifterettens rettskretser er ikke til hinder for å opprettholde flere rettssteder enn kommisjonen anbefaler. Etter departementets syn kan mange av utfordringene kommisjonen peker på imøtekommes ved bare å utvide rettskretsene. **Departementet foreslår på denne bakgrunn, som et alternativ til kommisjonens forslag, bare å endre tingrettenes rettskretser, i tråd med flertallet i kommisjonens forslag til rettskretsinndeling. Departementets forslag går dermed ut på å opprettholde alle de bemannede rettsstedene i dagens tingrettsstruktur og styrke domstoltilbudet i distriktene ved at rettssteder som i dag har lav bemanning får tilgang til mer kompetanse og større kapasitet i store og/eller komplekse saker. Forslaget er ikke til hinder for at lokale initiativ om samlokalisering følges opp. Prosessene i Vestfold, Østfold og Romerike har vært forelagt Stortinget etter forutgående høring, og er derfor ikke en del av denne høringen.**

Selv om Departementet ikke ønsker å høre mer fra oss i Østfold om temaet, mener vi å være i vår fulle rett til også å ha meninger i den nasjonale høringen, og står også som adressat på høringslisten.

Som det fremgår åpnes det opp for en ubekvem ulikebehandling mellom sammenslåings- og felleslokaliseringsprosessen i Østfold, mens Departementet i frykt for distriktsopprør fra resten av landet nå plutselig foreslår «**å opprettholde alle de bemannede rettsstedene i dagens tingrettsstruktur og styrke domstoltilbudet i distriktene ved at rettssteder som i dag har lav bemanning får tilgang til mer kompetanse og større kapasitet i store og/eller komplekse saker.**»

Departementets frykt for distriktsopprør har i mellomtiden nå blitt så sterk at man til og med ønsker å beskytte distriktstingrettene mot forslagene i sin egen bestilling som Domstolskommisjonen kommer med i sin innstilling jf. høringsbrevet pkt. 3.2, Endringer i domstolsloven sitat:

2.2 Endringer i domstolloven

Hvilke rettskretser som dekker hvilke kommuner, og hvor tingrettene er lokalisert, fremgår i dag av forskrift 15. november 2019 nr. 1545. For jordskifterettene fremgår det samme av forskrift 11. desember 2015 nr. 1446. Samtidig følger det av domstolloven § 25 første ledd at Domstoladministrasjonen fastsetter ett eller flere faste rettssteder for tingrettene. Det er uklart hvor langt denne myndigheten rekker. For å klargjøre rettsstillingen legger departementet herved frem til overveilelse forslag om å lovfeste praksisen med å vedta rettsstedene etter samme prosess og på samme måte som rettskretsene. **Forslaget innebærer å overføre myndigheten etter domstolloven § 25 første ledd til Kongen, samt å klargjøre, for eksempel i domstolloven § 22, at rettssteder vedtas og bare kan legges ned ved forskrift gitt av Kongen (regjeringen). En liknende endring kan være aktuell i jordskifteloven § 2-1. Departementet mener at det bør reguleres hvilke bemannede rettssteder som eksisterer, og som ikke kan legges ned uten endringer i forskrift.**

For å bidra til å bevare kompetansearbeidsplasser i distriktene og sikre brukerne den samme nærheten til domstolene som i dag, vurderer departementet å regulere bemanningen ved rettsstedene, for eksempel ved å gi en hjemmel i domstolloven § 19, § 22 eller § 25 til å fastsette en minimumsbemanning i forskrift. En regulering kan for eksempel gå ut på at hvert rettssted som utgangspunkt skal ha minst én tilstedeværende embetsdommer.

For å sørge for at domstolenes brukere fortsatt har og opplever nærhet til domstolene, vurderer departementet også en hovedregel om at saker skal behandles på rettsstedet i den delen av rettskretsen hvor saken geografisk hører hjemme. En mulig måte å gjennomføre dette på, er ved å gi nærmere regler i forskrift om fordeling av saker i tingrettene, jf. domstolloven § 19 siste ledd. Fordelingen kan for eksempel skje etter de samme prinsippene som gjelder for fordeling av saker mellom rettssteder i lagmannsrettene, se domstolloven § 18 første ledd annet punktum. I praksis medfører dette at det ved fordeling av saker tas utgangspunkt i hvilke kommuner rettsstedene (altså de tidligere rettskretsene) dekket før rettskretsendingene. En slik ordning vil medføre at dommerne må påregne noe økt reisevirksomhet innenfor de nye rettskretsene.

Man kan lett her få følelsen av at vi i Østfold da har blitt lurt, men vi antar det langsiktige målet også for Regjeringen for de øvrige tingretter i distriktene er nok også senere «stille» sentralisering og sam-lokalisering til storbyene. Om så ikke er, bør gjennomførte endringer i Østfold reverseres.

2.3 - NOU 2019: 17, Domstolsstruktur, sitat (våre uthevninger):

«Hovedkonklusjoner

Domstolkommisjonens hovedanbefaling er å styrke rettssikkerheten, sikre fortsatt høy tillit til domstolene og bedre ressursutnyttelsen ved å utvide rettskretsene til tingrettene og

jordskifterettene. Dette vil gi større og mer fleksible organisasjoner med sterke fagmiljøer. For å sikre at domstolene er tilgjengelige og har geografisk nærhet til brukerne, anbefaler kommisjonen at domstoler i områder med spredt befolkning og store avstander har avdelinger på flere steder i rettskretsen.

I tillegg til Høyesterett er det 6 lagmannsretter, 60 tingretter og 34 jordskifteretter i Norge. De 100 domstolene i første- og anneninstans har til sammen 95 ulike rettssteder spredt over hele landet. Domstolkommisjonen kommer, i denne første av to utredninger, med en analyse av utfordringer domstolene står overfor og en anbefaling om endringer i strukturen for å møte disse.

Dagens struktur kjennetegnes ved at hver domstol utgjør en egen selvstendig organisasjon som er geografisk avgrenset gjennom reglene om rettskretser. Den enkelte domstol er ansvarlig for å avvikle sakene som hører hjemme i rettskretsen, og det er normalt ingen utveksling av saker mellom domstoler på samme nivå.

Antallet domstoler og lokaliseringen av disse er basert på **historiske behov for domstoltjenester**, og mange domstoler er små. Mer enn halvparten av tingrettene har tre eller færre embetsdommere, og av disse har 15 tingretter bare én embetsdommer. Jordskifterettene er gjennomgående enda mindre, og nesten halvparten har bare ett eller to dømmende årsverk.

Tingrettene og jordskifterettene behandler som førsteinstans alle typer saker uten hensyn til sakens vanskelighetsgrad og viktighet, og de aller fleste saker for domstolene får sin endelige avgjørelse der. **Strukturen må derfor sikre god tilgang til domstoler med effektive tjenester av høy faglig kvalitet.**

Demografiske endringer i befolkningen sammen med krav til rettssikkerhet, fagutvikling, digitalisering og god ressursutnyttelse gjør det nødvendig med endringer i dagens domstolstruktur. Nærmere 100 selvstendige domstoler i førsteinstans som i svært begrenset grad trekker på hverandres kompetanse, kapasitet eller ledelse, utgjør et svakt fundament for å møte fremtiden.

Kommisjonen har mottatt mange innspill. **Fra domstolene** fremheves gjennomgående betydningen av kollegiale miljø med faglig bredde og dybde. Selv om det er ulike syn på hvordan kartet skal tegnes, er hovedinntrykket at det **internt i domstolene** er en sterk vilje til, og **et ønske om, større fagmiljøer.»**

Vår generelle oppfatning om hele denne utredningen fra Domstolskommisjonen er at den nokså ensidig og uten motforestillinger kun argumenterer, men gjør det godt, for jurist- og dommerprofesjonens syn ihht. sitt mandat og sammensetning – og hele tiden for den ene rene vei at sentralisering og sammenslåing til større fagmiljøer er en dyd av nødvendighet og eneste løsning nå.

Fanesaken synes å være at dagens mange små domstoler er en fare for rettssikkerheten, at små domstoler er faglig svake og en fare for den alminnelige tillitt i befolkningen til rettsstaten, og at så mange små domstoler er økonomisk sett lite effektiv nasjonal forvaltning av domstolene.

Et poeng det gjøres mye ut av er at de flinkeste og beste juristene (som alle gjerne helst vil ha som dommere) ikke søker stillinger i små tingretter utenfor de store bysentra, og at man må sentralisere domstolene for å skape mer attraktive dommerstillinger de beste er villige til å søke.

Det drivende motiv bak utredningen synes å være at siden de flinkeste juristene og beste dommeremnene ikke ønsker å flytte ut på landet eller til distriktene fra Oslo-området eller de store universitetsbyene, så må de mindre domstolene i distriktene i stedet da heller flytte inn dit disse vil bo og arbeide.

At man ser verden slik fra de egne gruppeinteressene innenfor dommer- og juristprofesjonen selv må aksepteres, men må det da også samtidig aksepteres av samfunnet for øvrig at disse yrkesgruppene selv skal få bestemme lokaliseringen og organisering av ikke bare sine egne, men også for alle i befolkningen sine sentrale tjenesteytende statlige kompetansearbeidsplasser?

Halden kommune mener nei. Tidligere så man det slik at når samfunnet spanderte en lang og dyr utdannelse på en person så hadde den som fikk slik utdannelse også et etterfølgende ansvar og plikt til å yte sine faglige tjenester i distrikts-Norge. Tanken om å kunne bemanne hele landet fra sør til nord med bla. dommere og leger var i sin tid også begrunnelsen for opprettingen av Universitetet i Tromsø.

Lønnsmessig vil aldri offentlige dommerstillinger kunne utkonkurrere de store forretningsadvokatfirmaene mht. konkurranse, men et mottiltak som bør kunne øke tilgangen av gode dommere til distriktstingrettene bør vel kunne være eksempelvis økt lønn og/eller status. I en stor domstol med sine mange lederstillinger vil uansett lønnsnivået øke ihht. all erfaring bla. fra sykehusvesen- og politivesen-sentraliseringene.

Om Regjeringens tunge og avgjørende vektlegging av de domstolsansattes egne ønsker om lokalisering og organisering som utslagsgivende har dette ei heller intet å gjøre med prinsippet om domstolenes uavhengighet fra statsmaktene i sin dømmende funksjon. Staten kan ikke under dekke av dette abdisere fra sitt ansvar med å bestemme hvor domstolene skal lokaliseres, og hvilke rettskretser og rettssteder vi skal ha utfra bla. hensynet til brukernærhet (utredningen bruker her heller begrepet «tilgjengelighet» for å få tanken vekk fra geografisk nærhet) og også mer distriktspolitiske hensyn.

I utredningens pkt. 8.2.5 mener man å fremlegge bevis for manglende faglig kvalitet/dårlig rettsikkerhet ved de mindre distriktsdomstoler i form en utført større undersøkelse av ankesaker mht. kravet om likebehandling hvor det konkluderes med sitat:

Videre fant forskerne at dommere med mer erfaring oftere har lavere uenighetsgrad, og at det foreligger en sammenheng mellom tingrettens størrelse og uenighetsgrad. Dommere i større tingretter observeres å domme likere i sammenlignbare saker enn dommere i mindre tingretter. Kommisjonen vil peke på at materialet kan indikere kvalitetsforskjeller i norske domstoler.

Det konkluderes svært varsomt. Med dagens utstrakte og økende bruk av diverse søkeverktøy på avsatte dommer og øvrige rettskilder på internett bør tematikk likebehandling i domstolene av like saker være mulig å løse også i mindre domstoler. Sikkerhetsventilen mot åpenbart feilaktige domsavsigelser vil alltid være der i form av muligheten til å anke.

Et annet kjent problem ved våre domstoler er lange ventetider og sen saksavvikling. I utredningens pkt. 13.3 kommenteres gjorte undersøkelser av effektivitet og produktivitet sitat oppsummert:

Samlet sett er en rimelig tolkning av resultatene at dagens rettskretsinndeling ikke er optimal for produktiviteten i tingrettene. Rettskretsinndelingen gjør at det er betydelig variasjon i arbeidsbelastning mellom de tilsatte i tingrettene, og mange tingretter ser ut til å ha lav produktivitet blant annet fordi saksinngangen per ansatt er lav. Større rettskretser, og dermed større organisasjoner, kan øke det samlede produktivitetsnivået i tingrettene.

Små domstoler bedømmes ikke til generelt å ha lengre saksbehandlingstider og ikke alle heller til å ha lavere produktivitet, men det påpekes ganske ulike saksbehandlingstider mellom ganske like domstoler i samme politidistrikter. Noe som også trekkes fram er problemer med habilitet i domstoler med få dommere.

Kun stordriftsfordelene isolert vurderes, uten at man trekker inn mer distriktspolitiske hensyn. Verdien ved å ha et rettsvesen og dommere som ikke er høyt hevet over, men som bor i og sammen med, står nært til og kjenner sine lokalsamfunn og rettskretser nevnes ikke.

Vi har i utredningen ikke funnet undersøkelser som viser at brukerne har større tillit og opplever større rettsikkerhet i forhold til Oslo tingrett enn til eks. Alstahaug eller Halden tingrett.

Fra Halden kommunes side kjenner vi oss ikke igjen i antydningene i utredningen om at de mindre distriktsdomstolene skulle være en fare for rettsikkerheten, og ei heller mangler den samme alminnelige høye tillitt også lokalt, som det vi også nasjonalt har til vårt rettsvesen.

Som det grundig gjennomgås i utredningen har våre domstoler mange problemer og utfordringer, men vi er tvilende til og aksepterer ikke at eneste botemiddel mot dette bare må være den storstilte sentralisering av de mindre domstolene i distriktene i første instans som nå foreslås.

2.4 Våre øvrige motargumenter mot sammenslåing, nedlegging og sentralisering av dagens domstolsstruktur for tingrettene.

Vi gjentar nedenfor de motargumenter som vi også fremsendte Departementet i vårt høringsvar i brev 03.09.19 angående sammenslåingen i Østfold.

Dommerideologien: Uavhengighet – generalister – ikke spesialisering.

I Norge har man i alle år hatt som grunnleggende prinsipp at dommerne skal være både uavhengige og generalister dvs. man har ikke ønsket å opprette spesialdomstoler eller å ha spesialiserte dommere – nettopp igjen utfra hensynet til at dommerne også bør ha legmannsskjønnet og sin uavhengighet i behold, i tillegg til sin alminnelige og svært gode og brede juridiske kompetanse, samt kravene om at dommere skal være blant de beste jurister med gode karakterer, relevant praksis m.m.

Som det fremgår av det ovenstående synes Departementet nå å bryte denne linjen ved heller å gå for en viss spesialisering av dommere. Legmannsinnslaget (dømmes av sine likemenn) og den alminnelige sunne fornuft i dommerskjønnet kan svekkes, og dommene som skrives vil da kanskje bli mindre forståelige for den alminnelige mann og kvinne i gaten.

Sikkerhet ved domstolen.

Sikkerhetsaspektet kan ikke alene begrunne at samtlige av disse domstolene bygger seg felles sterkt sikret bygg rundt om Norges storbyer. Sikkerhetstematikk burde kunne løses ved tiltak på de lokale domstoler vi har i dag, stort sett ved ganske enkle bygningsmessige tiltak.

Økt digitalisering som begrunnelse for sammenslåing?

Det gjøres også et poeng av at behovet for økt digitalisering av domstolenes arbeid krever sammenslåing og større enheter. Også det har vi vanskelig for å forstå i det det vanlige argumentet for digitalisering er det motsatte – å legge til rette for desentralisering ved ikke nødvendigvis å måtte sitte i samme bygning selv om man jobber i samme institusjon, å kunne jobbe hjemmefra og kunne kommunisere raskt og sikkert selv om man ikke er lokalisert på samme sted. Digitaliseringen av rettsprosess og rettsmøter mener vi ei heller nødvendigvis krever at rettslokalene må ligge samlokalisert i samme bygg.

Etableringen av store domstoler vil styrke det juridiske fagmiljøet?

Maktfordelingsprinsippet i praksisen mht. forståelsen av Grunnloven innehar prinsippet om domstolenes og dommernes uavhengighet i sin dømmende virksomhet som helt grunnleggende for en fungerende rettsstat. Dommerarbeidet er derfor og må være i sin natur en «alenejobb» hvor kontrollen med dommerens arbeid bare skjer i ankesdomstolen, og ikke i særlig grad internt gjennom lederkontroll i domstolen selv. Sett opp mot det må det kunne spørres om en stor domstol da nødvendigvis blir mer attraktiv å jobbe i eller prosedere for - enn en mindre.

Dommerstillinger er høyt oppe på karrierestigen for jurister og gjør etter vår mening slike stillinger i hele landet attraktive. Demografisk er det uheldig for distriktene, at dommere, ofte

som tradisjonelle ressurspersoner lokalt, ikke lenger skal være lokalt bosatte i sine rettskretser i distriktene.

I det nevnte demografiske aspektet vil en fortsatt lokalisering av tingretter i distriktene også medføre at tingretten sine dommere da med stor sannsynlighet vil være bosatte i rettskretsen, og ikke være dommere uten kontakt, kjennskap til og personlig involvering i de lokalsamfunnene som de betjener som dommere.

På sikt må det påregnes at alle advokatarbeidsplasser vil kunne forsvinne fra de distriktsbyer og tettsteder som mister sine tingretter og må flytte inn til storbyene – ikke minst igjen da basert på «spesialiseringen» Departementet ønsker i alle ledd av domstolens behandlinger. Lokale advokater har til nå, som de lokale dommerne, vært generalister. I utredningens pkt. 15.7 trekkes frem noen få eksempler på at dette ikke nødvendigvis må skje – noe vi har liten tro på.

Dagens nærhet til brukerne tapes.

Faktum er vel at samtlige innbyggere som akkurat ikke bor i den by som blir nytt felles kontorsted vil få lengre reisevei og tid enn i dag. Mange mer ressursvake grupper er jevnlig i kontakt med domstolene, og vi vet at den forutsetning som legges til grunn om at alle i har råd til å disponere privatbil så langt fra stemmer i virkeligheten.

Det er således ingen tvil om at en samlokalisering vil bryte med dagens nærhet (nærhetsprinsippet) i forhold til mange av dagens domstolsbrukere, og generelt hele befolkningen i distriktene hvor offentlig kommunikasjon er dårligere utbygget.

Effektivisering og økonomisk gevinst?

Halden kommune er skeptisk til troen på «administrative synergieffekter». Vi viser her bla. til erfaringene med sammenslåingen av helseregionene/sykehusene og nærpolitireformen der noen undersøkelser har vist at dette medfører større økning av toppadministrative stillinger og administrasjon enn i stillinger i direkte lege- eller politiarbeid.

Tap av viktige kompetansearbeidsplasser for distriktene og ytterligere utarming av mange småbyer og tettsteder med forsterket demografisk og sosio-økonomisk ubalanse mellom by og land - og kommuner og byer seg i mellom.

Kommunens hovedargumenter imot – se nærmere om det foran.

Gjennomføring av sammenslåingsforslagene for tingrettene – en storstilt sentralisering av statlige kompetansearbeidsplasser til storbyer og storbyområder.

Sammenslåing som foreslått vil ikke være i tråd med St.meld. 18 (2016-2017) «Berekraftige byar og sterke distrikt», hvor det bla. om bakgrunn sies sitat:

I forliket mellom regjeringspartiene og Venstre om nytt inntektssystem for kommunene våren 2016, ble partene enige om at "kommunereformen legger til rette for større kompetansemiljøer i hele landet. Arbeidet med å lokalisere nye og eksisterende arbeidsplasser utenfor Oslo skal forsterkes, og en plan for dette skal utarbeides sammen med Venstre. Lokalisering skal særlig vurderes i nye regionsentre, også utenom de største byene. Avtalepartnerne er enige om at denne planen innen utgangen av 2016 legges fram for Stortinget på egnet måte. Nye og omlokaliserte statlige arbeidsplasser skal som hovedregel plasseres utenfor Oslo."

3. SENTRALISERING AV ØSTFOLD JORDSKIFTERETT.

Flertallsinnstillingen går inn for at Østfold jordskifterett i dag med kontorsted Sarpsborg, sammenslås til Østre Viken jordskifterett og får nytt samlet kontorsted på Lillestrøm.

Fra Oslo S er de 10 minutter med tog til Lillestrøm, og 5 minutter med tog fra Oslo lufthavn til Lillestrøm. Det legges til grunn i Domstolskommisjonens innstilling at ingen nye dommerstillinger skal legges til Oslo som konsekvens av forslagene.

I KMD sine retningslinjer fra 28.11.2014 – Retningslinjer for lokalisering av statlige arbeidsplasser og statlig tjenesteproduksjon (nevnt i høringsnotatet) hvor hovedregelen i pkt. 2

om formålet er at «nye og omlokaliserte statlege verksemder i hovudsak blir lokaliserte utanfor Oslo».

En slik lokalisering vil også være i tråd med St.meld. 18 (2016-2017) «Berekraftige byar og sterke distrikt», hvor det bla. om bakgrunn sies sitat:

I forliket mellom regjeringspartiene og Venstre om nytt inntektssystem for kommunene våren 2016, ble partene enige om at "kommunereformen legger til rette for større kompetansemiljøer i hele landet. Arbeidet med å lokalisere nye og eksisterende arbeidsplasser utenfor Oslo skal forsterkes, og en plan for dette skal utarbeides sammen med Venstre. Lokalisering skal særlig vurderes i nye regionsentre, også utenom de største byene. Avtalepartnerne er enige om at denne planen innen utgangen av 2016 legges fram for Stortinget på egnet måte. Nye og omlokaliserte statlige arbeidsplasser skal som hovedregel plasseres utenfor Oslo."

En omlokalisering av Østfold tingrett til Lillestrøm er i alle reelle forhold å legge omlokaliserte statlige arbeidsplasser nettopp til Oslo. Kontorsted Sarpsborg for Østfold jordskifterett, og evt. for Østre Viken jordskifterett må derfor være et åpenbart krav fra oss i Østfold.

4. ENDRINGER I LAGDØMMEINNDELINGEN – BORGARTING IKKE LENGER I ØSTFOLD?

Et flertallsforslag her innebærer at Østfold tingrett heretter skal ha Eidsivating lagmannsrett på Hamar som sin ankesdomstol og lagsogn.

Borgarting lagmannsrett videreføres men foreslått med Oslo, Bærum og Ringerike tingretter som sitt lagdømme.

I middelalderen ble Borgartinget holdt på Borg – dagens Sarpsborg, en historie vi alle i Østfold er stolte av og som vi ønsker å beholde.

På denne måten å frarøve Østfold sine egen stolte domstolshistorie med røtter tilbake til tidlig middelalder støtter ikke Halden kommune.

Fordelingen av ankesaker mellom de to lagdømmene på Østlandet må kunne finne en annen og geografisk, og historisk mer riktig løsning.

AREMARK
KOMMUNE

Arkiv: 014
Arkivsaksnr: 2018/176-43
Saksbehandler: Nina Krafft Skolleborg

Saksframlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Formannskap	90/20	14.05.2020
Kommunestyret	36/20	28.05.2020

Vedlegg

Vedlegg

- 1 Forskrift Politivedtekter til høring
- 2 Aremark lensmannskontor
- 3 politidirektoratet-rundskriv-022018-normalpolitivedtekt-med-redegjoerelse-og-merknader

Forslag til revidert forskrift om Politivedtekt for Aremark kommune

Saksopplysninger

Aremark kommunes gjeldende politivedtekter ble vedtatt i 1999 og stadfestet av Justis- og politidepartementet i 2000. Det er nå tid for revidering av disse vedtekter, og det er ønskelig at kommunen bruker normalpolitivedtektenes system og ordlyd for de bestemmelser kommunen ønsker å vedta.

I formannskap sak 6/20 er det skissert et løp om hvordan revisjonsarbeidet bør gjennomføres. Det har vært en styringsgruppe bestående av et medlem av formannskap, av levekårsutvalg, av drift og utviklingsutvalg og Aremark Ungdomsråd, samt politikontakten for Aremark.

Vurdering

Det er opp til den enkelte kommune, i samarbeid med politiet, å avgjøre hvilke bestemmelser som ønskes inntatt i egen kommune, med mål om å få praktisk viktige regler som opprettholder et godt lokalmiljø. Det er heller ikke ønskelig at politivedtektene regulerer forhold som er regulert i annen lov eller der annen myndighet har overtatt ansvaret. Politivedtektene skal heller ikke regulere forhold som bør være politiet uvedkommende eller er lite hensiktsmessig etter dagens samfunnsforhold. I forhold til § 9-3. kommunal håndhevelse, har normalvedtekten følgende merknad:

Bestemmelsen krever at kommunal håndheving er besluttet av kommunen i samråd med politiet. Det er ukjent hvorvidt Aremark kommune og politiet har inngått en felles beslutning om dette.

Det er ikke kjent for Rådmann at det foreligger en slik felles beslutning. Men Rådmannen vil jobbe for at en slik beslutning vil komme på plass i løpet av høringsfristen.

Framdrift på prosessen

Styringsgruppa har sett på gjeldende vedtekter opp mot normalvedtektene og kommet frem til et høringsinnspill som først skal behandles politisk, og deretter legges ut på høring til politiske utvalg og til offentlig ettersyn. Ved eventuelle høringsinnspill skal dette behandles av kommunen og kommunestyret som vedtar forskriften. Forskriften oversendes deretter Politidirektoratet for endelig legalitetskontroll, i samsvar med politiloven § 14, og Politidirektoratet kunngjør deretter vedtektene i Norsk Lovtidend. Ikrafttredelse for nye politivedtekter vil være 1 måned etter stadfesting.

I Politilov § 13-2 forutsetter man at kommunale vedtekter jevnlig gjennomgås ved revidering sett i lys av endrede samfunnsforhold eller når nye normalvedtekter foreligger.

I det store og hele er forslag til ny forskrift lik Normalpolitivedtektene. Vedrørende tigging i § 2-4 er det fremsatt tre alternativer som regulerer tigging. Kommunen kan vedta hvilken bestemmelse som skal gjelde. I § 3-4 har man lagt til et tillegg om at «den som skjærer åpning i isen, skal sikre åpningen på en betryggende måte».

Folkehelse

Det er viktig å få på plass politivedtektene også sett i forhold til folkehelse og folks trygghet.

Rådmannens innstilling

Aremark kommune vedtar å sende forslag til ny forskrift om politivedtekter på høring og til offentlig ettersyn i seks uker. Styringsgruppa er usikre på hvilket alternativ man skal velge under § 2-4, og ber om særskilt tilbakemelding på dette punktet.

Behandling i Formannskap - 14.05.2020

Rådmannens innstilling

Aremark kommune vedtar å sende forslag til ny forskrift om politivedtekter på høring og til offentlig ettersyn i seks uker. Styringsgruppa er usikre på hvilket alternativ man skal velge under § 2-4, og ber om særskilt tilbakemelding på dette punktet.

Behandling

Rådmannens innstilling enstemmig vedtatt.

Vedtak

Aremark kommune vedtar å sende forslag til ny forskrift om politivedtekter på høring og til offentlig ettersyn i seks uker. Styringsgruppa er usikre på hvilket alternativ man skal velge under § 2-4, og ber om særskilt tilbakemelding på dette punktet.

Revidert forskrift om politivedtekt for Aremark Kommune.

Høringsforslag

KAPITTEL 1. ALMINNELIGE BESTEMMELSER

§ 1-1. Offentlig sted

Med offentlig sted forstås gate, vei, fortau, sti, herunder gang- og sykkelvei, park, torg e.l., plass, bru, brygge, kai, strand, anlegg eller annet sted som er alminnelig beferdet eller bestemt for alminnelig ferdsel.

§ 1-2. Ansvar og plikter for fester, bruker, leier eller bestyrer av hus eller grunn

Plikter som er lagt på eier av hus eller grunn, hviler også på den som fester, bruker, leier eller bestyrer eiendommen.

KAPITTEL 2. ORDEN PÅ OFFENTLIG STED

§ 2-1. Ro og orden på offentlig sted

På eller i umiddelbar nærhet av offentlig sted må ingen delta i oppløp, sammenstimling, støy eller bråk som forstyrrer den alminnelige orden eller ferdsel.

Enhver som ferdes på eller i umiddelbar nærhet av offentlig sted plikter å overholde nattero mellom kl.23.00 og kl.06.00.

Samles mange mennesker ved inngangen til forsamlingslokale, sports plass, utsalgssted, holdeplass e.l. skal de stille seg i kø og for øvrig rette seg etter de pålegg som politiet eller arrangøren gir for å opprettholde den alminnelige orden eller regulere ferdselen.

§ 2-2. Kjøring, camping mv i parker, grøntarealer, friområder o.l.

I offentlige parker, grøntarealer, friområder, på, ved eller under veier eller plasser i tettbygd strøk er telting, camping e.l. forbudt, med mindre annet fremgår av skiltingen på stedet.

I offentlige parker, grøntarealer og friområder er det forbudt å kjøre og parkere motorkjøretøyer med mindre annet fremgår av skiltingen på stedet.

§ 2-3. Opptreden og andre publikumsrettede aktiviteter

Den som på eller ut mot offentlig sted vil opptre eller utføre andre publikumsrettede aktiviteter, må på forhånd sende melding til politiet, uavhengig av om aktivitetene skjer ved bruk av høyttaler o.l.

Det samme gjelder den som på eller i nærheten av offentlig sted ønsker å gjøre bruk av gående, kjørende eller flygende reklame.

§ 2-4. Tigging

Tigging på offentlig sted eller fra hus til hus er forbudt.

Merknad

Bestemmelsen gir tre alternative ordlyder dersom kommunen ønsker å regulere tigging i politivedtekt. Adgangen til å forby eller sette vilkår for tigging i politivedtekter, ble tatt inn i politiloven § 14 første ledd nr. 8 ved lovendring av 20. juni 2014 nr. 48. Vilåarene kan være avgrensning i tid og sted, eventuelt meldeplikt til politiet.

De alternative ordlydene er:

- *tigging på offentlig sted eller fra hus til hus, kan kun skje etter forutgående melding til politiet som kan fastsette vilkår, herunder tid og sted for tiggingen.*
- *tigging på offentlig sted eller fra hus til hus, kan kun skje etter forutgående melding til politiet.*

Utvalget har drøftet de forskjellige alternativene, og kommet fram til at tigging bør være forbudt i Aremark.

§ 2-5. Farlig eller skremmende virksomhet

På, ut over eller i umiddelbar nærhet av offentlig sted er det forbudt:

1. å skyte med gevær eller annet skytevåpen, herunder paintball, softgun, bue, sprettert o.l.
2. å brenne av krutt, fyrverkeri eller eksplosive stoffer uten politiets tillatelse. Slik tillatelse er ikke påkrevd for godkjent fyrverkeri som skal benyttes i tidsrommet 31. desember kl. 18.00 til 1.januar kl. 02.00.
3. å kaste eller slippe stein, snøball eller annet som kan være til skade eller ulempe for dem som ferdes der.

KAPITTEL 3. SIKRING AV FERDSELEN

§ 3-1. Hindringer

På eller ut over offentlig sted er det forbudt å plassere eller montere noe som kan være til hinder eller ulempe for ferdselen eller som hindrer fri sikt til trafikkskilt o.l.

Markiser eller annet som henger utover fortau, skal på det laveste være minst 2,5 meter over bakken.

§ 3-2. Dyr

Det er forbudt å la husdyr gå løs på eller ved offentlig sted uten forsvarlig tilsyn.

§ 3-3. Aktiviteter

Politiet kan forby enhver form for sport, lek eller spill på bestemt offentlig sted når dette er påkrevet av hensyn til ferdselen eller den alminnelige orden.

§ 3-4. Ferdsel på islagt vann eller sjø

Politiet kan av sikkerhetsgrunner forby eller gi regulerende bestemmelser for ferdselen på islagt vann.

Den som skjærer åpning i isen, skal sikre åpningen på betryggende måte.

§ 3-5. Avsperring av offentlig sted

Er det påkrevet på grunn av byggearbeid e.l. at fortau, gate, vei eller et annet offentlig sted blir helt eller delvis sperret for et begrenset tidsrom, må det på forhånd innhentes tillatelse fra politiet, som kan fastsette nærmere vilkår.

§ 3-6. Byggevirkosmhet mv.

Oppføring, nedrivning eller reparasjon av bygning, graving eller annet arbeid på eller ut mot offentlig sted som kan medføre fare for ferdselen, skal på forhånd meldes til politiet.

Politiet kan bestemme hvorledes arbeidsstedet skal holdes avsperrret og påby andre sikkerhetstiltak til vern for publikum.

§ 3-7. Sprengningsarbeid

Sprengningsarbeid på eller i umiddelbar nærhet av offentlig sted skal på forhånd meldes til politiet, som kan påby særskilte sikkerhetstiltak.

§ 3-8. Vedlikehold av bygning mv.

Ved vedlikehold av bygninger mv. på eller ut mot offentlig sted plikter den ansvarlige for arbeidet umiddelbart å sette opp avvisere som gjør det tydelig at ferdselen er forbundet med fare eller ulempe.

§ 3-9. Fare for takras

Når det er fare for at snø eller is kan falle ned fra hustak mot offentlig sted, skal eieren straks sette opp avvisere som gjør det tydelig at ferdselen er forbundet med fare eller ulempe og snarest sørge for at taket blir ryddet.

§ 3-10. Fjerning av sperrer

Avsperringer, avvisere o.l. innretninger fjernes når det arbeid som er nevnt i §§ 3-6, 3-7 og 3-8 er utført, eller faren eller ulempen som er nevnt i § 3-9 ikke lenger er til stede.

KAPITTEL 4. RENHOLD PÅ OFFENTLIG STED

§ 4-1. Rengjøring av lys og luftegraver

Eier av hus eller grunn mot offentlig sted plikter å sørge for rengjøring av lys- og luftegraver i umiddelbar tilknytning til eiendommen.
Renholdet skal utføres slik at det blir til minst mulig ulempe.
Kloakksluk må ved renhold ikke tilføres oppsop e.l.

§ 4-2. Rydding av snø etter takras

Eier av hus eller grunn mot offentlig sted plikter etter takras å rydde fortauet utenfor eiendommen for snø og is.

§ 4-3. Vannavløp

Eier av hus eller grunn mot offentlig sted skal sørge for at vannavløp i fortau, rennestein, grøft e.l. holdes åpne.

§ 4-4. Eiers plikt i henhold til lokalt etablert sedvane til renhold m.m. av fortau

Eier av hus eller grunn, jf. § 1-2, mot offentlig sted plikter å:
sørge for renhold av fortau og rennestein
rydde fortauet for snø etter snøfall
strø fortau når det er glatt
Bestemmelsen gjelder kun fortau i umiddelbar tilknytning til eiendommen.

KAPITTEL 5. HINDRE FORSØPLING OG TILGRISING

§ 5-1. Hindre forsøpling og tilgrising

På, ut over eller i umiddelbar nærhet av offentlig sted er det forbudt:

1. å kaste avfall, herunder glass, flasker, spiker, papir, tyggegummi og tobakksprodukter

2. å grise til med maling, tusj, sprayprodukter e.l. p å enhver overflate mot offentlig sted, herunder på eller ved bygning, gate, vei, park, anlegg, innretninger og transportmidler
3. å henge opp kunngjøringer, plakater e.l., uten politiets tillatelse. Dette gjelder ikke oppslag på tavler e.l. som er godkjent av kommunen til slikt bruk, eller oppslag på eiendom om forhold som bare vedkommer eiendommen eller næringsvirksomheten til dem som disponerer eiendommen
Det er forbudt å rive, skade eller skjemme oppslag som er lovlig satt opp.
Oppslag skal fjernes når de er foreldet.
4. å urinere utendørs i tettbebygd strøk eller på steder der det kan virke sjenerende på andre

§ 5-2. Rydding ved kiosksalg, arrangementer o.l.

Den som driver salg fra kiosk, uteservering, gatesalg eller annen lignende næringsvirksomhet på eller ut mot offentlig sted, skal sørge for at området ikke skjemmes eller tilsmusses av virksomheten, og plikt er å sørge for at det blir satt opp et tilstrekkelig antall søppelkasser. Etter stengetid plikter virksomheten umiddelbart å rydde området og fjerne avfall som skyldes virksomhetens aktivitet.

Den som arrangerer tilstelning på offentlig sted, skal sørge for at papir og annet avfall blir fjernet etter arrangementet.

KAPITTEL 6. OFFENTLIGE ANLEGG

§ 6-1. Kirkegård og gravplass

På kirkegård og gravplass er det forbudt å sykle, ake, drive sport, lek eller annet som ikke sømmer seg der.

Det er forbudt å trenge seg inn på kirkegård når den er stengt for besøk.

KAPITTEL 7. ARRANGEMENTER PÅ OFFENTLIG STED

§ 7-1. Søknadsplikt for arrangement på offentlig sted

Den som på offentlig sted vil holde arrangement som overveiende er av underholdningsmessig, kunstnerisk, selskaperlig eller kommersiell art, og som har et omfang som vil medføre behov for betydelige ferdselsreguleringer eller vakthold, må søke om dette innen en frist som politiet setter.

Politi-loven § 11 gjelder tilsvarende.

§ 7-2. Meldeplikt for allment tilgjengelige arrangement

Den som vil holde et arrangement som er allment tilgjengelig, må i god tid forut for arrangementer sende melding til politiet, når dets art eller størrelse gjør det sannsynlig at politioppsyn blir nødvendig av hensyn til ro og orden eller avvikling av trafikken. Dette gjelder også når arrangementet ikke skjer på offentlig sted.

Meldeplikten gjelder også sammenkomst eller tilstelning av overveiende selskaperlig eller underholdende art for medlemmer av en forening e.l. sammenslutning.

Politi-loven § 11 gjelder tilsvarende.

§ 7-3. Barns tilgang til offentlig arrangement

Barn under 15 år har ikke adgang til offentlig allment tilgjengelig tilstelning uten ifølge med foreldre eller andre foresatte.

Politiet kan gi dispensasjon ved tilstelninger som arrangeres spesielt for barn og unge under 18 år.

KAPITTEL 8. PANTELÅNERVIRKSOMHET

§ 8-1. Pantelånervirksomhet

Den som har fått bevilling til å drive pantelånervirksomhet skal føre protokoll, autorisert av politiet, over alle lån og kjøp. Politiet kan fastsette nærmere vilkår for virksomheten.

KAPITTEL 9. FORSKJELLIGE BESTEMMELSER

§ 9-1. Pliktforsømmelse

Unnlater noen å utføre det vedkommende har plikt til etter vedtekten eller pålegg gitt med hjemmel i denne, kan politiet la det utføres på vedkommendes bekostning.

§ 9-2. Straff

Overtredelser av vedtekten eller pålegg gitt i medhold av vedtekten, straffes etter politiloven § 30 nr.4, hvis ikke forholdet går inn under en strengere straffebestemmelse.

§ 9-3. Kommunal håndhevelse

Kommunen kan håndheve følgende bestemmelser inntatt i normalpolitivedtekten:

§ 3-1 Hindringer (kommunal håndheving etter denne paragraf er begrenset til gjenstander e.l. på eller utover fortau)

§ 3-9 Fare for takras

§ 3-10 Fjerning av sperrer når arbeidet er ferdig/faren er over

§ 4-1 Rengjøring av lys- og luftegraver

§ 4-2 Rydding av snø etter takras

§ 4-3 Vannavløp

§ 4-4 Eiers plikt til renhold m.m. av fortau, (krever lokal sedvane)

§ 5-1 Hindre forsøpling og tilgrising

§ 5-2 Rydding ved kiosksalg, arrangementer o.l.

Kan håndheves av Aremark kommune med hjemmel i forskrift av 19. juni 2012 nr. 600 om kommunal håndheving av politivedtekter, jf. politiloven § 14 tredje ledd. Aremark kommune kan ved overtredelse av disse bestemmelsene også ilegge overtredelsesgebyr.

§ 9-4. Ikraftttredelse

Denne vedtekt trer i kraft 1 måned etter at den er stadfestet av Politidirektoratet. Fra samme tid oppheves forskrift av 13-04-99 om politivedtekt for Aremark kommune, Viken.

KAPITTEL 1 ALMINNELIGE BESTEMMELSER

§ 1 Offentlig sted

Med offentlig sted forstås i denne vedtekt gate, vei, herunder fortau, sti, park, torg eller lignende, plass, bru, brygge, strand, anlegg eller annet sted som er alminnelig beferdet eller bestemt for alminnelig ferdsel.

§ 2 Fester, bruker, leier eller bestyrer av hus eller grunn.

Plikter som er lagt på eier av hus eller grunn, hviler også på den som fester, bruker, leier eller bestyrer hus eller grunn.

KAPITTEL II ORDEN PÅ OFFENTLIG STED

§ 3 Ro og orden på offentlig sted

På eller i umiddelbar nærhet av offentlig sted må ingen delta i oppløp, sammenstimling, støy eller bråk som forstyrrer den alminnelige orden eller ferdsel.

Samles mange mennesker ved inngangen til forsamlingslokale, sports plass, utsalgssted, holde plass eller lignende, skal de stille seg i kø og for øvrig rette seg etter de pålegg som politiet eller arrangøren gir for å opprettholde den alminnelige orden eller regulere ferdselen¹

§ 4 Sang og musikk, reklame m.m.

Den som på eller ut mot offentlig sted vil fremføre sang eller musikk, stille til oppvisning eller fremvisning eller gjøre bruk av høyttalere, må sende melding til politiet.

Det samme gjelder den som på eller i nærheten av offentlig sted ønsker å dele ut eller spre opprop, annonser, reklame eller lignende, eller gjøre bruk av gående, kjørende eller flygende reklame.

§ 5 Farlig eller skremmende virksomhet

På, ut over eller i umiddelbar nærhet av offentlig sted er det forbudt:

1. å skyte med gevær eller annet skytevåpen eller med bue og lignende².

2. å brenne av krutt, fyrverkeri eller eksplosive stoffer uten politiets tillatelse
3. å kaste eller slippe stein, snøball eller annet som kan være til skade eller ulempe for dem som ferdes der.

Det er forbudt uten politiets tillatelse å bære ladd skytevåpen på offentlig sted.

KAPITTEL III SIKRING AV FERDSELEN

§ 6 Hindringer

På eller ut over offentlig sted er det forbudt å sette eller henge noe som kan være til hinder eller ulempe for ferdselen.

Markiser skal være anbragt så høyt at underkanten er minst 2,50m over bakken. Avstanden til kjørebane skal være på minst 0,50m.

§ 7 Sport, lek

Politiet kan forby aking og annen form for sport, lek eller spill på bestemt offentlig sted når dette er påkrevet at hensyn til ferdselen eller den alminnelige orden.

§ 8 Avsperring av gate, fortau m.v.

Er det påkrevet på grunn av byggearbeid eller lignende at en gate, vei eller et annet offentlig sted blir helt eller delvis sperret for et begrenset tidsrom, må det på forhånd innhentes tillatelse fra politiet, som i tilfelle fastsette nærmere vilkår.

¹ Bestemmelsen om nattero er ikke stadfestet. Bestemmelsen går lenger enn til å regulere forhold på offentlig sted samt at den i noen grad overlapper første ledd. Dessuten inneholder straffeloven § 350 annet ledd en bestemmelse av lignende innhold, således at man antar at det ikke er behov for en supplerende bestemmelse i lokal politivedtekt.

² Sprettert er ikke stadfestet. Våpenforskriften Del 1 A 1) første ledd inneholder forbud rettet mot bla. spretterter.

§ 9 Sprengningsarbeid

Sprengningsarbeider på eller i umiddlebar nærhet av offentlig sted skal på forhånd meldes til politiet, som kan påby særskilte sikkerhetstiltak.

§ 10 Diverse arbeid

Oppføring, nedrivning eller reparasjon av bygning, graving eller annet arbeid på eller ut mot offentlig sted som kan medføre fare for ferdselen, skal på forhånd meldes til politiet. Politiet kan bestemme hvorledes arbeidsstedet skal holdes avsperrret og påby andre sikkerhetstiltak til vern for publikum.

§ 11 Vedlikehold av bygninger m.v.

Ved vedlikehold av bygninger m.v. på eller ut mot offentlig sted plikter ansvarshavende for arbeidet å sette opp avvisere som gjør det tydelig at ferdselen er forbundet med fare eller ulempe.

§ 12 Avvisere

Når snø eller is truer med å falle fra hustak mot offentlig sted, skal eieren straks sette opp avvisere som gjør det tydelig at ferdselen er forbundet med fare eller ulempe og snarest sørge for at taket blir ryddet.

§ 13 Fjerning av sperrer

Avsperringer, avvisere, stiger eller lignende fjernes når det arbeid som er nevnt i §§9, 10 og 11 er utført eller den fare eller ulempe som er nevnt i §12 ikke lenger er til stede.

§ 14 Ferdsel på islagt vann eller sjø

Politiet kan forby eller gi regulerende bestemmelser for ferdselen på islagt vann eller sjø

Den som skjærer åpning i isen, skal sikre åpningen på betryggende måte.

KAPITTEL IV RENHOLD PÅ OFFENTLIG STED³

§ 15 Lys- og luftegraver

Eier av hus eller grunn mot offentlig sted plikter å sørge for rengjøring av lys- og luftegraver i umiddelbar tilknytning til eiendommen.

Renholdet skal utføres slik at det blir til minst mulig ulempe. Kloakksluk må ved renhold ikke tilføres oppsop eller lignende.

§ 16 Takras

Eier av hus eller grunn mot offentlig sted plikter etter takras å rydde fortauet utenfor eiendommen for snø og is.

§ 17 Vannavløp

Eier av hus eller grunn mot offentlig sted skal sørge for at vannavløp i fortau, rennestein, grøft eller lignende holdes åpne.

KAPITTEL V HINDRE TILGRISING

§ 18 Hindre tilgrising og lignende.

På, ut over eller i umiddelbar nærhet av offentlig sted er det forbudt:

1. å kaste glass, flasker, plast, papir, fruktskall, tyggegummi, matrester eller annet avfall.
2. å grise til med maling, tusj, sprayprodukter eller lignende på enhver overflater mot offentlig sted, herunder på eller ved bygning, gate, vei, park, anlegg, innretninger og transportmidler.
3. å henge opp kunngjøringer, plakater, eller lignende uten politiets tillatelse.

Dette gjelder ikke oppslag på tavler eller lignende som er godkjent av kommunen til slikt bruk, eller oppslag på eiendom om forhold som bare vedkommer eiendommen eller næringsvirksomheten til dem som bor der.

Der er forbudt å rive, skade eller skjemme oppslag som er lovlig satt opp.

Oppslag skal fjernes når de er foreldet.

4. å urinere.

³ Renhold av fortau og rennestein og snøryddingsplikt etter snøfall kan bare tas inn i lokal politivedtekt, så langt det foreligger sedvanerett. Gjeldende vedtekt for kommunen inneholder ikke plikter av denne karakter og det foreligger for øvrig ikke nærmere opplysninger om lokal sedvane, slik at departementet ikke kan stadfeste kommunens vedtak på disse punkter.

§ 19 Avfall

Den som driver salg fra portrom, kiosk eller lignende eller driver annen lignende næringsvirksomhet på eller ut mot offentlig sted, skal sørge for at området ikke skjemmes eller tilsmusses av virksomheten, og plikter å sørge for at det blir satt opp et tilskrekkelig antall kurver for papir og avfall.

Den som arrangerer tilstelning på offentlig sted, skal sørge for at papir, flasker og annet avfall blir fjernet etter arrangementet.

KAPITTEL VI OFFENTLIGE ANLEGG

§ 20 Kirkegård

På kirkegård er det forbudt å sykle og ake eller å drive sport, lek eller annet som ikke sømmer seg der.

Løse hunder må ikke slippes inn eller tas med på kirkegård.

KAPITTEL VII DYR

§ 21 Husdyr m.m.

Det er forbudt å la hest, storfe, sau eller geit gå løs på eller ved offentlig sted uten forsvarlig tilsyn.

Sirkusdyr eller ville dyr må ikke føres på offentlig sted uten politiets tillatelse.

§ 22 Farlige hunder.

Politiet kan bestemme at hund som kan forulempe mennesker eller dyr på offentlig sted, skal holdes i bånd eller være forsynt med munnkurv.

§ 23 Båndtvang m.m.

1. På offentlig sted er det forbudt å la tise gå løs i løpetiden.
2. Hund skal være utstyrt med halsbånd med navn, adresse og telefonnummer til eier eller den som har ansvaret for hunden eller være lovlig merket på annen måte.
3. Eier eller den som har ansvar for hund plikter straks å fjerne ekskrementer som hunden etterlater seg på offentlig sted.

§ 24 Salg, avliving o.a.

Politiet kan ta i forvaring hund som går løs i strid med bestemmelsene i §§ 22 og 23. Unnlater eier eller besitter av hunden å hente hunden innen en uke etter at han eller hun er varslet personlig eller ved kunngjøring i pressen, kan politiet la hunden selges eller avlives.

KAPITTEL VIII ARRANGEMENTER PÅ OFFENTLIG STED M.V.

§ 25 Søknadsplikt for arrangement på offentlig sted.

Den som på offentlig sted vil holde arrangement som overveiende er av underholdningsmessig, kunstnerisk, selskapelig eller kommersiell art, og som har et omfang som åpenbart vil medføre behov for betydelige ferdselsreguleringer eller vakthold, må innen en frist som politiet setter søke om dette. Politilovens §11 får tilsvarende anvendelse.

§ 26 Meldeplikt for allment tilgjengelige arrangement utenfor offentlig sted m.m.

Den som vil holde et arrangement som er allment tilgjengelig, må sende melding i god tid til politiet selv om arrangementet ikke skjer på offentlig sted, når dets art eller størrelse gjør det sannsynlig at politioppsyn blir nødvendig av hensyn til ro og orden eller avvikling av trafikken.

Meldeplikten gjelder også sammenkomst med dans eller annen tilstelning av overveiende selskapelig eller underholdende art for medlemmer av en forening eller lignende sammenslutning. Politilovens §11 gjelder tilsvarende.

KAPITTEL IX BARN

§ 27 Offentlig dans eller lignende

Barn under 15 år har ikke adgang til offentlig dans eller lignende allment tilgjengelig tilstelning uten i følge med foreldre eller andre foresatte.

KAPITTEL X FORSKJELLIGE BESTEMMELSER

§ 28 Pliktforsømmelse

Unnlater noen å utføre det vedkommende har plikt til etter vedtekten eller pålegg gitt med hjemmel i vedtekten, kan politiet la det utføre på vedkommendes bekostning.

§ 29 Straff

Overtredelse av vedtekten eller pålegg gitt i medhold av vedtekten straffes etter politiloven §30 nr. 4, hvis ikke forholdet går inn under en strengere straffebestemmelse.⁴

§ 30 Ikrafttreden

Denne vedtekt trer i kraft 1 måned etter at den er stadfestet av Justis- og politidepartementet. Fra samme tid opphører politivedtekten for Aremark kommune, stadfestet 13. januar 1936 å gjelde.

.....

Vedtekten vil bli tatt inn i Norsk Lovtidend, avd II.

En ber om at Aremark kommune, politimesteren i Halden og lensmannen i Aremark blir underrettet.

⁴ Ordlyden er endret for å få den i samsvar med det som er vanlig i stadfestede vedtekter.

Rundskriv

02/2018

NATIONAL POLICE DIRECTORATE

Til Politemestrene, Politihøgskolen, Sysselmannen på Svalbard, Fylkesmennene, Kommunene,
Kommunenes sentralforbund og Longyearbyen lokalstyre
Dato 13.02.2018
Saksnr. 201702857
Saksbehandler Christine Lundstein

NORMALPOLITIVEDTEKT (BOKMÅL)

I	INNLEDNING	4
II	SAKSBEHANDLING	5
	Kapittel 1. ALMINNELIGE BESTEMMELSER.....	7
	§ 1-1. Offentlig sted.....	7
	§ 1-2. Ansvar og plikter for fester, bruker, leier eller bestyrer av hus eller grunn.....	7
	Kapittel 2. orden på offentlig sted.....	7
	§ 2-1. Ro og orden på offentlig sted.....	7
	§ 2-2. Kjøring, camping mv i parker, grøntarealer, friområder o.l.	7
	§ 2-3. Opptreden og andre publikumsrettede aktiviteter.....	8
	§ 2-4. Tigging	8
	§ 2-5. Farlig eller skremmende virksomhet.....	9
	KAPITTEL 3. SIKRING AV FERDSELEN	9
	§ 3-1. Hindringer.....	9
	§ 3-2. Dyr	10
	§ 3-3. Aktiviteter	10
	§ 3-4. Ferdsel på islagt vann eller sjø	10
	§ 3-5. Avsperring av offentlig sted.....	10
	§ 3-6. Byggevirksomhet mv.	11
	§ 3-7. Sprengningsarbeid.....	11

Politidirektoratet

Post: Postboks 8051 Dep., 0031 Oslo
Besøk: Fridtjof Nansens vei 14/16

Tlf: 23 36 41 00
Faks: 23 36 42 96
E-post: politidirektoratet@politiet.no

Org. nr.: 982 531 950
Giro: 7694.05.02388
www.politi.no

§ 3-8. Vedlikehold av bygning mv.....	11
§ 3-9. Fare for takras	11
§ 3-10. Fjerning av sperrer	12
KAPITTEL 4. RENHOLD PÅ OFFENTLIG STED	12
§ 4-1. Rengjøring av lys og luftegraver	12
§ 4-2. Rydding av snø etter takras.....	12
§ 4-3. Vannavløp.....	12
§ 4-4. Eiers plikt i henhold til lokalt etablert sedvane til renhold m.m. av fortau.....	12
KAPITTEL 5. HINDRE FORSØPLING OG TILGRISING.....	13
§ 5-1. Hindre forsøpling og tilgrising	13
§ 5-2. Rydding ved kiosksalg, arrangementer o.l.	13
KAPITTEL 6. OFFENTLIGE ANLEGG.....	14
§ 6-1. Kirkegård og gravplass.....	14
KAPITTEL 7. ARRANGEMENTER PÅ OFFENTLIG STED	14
§ 7-1. Søknadsplikt for arrangement på offentlig sted	14
§ 7-3. Barns tilgang til offentlig arrangement	15
KAPITTEL 8. PANTELÅNERVIRKSOMHET	15
§ 8-1. Pantelånervirksomhet	15
KAPITTEL 9. FORSKJELLIGE BESTEMMELSER.....	15
§ 9-1. Pliktforsømmelse.....	15
§ 9-2. Straff	15
§ 9-3. Kommunal håndhevelse	15
§ 9-4. Ikrafttredden	16
Normalpolitivedtekt (Nynorsk).....	17
I INNLEIING	17
II SAKSHANDSAMING.....	18
KAPITTEL 1. ALLMENNE FØRESEGNER.....	20
§ 1-1. Offentleg stad.....	20
§ 1-2. Ansvar og plikter for festar, brukar, leigar eller styrar av hus eller grunn	20
KAPITTEL 2. ORDEN PÅ OFFENTLEG STAD	20
§ 2-1. Ro og orden på offentlig stad.....	20

§ 2-2. Køyning, camping mv i parkar, grøntareal, friområda o.l.	20
§ 2-3. Framvising og andre publikumsretta aktivitetar	21
§ 2-4. Tigging	21
§ 2-5. Farleg eller skremmande verksemd	22
KAPITTEL 3. SIKRING AV FERDSLÅ	22
§ 3-1. Hindringar	22
§ 3-2. Dyr	23
§ 3-3. Aktivitetar	23
§ 3-4. Ferdsel på islagt vatn eller sjø	23
§ 3-5. Sperring av offentleg stad	23
§ 3-6. Byggjeverksemd mv.....	24
§ 3-7. Sprengingsarbeid.....	24
§ 3-8. Vedlikehald av bygning mv.....	24
§ 3-9. Fare for ras frå tak	24
§ 3-10. Fjerning av sperrar.....	24
KAPITTEL 4. REINHOLD PÅ OFFENTLEG STAD	25
§ 4-1. Reingjering av lys- og luftegraver	25
§ 4-2. Rydding av snø etter ras frå tak.....	25
§ 4-3. Avlaup for vatn	25
§ 4-4. Plikta eigaren har i samsvar med lokalt etablert sedvane til reinhold m.m. av fortau (må gå ut frå lokal sedvane).....	25
KAPITTEL 5. HINDRE FORSØPLING OG TILGRISING.....	26
§ 5-1. Hindre forsøpling og tilgrising	26
§ 5-2. Rydding ved kiosksal, arrangement o.l.....	26
KAPITTEL 6. OFFENTLEGE ANLEGG	27
§ 6-1. Kyrkjegard og gravplass.....	27
KAPITTEL 7. ARRANGEMENT PÅ OFFENTLEG STAD.....	27
§ 7-1. Søknadsplikt for arrangement på offentleg stad	27
§ 7-2. Meldeplikt for allment tilgjengelege arrangement	27
§ 7-3. Offentleg arrangement som barn har tilgang til	28
KAPITTEL 8. PANTELÅNARVERKSEMD	28

§ 8-1. Pantelånarverksemd.....	28
Kapittel 9. Ymse føresegner	28
§ 9-1. Forsømming av plikt	28
§ 9-2. Straff	28
§ 9-3. Kommunal handheving.....	28
§ 9-4. Iverksetjing	29

I INNLEDNING

Hjemmel for kommunal politivedtekt fremkommer av lov om politiet av 4. august 1995 nr. 53 § 14 første ledd:

«I vedtekter som fastsettes av kommunen og godkjennes av departementet eller den instans departementet fastsetter, kan det gis bestemmelser

- 1. om å opprettholde ro og orden, sikre ferdselen og for å hindre tilgrising, herunder klistring og maling på vegger, murer o l., på steder som er alminnelig beferdet eller bestemt for alminnelig ferdsel. Bestemmelser om hunder og hundehold fastsettes etter hundeloven*
- 2. i samsvar med lokale sedvaner, om hus- eller grunneiernes plikt til på de steder som er nevnt i nr. 1, å holde det rent og ryddig på fortau eller tilsvarende område i umiddelbar tilknytning til eiendommen, rydde for snø og strø når det er glatt*
- 3. om meldeplikt for den som vil holde et arrangement som er allment tilgjengelig, selv om arrangementet ikke skjer på offentlig sted, når arrangementets art eller størrelse gjør det sannsynlig at politioppsyn blir nødvendig av hensyn til ro og orden eller avvikling av trafikken. Meldeplikten kan også omfatte sammenkomst med dans eller annen tilstelning av overveiende selskapielig eller underholdende art for medlemmer av forening eller lignende sammenslutning*
- 4. om at det for arrangement på offentlig sted som overveiende er av underholdningsmessig, kunstnerisk, selskapielig eller kommersiell art, og som har et omfang som åpenbart vil medføre behov for betydelige ferdselsreguleringer eller vakthold, må leveres inn søknad i stedet for melding etter § 11. Nærmere frist for innlevering av slik søknad kan fastsettes*
- 5. om at barn under 15 år ikke har adgang til offentlig dans eller lignende allment tilgjengelig tilstelning uten i følge med foreldre eller andre foresatte*
- 6. om regulering av ervervsvirksomhet på offentlig sted som ikke faller inn under regulering i andre lover*
- 7. om politiets kontroll med pantelånervirksomhet*
- 8. om forbud mot eller nærmere vilkår for tigging på offentlig sted eller fra hus til hus. Det kan fastsettes at den som vil tigge, må melde seg for politiet på forhånd»*

Bestemmelsene i normalpolitivedtekten angir hva som kan reguleres i politivedtekt med hjemmel i politiloven § 14. Det er opp til den enkelte kommune, i samarbeid med politiet, å avgjøre hvilke bestemmelser som ønskes inntatt i egen kommune. Politiets deltakelse i dette arbeidet er viktig for å kunne oppnå størst mulig grad av likhet mellom kommuner innenfor samme politidistrikt.

Det er ønskelig at kommunene bruker normalpolitivedtektens system og ordlyd for de bestemmelser kommunen ønsker å vedta. Den enkelte kommune vil kunne basere seg på lokale løsninger så langt politiloven § 14 tillater.

Fullmaksregelen i politiloven § 14 bygger på prinsippet om at politivedtekter ikke bør regulere forhold:

- som er uttømmende regulert i eller i medhold av annen lov
- som andre myndigheter har overtatt det faglige ansvaret for
- som etter sin art bør være politiet uvedkommende
- som er uhensiktsmessige/overflødige etter dagens samfunnsforhold og alminnelige toleransegrenser

Som i tidligere normalpolitivedtekter har man likevel ikke vært helt konsekvent når det gjelder annen lovgivning. Forbud i andre lover mot ulike former for forsøpling og tilgrising, bl.a. i forurensningsloven og vegloven, er spredt og primært knyttet til konkrete formål. Her har man funnet at politivedtektene bør kunne inneholde praktisk viktige regler med sikte på å opprettholde et godt lokalmiljø. Politivedtektene bør f.eks. kunne forby flaskeknusing og plakatklistring uten at det er nødvendig å gå inn på forholdet til annen lovgivning.

Det er viktig at eventuelle forbud utformes så presist som mulig, slik at det ikke oppstår særlig tvil med hensyn til praktiseringen av forbudet.

II SAKSBEHANDLING

Utforming av lokal politivedtekt

Politiet skal involveres når en kommune igangsetter arbeidet med å endre eller utarbeide ny politivedtekt for kommunen. Politiet skal delta i prosessen og være høringsinstans. Her vil kommunens politikontakt være det naturlige bindeleddet.

Det er opp til den enkelte kommune selv å bestemme hvilket kommunalt organ som skal få kompetanse til å vedta politivedtekter, se ot.prp. nr.22 (1994-1995) side 25 annen spalte.

En politivedtekt er en forskrift, slik at saksbehandlingsreglene i forvaltningsloven § 37 vil komme til anvendelse. Når kommunestyret har vedtatt forslaget til ny politivedtekt, skal forslaget sendes ut på høring. I forvaltningsloven § 37 fremgår at:

«offentlige og private institusjoner og organisasjoner for de erverv, fag eller interessegrupper som forskriftene skal gjelde eller gjelder for eller hvis interesser særlig berøres, skal gis anledning til å uttale seg før forskriften blir utferdiget, endret eller opphevet. Så langt det trengs for å få saken allsidig opplyst, skal uttalelse også søkes innhentet fra andre.»

Dette innebærer også at forskriften skal gjøres kjent for kommunens innbyggere, f.eks. gjennom media. Forslag til vedtekt bør også gjøres tilgjengelig for kommunens innbyggere ved at den legges ut på kommunens nettside, kommunehuset, bibliotek e.l. hvor innbyggerne har lett tilgang. Fristen for uttalelse må settes slik at de berørte får rimelig tid til å uttale seg. Høringsuttalelsene skal i utgangspunktet være skriftlig, jf. forvaltningsloven § 37 femte ledd.

Når høringsfristen er ute behandles innspillene av kommunen, hvoretter kommune- eller bystyret vedtar politivedtektens endelige ordlyd. I enkelte kommuner kan det foreligge andre vedtaksrutiner, men dette er ikke til hinder for et tilsvarende samarbeid med politiet og de ordinære høringsrutiner for øvrig.

Oversendelse til Politidirektoratet

Kommunen eller bystyrets endelige vedtak om ny eller endret politivedtekt oversendes deretter direkte til Politidirektoratet for legalitetskontroll, stadfestelse og kunngjøring i Norsk Lovtidend. Det bemerkes at det ikke lengre kreves at politivedtekten må oversendes til Fylkesmannen. Når Politidirektoratet har stadfestet en lokal vedtekt, vil en kopi sendes Fylkesmannen til orientering.

Politivedtekter omhandler reguleringer som danner deler av grunnlaget for utøvelsen av polititjenesten. Vedtekten er derfor ikke gyldig før det er foretatt en legalitetskontroll av innholdet. Politiloven § 14 første ledd gir Justis- og beredskapsdepartementet fullmakt til å delegere stadfestelse av politivedtekter til annet statlig organ. Slik stadfestelsesmyndighet ble delegert til Politidirektoratet ved Justis- og beredskapsdepartementets forskrift av 16. november 2000 nr. 1151, med ikrafttredelse 1. januar 2001.

Ved oversendelse til Politidirektoratet skal følgende dokumenter oversendes:

- Vedtekten som skal stadfestes
- Redegjørelse av kommunens saksbehandling av vedtekten
- Oversikt over høringsinstanser
- Hvorledes vedtekten har vært gjort tilgjengelig for innbyggerne.
- Resultatet av høringen og om det er gjort endringer som følge av høringen.
- Politiets medvirkning i arbeidet

Ved Politidirektoratets legalitetskontroll av politivedtekt, er det først og fremst snakk om redaksjonelle eller språklige endringer. Innholdet i politivedtekt kan ikke endres uten at spørsmålet først er behandlet på nytt i kommunen. Det vil da være nødvendig å sende saken tilbake til kommunen for ny behandling. Legalitetskontrollen kan likevel innebære at enkelte bestemmelser ikke blir stadfestet, f.eks. på grunn av at forholdet er regulert i annen lovgivning eller at det ikke foreligger hjemmel for å regulere forholdet.

En ny politivedtekt vil tre i kraft 1 måned etter at den er stadfestet av Politidirektoratet.

Klage

Klage over politiets vedtak som er fattet med hjemmel i politivedtekt skal oversendes Politidirektoratet. Dette gjelder likevel ikke påbud fra politiet til opprettholdelse av den alminnelige ro og orden, jf. forvaltningslovforskriften av 15. desember 2006 nr. 1456 § 30, eller avgjørelser om påtalespørsmål.

Klage over kommunens vedtak jf. normalpolitivedtekten § 9-3 om kommunal håndheving, skal oversendes til kommunen som har fattet vedtaket.

Eksisterende politivedtekter er fortsatt gjeldende inntil de er erstattet med nye vedtekter såfremt de ikke strider mot bestemmelsene i politiloven, jf. politiloven § 31 annet ledd.

KAPITTEL 1. ALMINNELIGE BESTEMMELSER

§ 1-1. Offentlig sted

Med offentlig sted forstås gate, vei, fortau, sti, herunder gang- og sykkelvei, park, torg e.l., plass, bru, brygge, kai, strand, anlegg eller annet sted som er alminnelig beferdet eller bestemt for alminnelig ferdsel.

Merknad

Begrepet offentlig sted har det samme innhold som tidligere, jf. straffeloven (20. mai 2005 nr. 28) § 10 første ledd, dvs. sted der allmenheten ferdes. Som før har man funnet det praktisk å foreta en oppregning av typiske steder som er offentlige. I noen kommuner kan det i tillegg være områder som ikke er nevnt her, mens f.eks. kai eller brygge ikke er aktuelt i andre kommuner.

§ 1-2. Ansvar og plikter for fester, bruker, leier eller bestyrer av hus eller grunn

Plikter som er lagt på eier av hus eller grunn, hviler også på den som fester, bruker, leier eller bestyrer eiendommen.

Merknad

Man minner om at en leietaker som f.eks. leier en del av et større hus, ikke er forpliktet etter denne bestemmelse. Bestemmelsen tilsvarer § 2 i tidligere normalpolitivedtekter og innebærer ingen realitetsendring.

KAPITTEL 2. ORDEN PÅ OFFENTLIG STED

§ 2-1. Ro og orden på offentlig sted

På eller i umiddelbar nærhet av offentlig sted må ingen delta i oppløp, sammenstimling, støy eller bråk som forstyrrer den alminnelige orden eller ferdsel.

Enhver som ferdes på eller i umiddelbar nærhet av offentlig sted plikter å overholde nattero mellom kl. 23.00 og kl. 06.00.

Samles mange mennesker ved inngangen til forsamlingslokale, sports plass, utsalgssted, holdeplass e.l., skal de stille seg i kø og for øvrig rette seg etter de pålegg som politiet eller arrangøren gir for å opprettholde den alminnelige orden eller regulere ferdselen.

Merknad

Bestemmelsen er endret ved at det er tatt inn nytt andre ledd. Bestemmelsen er tatt inn for å gi en standardisert formulering og plassering, og er ofte stadfestet i flere kommuners vedtekter. Den er ment å ivareta hensynet til personer som bor i nærheten av musikk og feststøy. Det er ingen hindring for at det kan søkes politiet om dispensasjon dersom det skal arrangeres festivaler eller andre arrangementer.

Bestemmelsen supplerer straffeloven (20. mai 2005 nr. 28) § 181, som retter seg mot slagsmål, støy eller annen utilbørlig adferd. En viss interesse har også forskrift om kjørende og gående trafikk av 21. mars 1986 nr. 747 § 19 om særlige bestemmelser for gående.

§ 2-2. Kjøring, camping mv i parker, grøntarealer, friområder o.l.

I offentlige parker, grøntarealer, friområder, på, ved eller under veier eller plasser i tettbygd strøk er telting, camping e.l. forbudt, med mindre annet fremgår av skiltingen på stedet.

I offentlige parker, grøntarealer og friområder er det forbudt å kjøre og parkere motorkjøretøyer med mindre annet fremgår av skiltingen på stedet.

Merknad

Stadig flere kommuner har ønsket mulighet til å ta inn i politivedtekt adgangen for å håndheve uønsket aktivitet på offentlige steder i tettbygd strøk. Hjemmelsgrunnlaget for å ta dette inn i politivedtekten er hensynet til ro og orden,

da dette retter seg både mot uønskede aktiviteter som camping, telting, o.l. i offentlige parker, friområder osv. som vil begrense muligheten for allmennheten til å benytte slike områder, herunder hindring av forsøpling og utrygghet. Videre er det begrunnet i at motorferdsel i slike områder medfører unødvendig støy og belastning på områdene.

Det er kommunen som gjennom skilting eller på annen måte har ansvaret for å regulere forhold rundt bruk og aktiviteter på offentlige steder som parker, friområder, plasser o.l. Bestemmelsen gjør ingen endring i kommunens ansvar. En del kommuner har ønsket at slik håndheving kan gå inn i den lokale politivedtekt, men da politiloven § 14 ikke gir hjemmel for at det i politivedtekt kan gis pålegg om å innhente tillatelse fra annen myndighet enn politiet, har man i stedet tatt inn bestemmelser som pålegger kommunen å skilte bruken av slike områder. Regelen er ikke ment å gjøre endringer i kommunens adgang til å tildele kjøretillatelse til personell som trenger dette for å kunne utføre sine arbeidsoppgaver eller å motta og innvilge søknader fra personer om tillatelse til bruk eller ferdsel på slike områder. Det forutsettes at friområdet som fremstår som allment tilgjengelig for motorkjøretøyer blir skiltet med forbudsskilt dersom det ikke skal være adgang til å kjøre eller parkere der.

§ 2-3. Opptreden og andre publikumsrettede aktiviteter

Den som på eller ut mot offentlig sted vil opptre eller utføre andre publikumsrettede aktiviteter, må på forhånd sende melding til politiet, uavhengig av om aktivitetene skjer ved bruk av høyttaler o.l.

Det samme gjelder den som på eller i nærheten av offentlig sted ønsker å gjøre bruk av gående, kjørende eller flygende reklame.

Merknad

Bestemmelsen tar sikte på å fange opp tilfeller som ikke dekkes av politiloven § 14 nr. 3 og 4, jf. § 11 og er innholdsmessig en videreføring av tidligere normalpolitivedtekt § 4. Formålet med meldeplikten er politiets behov for å opprettholde ro og orden, samt sikre ferdselen og fremkommeligheten på offentlig sted.

Pengeinnsamling vil inngå i første ledd. Det er etter lovendringen i politiloven § 14 første ledd nr. 8 av 20. juni 2014, ikke lengre adgang til å regulere pengeinnsamling utover dette. En slik adgang er nå erstattet med adgangen til å regulere tigging. For en nærmere beskrivelse av forskjellen mellom pengeinnsamling og tigging, se merknadene til § 2-4.

Det kan i vedtekt ikke settes krav om innhenting av godkjennelse fra kommune, da det i politiloven § 14 ikke foreligger hjemmel for å innhente tillatelser fra andre myndigheter enn politiet.

§ 2-4. Tigging

Tigging på offentlig sted eller fra hus til hus er forbudt

eller

tigging på offentlig sted eller fra hus til hus, kan kun skje etter forutgående melding til politiet som kan fastsette vilkår, herunder tid og sted for tiggingen.

eller

tigging på offentlig sted eller fra hus til hus, kan kun skje etter forutgående melding til politiet.

Merknad

Bestemmelsen gir tre alternative ordlyder dersom kommunen ønsker å regulere tigging i politivedtekt. Adgangen til å forby eller sette vilkår for tigging i politivedtekter, ble tatt inn i politiloven § 14 første ledd nr. 8 ved lovendring av 20. juni 2014 nr. 48. Vilårene kan være avgrensning i tid og sted, eventuelt meldeplikt til politiet.

I Prop 83 L (2013-2014)«Kapittel 8 Merknader til bestemmelsen», fremgår følgende:

"Begrepet tigging, omfatter situasjoner der noen ber andre om penger som mottakeren skal bruke på seg selv, sine nærmeste eller på en mindre gruppe personer eller et miljø som mottakeren selv er en del av. Det kan med andre ord ikke være for stor nærhet mellom innsamler og mottaker av pengene (eller en situasjon hvor det er grunn til å tro at mottakeren indirekte vil tilgodese seg selv, sine nærmeste eller det miljøet vedkommende er en del av). Innsamlinger til humanitære og allmenntilgjørende formål faller utenfor, ikke bare

når det er registrert i innsamlingsregisteret, men også i andre tilfeller. Skoleklasser som samler inn penger til turer vil eksempelvis ikke kunne rammes av et forbud mot tigging i sin kommune.

En kunstnerisk forestilling på offentlig sted som etterfølges av aktivt og pågående innsamlingsvirksomhet hvor den enkelte tilskuer avkreves penger vil ofte måtte anses som tigging. På samme måte vil pågående salg av relativt verdiløse gjenstander som ikke har noen tilknytning til noen alminnelig kommersiell virksomhet eller et humanitært eller allmennyttig formål eller lignende omfattes av tiggerbergrepet.

Politiloven § 30 setter straff med bøter eller fengsel inntil tre måneder for den som overtrer bestemmelser gitt i medhold av § 14. Politidistriktene må ha retningslinjer om håndhevingspraksis for å sikre en lik reaksjonspraksis."

Regulering av tigging forutsetter at vilkårene fremgår av bestemmelsen i den lokale politivedtekten.

§ 2-5. Farlig eller skremmende virksomhet

På, ut over eller i umiddelbar nærhet av offentlig sted er det forbudt:

1. å skyte med gevær eller annet skytevåpen, herunder paintball, softgun, bue, sprettert o.l.
2. å brenne av krutt, fyrverkeri eller eksplosive stoffer uten politiets tillatelse. Slik tillatelse er ikke påkrevd for godkjent fyrverkeri som skal benyttes i tidsrommet 31. desember kl. 18.00 til 1. januar kl. 02.00.
3. å kaste eller slippe stein, snøball eller annet som kan være til skade eller ulempe for dem som ferdes der.

Merknad

Med samtykke fra politiet kan kravet om innhenting av politiets tillatelse fravikes i lokal politivedtekt hva gjelder oppskyting av godkjent fyrverkeri på nyttårsaften. Bestemmelsen er innført på bakgrunn av vedvarende praksis fra en rekke kommuner.

Bruk av fyrverkeri i tettbebyggelse, nær tørr skog eller andre brannfarlige omgivelser er ikke tillatt uten at også brannsjefens tillatelse foreligger, jf. forskrift av 15. desember 2002 nr. 922 om håndtering av eksplosjonsfarlig stoff § 2-10. Utenfor slike områder antas det tilstrekkelig med politiets tillatelse. Lokal brannmyndighet kan i alle tilfeller, gjennom egne hjemler eller med hjemmel i eget lovverk, nedlegge forbud om bruk av krutt, fyrverkeri eller eksplosive stoffer. Det vises for øvrig til at bruk av krutt, fyrverkeri eller eksplosive stoffer i alle tilfeller må skje innenfor rammene av brann- og eksplosjonsvernloven av 14. juni 2002 nr. 20.

Tidligere annet ledd i normalpolitivedtekt av 1996 om bæring av våpen på offentlig sted er tatt ut, da forholdet reguleres av straffeloven (20. mai 2005 nr. 28) § 189.

KAPITTEL 3. SIKRING AV FERDSELEN

§ 3-1. Hindringer

På eller ut over offentlig sted er det forbudt å plassere eller montere noe som kan være til hinder eller ulempe for ferdsele eller som hindrer fri sikt til trafikkskilt o.l.

Markiser eller annet som henger utover fortau, skal på det laveste være minst 2,5 meter over bakken.

Merknad

Vegloven (21. juni 1963 nr. 23) §§ 30, 31 og 33 har bestemmelser om plassering av byggverk, innretninger, reklameskilt o.l., og regler om fjerning av busker og vegetasjon langs offentlige veier. Plan- og bygningsloven (27. juni 2008 nr. 71) § 30-3 regulerer adgangen til skilt- og reklameinnretninger, i det vesentlig basert på hensyn av estetisk karakter. Det kan være behov for å supplere bestemmelsene for å oppnå en raskere reaksjon, da behandlingstiden for fjerning av ulovlige oppsatte skilt etter plan- og bygningsloven § 32-7 eller tvangsfullbyrdelsesloven (26. juni 1992 nr. 86) kan være lang. Dette gjelder særlig hvor fremkommeligheten eller sikten hindres eller skiltet representerer en fare for skade på person eller eiendom.

Angivelsen av høyden er ikke absolutt og kan tilpasses lokale forhold og har sammenheng med at det er tillatt å sykle på fortau.

Endring av bestemmelsen er av språklig karakter og innebærer ingen realitetsendring av tidligere normalpolitivedtekt § 6.

§ 3-2. Dyr

Det er forbudt å la husdyr gå løs på eller ved offentlig sted uten forsvarlig tilsyn.

Merknad

Bestemmelsen supplerer beiteloven (16. juni 1961 nr. 12) § 6 som setter forbud mot å la husdyr gå løs på områder de ikke har adgang til. Loven kan imidlertid ikke tolkes som et forbud mot å la husdyr oppholde seg på offentlig sted, slik at det er behov for å beholde bestemmelsen i den nye normalpolitivedtekten. Kommunene bør imidlertid vurdere bestemmelsen nærmere, bl.a. kan det være grunn til å la den gjelde i bestemte strøk. Fortsatt møter man husdyr ved eller på offentlig veg e.l. flere steder. For øvrig viser man til vegloven (21. juni 1963 nr. 23) §§ 44 og 48 om gjerde mot offentlig veg og grind eller ferist på offentlig veg.

Regulering av forhold knyttet til hundehold må gjøres i medhold av hundeloven (4. juli 2003 nr.74) og kan således ikke reguleres i lokal politivedtekt. Slik regulering må gis i kommunal forskrift om hundehold. Normalpolitivedtektens tidligere bestemmelser om farlige hunder, båndtvang, salg og avlivning ble den 31. desember 2003 opphevet i den enkelte kommunes politivedtekt som følge av ny hundelov (4. juli 2003 nr. 74). Se hundeloven § 32 jf. politiloven (4. august 1995 nr. 53) § 14, første ledd nr. 1, andre punktum. Ikke hjemmel til å stadfeste pålegg om fjerning av dyreekskrementer, se merknad til § 5-1.

Annet ledd om sirkusdyr eller ville dyr er ikke videreført da den ikke lengre anses relevant.

§ 3-3. Aktiviteter

Politiet kan forby enhver form for sport, lek eller spill på bestemt offentlig sted når dette er påkrevet av hensyn til ferdselen eller den alminnelige orden.

Merknad

En slik bestemmelse kan delvis falle inn under vegtrafikklovens (18. juni 1965) ramme, men praktiske grunner og hensynet til den alminnelige ordenshåndhevelse tilsier at politiet bør ha kompetanse til å gi slike bestemmelser, forankret i rent lokale forhold. For øvrig vises det til friluftsløven (28. juni 1957 nr. 16), særlig § 2 om den frie ferdselsrett i utmark og de begrensninger som kan ilegges av grunneier og kommunen.

At et forbud gjelder på bestemt offentlig sted betyr at det ikke kan gis et generelt forbud, men må bero på en konkret vurdering av forholdene på det enkelte sted. Det er ikke hjemmel i politivedtekt til å nedlegge generelle forbud mot nevnte aktiviteter på offentlig sted.

Bestemmelsen er i det vesentlige en videreføring av tidligere normalpolitivedtekt § 7. Annet ledd er derimot tatt ut da aktivitetene dekkes av første ledd.

§ 3-4. Ferdsel på islagt vann eller sjø

Politiet kan av sikkerhetsgrunner forby eller gi regulerende bestemmelser for ferdselen på islagt vann eller sjø.

Merknad

Bestemmelsen er en videreføring av tidligere normalpolitivedtekt § 14.

§ 3-5. Avsperring av offentlig sted

Er det påkrevet på grunn av byggearbeid e.l. at fortau, gate, vei eller et annet offentlig sted blir helt eller delvis sperret for et begrenset tidsrom, må det på forhånd innhentes tillatelse fra politiet, som kan fastsette nærmere vilkår.

Merknad

Bestemmelsen har ny overskrift og er en videreføring av tidligere normalpolitivedtekt § 8.

§ 3-6. Byggevirkksomhet mv.

Oppføring, nedrivning eller reparasjon av bygning, graving eller annet arbeid på eller ut mot offentlig sted som kan medføre fare for ferdselen, skal på forhånd meldes til politiet. Politiet kan bestemme hvorledes arbeidsstedet skal holdes avsperrert og påby andre sikkerhetstiltak til vern for publikum.

Merknad

Krav om sikringstiltak er hjemlet i plan- og bygningsloven (27. juni 2008 nr. 71) § 28-2, men denne paragrafen inneholder ikke pålegg om meldeplikt til politiet. Vegloven (21. juni 1963 nr. 23) § 57 forbyr graving, sprenging, trehogst og andre inngrep på offentlig vei eller innretning som hører til offentlig vei.

Bestemmelsen har ny overskrift og oppdaterte lovhenvvisninger og er en videreføring av tidligere normalpolitivedtekt § 10.

§ 3-7. Sprengningsarbeid

Sprengningsarbeid på eller i umiddelbar nærhet av offentlig sted skal på forhånd meldes til politiet, som kan påby særskilte sikkerhetstiltak.

Merknad

Den som skal bruke eksplosjonsfarlig stoff må ha sertifikat eller godkjenning i henhold til forskrift av 26. juni 2002 nr. 922 om eksplosjonsfarlig stoff § 10-1, jf. brann- og eksplosjonsvernloven (14. juni 2002 nr. 20).

Bestemmelsen er en videreføring av tidligere normalpolitivedtekt § 9.

§ 3-8. Vedlikehold av bygning mv.

Ved vedlikehold av bygninger mv. på eller ut mot offentlig sted plikter den ansvarlige for arbeidet umiddelbart å sette opp avvisere som gjør det tydelig at ferdselen er forbundet med fare eller ulempe.

Merknad

Plan- og bygningsloven (27. juni 2008 nr. 71) § 28-2 inneholder nødvendige sikkerhetskrav ved bygningsmessige arbeider generelt, mens § 28-5 gjelder sikringstiltak på ubebygde areal. Oppheising og nedfiring av varer og gjenstander er ikke nevnt i forbindelse med bygningsarbeider. I den utstrekning det benyttes arbeidstakere, vil arbeidsmiljøloven (17. juni 2005 nr. 62), særlig kapittel 4, komme til anvendelse.

Bestemmelsen er en videreføring av tidligere normalpolitivedtekt § 11.

§ 3-9. Fare for takras

Når det er fare for at snø eller is kan falle ned fra hustak mot offentlig sted, skal eieren straks sette opp avvisere som gjør det tydelig at ferdselen er forbundet med fare eller ulempe og snarest sørge for at taket blir ryddet.

Merknad

Det anses nødvendig at huseier har en slik plikt, da han er den nærmeste til å forhindre snøras e.l. som kan forårsake skade. Det vises til Høyesteretts avgjørelse fra 1959 (Rt-1959-578), hvor en huseier ble dømt for overtredelse av Oslo kommunes politivedtekt § 25 som gjaldt plikten til å sette opp avvisere mot snøras.

Kommunen kan, dersom den finner det påkrevet, sette en frist for når taket skal være ryddet. En slik regel har bl.a. vært stadfestet i politivedtekt for Oslo, Tromsø og Kristiansund: «Avvisere skal fjernes senest etter 7 dager med mindre eieren kan dokumentere lengre ventetid på rekvirert bistand til takrydding.»

Bestemmelsen er en videreføring av tidligere normalpolitivedtekt § 12.

§ 3-10. Fjerning av sperrer

Avsperringer, avvisere o.l. innretninger fjernes når det arbeid som er nevnt i §§ 3-6, 3-7 og 3-8 er utført, eller faren eller ulempen som er nevnt i § 3-9 ikke lenger er til stede.

Merknad

Bestemmelsen er en videreføring av tidligere normalpolitivedtekt § 13.

KAPITTEL 4. RENHOLD PÅ OFFENTLIG STED

§ 4-1. Rengjøring av lys og luftegraver

Eier av hus eller grunn mot offentlig sted plikter å sørge for rengjøring av lys- og luftegraver i umiddelbar tilknytning til eiendommen.

Renholdet skal utføres slik at det blir til minst mulig ulempe.

Kloakksluk må ved renhold ikke tilføres oppsop e.l.

Merknad

Bestemmelsen er en videreføring av tidligere normalpolitivedtekt § 15, foruten pliktene som krever dokumentert lokal sedvane. Disse er nå samlet i § 4-4.

§ 4-2. Rydding av snø etter takras

Eier av hus eller grunn mot offentlig sted plikter etter takras å rydde fortauets utenfor eiendommen for snø og is.

Merknad

Bestemmelsen er en videreføring av tidligere normalpolitivedtekt § 16, foruten pliktene som krever dokumentert lokal sedvane. Disse er nå samlet i § 4-4.

§ 4-3. Vannavløp

Eier av hus eller grunn mot offentlig sted skal sørge for at vannavløp i fortau, rennestein, grøft e.l. holdes åpne.

§ 4-4. Eiers plikt i henhold til lokalt etablert sedvane til renhold m.m. av fortau

Eier av hus eller grunn, jf. § 1-2, mot offentlig sted plikter å:

1. sørge for renhold av fortau og rennestein
2. rydde fortauets for snø etter snøfall
3. strø fortau når det er glatt

Bestemmelsen gjelder kun fortau i umiddelbar tilknytning til eiendommen.

Merknad

Bestemmelsen er ny og omhandler de plikter som kun kan ilegges på grunnlag av en allerede etablert lokal sedvane. Dette er gjort for å synliggjøre at en kommune ikke kan innføre denne bestemmelsen i sin politivedtekt uten at sedvanen er dokumentert.

Kommunen må dokumentere ovenfor Politidirektoratet at det foreligger en lokal sedvane for den enkelte plikt som ønskes stadfestet, jf. politiloven § 14 nr. 2. For kommuner som har en slik lokalt etablert sedvane, vil denne plikten og avgrensningen av området hvor plikten gjelder, som regel fremkomme av gjeldende politivedtekt for kommunen. Det er ikke anledning til å utvide virkeområdet for plikten.

KAPITTEL 5. HINDRE FORSØPLING OG TILGRISING

§ 5-1. Hindre forsøpling og tilgrising

På, ut over eller i umiddelbar nærhet av offentlig sted er det forbudt:

1. å kaste avfall, herunder glass, flasker, spiker, papir, tyggegummi og tobakksprodukter
2. å grise til med maling, tusj, sprayprodukter e.l. på enhver overflate mot offentlig sted, herunder på eller ved bygning, gate, vei, park, anlegg, innretninger og transportmidler
3. å henge opp kunngjøringer, plakater e.l., uten politiets tillatelse. Dette gjelder ikke oppslag på tavler e.l. som er godkjent av kommunen til slikt bruk, eller oppslag på eiendom om forhold som bare vedkommer eiendommen eller næringsvirksomheten til dem som disponerer eiendommen

Det er forbudt å rive, skade eller skjemme oppslag som er lovlig satt opp.

Oppslag skal fjernes når de er foreldet.

4. å urinere utendørs i tettbebygd strøk eller på steder der det kan virke sjenerende på andre

Merknad

Vegloven (21. juni 1963 nr. 23) § 57 nr. 3 forbyr bl.a. å kaste søppel på og ved offentlig veg. Videre inneholder forurensningsloven (13. mars 1981 nr. 6) § 28 et totalforbud mot å tømme, etterlate, oppbevare eller transportere avfall på slik måte at det kan virke skjemmende eller være til skade eller ulempe for miljøet. Politivedtektene bør kunne inneholde praktisk viktige regler med sikte på å opprettholde et godt lokalmiljø. Politivedtektene bør f.eks. kunne forby flaskeknusing og plakater uten at det er nødvendig å gå inn på forholdet til annen lovgivning. Bakgrunnen for nr. 2 er omfattende tilgrising i form av «tagging», skjemmende plakatklistring o.l., som folk på visse steder daglig utsettes for.

Bestemmelser om fjerning av hundeeskrementer må reguleres i medhold av hundeloven (4. juli 2003 nr.74) og kan således ikke tas inn i lokal politivedtekt. Slik regulering må gis i kommunal forskrift om hundehold.

§ 5-2. Rydding ved kiosksalg, arrangementer o.l.

Den som driver salg fra kiosk, uteservering, gatesalg eller annen lignende næringsvirksomhet på eller ut mot offentlig sted, skal sørge for at området ikke skjemmes eller tilsmusses av virksomheten, og plikter å sørge for at det blir satt opp et tilstrekkelig antall søppelkasser. Etter stengt tid plikter virksomheten umiddelbart å rydde området og fjerne avfall som skyldes virksomhetens aktivitet.

Den som arrangerer tilstelning på offentlig sted, skal sørge for at papir og annet avfall blir fjernet etter arrangementet.

Merknad

Fullmaktsregelen i politiloven § 14 bygger bl.a. på at politivedtektene ikke bør regulere forhold som er uttømmende regulert i eller i medhold av annen lovgivning, eller som andre myndigheter har overtatt det faglige ansvar for, dog uten at det har vært praktisert helt konsekvent.

Det finnes i dag bestemmelser i flere lover som setter forbud mot ulike former for forsøpling og tilgrising, bl.a. i forurensningsloven (13. mars 1981 nr. 6) § 28 og vegloven (21. juni 1963 nr. 23) § 57 nr. 3. Disse spredte bestemmelser er primært knyttet til bestemte formål, og man er kommet til at politivedtektene bør kunne inneholde en særskilt hjemmel for å kunne gi praktisk viktige regler med sikte på å sikre et godt lokalmiljø, uten at det er nødvendig å gå inn på forholdet til annen lovgivning.

Innholdet er videreført av tidligere normalpolitivedtekt § 20. I tillegg til ny overskrift er det tilføyd en setning i første ledd om rydding etter virksomhetens stengt tid. Bestemmelsen gjelder også omreisende virksomhet.

KAPITTEL 6. OFFENTLIGE ANLEGG

§ 6-1. Kirkegård og gravplass

På kirkegård og gravplass er det forbudt å sykle, ake, drive sport, lek eller annet som ikke sømmer seg der.

Det er forbudt å trenge seg inn på kirkegård når den er stengt for besøk.

Merknad

Tredje ledd om løs hund på kirkegård er tatt ut, da det ikke lenger er hjemmel i politiloven § 14 for å regulere forhold knyttet til hund og hundehold i politivedtekt.

Adferd på gravplass er i tillegg regulert i forskrift til lov om gravplasser, kremasjon og gravferd av 10. januar 1997 nr. 16. Straffeloven (20. mai 2005 nr. 28) § 268 vil etter omstendighetene kunne brukes mot personer som trenger seg inn på kirkegård eller gravplass.

KAPITTEL 7. ARRANGEMENTER PÅ OFFENTLIG STED

§ 7-1. Søknadsplikt for arrangement på offentlig sted

Den som på offentlig sted vil holde arrangement som overveiende er av underholdningsmessig, kunstnerisk, selskapelig eller kommersiell art, og som har et omfang som vil medføre behov for betydelige ferdselsreguleringer eller vakthold, må søke om dette innen en frist som politiet setter.

Politiloven § 11 gjelder tilsvarende.

Merknad

Adgang til demonstrasjoner, opptog, møter, stand e.l. er regulert i politiloven § 11. Dette er arrangementer som faller inn under adgangen til ytringsfrihet og som i sin helhet faller utenfor rammene av politiloven § 14. Det foreligger derfor ikke hjemmel for å regulere slike arrangementer i lokal politivedtekt.

§ 7-2. Meldeplikt for allment tilgjengelige arrangementer

Den som vil holde et arrangement som er allment tilgjengelig, må i god tid forut for arrangementer sende melding til politiet, når dets art eller størrelse gjør det sannsynlig at politioppsyn blir nødvendig av hensyn til ro og orden eller avvikling av trafikken. Dette gjelder også når arrangementet ikke skjer på offentlig sted.

Meldeplikten gjelder også sammenkomst eller tilstelning av overveiende selskapelig eller underholdende art for medlemmer av en forening e.l. sammenslutning.

Politiloven § 11 gjelder tilsvarende.

Merknad

Se merknad til § 7-1.

Bestemmelsene gjelder arrangementer og sammenkomster, og er å anse som tillegg til politiloven § 11 (arrangementer på offentlig sted mv.). Meldeplikten kan ved kommunal politivedtekt utvides til også å omfatte allment tilgjengelige arrangement på privat område eller tilsvarende, når lovens vilkår for øvrig er oppfylt.

Meldingen skal i alminnelighet gis skriftlig i god tid på forhånd og inneholde opplysninger om arrangementets formål, omfang, ansvarlig arrangør, avviklingstidspunkt, avviklingssted og de ordenstiltak arrangøren vil sette i verk, f.eks. etablering av ordensvern, jf. politiloven § 11, annet ledd.

Når det gjelder større arrangementer, så som sportsstevner, større konserter, festivaler, messer o.l., kan kommunen bestemme at søknadsplikten skal opprettholdes, forutsatt at vilkårene etter politiloven § 14 nr. 4 foreligger.

§ 7-3. Barns tilgang til offentlig arrangement

Barn under 15 år har ikke adgang til offentlig allment tilgjengelig tilstelning uten i følge med foreldre eller andre foresatte.

Politiet kan gi dispensasjon ved tilstelninger som arrangeres spesielt for barn og unge under 18 år.

Merknad

Bestemmelsen er flyttet fra tidligere normalpolitivedtekt kapittel IX om barn (§ 28).

Aldersgrensen ble satt for å harmonisere med aldersgrensen i politiloven § 13, jf. ot.prp. nr.22 (1994-1995). Endring av aldersgrensen forutsetter en lovendring av politiloven.

Formålet med bestemmelsen er hensynet til ivaretagelse av barn under 15 år ved arrangementer som er åpne for alle aldersgrupper. Mens politiloven § 13 skal ivareta barn på offentlig sted etter kl. 22.00, reguleres her barns adgang til arrangementer uten en tidsbegrensning.

For arrangementer med alkoholserving henvises til alkohollovgivningen.

KAPITTEL 8. PANTELÅNERVIRKSOMHET

§ 8-1. Pantelånervirksomhet

Den som har fått bevilling til å drive pantelånervirksomhet skal føre protokoll, autorisert av politiet, over alle lån og kjøp. Politiet kan fastsette nærmere vilkår for virksomheten.

Merknad

Politiets kontroll med pantelånervirksomhet fremgår av politiloven § 14 første ledd nr. 7. Bestemmelsen var ikke tatt inn i normalpolitivedtekten av 1996, da det ble antatt at pantelånervirksomhet falt inn under lov om finansieringsvirksomhet av 10. juni 1988 (opphevet i lov av 22. desember 1999 nr. 105). I likhet med brukthandlere søkes pantelånere utnyttet til omsetning av tyvegods. For å motvirke dette, stilles det krav om at pantelånere fører protokoll over det gods de tar inn og at politiet kan utføre rutinemessig kontroll med protokollene og gjenstandene. Av politilovens forarbeider ot.prp. nr.22 (1994-1995) fremgår det at politiloven § 14 nr. 7 tar sikte på å bevare en lovhjemlet adgang til å gi forskrifter for kontroll med pantelånere av lignende innhold som forskrift etter handelsloven (nå brukthandelloven).

KAPITTEL 9. FORSKJELLIGE BESTEMMELSER

§ 9-1. Pliktforsømmelse

Unnlater noen å utføre det vedkommende har plikt til etter vedtekten eller pålegg gitt med hjemmel i denne, kan politiet la det utføres på vedkommendes bekostning.

§ 9-2. Straff

Overtredelser av vedtekten eller pålegg gitt i medhold av vedtekten, straffes etter politiloven § 30 nr. 4, hvis ikke forholdet går inn under en strengere straffebestemmelse.

§ 9-3. Kommunal håndhevelse

Kommunen kan håndheve følgende bestemmelser inntatt i normalpolitivedtekten:

- § 3-1 Hindringer (kommunal håndheving etter denne paragraf er begrenset til gjenstander e.l. på eller utover fortau)
- § 3-9 Fare for takras
- § 3-10 Fjerning av sperrer når arbeidet er ferdig/faren er over

- § 4-1 Rengjøring av lys- og luftegraver
- § 4-2 Rydding av snø etter takras
- § 4-3 Vannavløp
- § 4-4 Eiers plikt til renhold m.m. av fortau, (krever lokal sedvane)
- § 5-1 Hindre forsøpling og tilgrising
- § 5-2 Rydding ved kiosksalg, arrangementer o.l.

Kan håndheves av () kommune med hjemmel i forskrift av 19. juni 2012 nr. 600 om kommunal håndheving av politivedtekter, jf. politiloven § 14 tredje ledd. () kommune kan ved overtredelse av disse bestemmelsene også illegge overtredelsesgebyr.

Merknad

Bestemmelsen krever at kommunal håndheving er besluttet av kommunen i samråd med politiet.

Ved lovendring av 19. juni 2010 fikk politiloven § 14 et nytt tredje ledd, som gir adgang for kommuner til å ta inn en bestemmelse om at kommunen kan håndheve nærmere angitte bestemmelser i politivedtekten – kommunal håndheving. Nærmere bestemmelser om dette fremgår av forskrift av 19. juni 2012 nr. 600 om kommunal håndheving av vedtekter. Klage over kommunens illeggelse av gebyr for overtredelse av bestemmelser som faller inn under kommunal håndheving, skal sendes til kommunen, jf. forskriften om kommunal håndheving av politivedtekter § 8.

Kommunens adgang til å håndheve brudd på nærmere angitte bestemmelser i politivedtekten, kommer i tillegg til politiets håndhevingsmyndighet. Derfor understrekes viktigheten av at den som overtrer disse bestemmelsene ikke risikerer dobbeltstraff. Dette innebærer at dersom politiet har gitt vedkommende et forelegg, kan ikke kommunen illegge samme person gebyr for samme overtredelse, og omvendt.

§ 9-4. Ikrafttreden

Denne vedtekt trer i kraft 1 måned etter at den er stadfestet av Politidirektoratet.

Fra samme tid oppheves forskrift av (dd-mm-åå) nr. () om politivedtekt for () kommune, (fylke).

NORMALPOLITIVEDTEKT (NYNORSK)

I INNLEIING

Heimel for kommunal politivedtekt følgjer av lov om politiet av 4. august 1995 nr. 53 § 14 fyrste ledd.

«I vedtekter som fastsettes av kommunen og godkjennes av departementet eller den instans departementet fastsetter, kan det gis bestemmelser

9. *om å opprettholde ro og orden, sikre ferdselen og for å hindre tilgrising, herunder klistring og maling på vegger, murer o l., på steder som er alminnelig beferdet eller bestemt for alminnelig ferdsel. Bestemmelser om hunder og hundehold fastsettes etter hundeloven*
10. *i samsvar med lokale sedvaner, om hus- eller grunneiers plikt til på de steder som er nevnt i nr. 1, å holde det rent og ryddig på fortau eller tilsvarende område i umiddelbar tilknytning til eiendommen, rydde for snø og strø når det er glatt*
11. *om meldeplikt for den som vil holde et arrangement som er allment tilgjengelig, selv om arrangementet ikke skjer på offentlig sted, når arrangementets art eller størrelse gjør det sannsynlig at politioppsyn blir nødvendig av hensyn til ro og orden eller avvikling av trafikken. Meldeplikten kan også omfatte sammenkomst med dans eller annen tilstelning av overveiende selskapeleg eller underholdende art for medlemmer av forening eller lignende sammenslutning*
12. *om at det for arrangement på offentlig sted som overveiende er av underholdningsmessig, kunstnerisk, selskapeleg eller kommersiell art, og som har et omfang som åpenbart vil medføre behov for betydelige ferdselsreguleringer eller vakthold, må leveres inn søknad i stedet for melding etter § 11. Nærmere frist for innlevering av slik søknad kan fastsettes*
13. *om at barn under 15 år ikke har adgang til offentlig dans eller lignende allment tilgjengelig tilstelning uten i følge med foreldre eller andre foresatte*
14. *om regulering av ervervsvirksomhet på offentlig sted som ikke faller inn under regulering i andre lover*
15. *om politiets kontroll med pantelånervirksomhet*
16. *om forbud mot eller nærmere vilkår for tigging på offentlig sted eller fra hus til hus. Det kan fastsettes at den som vil tigge, må melde seg for politiet på forhånd»*

Føresegnene i normalpolitivedtekta opplyser om kva som kan regulerast i politivedtekt med heimel i politilova § 14. Det er opp til den enkelte kommune, i samarbeid med politiet, å avgjere kva føresegner som er ynskja teke inn i eiga kommune. Deltakinga til politiet i dette arbeidet er viktig for å kunne oppnå størst mogleg grad av likskap mellom kommunar innanfor same politidistrikt.

Det er ynskjeleg at kommunane nyttar systemet og ordlyden til normalpolitivedtekta for dei føresegnene som kommunen ynskjer å vedta. Den enkelte kommune vil kunne basere seg på lokale løysingar så langt politilova § 14 tillèt.

Fullmaktsregelen i politilova § 14 byggjer på prinsippet om at politivedtekter ikkje bør regulere tilhøve:

- som er uttømmende regulert i eller i medhald av anna lov
- som andre myndigheiter har overteke det faglege ansvaret for
- som etter sin art bør vere politiet uvedkomande
- som ikkje er føremålstenleg eller som er overflødige etter dagens samfunnsforhold og alminnelege toleransegrenser

Som i tidlegare normalpolitivedtekter har ein likevel ikkje vore heilt konsekvent når det gjeld anna lovgjeving. Forbod i andre lover mot ulike former for forsøpling og tilgrising, bl.a. i forurensningslova og veglova, er spreidde og primært knytt til konkrete føremål. Her har ein funne at politivedtektene bør kunne innehalde praktisk viktige reglar med sikte på å oppretthalde eit godt lokalmiljø. Politivedtektene bør t.d. kunne forby flaskeknusing og plakatklistring utan at det er naudsynt å gå inn på forholdet til anna lovgjeving. Det er viktig at eventuelle forbod blir utforma så presist som mogleg, slik at det ikkje oppstår særleg tvil med omsyn til praktiseringa av forbodet.

II SAKSHANDSAMING

Utforming av lokal politivedtekt

Politiet skal bli involvert når ein kommune set i gong arbeidet med å endre eller utarbeide ny politivedtekt for kommunen. Politiet skal delta i prosessen og vere høyringsinstans. Her vil kommunens politikontakt vere det naturlege bindeleddet.

Det er opp til den enkelte kommune å sjølv bestemme kva for eit kommunalt organ som skal få kompetanse til å vedta politivedtekter, sjå ot.prp. nr.22 (1994-1995) side 25 andre spalte.

Med omsyn til at ei politivedtekt er ei forskrift vil reglane i forvaltningslova om sakshandsaming kome til bruk. Når kommunestyret har vedteke forslaget til ny politivedtekt, skal forslaget sendast ut på høyring. I forvaltningslova § 37 kjem det fram at:

«offentlige og private institusjoner og organisasjoner for de erverv, fag eller interessegrupper som forskriftene skal gjelde eller gjelder for eller hvis interesser særlig berøres, skal gis anledning til å uttale seg før forskriften blir utferdiget, endret eller opphevet. Så langt det trengs for å få saken allsidig opplyst, skal uttalelse også søkes innhentet fra andre.»

Dette inneber også at forskrifta skal gjerast kjent for innbyggjarane i kommunen, t.d. gjennom media. Forslag til vedtekt bør også gjerast tilgjengelig for innbyggjarane i kommunen ved at den blir lagt ut på nettsida til kommunen, kommunehuset, bibliotek e.l. der innbyggjarane har lett tilgang. Fristen for å kome med fråsegn må setjast slik at dei vedtekta vedkjem får rimeleg tid til å uttale seg. Høyringsutsegna skal i utgangspunktet vere skriftleg, jf. forvaltningslova § 37 femte ledd.

Når høyringsfristen er ute blir innspela behandla av kommunen. Etter dette vedtek kommune- eller bystyret den endelege ordlyden til politivedtekta. I enkelte kommunar kan det gå fram andre vedtaksrutinar, men dette er ikkje til hinder for eit tilsvarande samarbeid med politiet og ordinære høyringsrutinar.

Oversending til Politidirektoratet

Kommunen eller bystyret sitt endelege vedtak om ny eller endra politivedtekt sendast deretter direkte til Politidirektoratet for legalitetskontroll, stadfesting og kunngjering i Norsk Lovtidend. Det er ikkje lenger eit krav at politivedtekta må sendast til Fylkesmannen. Når Politidirektoratet har stadfesta ei lokal vedtekt, sendast ein kopi til Fylkesmannen til orientering.

Politivedtekter omhandlar reguleringar som dannar delar av grunnlaget for utøvinga av polititenesta. Vedtekta er difor ikkje gyldig før det er gjort ein legalitetskontroll av innhaldet. Politilova § 14 fyrste ledd gjev Justis- og beredskapsdepartementet fullmakt til å delegere stadfesting av politivedtekter til anna statleg organ. Slik stadfestingsmyndighet blei delegert til Politidirektoratet ved Justis- og beredskapsdepartementets forskrift av 16. november 2000 nr. 1151, med ikraftsetjing 1. januar 2001.

Ved oversending til Politidirektoratet skal følgjande dokument bli sendt:

- vedtekta som skal stadfestast
- ei utgreiing av sakshandsaminga kommunen har gjort av vedtekta
- ei oversikt over høyringsinstansar
- korleis vedtekta har vore gjort tilgjengeleg for innbyggjarane
- resultatet av høyringa og om det er gjort endringar som følgje av høyringa
- medverknaden frå politiet i arbeidet

Ved Politidirektoratets legalitetskontroll av politivedtekt, er det først og fremst snakk om redaksjonelle eller språklege endringar. Innhaldet i politivedtekta kan ikkje endrast utan at spørsmålet først er behandla på nytt i kommunen. Det vil då vere naudsynt å sende saka tilbake til kommunen for ny behandling. Legalitetskontrollen kan likevel innebære at enkelte føresegner ikkje blir stadfesta, t.d. på grunn av at tilhøvet er regulert i anna lovgjeving eller at det ikkje er heimel for å regulere forholdet.

Ei ny politivedtekt vil tre i kraft ein måned etter at den er stadfesta av Politidirektoratet.

Klage

Klage over vedtaket frå politiet som er fatta med heimel i politivedtekt skal sendast til Politidirektoratet. Dette gjeld likevel ikkje påbod frå politiet om å halde ved lag den alminnelege ro og orden, jf. forvaltningslovforskrifta av 15. desember 2006 nr. 1456 § 30, eller avgjerder om påtalespørsmål.

Klage over vedtak frå kommunen jf. normalpolitivedtekta § 9-3 om kommunal handheving, skal sendast til kommunen som har fatta vedtaket.

Eksisterande politivedtekter er framleis gjeldande inntil dei er erstatta av nye vedtekter såframt dei ikkje strider mot føresegnene i politilova, jf. politilova § 31 andre ledd.

KAPITTEL 1. ALLMENNE FØRESEGNER

§ 1-1. Offentleg stad

Med offentlig stad er det meint gate, veg, fortau, sti, medrekna gang- og sykkelveg, park, torg e.l., plass, bru, bryggje, kai, strand, anlegg eller anna stad der det er allmenn ferdsel eller som er bestemt for allmenn ferdsle.

Merknad

Omgrepet offentlig stad har det same innhald som tidlegare, jf. straffelova (20. mai 2005 nr. 28) § 10 fyrste ledd, dvs. stad der folk flest ferdast. Som før har ein funne det praktisk å gjere ei opprekning av typiske stader som er offentlege. I nokre kommunar kan det vere tenleg å ta med område som ikkje er nemnde her, medan t.d. kai eller bryggje ikkje er aktuelt i andre kommunar.

§ 1-2. Ansvar og plikter for festar, brukar, leigar eller styrar av hus eller grunn

Dei plikter som er lagt på eigar av hus eller grunn, kviler også på den som festar, brukar, leigar eller styrer eigendomen.

Merknad

Ein minner om at ein leigetakar som til dømes leiger ein del av eit større hus, ikkje er forplikta etter denne føresegna. Føresegna tilsvara § 2 i tidlegare normalpolitivedtekter og inneberer ingen realitetsending.

KAPITTEL 2. ORDEN PÅ OFFENTLEG STAD

§ 2-1. Ro og orden på offentlig stad

På eller like attmed ein offentlig stad må ingen vere med i oppløp, samanstimling, larm eller bråk som forstyrrar den allmenne orden eller ferdsel.

Den som ferdast på eller like attmed offentlig stad pliktar å halde nattero mellom kl. 23.00 og 06.00.

Dersom mange menneske samlar seg ved inngangen til forsamlingslokale, sports plass, utsalsstad, haldeplass e.l., skal dei stå i kø og elles rette seg etter dei pålegg som politiet eller arrangøren gjev for å halde ved lag den allmenne orden eller regulere ferdsla.

Merknad

Føresegna er endra ved at det er lagt til eit nytt andre ledd. Føresegna er teke inn for å gje ei standardisert formulering og plassering og er ofte stadfesta i fleire av vedtektene til kommunane. Føresegna er meint å vareta omsynet til personar som bur nær musikk og feststøy. Det er inga hindring for at det kan søkjast til politiet om dispensasjon dersom det skal arrangerast festivalar eller andre arrangement.

Føresegna supplerer straffelova (20. mai 2005 nr. 28) § 181, som rettar seg mot slagsmål, bråk eller anna utilbørleg åtferd. Ei viss interesse har også forskrift om køyrande og gåande trafikk av 21. mars 1986 nr. 747 § 19 om særlege føresegner for gåande.

§ 2-2. Køyring, camping mv i parkar, grøntareal, friområda o.l.

I offentlege parkar, grøntareal, friområde, på, ved eller under vegar eller plassar i tettbygd strøk er telting, camping e.l. forbode, med mindre anna kjem fram av skiltinga på staden.

I offentlege parkar, grøntareal og friområde er det forbode å køyre og parkere motorkøyetøy, med mindre noko anna går fram av skiltinga på staden.

Merknad

Stadig fleire kommunar har ynskt ei moglegheit til å ta inn i politivedtekt ein åtgang for å handheve uynskt aktivitet på offentlege stadar i tettbygd strøk. Heimelsgrunnlaget for å ta dette inn i politivedtekt er omsynet til ro og orden, då dette rettar seg både mot uynskte aktivitetar som camping, telting, o.l. i offentlege parkar, friområde osv. som vil

avgrense moglegheita for allmenta til å nytte slike område, medrekna hindring av forsøpling og utryggleik. Vidare er det grunngeve i at motorferdsel i slike område fører til uødvendig støy og belastning på områda.

Det er kommunen som gjennom skilting eller på anna måte har ansvaret for å regulere forhold rundt bruk og aktivitetar på offentleg stad som parkar, friområde, plassar o.l. Føresegna gjer ingen endring i ansvaret til kommunen. Ein del kommunar har ynskt at slik handheving kan gå inn i den lokale politivedtekta, men då politilova § 14 ikkje gir heimel for at det i politivedtekt kan bli gitt pålegg om å innhente tillating frå anna myndigheit enn politiet, har ein i staden teke inn føresegner som pålegg kommunen å skilte bruken av slike område. Regelen er ikkje meint å gjere endringar i moglegheita kommunen har til å tildele køyretillating til personell som treng dette for å kunne utføre sine arbeidsoppgåver eller å ta imot og innvilge søknadar frå personar om tillating til bruk eller ferdsle på slike område. Det er ein føresetnad om at friområde som ligg til grunn som allment tilgjengeleg for motorkøyretøy, blir skilta med forbodsskilt dersom det ikkje skal vere tilgjengeleg å køyra eller parkere der.

§ 2-3. Framvising og andre publikumsretta aktivitetar

Den som på eller ut mot offentlig stad vil opptre eller utføre andre publikumsretta aktivitetar, må på førehand gje melding til politiet, uavhengig av om aktivitetatne skjer ved bruk av høgtalar o.l.

Det same gjeld den som på eller i nærleiken av offentlig stad ynskjer å bruke gåande, køyrande eller flygande reklame.

Merknad

Føresegna tek sikte på å fanga opp tilfelle som ikkje blir dekt av politilova § 14 nr. 3 og 4, jf. § 11, og er i sitt innhald ei vidareføring av tidlegare normalpolitivedtekt § 4. Føremålet med meldeplikta er behovet politiet har for å oppretthalde ro og orden, samt sikre ferdsel og framkomelegheit på offentlig stad.

Pengeinnsamling vil inngå i fyrste ledd. Det er etter lovendringa i politilova § 14 fyrste ledd nr. 8 av 20. juni 2014, ikkje lenger åtgang til å regulere pengeinnsamling utover dette. Ein slik åtgang er no erstatta med åtgangen til å regulere tigging. For ei nærmare skildring av skilnaden mellom pengeinnsamling og tigging, sjå merknaden til § 2-4.

Det kan ikkje setjast krav om å henta inn godkjenning frå kommune i politivedtekter, då det i politilova § 14 ikkje ligg føre heimel for å hente inn løyve frå andre styresmakter enn politiet.

§ 2-4. Tigging

Tigging på offentlig stad eller frå hus til hus er forbode

eller

tigging på offentlig stad eller frå hus til hus, kan berre skje etter at det først er sendt melding til politiet som kan setja vilkår om tid og stad for tigginga,

eller

tigging på offentlig stad eller frå hus til hus, kan berre skje etter at det først er sendt melding til politiet

Merknad

Føresegna gjev tre alternative ordlydar dersom kommunen ynskjer å regulere tigging i politivedtekt. Åtgangen til å forby eller setje vilkår for tigging i politivedtekter, blei teke inn i politilova § 14 fyrste ledd nr. 8 ved lovendring av 20. juni 2014 nr. 48. Vilkåra kan vere avgrensing i tid og stad, eventuelt meldeplikt til politiet.

I. Prop. 83 L (2013-2014) «Kapittel 8. Merknader til bestemmelsen» kjem det fram at:

«Begrepet tigging, omfatter situasjoner der noen ber andre om penger som mottakeren skal bruke på seg selv, sine nærmeste eller på en mindre gruppe personer eller et miljø som mottakeren selv er en del av. Det kan med andre ord ikke være for stor nærhet mellom innsamler og mottaker av pengene (eller en situasjon hvor det er grunn til å tro at mottakeren indirekte vil tilgodese seg selv, sine nærmeste eller det miljøet vedkommende er en del av). Innsamlinger til humanitære og allmennyttige formål faller utenfor, ikke bare når det er registrert i innsamlingsregisteret, men også i andre tilfeller. Skoleklasser som samler inn penger til turer vil eksempelvis ikke kunne rammes av et forbud mot tigging i sin kommune.

En kunstnerisk forestilling på offentlig sted som etterfølges av aktivt og pågående innsamlingsvirksomhet hvor den enkelte tilskuer avkreves penger vil ofte måtte anses som tiggning. På samme måte vil pågående salg av relativt verdiløse gjenstander som ikke har noen tilknytning til noen alminnelig kommersiell virksomhet eller et humanitært eller allmennyttig formål eller lignende omfattes av tiggerbergrepet.

Politiлова § 30 setter straff med bøter eller fengsel inntil tre måneder for den som overtrer bestemmelser gitt i medhold av § 14. Politidistriktene må ha retningslinjer om håndhevingspraksis for å sikre en lik reaksjonspraksis.»

Ved regulering av tiggning er det ein føresetnad om at vilkåra går fram av føresegna i den lokale politivedtekta.

§ 2-5. Farleg eller skremmande verksemd

På, ut over eller like attmed offentlig stad er det forbode:

1. å skyte med gevær eller anna skytevåpen, under dette paintball, softgun, boge, sprettert o.l.
2. å brenne av krut, fyrverkeri eller eksplosive stoff utan at politiet har gjeve løyve. Det er ikkje eit slikt krav om løyve for godkjent fyrverkeri som skal nyttast i tidsrommet 31. desember kl. 18.00 til 1. januar kl. 02.00.
3. å kaste eller sleppe stein, snøball eller anna som kan vere til skade eller ulempe for dei som ferdast der.

Merknad

Med samtykke frå politiet kan kravet om å henta inn løyvet til politiet fråvikast i lokal politivedtekt når det gjeld oppskyting av godkjent fyrverkeri på nyttårssafta. Føresegna er teke inn på bakgrunn av vedvarande praksis frå ei rekke kommunar.

Bruk av fyrverkeri i tett busetnad, nær tørr skog eller andre brannfarlege omgivnader er ikkje tillate utan at løyve frå brannsjefen også ligg føre, jf. forskrift av 15. desember 2002 nr. 922 om handtering av eksplosjonsfarleg stoff § 2-10. Utanfor slike område blir det lagt til grunn at det er tilstrekkeleg med løyvet frå politiet.

Lokal brannmyndigheit kan i alle tilfelle, gjennom eigne heimlar eller med heimel i eige lovverk, leggja ned forbod om bruk av krut, fyrverkeri eller eksplosive stoff. Det blir vist til at bruk av krut, fyrverkeri eller eksplosive stoff i alle tilfelle må skje innanfor ramma av brann- og eksplosjonsvernlova av 14. juni 2002 nr. 20.

Tidlegare andre ledd i normalpolitivedtekt av 1996 om å bere våpen på offentleg stad er teken ut, då tilhøvet blir regulert av strl. (straffelova 20. mai 2005 nr. 28) § 189.

KAPITTEL 3. SIKRING AV FERDSLÅ

§ 3-1. Hindringar

På eller ut over offentleg stad er det forbode å plassere eller montere noko som kan vere til hinder eller ulempe for ferdsla eller som hindrar fri sikt til trafikkskilt o.l.

Markiser eller anna som henger utover fortau, skal på det lågaste vere minst 2,5 meter over bakken.

Merknad

Veglova (21. juni 1963 nr. 23) §§ 30, 31 og 33 har føresegner om plassering av byggverk, innretningar, reklameskilt o.l., og reglar om fjerning av busker og vegetasjon langs offentlege vegar. Plan- og bygningslova (27. juni 2008 nr. 71) § 30-3 regulerer åtgangen til skilt- og reklameinnretningar, i det vesentlege basert på omsyn av estetisk karakter. Det kan vere behov for å supplere føresegnene slik at det blir lagt til rette for ein raskare reaksjon, då behandlingstida for fjerning av ulovlege oppsette skilt etter plan- og bygningslova § 32-7 eller tvangsfullbyrdslova (26. juni 1992 nr. 86) kan vere lang. Dette gjeld særleg der framkomelegheiten eller sikta er hindra eller der skiltet representerer ein fare for skade på person eller eigedom.

Grensa for høgda er ikkje absolutt og kan tilpassast lokale tilhøve og har samanheng med at det er tillate å sykla på fortau.

Endring av føresegna er av språkleg karakter og inneberer ingen realitetsendring av tidlegare normalpolitivedtekt § 6.

§ 3-2. Dyr

Det er forbode å la husdyr gå laus på eller ved offentleg stad utan forsvarleg tilsyn.

Merknad

Føresegna supplerer beitelova (16. juni 1961 nr. 12) § 6 som set forbod mot å la husdyr gå laus på områder dei ikkje har åtgang til. Lova kan likevel ikkje tolkast som eit forbod mot å la husdyr opphalda seg på offentleg stad, slik at det er behov for å behalde føresegna i den nye normalpolitivedtekta. Kommunane bør likevel vurdere føresegna nærmare, m.a. kan det vere grunn til å la den gjelde i bestemte strøk. Framleis møter ein husdyr ved eller på offentleg veg e.l. fleire stader. Vidare blir det vist til veglova (21. juni 1963 nr. 23) §§ 44 og 48 om gjerde mot offentleg veg og grind eller ferist på offentleg veg.

Regulering av tilhøve knytt til hundehald må gjerast i medhald av hundelova (4. juli 2003 nr. 74) og kan såleis ikkje regulerast i lokal politivedtekt. Ei slik regulering må bli gitt i kommunal forskrift om hundehald. Tidlegare føresegner i normalpolitivedtekt om farlige hundar, bandtvang, sal og avliving blei den 31. desember 2003 oppheva i den enkelte kommune sj politivedtekt som følgje av ny hundelov (4. juli 2003 nr. 74). Sjå hundelova § 32 jf. politilova (4. august 1995 nr. 53) § 14, fyrste ledd nr. 1, andre punktum.

Det er ikkje heimel til å stadfesta pålegg om å fjerna dyreekskrement, sjå merknad til § 5-1.

Andre ledd om sirkusdyr eller ville dyr er ikkje vidareført då den ikkje lenger blir sett på som relevant.

§ 3-3. Aktivitetar

Politiet kan forby kvar einaste form for sport, leik eller spel på bestemt offentleg stad når dette er påkravd av omsyn til ferdsla eller den alminnelege orden.

Merknad

Eit slikt føresegn kan delvis gå inn under ramma til vegtrafikklova (18. juni 1965), men praktiske grunnar og omsynet til den alminnelege handhevinga av orden tilseier at politiet bør ha kompetanse til å gje slike føresegner, forankra i reint lokale tilhøve.

Vidare blir det vist til friluftsløva (28. juni 1957 nr. 16), særleg § 2 om den frie ferdsleretten i utmark og dei avgrensingane som kan påleggjast av grunneigar og kommunen.

At eit forbod gjeld på bestemt offentleg stad betyr at forbodet ikkje skal bli gitt generelt, men at det må gjerast ei konkret vurdering av tilhøvet på den enkelte stad. Det er ikkje heimel i politivedtekt for å leggja ned generelle forbod mot nemnde aktivitetar på offentleg stad.

Føresegna er i det vesentlege ei vidareføring av tidlegare normalpolitivedtekt § 7. Andre ledd har blitt teke ut då aktivitetane blir dekt av fyrste ledd.

§ 3-4. Ferdsel på islagt vatn eller sjø

Politiet kan av tryggleiksgrunnar forby eller gje regulerande føresegner for ferdsla på islagt vatn eller sjø.

Merknad

Føresegna er ei vidareføring av tidlegare normalpolitivedtekt § 14.

§ 3-5. Sperring av offentleg stad

Krev byggjearbeid e.l. at fortau, gate, veg eller et anna offentleg stad blir heilt eller delvis sperra for eit avgrensa tidsrom, lyt ein på førehand søkje løyve frå politiet, som kan setje nærare vilkår.

Merknad

Føresegna har ny overskrift og er ei vidareføring av tidlegare normalpolitivedtekt § 8.

§ 3-6. Byggjeverksemd mv.

Reising, riving eller reparasjon av bygning, graving eller anna arbeid på eller ut mot offentleg stad der det kan bli fare for ferdsla, skal på førehand meldast til politiet. Politiet kan fastsette korleis arbeidsstaden skal sperrast og krevje andre tryggleikstiltak til vern for publikum.

Merknad

Krav om sikringstiltak er heimla i plan- og bygningslova (27. juni 2008 nr. 71) § 28-2, men føresegna inneheld ikkje pålegg om meldeplikt til politiet. Veglova (21. juni 1963 nr. 23) § 57 forbyr graving, sprenging, trehogst og andre inngrep på offentleg veg eller innretning som høyrer til offentleg veg.

Føresegna har ny overskrift med oppdaterte lovtilvisingar og er ei vidareføring av tidlegare normalpolitivedtekt § 10.

§ 3-7. Sprengingsarbeid

Sprenging på eller like attmed offentleg stad skal på førehand meldast til politiet, som kan påby særlege tryggleikstiltak.

Merknad

Den som skal bruka eksplosjonsfarleg stoff må ha sertifikat eller godkjenning ut frå forskrift av 26. juni 2002 nr. 922 om eksplosjonsfarleg stoff § 10-1, jf. brann- og eksplosjonslova (14. juni 2002 nr. 20).

Føresegna er ei vidareføring av tidlegare normalpolitivedtekt § 9.

§ 3-8. Vedlikehald av bygning mv.

Ved vedlikehald av bygningar mv. på eller ut mot offentleg stad pliktar den ansvarlege for arbeidet med ein gong å setje opp avvisarar som gjer det tydeleg at det er farleg eller til ulempe å ferdast der.

Merknad

Plan- og bygningslova (27. juni 2008 nr. 71) § 28-2 inneheld naudsynte tryggleikskrav ved bygningsmessige arbeider generelt, medan § 28-5 gjeld sikringstiltak på areal som det ikkje er bygd på. Oppheising og nedfiring av varer og gjenstandar er ikkje nemnt i samband med bygningsarbeid. I den utstrekking det blir nytta arbeidstakarar, vil arbeidsmiljølova (17. juni 2005 nr. 62), særleg kapittel 4, koma til bruk.

Føresegna er ei vidareføring av tidlegare normalpolitivedtekt § 11.

§ 3-9. Fare for ras frå tak

Når det er fare for at snø eller is kan falle ned frå hustak mot offentleg stad, skal eigaren straks setje opp avvisarar som gjer det tydeleg at ferdsla er forbunde med fare eller ulempe, og snarast syte for at taket blir rydda.

Merknad

Det er sett på som naudsynt at huseigar har ei slik plikt, då han er den nærmaste til å forhindra snøras e.l. som kan forårsake skade. Det blir vist til Høgsteretts avgjerd frå 1959 (Rt-1959-578), der ein huseigar blei dømd for brot på Oslo kommunes politivedtekt § 25 om oppsetting av avvisarar mot snøras.

Kommunen kan, dersom den finn det påkravd, setje ein frist for når taket skal vere rydda. Ein slik regel har blant anna vore stadfesta i politivedtekt for Oslo, Tromsø og Kristiansund: «Avvisere skal fjernes senest etter 7 dager med mindre eieren kan dokumentere lenger ventetid på rekvirert bistand til takrydding».

Føresegna er ei vidareføring av tidlegare normalpolitivedtekt § 12.

§ 3-10. Fjerning av sperrar

Avsperringar, avvisarar og liknande innretningar blir fjerna når det arbeid som er nemnt i §§ 3-6, 3-7 og 3-8 er utført, eller faren eller ulempe som er nemnt i § 3-9 ikkje lenger er til stades.

Merknad

Føresegna er ei vidareføring av tidlegare normalpolitivedtekt § 13.

KAPITTEL 4. REINHOLD PÅ OFFENTLEG STAD

§ 4-1. Reingjering av lys- og luftegraver

Eigar av hus eller grunn mot offentleg stad pliktar å sørge for reingjering av lys- og luftegraver som er i beinveges nærleik til eigedomen.

Reinholdet skal gjerast slik at det blir til minst mogleg ulempe.

Kloakksluk må ved reinhold ikkje tilførast oppsop e.l.

Merknad

Føresegna er ei vidareføring av tidlegare normalpolitivedtekt § 15, forutan dei plikter som krev dokumentert lokal sedvane. Desse er no samla i normalpolitivedtekt § 4-4.

§ 4-2. Rydding av snø etter ras frå tak

Eigar av hus eller grunn mot offentleg stad pliktar etter ras frå tak å rydde fortauet utanfor eigedomen for snø og is.

Merknad

Føresegna er ei vidareføring av tidlegare normalpolitivedtekt § 16, forutan dei plikter som krev dokumentert lokal sedvane. Desse er no samla i normalpolitivedtekt § 4-4.

§ 4-3. Avlaup for vatn

Eigar av hus eller grunn mot offentleg stad skal sørge for at avlaup for vatn i fortau, rennestein, grøft e.l. blir haldt open.

§ 4-4. Plikta eigaren har i samsvar med lokalt etablert sedvane til reinhold m.m. av fortau (må gå ut frå lokal sedvane)

Eigar av hus eller grunn, jf. § 1-2, mot offentleg stad pliktar å:

1. sørge for reinhold av fortau og rennestein
2. rydde fortauet for snø etter snøfall
3. strø fortau når det er glatt

Føresegna gjeld berre fortau i beinveges nærleik til eigedomen.

Merknad

Føresegna er ny og gjeld berre dei plikter som kan påleggjast på grunnlag av ei allereie etablert lokal sedvane. Det er meint å synleggjere at kommunen ikkje kan ta inn føresegna i si politivedtekt utan at slik sedvane er dokumentert.

Kommunen må dokumentere ovanfor Politidirektoratet at det fins ein lokal sedvane for den enkelte plikta som ein ynskjer stadfesta, jf. politilova § 14 nr. 2. For kommunar som har ei lokalt etablert sedvane, vil plikta og avgrensinga av området der plikta gjeld, som regel kome fram av gjeldande politivedtekt for kommunen. Det er ikkje anledning til å utvide verkeområdet til plikta.

KAPITTEL 5. HINDRE FORSØPLING OG TILGRISING

§ 5-1. Hindre forsøpling og tilgrising

På, ut over eller i beinveges nærleik til offentleg stad er det forbode:

1. å kaste avfall, under dette glas, flasker, spikar, papir, tyggjegummi og tobakksprodukt
2. å grise til med måling, tusj, sprayprodukt e.l. på overflate mot offentleg stad, under dette på eller ved bygning, gate, veg, park, anlegg, innretningar og transportmiddel
3. å henge opp kunngjeringar, plakatar e.l., utan tillating frå politiet. Dette gjeld ikkje oppslag på tavler e.l. som er godkjent av kommunen til slikt bruk, eller oppslag på eigedom om forhold som berre vedkjem eigendomen eller næringsverksemd til dei som disponerer eigendomen.

Det er forbode å rive, skade eller skjemme oppslag som er lovleg sett opp.

Oppslag skal fjernast når dei er forelda.

4. å urinere utandørs i tettbygd strøk eller på stader der det kan verke sjenerande på andre.

Merknad

Veglova (21. juni 1963 nr. 23) § 57 nr. 3 set forbod mot t.d. å kaste søppel på og ved offentleg veg. Vidare inneheld forureiningslova (13. mars 1981 nr. 6) § 28 eit totalforbod mot å tømme, leggje frå seg, oppbevare eller transportere avfall på slik måte at det kan verke skjemmande eller vere til skade eller ulempe for miljøet. Politivedtektene bør kunne innehalde praktisk viktige reglar med sikte på å oppretthalde eit godt lokalmiljø. Politivedtektene bør til dømes kunne forby flaskeknusing og plakatar utan at det er naudsynt å gå inn på forholdet til annan lovgjeving.

Bakgrunnen for nr. 2 er omfattande tilgrising i form av «tagging», skjemmande plakatklistring o.l., som folk på visse stader dagleg blir utsett for.

Føresegner om fjerning av hundeeskrement må regulerast i medhald av hundelova (4. juli 2003 nr. 74) og kan såleis ikkje bli teke inn i lokal politivedtekt. Ei slik regulering må bli gitt i kommunal forskrift om hundehald.

§ 5-2. Rydding ved kiosksal, arrangement o.l.

Den som driv med sal frå kiosk, uteservering, gatesal eller anna liknande næringsverksemd på eller ut mot offentleg stad, skal sørge for at området ikkje blir skjemt eller skitna til av verksemda, og pliktar å sørge for at det blir satt opp tilstrekkeleg tal med korger for avfall. Rett etter stengjetid pliktar verksemda å rydde området og fjerne avfall som skyldast aktivitetar frå verksemda.

Den som arrangerer tilstelling på offentleg stad, skal sørge for at papir og anna avfall blir fjerna etter arrangementet.

Merknad

Fullmaksregelen i politilov § 14 byggjer m.a. på at politivedtektene ikkje bør regulere tilhøve som er uttømmende regulert i eller i medhald av annan lovgjeving, eller der andre styresmakter har overteke det faglege ansvar. Praksis har likevel ikkje vore heilt konsekvent.

Det finst i dag føresegner i fleire lover som set forbod mot ulike typar av forsøpling og tilgrising, m.a. i forureiningslova (13. mars 1981 nr. 6) § 28 og veglova (21. juni 1963 nr. 23) § 57 nr. 3. Desse spreidde føresegnene er primært knytt til visse føremål, og ein har kome til at politivedtektene bør kunne innehalde ein særskilt heimel for å kunne gje praktisk viktige reglar med sikte på å sikre eit godt lokalmiljø, utan at det er naudsynt å gå inn på tilhøvet til anna lovgjeving.

Innhaldet er ei vidareføring av tidlegare normalpolitivedtekt § 20. Føresegna har ny tittel og det er tilført ei setning i fyrste ledd om rydding etter verksemdas stengjetid. Føresegna gjeld òg omreisande verksemd.

KAPITTEL 6. OFFENTLEGE ANLEGG

§ 6-1. Kyrkjegard og gravplass

På kyrkjegard og gravplass er det forbode å sykle, ake, drive sport, leik eller anna som ikkje sømer seg der.

Det er forbode å trengje seg inn på kyrkjegard når den er stengd for besøk.

Merknad

Tredje ledd om laus hund på kyrkjegard er tatt ut, då det ikkje lenger er heimel i politilova § 14 for å regulere tilhøve knytt til hund og hundehald i politivedtekta.

Åtferd på gravplass er òg regulert i forskrift til lov om gravplassar, kremasjon og gravferd av 10. januar 1997 nr. 16. Straffelova (20. mai 2005 nr. 28) § 268 vil under visse omstende kunne brukast mot personar som treng seg inn på kyrkjegard eller gravplass.

KAPITTEL 7. ARRANGEMENT PÅ OFFENTLEG STAD

§ 7-1. Søknadsplikt for arrangement på offentlig stad

Den som på offentlig stad vil lage til arrangement som hovudsakleg er av underhaldande, kunstnarisk, selskapeleg eller kommersielt slag, òg som har ein storleik som vil føre til behov for omfattande reguleringar av ferdsla eller vakthald, må søkje om dette innan ein frist som politiet set.

Politolova § 11 gjeld tilsvarande.

Merknad

Åtgang til demonstrasjonar, opptog, møter, stand e.l. er regulert i politilova § 11. Dette er arrangement som fell inn under åtgangen til yringsfridomen og som i sin heilskap fell utanfor rammene av politilova § 14. Det ligg difor ikkje føre heimel for å regulere slike arrangement i lokal politivedtekt.

§ 7-2. Meldeplikt for allment tilgjengelege arrangement

Den som vil halde eit arrangement som er allment tilgjengeleg, må i god tid forut for arrangementet sende melding til politiet, når arrangementets art eller storleik gjer det sannsynleg at politioppsyn blir naudsynt av omsyn til ro og orden eller avvikling av trafikken. Dette gjeld også når arrangementet ikkje skjer på offentlig stad.

Meldeplikta gjeld òg samankomst eller tilstelling som hovudsakleg er av selskapeleg eller underhaldande art for medlem av ei foreining e.l. samanslutning.

Politolova § 11 gjeld tilsvarande.

Merknad

Sjå merknad til § 7-1.

Føresegnene gjeld arrangement og samankomstar, og blir sett på som eit tillegg til politilova § 11 (arrangement på offentlig stad mv.). Meldeplikta kan ved kommunal politivedtekt utvidast til også å omfatte arrangement med allment tilgjenge på privat område eller tilsvarande, når vilkåra i lova elles er til stades.

Meldinga skal til vanleg vere skriftleg og leverast i god tid på førehand og innehalde opplysningar om føremålet med arrangementet, omfanget, den ansvarlege arrangør, tidspunkt, avviklingsstaden, avviklingstidspunkt og dei ordenstiltak arrangøren vil setje i verk, t.d. oppretting av ordensvern, jf. politilova § 11, andre ledd.

Når det gjeld større arrangement, slik som sportsstemner, større konsertar, festivalar, messer, karneval o.l., kan kommunen fastsetje at søknadsplikta skal oppretthaldast, med føresetnad om at vilkåra etter politilova § 14 nr. 4 ligg føre.

§ 7-3. Offentleg arrangement som barn har tilgang til

Barn under 15 år har ikkje åtgang til offentleg allment tilgjengeleg tilstelling utan at dei er i følgje med foreldre eller andre føresette.

Politiet kan gje dispensasjon ved tilstellingar som arrangeras spesielt for barn og unge under 18 år.

Merknad

Føresegna er flytta frå tidlegare normalpolitivedtekt kapittel IX om barn (§ 28).

Aldersgrensa blei satt for å harmonisere med aldersgrensa i politilova § 13, jf. ot.prp. nr. 22 (1994-1995). Ein føresetnad for endring av aldersgrensa er at det skjer ei lovendring i politilova.

Føremålet med føresegna er omsynet til varetaking av barn under 15 år ved arrangement som er opne for alle aldersgrupper. Medan politilova § 13 skal vareta barn på offentleg stad etter kl. 22.00, blir åtgangen til arrangement for barn her regulert utan ei tidsavgrensing.

Det blir vist til alkohollovgevinga når det kjem til arrangement med alkoholserving.

KAPITTEL 8. PANTELÅNARVERKSEMD

§ 8-1. Pantelånarverksemd

Den som har fått løyve til å drive pantelånarverksemd skal føre protokoll, autorisert av politiet, over alle lån og kjøp. Politiet kan setja nærare vilkår for verksemda.

Merknad

Politiets kontroll med pantelånarverksemd går fram av politilova § 14 fyrste ledd nr. 7. Føresegna var ikkje tatt inn i normalpolitivedtekta av 1996, då det blei anteke at pantelånarverksemd gjekk inn under lov om finansieringsverksemd av 10. juni 1988 (oppheva i lov av 22. desember 1999 nr. 105). I likskap med brukthandlarar søkjas pantelånarar utnytta til omsetjing av tjuvegods. For å motverke dette, blir det stilt krav om at pantelånarar fører protokoll over det gods dei tek inn og at politiet kan utføre rutinemessig kontroll med protokollane og gjenstandane. Det går fram av førearbeida til politilova, ot.prp. nr.22 (1994-1995) at politilova § 14 nr. 7 tek sikte på å bevare ein lovheimla åtgang til å gi forskrift for kontroll med pantelånarar av liknande innhald som forskrift etter handelslova (no brukthandellova).

KAPITTEL 9. YMSE FØRESEGNAR

§ 9-1. Forsøming av plikt

Forsømer nokon å utføre det vedkomande har plikt til etter vedtektene eller etter pålegg gjeve med heimel i denne, kan politiet la det utførast på vedkomandes kostnad.

§ 9-2. Straff

Brot på føresegner gjevne i vedtekta eller pålegg gitt i medhald av vedtekta, straffast etter politilova § 30 nr. 4, om ikkje tilhøvet kjem inn under eit strengare straffepåbod.

§ 9-3. Kommunal handheving

Kommunen kan handheve følgjande føresegner tatt inn i normalpolitivedtekta:

- § 3-1 Hindringar (kommunal handheving etter denne paragraf er avgrensa til gjenstandar e.l. på eller utover fortau.
- § 3-9 Fare for ras frå tak
- § 3-10 Fjerning av sperrer når arbeidet er ferdig/faren er over
- § 4-1 Reingjering av lys- og luftegraver
- § 4-2 Rydding av snø etter ras frå tak

- § 4-3 Avlaup for vatn
- § 4-4 Plikta eigaren har til reinhald m.m. av fortau (må gå ut frå lokal sedvane)
- § 5-1 Hindre forsøpling og tilgrising
- § 5-2 Rydding ved kiosksal, arrangement o.l.

Kan handhevas av () kommune med heimel i forskrift av 19. juni 2012 nr. 600 om kommunal handheving av politivedtekter, jf. politilova § 14 tredje ledd. () kommune kan ved brot på desse føresegnene også ilegga gebyr for brotet.

Merknad

Føresegna krev at kommunal handheving er teke avgjersle om av kommunen i samråd med politiet.

Ved lovendring av 19. juni 2010 fekk politilova § 14 eit nytt tredje ledd, som gir kommunen tilgang til å ta inn eit føresegn om at kommunen kan handheve nærmare bestemte føresegner i politivedtekta – kommunal handheving. Nærmare føresegner går fram av forskrift av 19. juni 2012 nr. 600 om kommunal handheving av vedtekter. Klage over gebyr frå kommunen for brot på føresegn nemnt i denne paragraf, blir sendt til kommunen, jf. forskrift om kommunal handheving av politivedtekt § 8.

Åtgangen kommunen har til å handheve brot på angitt føresegner i politivedtekta, kjem i tillegg til handhevingsmyndigheita til politiet. Det blir understreka at den som bryt desse føresegnene, ikkje risikerer dobbeltstraff. Dette inneber at dersom politiet har gitt vedkomande eit førelegg, kan ikkje kommunen gje same person gebyr for same brot, og omvendt.

§ 9-4. Iverksetjing

Denne vedtekt trer i kraft 1 månad etter at den er stadfesta av Politidirektoratet.

Frå same tid opphevast forskrift av (dd-mm-åå) nr. () om politivedtekt for () kommune, (fylke).

AREMARK
KOMMUNE

Arkiv: 217
Arkivsaksnr: 2020/38-9
Saksbehandler: Mette Eriksen

Saksframlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Kommunestyret	37/20	28.05.2020

Granskning - Aremark kommune

Vedlegg

- 1 Granskningsrapport -Særutskrift kontrollutvalgets behandling
- 2 Granskningsrapport

Saksopplysninger

Det er utført granskning etter vedtak i Aremark kontrollutvalg 18.11.19. Granskningen er utført i henhold til prosjektbeskrivelsen «Granskning – Aremark kommune». Særutskrift av kontrollutvalgets behandling 17.03.20, sak 20/4, samt granskningsrapporten følger med som vedlegg.

Vurdering

Rådmannen viser til kontrollutvalgets behandling og vedtak, og saken legges fram med kontrollutvalgets innstilling.

Kontrollutvalgets innstilling

1. Kommunestyret tar granskningsrapporten til etterretning.
2. Kommunen skal ha fokus på at hverken folkevalgte, eller kommunens ansatte, skal ha fordeler fremfor resten av kommunens innbyggere ved søknad om tjenester og annet.
3. Etske retningslinjer blir implementert både blant kommunens ansatte og folkevalgte.

Saksnr.: 2020/2234
Dokumentnr.: 5
Løpenr.: 50476/2020
Klassering: 3012/192
Saksbehandler: Anita Dahl Aannerød

Møtebok

Behandlet av	Møtedato	Utvalgssaksnr.
Kontrollutvalget Aremark	17.03.2020	20/4

Granskningsrapport

Kontrollutvalgssekretariatets innstilling

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å fatte slikt vedtak:

1.	Kontrollutvalget tar granskningsrapporten til etterretning. Imidlertid ser kontrollutvalget det som uheldig at tidligere ordførers søknader om oppmålingstjenester er prioritert fremfor andre søknader, uten at det er dokumentert et saklig grunnlag for dette.
2.	Kontrollutvalgets innstilling til kommunestyret: 1. Kommunestyret tar granskningsrapporten til etterretning. 2. Kommunen skal ha fokus på at hverken folkevalgte, eller kommunens ansatte, skal ha fordeler fremfor resten av kommunens innbyggere ved søknad om tjenester og annet.

Kontrollutvalget Aremark's behandling 17.03.2020:

Revisjonen orienterte om rapportens problemstillinger, funn og konklusjoner.

Turid Kollerød (Sp) fremmet følgende forslag om tillegg til punkt 1 i kontrollutvalgets vedtak: Kontrollutvalget tar granskningsrapporten til etterretning, som konkluderte med at tidligere ordfører ikke har misbrukt sin stilling. Imidlertid ser kontrollutvalget det som uheldig at tidligere ordførers søknader om oppmålingstjenester er prioritert fremfor andre søknader, uten at det er dokumentert et saklig grunnlag for dette.

Ann-Kristin Bønøgård (H) fremmet følgende forslag til tillegg i punkt 1 (kontrollutvalgets vedtak) og punkt 2 (kontrollutvalgets innstilling til kommunestyret):

1. Kontrollutvalget tar granskningsrapporten til etterretning. Imidlertid ser kontrollutvalget det som uheldig at tidligere ordførers søknader om oppmålingstjenester i stor grad er prioritert fremfor andre søknader, uten at det er dokumentert et saklig grunnlag for dette. Som kommunens øverste tillitsvalgt hviler et særskilt ansvar for å utvise god dømmekraft i forhold til rolleforståelse, noe kontrollutvalget mener ikke har blitt benyttet i denne saken.
2. Kontrollutvalgets innstilling til kommunestyret:
 1. Kontrollutvalget tar granskningsrapporten til etterretning. Imidlertid ser kontrollutvalget det som uheldig at tidligere ordførers søknader om oppmålingstjenester i stor grad er prioritert fremfor andre søknader, uten at det er dokumentert et saklig grunnlag for dette.
 2. Kommunen skal ha fokus på at hverken folkevalgte, eller kommunens ansatte, skal ha fordeler fremfor resten av kommunens innbyggere ved søknad om tjenester og annet.

3. Etske retningslinjer blir implementert både blant kommunens ansatte og folkevalgte.

Kontrollutvalget voterte over Kollerøds forslag. Dette forslaget falt med 2 stemmer for - Turid Kollerød (Sp) og Anders Brynildsen (Sp), mot tre stemmer mot Christin Petersen (Ap), Ann-Kristin Bønøgård (H) og Morten Andre Buer (H) mot.

Kontrollutvalget voterte over Bønøgårds forslag. Dette forslaget ble vedtatt med tre stemmer for - Christin Petersen (Ap), Ann-Kristin Bønøgård (H) og Morten Andre Buer. Turid Kollerød (Sp) og Anders Brynildsen (Sp) stemte mot.

Utover tilleggsforslaget fra Bønøgård ble sekretariatets innstilling også vedtatt.

Kontrollutvalget Aremarks vedtak/innstilling 17.03.2020:

1.	Kontrollutvalget tar granskningsrapporten til etterretning. Imidlertid ser kontrollutvalget det som uheldig at tidligere ordførers søknader om oppmålingstjenester i stor grad er prioritert fremfor andre søknader, uten at det er dokumentert et saklig grunnlag for dette. Som kommunens øverste tillitsvalgt hviler et særskilt ansvar for å utvise god dømmekraft i forhold til rolleforståelse, noe kontrollutvalget mener ikke har blitt benyttet i denne saken.
2.	Kontrollutvalgets innstilling til kommunestyret: <ol style="list-style-type: none">1. Kommunestyret tar granskningsrapporten til etterretning.2. Kommunen skal ha fokus på at hverken folkevalgte, eller kommunens ansatte, skal ha fordeler fremfor resten av kommunens innbyggere ved søknad om tjenester og annet.3. Etske retningslinjer blir implementert både blant kommunens ansatte og folkevalgte.

Rett utskrift:
Caroline Klæboe Roos

Vedlegg

Vedlegg 1: Granskningsrapport, datert 10. mars 2020.

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt)

Kontrollutvalgsmøte 19/34, den 18.11 2019 – Prosjektbeskrivelse

Kommunestyremøte sak 66/19 den 20.06 2019.

Kontrollutvalgsmøte sak 19/9 den 4. april 2019 – Oppfølging av notat fra revisjonen

Kontrollutvalgsmøte den 5. 2 2019 - Henvendelse fra Aremark kommune- Rådmannens informasjonsplikt

Kontrollutvalgssak sak 18/28 den 27.11 2018, Tilleggsbestilling vedr. "Kartlegging av 2 stk. byggeprosjekt i Aremark kommune".

Saksopplysninger

Prosjektets bakgrunn:

I forbindelse med arbeidet med rapport «Kartlegging 2 stk. byggeprosjekter i Aremark kommune - Rehabilitering av Aremark skole og VA-prosjekter», ble det i ett av intervjuene som revisjonen gjennomførte fremført to påstander rettet mot kommunens ordfører.

I møte 27.11.2018 i Aremark kontrollutvalg la IØKR IKS frem opplysninger som kontrollutvalget ønsket at skulle undersøkes nærmere.

I notat, oversendt kontrollutvalgssekretariatet 17.01.2019, lagt frem for kontrollutvalget i møte den 5.2.2019, redegjorde revisjonen for de to påstandene som var fremsatt. Påstandene var som følger (direkte sitat fra verifisert intervju):

1. «*NN informerte revisjonen om at politikere ofte kontaktet NN direkte. NN opplevde blant annet at ordfører kom innom og jobbet for egen sak – oppmåling på egen eiendom (privat hytteområde). Revisjonen spurte om ordfører misbrukte sin stilling i dette tilfellet? Ja, sier NN. Dette fordi ordførers oppmålingsforretning ble prioritert fram i «køen» på bekostning av andre.»*
2. «*Revisjonen fikk også vite at ordførerens mors hus (det er i dag ordføreren som eier dette huset) ble malt av ansatte i Aremark kommune (det skulle leies ut til flyktninger der).»*

Kontrollutvalget oversendte saken til kommunestyret. Kommunestyret i Aremark besluttet i sak 66/19, 20.06.2019, at saken skal undersøkes videre med følgende vedtak: «Saken sendes tilbake til Kontrollutvalget som må løse utredningen innenfor egne budsjettammer. Vedtaket ses i lys av brev fra Indre Østfold kommunerevisjon IKS av 18.06.2019 hvor det fremgår at IØKR IKS tilbyr å finansiere og gjennomføre undersøkelsene for kontrollutvalget.»

Revisjonen la frem forslag til prosjektbeskrivelse for en granskning i saken, for kontrollutvalget den 18. november 2019.

Revisjonen har valgt å kjøpe eksterne tjenester for å besvare granskningens problemstillinger. Rogaland revisjon IKS har derfor gjennomført granskningen og utarbeidet granskningsrapport, på vegne av tidligere IØKR IKS, nå Østre Viken kommunerevisjon IKS. Granskningsrapporten ligger i sin helhet i vedlegg 1 til saken.

Prosjektets problemstillinger:

I prosjektplanen ble følgende problemstillinger vedtatt:

1. Har tidligere ordfører misbrukt sin stilling for å få gjennomført oppmåling av sitt private hytteområde på bekostning av andre?
2. Ble leiekontrakt for leie av «ordførerenes mors hus» inngått i tråd med lov og forskrift for offentlige anskaffelser?
3. Ble oppussingen av dette huset belastet kommunale budsjetter?

Revisjonens konklusjon:

Revisjonens konklusjon på problemstillingene er følgende:

1. Har ordfører misbrukt sin stilling for å få gjennomført oppmåling av sitt private hytteområde på bekostning av andre?
 - Det er etter revisjonens oppfatning ikke grunnlag for å konkludere med at tidligere ordfører har misbrukt sin stilling.
 - Det er uheldig at tidligere ordførers søknader er prioritert fremfor andre søknader uten at det er dokumentert et saklig grunnlag for dette.
2. Ble leiekontrakt for leie av "ordførerenes mors hus" inngått i tråd med lov og forskrift for offentlige anskaffelser?
 - Anskaffelsesregelverket kommer ikke til anvendelse på leiekontrakten for leie av det aktuelle bolighuset, jf. anskaffelsesforskriften § 2-4.
 - Leiekontrakten og prosessen omkring etableringen av leieforholdet samsvarer etter revisjonens oppfatning med de grunnleggende prinsippene i anskaffelsesloven § 4. Etter revisjonens vurdering er det ikke noe uryddig ved at kommunen inngikk leiekontrakt med daværende ordfører om leie av bolig til flyktningfamilien.
3. Ble oppussingen av dette huset belastet kommunale budsjetter?
 - Materialkostnadene er belastet kommunen i samsvar med vedtak om økonomisk stønad. I tillegg har to kommunalt ansatte utført noe malearbeid i sin arbeidstid.

- Oppussingsarbeidet har blitt utført av hensyn til flyktingenes bokkvalitet og var av beskjeden karakter. Revisjonen kan ikke se at tidligere ordfører har hatt noen aktiv rolle i arbeidene utover å gi sitt samtykke til oppussingen av boligen, som var leid ut «som den er».

Rådmannens høringsuttalelse:

I henhold til kommuneloven § 23-5 skal rådmannen, i saker som skal oversendes til kommunestyret, gis anledning til å uttale seg før kontrollutvalget behandler saken. Rådmann har i e-post datert 10. mars skrevet følgende: «Rådmannen i Aremark har ingen bemerkninger eller kommentarer til oversendt granskningsrapport.»

Vurdering

I henhold til «Kontrollutvalgshåndboken» som er en veileder fra kommunaldepartementet så blir begrepet granskning brukt om en rekke forhold som kontrollutvalget blir bedt om å undersøke. Ofte blir begrepet brukt for å understreke at en ønsker å komme «helt til bunns» i en sak.

Granskning blir gjerne forklart som en utredning hvor formålet er å avklare faktiske forhold og analysere årsaker, blant annet om det er begått feil av en eller flere enkeltpersoner. Noen granskningsoppdrag omfatter også en vurdering av eventuelt ansvar på individnivå.

Når en gjennomfører en granskning, er ofte fokuset på å avdekke mulige regelbrudd. Men det kan være like viktig å avdekke at det ikke har forekommet ulovligheter, og renvaske den eller de som har vært utsatt for slik mistanke.

Kontrollutvalget har siden 2018 vært gjort kjent med påstander om at tidligere ordfører skal ha misbrukt sin stilling. Sekretariatet vurderer at revisjonen etter sin granskning gjør en vurdering av at ordfører ikke har misbrukt sin stilling, imidlertid vurderer revisjonen som uheldig at ordførers søknader ble prioritert foran andre søknader.

Sekretariatet vurderer at granskningen bygger på data innsamlet ved hjelp av flere metoder, herunder dokumentanalyse og verifiserte intervjuer. Gjennom bruk av ulike metoder sikrer revisjonen rapportens validitet (gyldighet) og reliabilitet (pålitelighet). Samlet sett anser også sekretariatet at dataene som er benyttet er tilstrekkelig som grunnlag for rapportens vurderinger og konklusjoner.

Det er sekretariatets vurdering at granskningen ikke gir funn som krever en strafferettslig tilnærming til saken.

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å ta rapporten til etterretning.

Det er ny ordfører i kommunen. Imidlertid bør kontrollutvalget vise til at en slik praksis som har foregått er uheldig, dette fordi det kan medføre at folkevalgte får fordeler som ikke andre innbyggere har. Dette kan igjen medføre manglende tillit til lokaldemokratiet. Kommunen bør derfor ha stort fokus på at en slik praksis ikke skal forekomme.

Sekretariatet anbefaler at kontrollutvalget legger revisjonens vurderinger til grunn i sitt forslag til vedtak i kommunestyret, og videre at kontrollutvalget beskriver det som uheldig at tidligere ordførers søknader er prioritert fremfor andre søknader uten at det er dokumentert et saklig grunnlag for dette. Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å be kommunestyret om at kommunen skal ha fokus på at hverken folkevalgte, eller kommunens ansatte, skal ha fordeler fremfor resten av kommunens innbyggere ved søknad om tjenester og annet.

GRANSKNING

AREMARK KOMMUNE
2020

Granskning

Innhold

1. Forord og prosjektmandat	3
2. Sammendrag	4
3. Innledning	6
3.1. Problemstillinger	6
3.2. Avgrensning av granskningen	6
3.3. Metode.....	6
3.4. Definisjoner.....	6
4. Problemstilling 1:	7
4.1. Regelverk	7
4.2. Fakta.....	7
4.3 Revisjonens vurderinger og konklusjoner	10
5. Problemstilling 2:	12
5.1. Regelverk	12
5.2. Leie av bolig til flyktninger	12
5.3. Revisjonens vurderinger og konklusjoner	13
6. Problemstilling 3:	14
6.1. Regelverk	14
6.2. Oppussing	14
6.3. Revisors vurderinger og konklusjoner	14
7. Kildehenvisninger	16

1. Forord og prosjektmandat

Kontrollutvalget i Aremark vedtok 18.11.19 prosjektbeskrivelsen «Granskning – Aremark kommune». Prosjektet er gjennomført etter vedtatt prosjektbeskrivelse i tidsrommet 10.01.19– 29.02.20.

Prosjektansvarlige revisors habilitet og uavhengighet sett opp mot kommunen og den undersøkte virksomheten er vurdert, og revisjonen finner ansvarlig revisor habil til å utføre prosjektet.

Prosjektet er gjennomført av Rogaland Revisjon IKS på oppdrag fra tidligere Indre Østfold kommunerevisjon IKS (nå en del av Østre Viken kommunerevisjon IKS). Forvaltningsrevisor Elin Fagerheim Bjerke har gjennomført prosjektet, og rapporten er kvalitetssikret av leder for forvaltningsrevisjon Christian Jerejian Friestad.

Revisor vil takke kontaktpersoner og andre som har deltatt i prosjektet, for hyggelig samarbeid i forbindelse med prosjektarbeidet.

Østre Viken
kommunerevisjon IKS
Rakkestad 10.03.2020

Christian Jerejian Friestad (sign.)
Leder forvaltningsrevisjon

Elin Fagerheim Bjerke (sign.)
Forvaltningsrevisor

Jolanta Betker (sign.)
Konst. daglig leder
ØVK

2. Sammendrag

Revisjonen har i denne granskningen arbeidet etter følgende problemstillinger vedtatt av kontrollutvalget:

- Har ordfører misbrukt sin stilling for å få gjennomført oppmåling av sitt private hytteområde på bekostning av andre?
- Ble leiekontrakt for leie av "ordførers mors hus" inngått i tråd med lov og forskrift for offentlige anskaffelser?
- Ble oppussingen av dette huset belastet kommunale budsjetter?

For å besvare problemstillingene har revisjonen gjennomført intervjuer og gjennomgått skriftlig dokumentasjon. I det følgende oppsummeres våre vurderinger under hver problemstilling:

Har ordfører misbrukt sin stilling for å få gjennomført oppmåling av sitt private hytteområde på bekostning av andre?

I årene 2016 – 2019 søkte daværende ordfører om flere oppmålingsforretninger. Både i denne perioden og årene forut var det utfordringer med å gjennomføre oppmålingsforretninger innen den lovpålagte tidsfristen på 16 uker. Både folkevalgte og tidligere rådmann hadde fokus på at tempoet i saksbehandlingen burde økes.

Gjennomgangen vår viser at tidligere ordførers oppmålingssaker i stor grad har blitt prioritert foran andre som har søkt om oppmåling. Dette er uheldig. Denne prioriteringen skyldes etter revisjonens syn at tidligere teknisk sjef oppfattet at tidligere rådmann gav ordre om dette. Daværende rådmann deler ikke denne oppfatning, og han kan ikke huske at han skal ha instruert teknisk sjef om dette, men oppgir at han presset på for å få fortgang i oppmålingssakene, inklusiv i sakene til ordfører.

Tidligere teknisk sjef har imidlertid ikke oppfattet det slik at tidligere ordfører har gitt henne ordre i oppmålingssakene denne granskningen omhandler. Aarbu har i den forbindelse også rett til å ivareta sine interesser på linje med andre grunneiere.

Basert på ovennevnte, er det etter revisjonens vurdering ikke grunnlag for å konkludere med at tidligere ordfører har misbrukt sin stilling. Det er allikevel problematisk at tidligere ordførers søknader er prioritert fremfor andre søknader uten at det er dokumentert et saklig grunnlag for dette.

Ble leiekontrakt for leie av "ordførers mors hus" inngått i tråd med lov og forskrift for offentlige anskaffelser?

Lov om offentlige anskaffelser og forskrift om offentlige anskaffelser gjelder ikke for leie av bolig, jf. anskaffelsesforskriften § 2-4. Leiekontrakten og prosessen omkring inngåelsen synes i stor grad også å samsvare med de grunnleggende prinsippene i anskaffelsesloven § 4. Etter revisjonens vurdering er det ikke noe uryddig ved at kommunen inngikk leiekontrakt med daværende ordfører.

Ble oppussingen av dette huset belastet kommunale budsjetter?

Da flyktningfamilien skulle flytte inn i huset ble noen av rommene malt og det ble lagt belegg i en trapp. Arbeidet ble utført av flyktingene og av to kommunalt ansatte som bistod med å male. Malingen ble initiert av kommunalt ansatte for å bedre flyktingenes bokvalitet. Flyktingene fikk dekket innkjøp av maling, maleutstyr og belegg til trapp gjennom sosial stønad. Omfanget av oppussingen er begrenset og har nok ikke ført til en verdiøkning av boligen av betydning.

Tidligere ordfører synes ikke å ha hatt noen aktiv rolle i forbindelse med de utførte arbeidene utover å gi sitt samtykke til arbeidene i boligen. Dette var for øvrig en bolig som var leid ut «som den er», jf. leiekontrakten.

Når det gjelder arbeidsinnsatsen til de to kommunalt ansatte, er denne ikke reflektert verken i vedtaket om støtte til oppussingen eller i kommunens regnskap for øvrig. Det er noe uryddig at denne arbeidsinnsatsen ikke synes å være dokumentert, særlig sett hen til at det var tidligere ordfører som eide boligen. Dette er allikevel arbeid utført med en aktverdig intensjon og verdiøkningen og medgått tidsbruk synes også å være beskjeden.

Revisjonens konklusjoner på problemstillingene:

Har ordfører misbrukt sin stilling for å få gjennomført oppmåling av sitt private hytteområde på bekostning av andre?

- *Det er etter revisjonens oppfatning ikke grunnlag for å konkludere med at tidligere ordfører har misbrukt sin stilling.*
- *Det er uheldig at tidligere ordførers søknader er prioritert fremfor andre søknader uten at det er dokumentert et saklig grunnlag for dette.*

Ble leiekontrakt for leie av "ordføreres mors hus" inngått i tråd med lov og forskrift for offentlige anskaffelser?

- *Anskaffelsesregelverket kommer ikke til anvendelse på leiekontrakten for leie av det aktuelle bolighuset, jf. anskaffelsesforskriften § 2-4.*
- *Leiekontrakten og prosessen omkring etableringen av leieforholdet samsvarer etter revisjonens oppfatning med de grunnleggende prinsippene i anskaffelsesloven § 4. Etter revisjonens vurdering er det ikke noe uryddig ved at kommunen inngikk leiekontrakt med daværende ordfører om leie av bolig til flyktningfamilien.*

Ble oppussingen av dette huset belastet kommunale budsjetter?

- *Materialkostnadene er belastet kommunen i samsvar med vedtak om økonomisk stønad. I tillegg har to kommunalt ansatte utført noe malearbeid i sin arbeidstid.*
- *Oppussingsarbeidet har blitt utført av hensyn til flyktingenes bokvalitet og var av beskjeden karakter. Revisjonen kan ikke se at tidligere ordfører har hatt noen aktiv rolle i arbeidene utover å gi sitt samtykke til oppussingen av boligen, som var leid ut «som den er».*

3. Innledning

3.1. Problemstillinger

I denne granskningen har vi undersøkt følgende problemstillinger:

Problemstilling 1:

Har ordfører misbrukt sin stilling for å få gjennomført oppmåling av sitt private hytteområde på bekostning av andre?

Problemstilling 2:

Ble leiekontrakt for leie av "ordføreres mors hus" inngått i tråd med lov og forskrift for offentlige anskaffelser?

Revisjonen har undersøkt i grunnboken, og Geir Ragnar Aarbu er hjemmelshaver til gnr: 55 b.nr: 1 siden 13.07.09. Leieforholdet omhandler dermed et hus som ordfører er hjemmelshaver til.

Problemstilling 3:

Ble oppussingen av dette huset belastet kommunale budsjetter?

3.2. Avgrensning av granskningen

I prosjektbeskrivelsen står det:

«I kontrollutvalgsboken beskrives granskning bl. a. slik «Granskning blir gjerne forklart som en utredning hvor formålet er å avklare faktiske forhold og analysere årsaker, blant annet om det er begått feil av en eller flere enkeltpersoner.»»

Granskningen avgrenses til problemstillingene omtalt i kapittel 3.1.

3.3. Metode

I denne granskningen har Rogaland Revisjon IKS gjennomført intervjuer av fire tidligere ansatte/ledere i Aremark kommune, og tre nåværende ansatte/ledere/folkevalgte. Intervjuene er verifiserte.

Revisjonen har i tillegg gjennomgått skriftlig dokumentasjon som belyser saken.

Revisjonen har rettet flere henvendelser til tidligere ordfører med invitasjon til å gjennomføre et intervju og til å gi sin fremstilling av saken. Våre henvendelser har ikke blitt besvart. Det er revisjonens oppfatning at tidligere ordfører er sikret kontradiksjon i sakens anledning. I prosjektbeskrivelsen fremkommer for øvrig følgende:

«Kommunelovens § 24 - 2 sier at revisor uten hinder av taushetsplikt kan kreve enhver opplysning, redegjørelse eller ethvert dokument og foreta de undersøkelser som revisor finner nødvendige i kommunen, for å gjennomføre tilsyn og kontroll. Dette innebærer at tidligere ansatte og folkevalgte ikke kan pålegges å stille opp til intervju og dele informasjon med revisjonen.»

Vår vurdering er at metodebruk og kildetilfang har gitt et tilstrekkelig grunnlag til å besvare de problemstillinger kontrollutvalget vedtok.

3.4. Definisjoner

Oppmålingsforretning¹: går ut på å klarlegge og beskrive grenser og rettigheter i fast eiendom før matrikkelføring og eventuell tinglysning.

1

<https://www.kartverket.no/Systemsider/Ordbok/O/Oppmalingsforretning/>

4. Problemstilling 1:

Har ordfører misbrukt sin stilling for å gå gjennomført oppmåling av sitt private hytteområde på bekostning av andre?

4.1. Regelverk

Misbruk av stilling for å oppnå en fordel

I tråd med ovennevnte problemstilling skal det tas stilling til om ordføreren har misbrukt sin stilling for å oppnå en fordel på bekostning av andre innbyggere i kommunen.

Problemstillingen innebærer etter revisjonens oppfatning at det skal tas stilling til om det er handlet på en måte som kan klassifiseres som korrupsjon eller på en måte som i det minste ligger tett opptil korrupsjonsbegrepet.

Transparency Internationals² definerer korrupsjon slik:

«Korrupsjon er misbruk av makt i betrodde stillinger for personlig gevinst».

I henhold til straffeloven § 387 a) straffes den som

«for seg eller andre krever, mottar eller aksepterer et tilbud om en utilbørlig fordel i anledning av utøvelsen av stilling, verv eller utføringen av oppdrag.»

Kommunens oppmåling

Det fremkommer av matrikkelloven § 35 at rekvisisjon av oppmålingsforretning skal settes frem ovenfor den kommunen som skal matrikkelføre forretningen, og at kommunen skal gjennomføre og matrikkelføre forretningen uten unødig opphold.

Ifølge forskrift om eiendomsregistrering (matrikkelforskriften) skal kommunen i henhold til § 18 nr.1 gjennomføre oppmålingsforretningen og fullføre matrikkelføringen innen 16 uker etter at rekvisisjonen for oppmålingsforretning er

mottatt. Matrikkelforskriften § 18 hjemler at kommunen selv kan vedta at de ovennevnte oppmålingsfristene ikke skal gjelde om vinteren. Aremark har i medhold av bestemmelsen vedtatt en slik forskrift (vinterforskriften). I vinterforskriften § 3 står det:

«Tidsfristen som er fastsatt i matrikkelforskriften § 18 første ledd løper ikke i perioden 15. november til 15. april.»

4.2. Fakta

Aremark kommune har i flere år kjøpt oppmålingstjenester av Marker kommune. Kommunen betalte for en 35 prosent stilling for oppmåling. Fra 2019 har Aremark kommune inngått avtale med Halden kommune om oppmåling.

Når noen søker om oppmålingsforretning i Aremark, blir søknaden registrert i saksbehandlingssystemet og ført opp på en intern liste som administrasjonen benytter for å ha oversikt over oppmålingssakene.

Vi får opplyst at kommunen ikke har skriftlige retningslinjer som legger føringer for den innbyrdes prioriteringen mellom innkomne søknader.

Intervjuobjekter oppgir at det var praksis at det i hovedsak ble avholdt oppmålingsforretning i den rekkefølgen søknadene kom inn. Ett av intervjuobjektene oppgir at det i noen tilfeller kan være gode grunner for at ikke alle sakene ble utført i rekkefølgen de kom inn i, for eksempel at kommunen kan vente på informasjon.

Revisjonen har gjennomgått listene for 2015 – 2018, og sett på saker der det er gjennomført en kart/oppmålingsforretning.

² <http://transparency.no/hva-er-korrupsjon/>

Oppmålingssaker i 2015

Flere av sakene som står på listen for 2015 var saker som var søkt om i 2014, og én sak var fra 2013. En gjennomgang av sakene utført i 2015 viser at det ikke alltid var slik at oppmålingsforretning ble utført i den rekkefølgen søknaden ble mottatt. For eksempel ser vi at det i en sak som kom inn i mars 2014, ikke ble gjennomført kart/oppmålingsforretning før i september 2017. I en annen sak som ble søkt om i juni 2014 ble kart/oppmålingsforretning gjennomført i september 2015. Samtidig er det flere saker som ble søkt etter overnevnte saker som ble behandlet tidligere.

Oppmålingssaker i 2016

Ved starten av 2016 forelå det seks oppmålingssøknader som var registrert i 2013 – 2015 der oppmålingsforretning ikke var gjennomført. For tre av sakene ble det gjennomført oppmålingsforretning i 2016. I én sak ble oppmålingsforretning foretatt i 2017, én i 2018 og én sak er ikke fullført. Denne saken har det vært utfordringer med, og etter det revisjonen har fått opplyst er saken snart ferdigbehandlet.³

I perioden 01.01.16 – 01.07.16 kom det inn fem nye søknader om oppmålingsforretning. To av sakene ble begge behandlet i løpet av ca. 14 dager. En sak ble behandlet etter ca. 4,5 måneder, og to av sakene ble behandlet etter henholdsvis 32 og 34 måneder.⁴

I september og oktober 2016 søkte Aarbu om oppmålingsforretning for fem tomter. Disse tomtene ble oppmålt innen to måneder. På

³ Oppgitt av saksbehandler på epost 31.01.20.

⁴ Fratrukket de fem månedene i vinterforskriften tok det henholdsvis 22 og 24 måneder før oppmålingsforretning ble avholdt.

⁵ Fratrukket de fem månedene i vinterforskriften tok det 26,5 måneder før oppmålingsforretning ble avholdt.

dette tidspunktet forelå det fire andre saker, én fra 2014, én fra 2015 og to fra 2016 som ikke var oppmålt. Saken fra 2014 tok ca. 41,5 måneder⁵, saken fra 2015 tok ca. 38 måneder⁶ og de to sakene fra 2016, omtalt i forrige avsnitt, tok 32 og 34 måneder.

I desember 2016 søkte Aarbu om flere oppmålingsforretninger. Det ble gjennomført oppmålingsforretning for sakene i midten av mai 2017.

Like før Aarbu søkte om oppmåling i desember 2016 kom det inn to søknader fra andre om oppmålingsforretning. Den ene fikk gjennomført oppmålingsforretning etter ca. 22 måneder⁷ og den andre etter ca. 34 måneder⁸.

Oppmålingssaker i 2017

Den 21.12.17 søkte Aarbu om flere oppmålinger. Flesteparten av oppmålingene som Aarbu søkte om i desember 2017 ble gjennomført i mai 2018.

På det tidspunktet Aarbu søkte om oppmålingsforretning, forelå det fem andre søknader innkommet i 2017 der oppmålingsforretning ikke var gjennomført. Det ble gjennomført oppmålingsforretning for Aarbu sine søknader før disse søknadene og før saker fra 2016 som ikke var gjennomført.

Oppmålingssaker i 2018

Aarbu søkte om oppmålingsforretninger i april 2018 som ble gjennomført etter ca. to måneder. På dette tidspunktet forelå det seks andre søknader om oppmålingsforretning fra 2015,

⁶ Fratrukket de fem månedene i vinterforskriften tok det 23 måneder før oppmålingsforretning ble avholdt.

⁷ Fratrukket de fem månedene i vinterforskriften tok saken 12 måneder før oppmålingsforretning ble avholdt.

⁸ Fratrukket de fem månedene i vinterforskriften tok saken 24 måneder før oppmålingsforretning ble avholdt.

2016 og 2017 som ble gjennomført etter Aarbu sine.

I mai 2018 søkte Aarbu om tre oppmålingsforretninger. Én ble gjennomført etter ca. 1 måned og de to andre ble gjennomført etter ca. 11 måneder og ca. 12 måneder.

Én annen søkte om oppmålingsforretning april 2018, og denne ble gjennomført etter 12 måneder. I slutten av mai 2018 søkte en annen om oppmålingsforretning som ble gjennomført i mai 2019.

Opplysninger fra intervjuer

Daværende rådmann oppgir at de slet med tempoet i oppmålingssaker, og at folkevalgte i utvalg for drift og utvikling fikk henvendelser fra innbyggere om at oppmålingssaker tok lang tid. Tidligere varaordfører oppgir at oppmålingstjenesten fungerte dårlig. Han oppgir at han snakket med daværende rådmann om dette og ba han ta tak i dette. Tidligere varaordfører oppgir at oppmålingssakene ikke bare var viktig for Aarbu, men også for de andre sakene som ventet på oppmåling.

Tidligere teknisk sjef oppgir at hun fikk ordre fra daværende rådmann om at daværende ordførers oppmålingssaker skulle prioriteres. Dette formidlet hun videre internt, noe som bekreftes av andre. Tidligere teknisk sjef oppgir også at hun informerte både rådmannen og ordfører om at det var andre som var foran i oppmålingskøen.

Daværende rådmann oppgir at han presset på for å få fortgang i oppmålingssakene, inklusiv i sakene som gjaldt tidligere ordfører. Han kan ikke erindre å ha instruert teknisk sjef om at sakene til daværende ordfører skulle prioriteres.

Tidligere varaordfører oppgir at han ikke har påvirket noen til å gjøre endringer i køordningen i oppmålingsforretningene, men han har sagt til administrasjonen at de må få ferdig

oppmålingssakene. Både rådmannen og tidligere varaordfører og nåværende teknisk sjef oppgir at de ikke vet om tidligere ordfører gikk foran andre i køen i oppmålingssaker.

Nåværende teknisk sjef oppgir at hun opplevde at tidligere ordfører ikke hadde en tydelig rolleforståelse, og at det ikke var tydelig avklart når han opptrådte som ordfører og når han var grunneier. Tidligere rådmann oppgir at han tok opp med daværende ordfører at han måtte presisere dersom han snakket som innbygger i saker.

Tidligere teknisk sjef gir allikevel uttrykk for at tidligere ordfører ikke gav henne ordre i oppmålingssaker.

Saker i Kommunestyret

Den 21.02.19 hadde daværende varaordfører en interpellasjon i Kommunestyret, hvor det blant annet ble gitt uttrykk for følgende:

«Aremark Kommune har i lengre tid hatt betydelige problemer med oppmåling/fradeling av nye tomter i kommunen. Dette er et betydelig problem for kommunens innbyggere og det hindrer sårt trengt utvikling i Aremark.»

Kommunestyret vedtok at alle bestilte oppmålinger pr 1. mars 2019 skulle gjennomføres og være registrert i matrikkelen innen 01.07.19. Daværende varaordfører oppgir at interpellasjonen ble fremmet på initiativ for ordfører som selv ikke kunne fremme saken. I Kommunestyresak 32/19 «*Oppfølging av budsjettvedtak 2019 – organisering – samarbeidsavtale med Marker*» fremkommer det at kommunen over flere år har slitt med en restanse i forhold til oppmåling, og at avtalen nå var sagt opp.

Den 15.12.16 ble det avholdt et møte i drifts- og utviklingsutvalget. Det var opprinnelig ikke lagt opp til at drifts- og utviklingsutvalget skulle ha et møte i desember, men det fremkommer av møteplanen at det kunne avholdes etter behov.

På agendaen stod én sak «Søknad om dispensasjon fra arealformål i reguleringsplan for fradeling av hyttetomter-punktfester i Aarbu hyttefelt, g.nr/b.nr: 56/1.» Saken omhandlet fem hyttetomter/punktfester, hvor en var søkt om 30.03.16 og de fire andre var søkt om 01.12.16.

4.3 Revisjonens vurderinger og konklusjoner

Generelt om saksbehandlingen i oppmålingsaker

Revisjonens gjennomgang viser at ikke alle søknader om oppmålingsforretning har blitt behandlet i den rekkefølgen de kom inn. Det er ikke regulert i lov eller forskrift at saker skal gjennomføres i den rekkefølgen de kommer inn, men sakene skal ifølge matrikkelforskriften § 18 gjennomføres innen 16 uker, med unntak av i vinterperioden. Det er allikevel en forventning til at saksbehandlingen skal være forsvarlig og at forskjellsbehandling av søknader skal være saklig og at vesentlige avvik fra prinsippet om likebehandling av søknader bør dokumenteres og begrunnes.⁹

I intervjuene fremkommer at det har vært utfordringer med å gjennomføre oppmålingsforretninger innen tidsfristen. Tidsfristen har blitt overskredet vesentlig i flere saker.

Det ble etter hvert fokus på tempoet i oppmålingsaker både blant folkevalgte og hos tidligere rådmann. Tidligere rådmann tok opp dette internt.

Saksbehandlingen av søknadene fra tidligere ordfører

Gjennomgangen vår viser at Aarbu sine søknader om oppmålingsforretninger i stor grad har blitt prioritert foran andre som har søkt om oppmålingsforretning. Dette er uheldig. Vi har ikke funnet skriftlig dokumentasjon på hvorfor Aarbu sine oppmålingsaker ble prioritert.

Basert på drøftelsen over, har tidligere ordførers søknader etter revisjonens oppfatning blitt prioritert foran andre søknader basert på at tidligere teknisk sjef oppfattet at tidligere rådmann gav ordre om dette. Her har som nevnt tidligere rådmann og teknisk sjef ulike oppfatninger. Tidligere rådmanns syn er at det er gitt klar beskjed om å prioritere denne type saker generelt, men ikke at tidligere ordførers saker skulle gå foran i køen.

Nåværende teknisk sjef fremhever at det ikke var tydelig avklart når tidligere ordfører opptrådte som ordfører og når han var grunneier.

Tidligere teknisk sjef har imidlertid ikke oppfattet det slik at tidligere ordfører har gitt henne ordre i oppmålingssakene denne granskningen omhandler. Aarbu har i den forbindelse også rett til å ivareta sine interesser på linje med andre innbyggere.

Basert på ovennevnte, er det revisjonens oppfatning at det ikke er grunnlag for å konkludere med at tidligere ordfører har misbrukt sin stilling.

Det synes imidlertid å være problematisk at tidligere ordførers søknader er prioritert fremfor andre søknader uten at det er dokumentert et saklig grunnlag for dette.

⁹ Smith og Eckhoff «Forvaltningsrett 7.utg. s. 365

Konklusjon på problemstilling

Revisjonen konkluderer med:

- *Det er etter revisjonens oppfatning ikke grunnlag for å konkludere med at tidligere ordfører har misbrukt sin stilling.*
- *Det er uheldig at tidligere ordførers søknader er prioritert fremfor andre søknader uten at det er dokumentert et saklig grunnlag for dette.*

5. Problemstilling 2:

Ble leiekontrakt for leie av "ordføreres mors hus" inngått i tråd med lov og forskrift for offentlige anskaffelser?

5.1. Regelverk

Ifølge forskrift om offentlige anskaffelser § 2-4 gjelder ikke lov om offentlige anskaffelser og forskrift om offentlige anskaffelser for leie av eksisterende bygninger eller annen fast eiendom.

Digitaliseringsdirektoratet anbefaler likevel at kommunen holder seg til de grunnleggende prinsipper i anskaffelsesloven § 4¹⁰:

«Oppdragsgiveren skal opptre i samsvar med grunnleggende prinsipper om konkurranse, likebehandling, forutberegnelighet, etterprøvbarhet og forholdsmessighet.»

5.2. Leie av bolig til flyktninger

I forbindelse med at kommunen tok imot flyktninger trengte kommunen boliger til flyktningene. Til en av flyktningfamiliene trengte kommunen å leie en bolig som kunne huse en familie på ni personer.

Rådmannen oppgir at boligmarkedet i Aremark er begrenset, men at de undersøkte om det kunne være en ledig aktuell bolig i kommunen. De fant en bolig som var stor nok, og kommunen inngikk leieavtale med huseierne. Rådmannen oppgir at det på dette tidspunktet ikke var andre hus av den størrelsen ledig.

Forbrukerrådets husleiekontrakt ble benyttet. Det fremkommer av kontrakten at det som leies ut er en bolig som utleieren selv har brukt som egen bolig, og som ble leid ut som følge av midlertidig fravær på inntil fem år. Avtalen var inngått for en tidsbestemt periode fra 01.10.15 – 31.12.16. Flyktningekoordinator oppgir at de ved inngåelse av kontrakten visste at huseierne trengte huset selv etter denne perioden.

Husleien var kroner 9500,-. Strøm og oppvarming var ikke inkludert i husleien, men vann- og avløpsutgifter var inkludert. Det ble avtalt at partene i leieperioden hadde en gjensidig oppsigelsesrett på to måneder.

Rådmannen oppgir at de som eide huset etter hvert ønsket å ta huset i bruk selv. Kommunen måtte derfor finne en ny bolig til flyktningfamilien.

Kommunen prøvde å finne en ny bolig til familien, men gikk ikke ut og annonserte etter bolig. Intervjuobjekter oppgir at det ble undersøkt på finn.no om det var noen ledige boliger.

I en samtale mellom daværende rådmann og daværende ordfører kom det tilfeldigvis frem at daværende ordfører hadde et hus som kunne leies. Rådmannen oppgir at han orienterte Formannskapet muntlig om at leieavtalen ville bli inngått.

¹⁰ <https://www.anskaffelser.no/hva-skal-du-kjope/bygg-anlegg-og-eiendom-bae/leige-av-eigedom>

Den 01.12.16 ble det inngått en leieavtale mellom tidligere ordfører og Aremark kommune, signert av tidligere rådmann. Forbrukerrådets husleiekontrakt ble benyttet. Det ble avtalt en husleie på 9 500 kroner i måneden. Strøm og oppvarming var ikke inkludert i husleien. Vann- og avløpsutgifter skulle beregnes etter forbruk. Avtalen gjaldt frem til 01.12.19, og det ble avtalt en gjensidig oppsigelsesrett på tre måneder.

5.3. Revisjonens vurderinger og konklusjoner

Anskaffelsesregelverket kommer ikke til anvendelse på denne type leieforhold, jf. anskaffelsesforskriften § 2-4.

Det bør likevel tilstrebes å følge de grunnleggende prinsippene om konkurranse,

likebehandling, forutberegnelighet, etterprøvnbarhet og forholdsmessighet. Det ble foretatt undersøkelser for å finne en ny bolig til flyktningfamilien, men kommunen gikk ikke ut i markedet og søkte om å leie bolig. Det ble fulgt med på www.finn.no. Revisjonen ser at utleiemarkedet i Aremark er begrenset, og at det er relativt oversiktlig.

Da leiekontrakt ble inngått med daværende ordfører, ble det avtalt en tilsvarende husleie som det forrige leieforholdet, med unntak av at vann- og avløpsutgifter skulle komme i tillegg.

Leiekontrakten og prosessen omkring denne synes dermed i stor grad å samsvare med de grunnleggende prinsippene i anskaffelsesloven § 4. Etter revisjonens vurdering er det ikke noe uryddig ved at kommunen inngikk leiekontrakt med daværende ordfører om leie av bolig til flyktningfamilien.

Konklusjon på problemstilling

Revisjonen konkluderer med:

- *Anskaffelsesregelverket kommer ikke til anvendelse på leiekontrakten for leie av det aktuelle bolighuset, jf. anskaffelsesforskriften § 2-4.*
- *Leiekontrakten og prosessen omkring etableringen av leieforholdet samsvarer etter revisjonens oppfatning med de grunnleggende prinsippene i anskaffelsesloven § 4. Etter revisjonens vurdering er det ikke noe uryddig ved at kommunen inngikk leiekontrakt med daværende ordfører om leie av bolig til flyktningfamilien.*

6. Problemstilling 3:

Ble oppussingen av dette huset belastet kommunale budsjetter?

6.1. Regelverk

Leieforholdet

Boligen er ble utleid «som den er» ihht leiekontrakten.

Leietaker kan i utgangspunktet kun foreta forandringer i husrommet dersom utleier samtykker, jf. husleieloven § 5-4.

Økonomisk støtte fra kommunen

Sosialtjenesteloven § 18 lyder:

« De som ikke kan sørge for sitt livsopphold gjennom arbeid eller ved å gjøre gjeldende økonomiske rettigheter, har krav på økonomisk stønad.»

I rundskriv til sosialtjenesteloven¹¹ fremkommer det at økonomisk stønad er en skjønsmessig ytelse og at NAV-kontoret har både rett og plikt til å utøve skjønn ved utmåling av stønad. Dette innebærer at det skal foretas en konkret og individuell vurdering av hvilke utgifter som er nødvendige for å sikre tjenestemottaker et forsvarlig livsopphold. Så lenge forskjeller er saklig begrunnet i ulike individuelle behov, er det i samsvar med loven.

6.2. Oppussing

Intervjuobjekter oppgir at det ikke har blitt utført noen vesentlig oppussing av huset, men at noen av rommene ble malt. Ett av intervjuobjektene oppgir at det ble malt fordi det ikke så fint ut. Malingen ble initiert av kommunalt ansatte av hensyn til flyktningene og deres bokvalitet. Intervjuobjekt oppgir at det var avklart med Aarbu at det var greit at de malte.

Arbeidet ble i hovedsak utført av familien som bodde i huset. To kommunalt ansatte hjalp familien med å male. Ett av intervjuobjektene oppgir at de hjalp familien med å male én dag, mens den andre oppgir at de hjalp til to dager. Malingen ble utført i de kommunalt ansatte sin arbeidstid. Ett av intervjuobjektene oppgir at det var de som tilbød seg å hjelpe familien med å male, da ble dårlig tid mellom å flytte ut av den ene boligen og inn i den neste.

I intervjuene kommer det frem at trappen opp til 2. etasje var stygg. Ett intervjuobjekt oppgir at det på grunn av sikkerheten til barna ble lagt belegg i trappen.

Av dokumentasjon ser vi at det ble innvilget sosial stønad til etablering med kroner 7.487. Stønaden gjaldt oppussingsmaterialet og dekket maling, malingsutstyr og vinylbelegg. I vedtaket fremkommer det at boligen familien flyttet inn i var betydelig slitt og at det var behov for maling av noen rom og nytt gulvbelegg i trappen. Det ble fattet vedtak om støtte basert på en helhetlig vurdering av blant annet familiens økonomi og boligens standard.

6.3. Revisors vurderinger og konklusjoner

Materialkostnadene er dekket av kommune i samsvar med vedtak om økonomisk stønad. Oppussingen har vært av begrenset omfang og iværksatt av hensynet flyktningenes bokvalitet.

Tidligere ordfører synes ikke å ha hatt noen aktiv rolle i forbindelse med de utførte arbeidene utover å gi sitt samtykke. Det var her

¹¹ <https://lovdata.no/nav/rundskriv/r35-00>
(rundskrivet gjaldt frem til 2019)

neppe tale om noen verdiøkning av boligen av betydning. Dette var også en bolig som var leid ut «som den er», jf. leiekontrakten.

Når det gjelder arbeidsinnsatsen til de to kommunalt ansatte, er denne ikke reflektert verken i vedtaket om støtte til oppussingen eller i kommunens regnskap for øvrig. Det er noe uryddig at denne arbeidsinnsatsen ikke synes å være dokumentert, særlig sett hen til at det var tidligere ordfører som eide boligen. Dette er allikevel arbeid utført med en aktverdig intensjon og verdiøkningen og medgått tidsbruk synes også å være beskjeden.

Konklusjon på problemstilling

Revisjonen konkluderer med at:

- *Materialkostnadene er belastet kommunen i samsvar med vedtak om økonomisk stønad. I tillegg har to kommunalt ansatte utført noe malearbeid i sin arbeidstid.*
- *Oppussingsarbeidet har blitt utført av hensyn til flyktingenes bokvalitet og var av beskjeden karakter. Revisjonen kan ikke se at tidligere ordfører har hatt noen aktiv rolle i arbeidene utover å gi sitt samtykke til oppussingen av boligen, som var leid ut «som den er».*

7. Kildehenvisninger

Dokumenter fra Aremark kommune

Interne lister som viser oversikt over oppmålingssaker i årene 2015-2019.

Protokoll fra Kommunestyremøte 21.02.19.

Protokoll fra Drifts- og utviklingsmøte 15.12.16.

Lover og forskrift

- Straffeloven
- Husleieloven
- Sosialtjenesteloven
- Forskrift om offentlige anskaffelser
- Forskrift om unntak for tidsfrister i saker som krever oppmålingsforretning (vinterforskriften).
- Matrikkelforskriften
- Rundskriv sosiale tjenester – 2012.

Muntlige kilder

Alf Ulven – tidligere varaordfører

Ann-Cathrin Johanson – tidligere teknisk sjef

Berit Skibenes – tidligere ansatt på teknisk

Henriette Cecilie Wisur-Olsen – teknisk sjef

John Fredrik Olsen – tidligere rådmann

Kristin Staal - flyktingekoordinator

Lene Beate Pedersen – sosialkonsulent

Telefon og epostkommunikasjon med Line Dalene -saksbehandler

Fra: [Andreas Lervik](#)
Til: [Støten Casper](#)
Kopi: [Aremark post](#); [Betker Jolanta](#); [Elnes Rita](#); [Aannerød Anita Dahl](#); [Aremark post](#)
Emne: SV: Rådmannens uttalelse til granskning i Aremark kommune
Dato: tirsdag 10. mars 2020 09:27:49

Viser til mail deres mail under.

Rådmannen i Aremark har ingen bemerkninger eller kommentarer til oversendt granskningsrapport.

Med vennlig hilsen

Andreas Lervik
Rådmann
Aremark kommune
Mobil: 934 34 698

[Besøk oss på vår hjemmeside!](#)

[Besøk oss på Facebook!](#)

Fra: Støten Casper [mailto:cassto@fredrikstad.kommune.no]
Sendt: 2. mars 2020 15:33
Til: Andreas Lervik <Andreas.Lervik@aremark.kommune.no>
Kopi: Aremark post <post@aremark.kommune.no>; Betker Jolanta <jolb@fredrikstad.kommune.no>; Elnes Rita <ritels@fredrikstad.kommune.no>; Aannerød Anita Dahl <rona@fredrikstad.kommune.no>
Emne: Rådmannens uttalelse til granskning i Aremark kommune
Viktighet: Høy

Hei.

Ifølge § 23-5 i ny kommunelov skal rådmannen, i saker som skal oversendes til kommunestyret, gis anledning til å uttale seg før kontrollutvalget behandler saken. Revisjonen har ferdigstilt en granskning i Aremark kommune som ligger vedlagt. Denne er utført i tråd med kontrollutvalgets bestilling i sak 19/34 (18.11.19), og skal behandles i kontrollutvalgets møte den 17. mars. Vi ber derfor om at rådmannen gir revisjonen en tilbakemelding med evt. bemerkninger til granskningen **senest innen 9. mars.**

Vi gjør oppmerksom på at dokumentet foreløpig er unntatt offentlighet, jfr. offentlighetslovens § 5, andre ledd.

Med vennlig hilsen
Casper Støten
Forvaltningsrevisor

Østre Viken kommunerevisjon IKS

Telefon: 69 30 77 00 Rolvsøy

Telefon: 69 22 31 10 Rakkestad

Mobil: 47 26 66 97

E-mail: cassto@fredrikstad.kommune.no

Saksframlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Kommunestyret	38/20	28.05.2020

Oppfølgingsrapport forvaltningsrevisjon "Grunnskole - Tiltak og planer mot mobbing"

Vedlegg

- 1 Særutskrift sak 20-13 Oppfølgingsrapport forvaltningsrevisjon - Grunnskole - Tiltak og planer mot mobbing
- 2 Oppfølgingsrapport - Tiltak og planer mot mobbing - Aremark
- 3 Rådmannens uttalelse til oppfølgingsrapport

Saksopplysninger

Det er utført en oppfølging av kommunestyrets vedtak 24.04.18, sak 20/8, av forvaltningsrapport «Grunnskole – Tiltak og planer mot mobbing». Særutskrift av kontrollutvalgets behandling 05.05.20, sak 20/13, og oppfølgingsrapporten følger med som vedlegg.

Vurdering

Rådmannen viser til kontrollutvalgets behandling og vedtak, og saken legges fram med kontrollutvalgets innstilling.

Kontrollutvalgets innstilling

1. Kommunestyret tar forvaltningsrevisjonsrapport «Grunnskole – Tiltak og planer mot mobbing» til etterretning.
2. Kommunestyret ber kommunens administrasjon ha fokus på å oppdatere planverket i tråd med endringer i lovverket.

Saksnr.: 2020/2231
Dokumentnr.: 2
Løpenr.: 89979/2020
Klassering: 3012/188
Saksbehandler: Anita Dahl Aannerød

Møtebok

Behandlet av	Møtedato	Utvalgssaksnr.
Kontrollutvalget Aremark	05.05.2020	20/13

Oppfølgingsrapport forvaltningsrevisjon "Grunnskole - Tiltak og planer mot mobbing"

Kontrollutvalgsekretariatets innstilling

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å fatte slikt vedtak:

1.	Kontrollutvalget tar oppfølgingsrapport av forvaltningsrevisjonsprosjekt «Grunnskole – Tiltak og planer mot mobbing», samt rådmannens uttalelse til rapporten til etterretning.
2.	Kontrollutvalgets innstilling til kommunestyret: 1. Kommunestyret tar forvaltningsrevisjonsrapport «Grunnskole – Tiltak og planer mot mobbing» til etterretning. 2. Kommunestyret ber kommunens administrasjon ha fokus på å oppdatere planverket i tråd med endringer i lovverket.

Kontrollutvalget Aremarks behandling 05.05.2020:

Revisjonen redegjorde for oppfølgingsrapporten. Kontrollutvalget sluttet seg enstemmig til sekretariatets innstilling.

Kontrollutvalget Aremarks vedtak/innstilling 05.05.2020:

1. Kontrollutvalget tar oppfølgingsrapport av forvaltningsrevisjonsprosjekt «Grunnskole – Tiltak og planer mot mobbing», samt rådmannens uttalelse til rapporten til etterretning.
Kontrollutvalgets innstilling til kommunestyret: 3. Kommunestyret tar forvaltningsrevisjonsrapport «Grunnskole – Tiltak og planer mot mobbing» til etterretning. 4. Kommunestyret ber kommunens administrasjon ha fokus på å oppdatere planverket i tråd med endringer i lovverket.

Rett utskrift 19.05.2020
 Caroline Klæboe Roos

Vedlegg

Vedlegg 1: «Oppfølging av kommunestyrets vedtak om forvaltningsrevisjonsrapport: «Grunnskole – tiltak og planer mot mobbing», datert den 22.04 2020.

Vedlegg 2: Rådmannens uttalelse til oppfølgingsrapporten, e-post datert 21.april 2020.

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt)

1. Kommunestyresak 20/18, den 24.04 2018 – Behandling av forvaltningsrevisjonsprosjekt «Grunnskole – Tiltak og planer mot mobbing».

Saksopplysninger

Kontrollutvalget og kommunestyret behandlet en forvaltningsrevisjonsrapport som omhandlet grunnskolens tiltak og planer mot mobbing i 2018. I henhold til kommunelovens §23-2, e) skal kontrollutvalget sørge for at vedtak som kommunestyret treffer ved behandlingen av revisjonsrapporter, blir fulgt opp.

Kontrollutvalget følger opp vedtaket ved at revisjonen har utformet en oppfølgingsrapport, denne ligger som vedlegg 1 til saken.

Kommunestyrets vedtak i sak 20/18, den 24.04.2018 var følgende:

A. Kommunestyret tar forvaltningsrevisjonsrapport «Grunnskole – tiltak og planer mot mobbing» til orientering, og ber administrasjonen følge opp rapportens anbefaling og iverksette anbefalte tiltak.

B. Kontrollutvalget følger opp kommunestyrets vedtak ved å bestille oppfølgingsrapport fra revisjonen et år etter at revisjonsprosjektet er behandlet i kommunestyret.

I 2018 ga revisjonen en anbefaling med 5 hovedunderpunkter, samt 5 underpunkter til kommunen. Dette fremkommer i kursiv tekst nedenfor:

«Revisjonen anbefaler at Aremark kommune utarbeider en helhetlig plan for arbeidet mot mobbing, fortrinnsvis i et eget dokument, som på et minimum skal inneholde:

- *Planer/retningslinjer som spesifiserer hvordan aktivitetsplikten i oppl. § 9 A-4 skal følges opp. Herunder hvordan man skal følge med, gripe inn, varsle, undersøke og sette inn tiltak i forbindelse med mobbing.*
- *Planer/retningslinjer for hvordan skolens gjennomførelse av aktivitetsplikten skal dokumenteres.*
- *Planer for opplæring av nåværende og nye ansatte i temaet mobbing.*
- *Rutine for å vurdere habiliteten av ansatte som er involvert i behandlingen av mobbesaker.*
- *Mal for tiltaksplan ved behandlingen av mobbesaker som skal inneholde:*
 - *Hvilke problemer tiltakene skal løse.*
 - *Hvilke tiltak skolen har planlagt.*
 - *Når tiltakene skal gjennomføres.*
 - *Hvem som er ansvarlig for gjennomføringen av tiltakene.*
 - *Når tiltakene skal evalueres.»*

Revisjonen har i sin oppfølgingsrapport kontrollert hvorvidt anbefalingene er fulgt opp av kommunen. Revisjonens vurdering og konklusjon er følgende:

«Revisjonen ser at skolen har arbeidet med kommunestyrets vedtak/ revisjonens anbefaling i tiden fra revisjonsrapporten ble vedtatt i 2018. Dette vises blant annet gjennom skolens deltagelse i læringsmiljøprosjektet, og det arbeidet som gjøres lokalt for å informere ansatte om aktivitetsplikten og reflektere rundt skolemiljøet. Skolen har også oppdatert sosial læreplan på en del områder, og rutine for habilitet og mal for aktivitetsplan er etablert i tråd med anbefalingen. Det er imidlertid enkelte feil i sosial læreplan som bør rettes opp slik at den er i tråd med endringene i opplæringsloven 9A. Skolen må også fremover ha fokus på å

sikre at alle planer, rutiner og maler i tilknytning til bekjemping av mobbing gjøres tilgjengelig for ansatte i kvalitetssystemet og at de tas aktivt i bruk i organisasjonen, samt evalueres jevnlig.

Etter en helhetlig vurdering av funnene konkluderer revisjonen med at kommunestyrets vedtak delvis er fulgt opp. Skolen bør fortsette arbeidet med å oppdatere planverket i tråd med endringer i lovverket.»

Rådmannen har kommet med sin uttalelse til oppfølgingsrapporten. Dette ligger i sin helhet i vedlegg 2 til saken. Rådmannen skriver blant annet følgende:

«Rådmannen er enig i at sosial læreplan er litt utdatert. Det vurderes derfor nå kun å bruke deler av sosial læreplan videre. Dokumentet har fungert bra i en periode, men oppfattes ikke som like aktuell i dag som tidligere.

Videre legges det opp til at skolen skal friske opp bruken av internkontrollsystemet Compilo for alle ansatte innen skolestart neste skoleår. Compilo gjennomgår en opprydningsprosess nå, men er klar for virksomhetsområde skole før sommerferien.

Rådmannen er forøvrig enig i revisors betraktning om at skolen bør fortsette arbeidet med å oppdatere sitt planverk i tråd med endringer i lovverket.»

Vurdering

Samlet sett vurderer sekretariatet at dataene som er benyttet er tilstrekkelig som grunnlag for oppfølgingsrapportens vurderinger og konklusjoner. Da dette er en oppfølgingsrapport er det ikke gjennomført nye mappekontroller.

Sekretariatet vurderer at rådmannen slutter seg til revisjonens konklusjon og viser til tiltak som skal gjennomføres for å følge opp videre

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å ta rapporten og rådmannens uttalelse til rapporten til etterretning.

Sekretariatet anbefaler at kontrollutvalget legger revisjonens vurderinger og konklusjon til grunn i sitt forslag til vedtak i kommunestyret, og videre at kontrollutvalget innstiller til kommunestyret at rapportens konklusjon om at kommunestyrets vedtak ikke fullt ut er fulgt opp og ber kommunen ha fokus på dette også fremover.

OPPFØLGINGSRAPPORT

AREMARK

2020

OPPFØLGING AV KOMMUNESTYRETS VEDTAK OM FORVALTNINGSREVISJONSRAPPORT:

«GRUNNSKOLE – TILTAK OG PLANER MOT MOBBING»

Innhold

1. Forord	3
1.1. Prosjektmandat.....	3
1.2. Hjemmel for oppfølging	3
1.3. Formål og metode	3
2. Oppfølging	4
2.1 Bakgrunn	4
2.2. Administrasjonens redegjørelse og revisjonens undersøkelse	5
2.3. Revisjonens vurdering	6
3. Konklusjon	8
4. Vedlegg	9

1. Forord

1.1. Prosjektmandat

Denne oppfølgingsrapporten er utarbeidet som følge av bokstav B i følgende kommunestyrevedtak:

Kommunestyrets vedtak i sak 20/18 (24.04.2018):

- A. *Kommunestyret tar forvaltningsrevisjonsrapport «Grunnskole – tiltak og planer mot mobbing» til orientering, og ber administrasjonen følge opp rapportens anbefaling og iverksette anbefalte tiltak.*

- B. *Kontrollutvalget følger opp kommunestyrets vedtak ved å bestille oppfølgingsrapport fra revisjonen et år etter at revisjonsprosjektet er behandlet i kommunestyret.*

1.2. Hjemmel for oppfølging

Forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 5 «Kontrollutvalgets oppfølging av kommunestyrets eller fylkestingets vedtak om revisjoner og eierskapskontroller» fastslår at kontrollutvalget skal påse at kommunestyrets vedtak om regnskapsrevisjoner, forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller blir fulgt opp og skal rapportere til kommunestyret om vedtaket er fulgt opp.

1.3. Formål og metode

Formålet med undersøkelsen er å kontrollere om kommunestyrets vedtak i forbindelse med forvaltningsrevisjonsrapporten er fulgt opp i skolen. Revisjonen kontrollerer vedtakets bokstav A og anbefalingen som vises til i vedtaket. Rapporten vil synliggjøre hvilke tiltak som er iverksatt som følge av vedtaket, og vurdere tiltakenes hensiktsmessighet opp mot det som er anbefalt i forvaltningsrevisjonsrapporten.

Revisjonen har gjennom løpende dialog med kommunen mottatt redegjørelser og dokumentasjon som viser hva som er gjort for å følge opp vedtaket, dette danner grunnlaget for revisjonens vurderinger.

Revisjonen har i perioden oktober 2019 til mars 2020 vært i løpende dialog med administrasjonen i Aremark kommune v/ rektor ved Aremark skole. Gjennom denne dialogen har revisjonen fått klarlagt hvilke tiltak som er iverksatt for å følge opp kommunestyrets vedtak. Revisjonen har mottatt følgende skriftlig dokumentasjon i forbindelse med denne dialogen:

- Rådmannens redegjørelse.
- Elevsamtale – mal.
- «Veien videre etter Spekter».
- Folder – aktivitetsplikt.
- Vurdering av habilitet.
- Revidering av ordensreglement (innstilling).
- Ordensreglement.
- Årsplan 2019.
- Mal aktivitetsplan.
- Mal oppfølging aktivitetsplan.
- Sosial læreplan (revidert 2019).

Ovennevnte dokumentasjon ligger som vedlegg til denne rapporten.

2. Oppfølging

Kommunestyrets vedtak, bokstav A:

Kommunestyret tar forvaltningsrevisjonsrapport «Grunnskole – tiltak og planer mot mobbing» til orientering, og ber administrasjonen følge opp rapportens anbefaling og iverksette anbefalte tiltak.

Revisjonsrapportens anbefaling:

Revisjonen anbefaler at Aremark kommune utarbeider en helhetlig plan for arbeidet mot mobbing, fortrinnsvis i et eget dokument, som på et minimum skal inneholde:

- ***Planer/retningslinjer som spesifiserer hvordan aktivitetsplikten i oppl. § 9 A-4 skal følges opp. Herunder hvordan man skal følge med, gripe inn, varsle, undersøke og sette inn tiltak i forbindelse med mobbing.***
- ***Planer/retningslinjer for hvordan skolens gjennomførelse av aktivitetsplikten skal dokumenteres.***
- ***Planer for opplæring av nåværende og nye ansatte i temaet mobbing.***
- ***Rutine for å vurdere habiliteten av ansatte som er involvert i behandlingen av mobbesaker.***
- ***Mal for tiltaksplan ved behandlingen av mobbesaker som skal inneholde:***
 - ***Hvilke problemer tiltakene skal løse.***
 - ***Hvilke tiltak skolen har planlagt.***
 - ***Når tiltakene skal gjennomføres.***
 - ***Hvem som er ansvarlig for gjennomføringen av tiltakene.***
 - ***Når tiltakene skal evalueres.***

2.1 Bakgrunn

I forvaltningsrevisjonsrapporten om rutiner og tiltak mot mobbing, konkluderte revisjonen med at skolen i all hovedsak hadde rutiner for å ivareta elever ved varsel om mobbing. Videre konkluderte revisjonen med at rutinene burde revideres både med hensyn til de endringene som er gjort i opplæringslovens 9A¹ (gjeldene fra 01.08.2017), og av hensyn til de funn som framkom av revisjonsrapporten. Endringene besto i korte trekk av at skolen ble pålagt en mer omfat-

tende aktivitetsplikt, som fastslo at alle som arbeider på skolen har en plikt til å følge med og ta grep når mobbing oppdages. Den nye loven fjernet også kravet om at det skulle fattes enkeltvedtak² etter forvaltningsloven i forbindelse med behandlingen av mobbesaker. Likevel ble skolene gitt en plikt til å dokumentere oppfølgingen av aktivitetsplikten.

Revisjonen vurderte at skolen hadde et forbedringspotensial både i tilknytning til å utarbeide mer presise rutiner og i tilknytning til å forbedre sin praksis i forbindelse med bekjempelse av mobbing. Revisjonen vurderte blant annet at

¹ § 9A har som formål å sikre at alle elever har rett til et trygt og godt skolemiljø som fremmer helse, trivsel og læring.

² Betegnelse i forvaltningsloven på realitetsavgjørelse i en sak som fastlegger en enkeltpersons (i dette tilfelle elevens) rettigheter eller plikter.

skolen burde sørge for mer opplæring av ansatte, forbedre sine rutiner/praksis for dokumentasjon av mobbesaker, samt etablere rutine for vurdering av habilitet i mobbesaker. Agenda Kaupang utførte samme år en gjennomgang av skolesektoren, og kom der frem til at skolen burde innskjerpe sine rutiner for å oppdage mobbing (inspeksjonsrutiner). Revisor nevnte også dette i sin rapport.

Revisjonen anbefalte at skolen utarbeidet en helhetlig plan for bekjempelse av mobbing, som både tok innover seg de forbedringsbehov som revisor påpekte og de nye bestemmelsene i opplæringslovens 9A.

2.2. Administrasjonens redegjørelse og revisjonens undersøkelse

I rådmannens redegjørelse for oppfølgingen av vedtaket, fremkommer det at skolen siden august 2018 har tatt del i «Læringsmiljøprosjektet» i regi av utdanningsdirektoratet.³ Gjennom dette prosjektet har skolen jobbet med å implementere et systematisk og kontinuerlig arbeid med læringsmiljø. Rektor arbeider med læringsmiljøprosjektet på ukentlig basis i samarbeid med lærere. Det er også økt koordinering mellom barnehage og skole for at barna skal kjenne igjen skolens arbeid med miljøet fra barnehagen.

I redegjørelsen fremkommer det at skolen i 2019 har gjennomført plandager, deltatt på konferanse og brukt deler av skolen utviklingstid til å videreutvikle læringsmiljøet. Også ansatte ved SFO og assistenter har deltatt på plandagene. PPT har også deltatt i læringsmiljøprosjektet.

³ Definisjon av prosjektet fra utdanningsdirektoratets hjemmesider: «Barnehagene, skolene og kommunene som er med i prosjektet får veiledning av team satt sammen av fagpersoner fra Læringsmiljøsenenteret og erfarne skole- og barnehagefolk. I tillegg samles deltakerne til

Skolen har også tatt i bruk «Spekter-undersøkelsen», som er en undersøkelse som skal «ta temperaturen» på skolemiljøet.

Rådmannen mener at det arbeides med mange av punktene i revisjonens anbefaling, som en del av læringsmiljøprosjektet.

Rådmannen svarer i det videre ut anbefalingens kulepunkter 1 til 5 på følgende måte:

- Alle ansatte fikk en folder (se vedlegg) fra Læringsmiljøprosjektet som ble gått igjennom på plandag før skolestart.
- Alle ansatte fikk på samme plandag påminnelse om aktivitetsplan som skal være laget i samarbeid med elev/foresatt/skole innen 5 virkedager fra skolen ble gjort kjent med saken. Det er rektors ansvar et dette blir utført.
- En plandag før starten av skoleåret er satt av til hvordan skolen jobber systematisk med skolemiljø. Før skoleåret 2019/2020 var det veileder gjennom Læringsmiljøprosjektet som tok halve dagen, mens rektor tok resten. PPT deltok på første halvdel.
- Skolens ledelse vurderer habilitet når aktivitetsplan lages (se vedlegg). Skolen har tidligere hatt mer fokus på habilitetsvurdering innenfor området karakterer/vitnemål.
- Malen for aktivitetsplan (se vedlegg) dekker punktene i revisjonens anbefaling.

Revisjonen har i februar/mars 2020 vært i dialog med rektor ved Aremark skole for å etterspørre ytterligere dokumentasjon i forbindelse med anbefalingen. Dette på bakgrunn av at anbefalingen fastsetter at retningslinjer, rutiner og maler for arbeidet mot mobbing skal forankres i en helhetlig plan. I rådmannens uttalelse til forvaltningsrevisjonsrapporten fra 2018 skrev rådmannen følgende om hvordan anbefalingen skulle

faglig påfyll og samarbeid på nasjonale konferanser hvert semester. Veiledningen varer i to skoleår. Deltakerne jobber med tema som læringsmiljø, forebygging, avdekking og håndtering av mobbing, samt regelverk, ledelse og organisasjonsutvikling»

følges opp: «Aremark skole startet, blant annet etter endringene i opplæringslovens kapittel 9 A, med en revisjon av sosial læreplan, herunder en revisjon av planer og rutiner for arbeidet mot mobbing og for ivaretagelse av alle elevers fysiske og psykososiale læringsmiljø. Dette arbeidet vil bli slutført, og anbefalingene vil bli fulgt i dette arbeidet.»

Revisjonen har med bakgrunn i overstående bedt om å få oversendt «sosial læreplan» for Aremark skole. Revisjonen har fått oversendt «Sosial læreplan» for Aremark skole, selve dokumentet er ikke datert, men filnavnet indikerer at læreplanen er revidert i 2019. I dokumentets kapittel 4 «Plan for forebygging og bekjemping av mobbing ved Aremark skole» beskrives skolens rutiner for arbeidet med mobbing. Revisjonen har gjort en kontroll av kapittel 4 opp mot punktene i anbefalingen.

Revisjonen ser at kapitlet inneholder henvisninger til lovparagrafer som ikke lenger er gjeldende, og stammer fra tidligere lov som gjaldt før ny lov trådte i kraft i 2017. Dette medfører blant annet at enkelte endringer som dagens lov innførte, ikke kommer til uttrykk i planen. På side 10 i dokumentet gis det inntrykk av at mobbesaker skal behandles etter reglene om enkeltvedtak i forvaltningsloven, dette er som tidligere nevnt ikke lenger gjeldende etter endringene i § 9A i opplæringsloven. Henvisning til disse reglene om enkeltvedtak gjentas flere steder i planen. For øvrig står det også i sosial læreplan at planen skal evalueres i vårsemesteret.

Skolen har etter lovendringen fått en utvidet aktivitetsplikt i opplæringslovens § 9 A-4. I planen ser revisjonen at det er beskrevet hvordan aktivitetsplikten skal følges opp, gjennom å beskrive hvordan det skal følges med for å oppdage mobbing og gripe inn når det skjer, hvordan det skal varsles når mobbing er oppdaget, hvordan mobbingen skal undersøkes, hvordan involverte elever skal bli hørt og tidsfrist for å etablere aktivitetsplan. Skolen har, som nevnt i rådmannens redegjørelse, etablert en egen mal for aktivitetsplan og oppfølging/evaluering av aktivitetsplan

som skal ivareta punktene i anbefalingen/ lovverket. Sosial læreplan angir også at det skal avholdes lærermøter, der skolens sosiale miljø er et tema.

Revisjonen har i skrivende stund et forvaltningsrevisjonsprosjekt under utarbeidelse i Aremark kommune som blant annet omhandler internkontrollen i kommunen generelt. Der bemerker revisjonen at kommunen i større grad må ta i bruk kvalitetssystemet Compilo i forbindelse med å dokumentere og revidere nødvendige rutiner og prosedyrer. Revisjonen har dermed spurt rektor om rutinene for bekjemping av mobbing blir dokumentert i Compilo. På dette svarte rektor at han var i gang med å gå igjennom Compilo for hele kommunen, og at han regnet med at mye av jobben skulle være ferdig i løpet av noen uker.

2.3. Revisjonens vurdering

Kommunestyrets vedtak/ revisjonens anbefaling fastslår at det skal utarbeides en helhetlig plan for arbeidet mot mobbing, fortrinnsvis i et eget dokument, som skal ha et innhold som er i tråd med kulepunktene i anbefalingen. Rådmannen har, som det også fremkommer av rådmannens uttalelse til forvaltningsrevisjonsrapporten fra 2018, valgt å iverksette et arbeid med å oppdatere «sosial læreplan» og innarbeide anbefalingens innhold i denne. I tillegg er det opprettet separate rutiner og maler for å supplere den sosiale læreplanen. Revisjonens anbefaling anmoder om at planen for bekjempelse av mobbing *fortrinnsvis* skal være et eget dokument. Etter revisjonens vurdering vil likevel anbefalingens ordlyd åpne opp for at kommunen selv kan vurdere å følge opp anbefalingen på annen måte, så lenge dokumentasjonen samlet dekker de kulepunktene som fremkommer av anbefalingen.

Planer/retningslinjer som spesifiserer hvordan aktivitetsplikten følges opp, og hvordan den dokumenteres.

Revisjonen vurderer at sosial læreplan, herunder kapittel 4 om mobbing, på flere områder er

oppdatert i henhold den utvidede aktivitetsplikten som kom inn i lovverket i august 2017. Det er imidlertid flere steder der det henvises til gammelt lovverk, herunder reglene om enkeltvedtak som ikke lenger er gjeldende i tilknytning til mobbesaker. Revisjonen vurderer det som viktig at skolen har et oppdatert planverk som til enhver tid er i tråd med gjeldende lovverk. Dersom planene ikke er oppdatert, medfører dette en risiko for at feil lovverk legges til grunn for skolens praksis. Det kan også medføre at ansatte ikke opplever planverket som relevant, noe som igjen kan føre til at det ikke benyttes i det daglige arbeidet. Den sosiale læreplanen skal evalueres i vårsemesteret ifølge planen, etter revisjonens vurdering kan imidlertid ikke sosial læreplan ha blitt evaluert på en måte som har ført til at alle nødvendige endringer har blitt gjennomført, sett i lys av revisjonens funn.

Revisjonen vurderer at skolen gjennom sosial læreplan har etablert retningslinjer som beskriver hvordan skolen skal gjennomføre og dokumentere aktivitetsplikten. Revisjonen har kun sett på planen og ikke gjennomført mappegjennomgang eller andre kontrollhandlinger i forbindelse med denne oppfølgingsundersøkelsen. Revisjonen vil imidlertid bemerke at det er viktig at sosial læreplan, samt øvrige rutiner, retningslinjer og maler som er nevnt i denne rapporten, gjøres tilgjengelig for ansatte gjennom kommunens kvalitetssystem (Compilo) og at de evalueres jevnlig. Revisjonen har ikke kontrollert om dokumentasjonen finnes i Compilo, men har fått svar fra rektor om at det jobbes med å legge inn relevant dokumentasjon i Compilo i skrivende stund.

Planer for opplæring av nåværende og nye ansatte i temaet mobbing.

Rektor har informert revisjonen om at en plandag før starten av nytt skoleår er satt av til hvordan skolen jobber systematisk med skolemiljø. Skolen har deltatt i «læringsmiljøprosjektet» i regi av

utdanningsdirektoratet for å utvikle det systematiske arbeidet med læringsmiljø. Skolens ansatte fikk også utdelt en folder som beskriver aktivitetsplikten. Det står i sosial læreplan at det skal avholdes lærermøter, der skolens sosiale miljø er tema. Revisjonen har ikke kontrollert om dette gjennomføres i praksis.

Revisjonen vurderer med bakgrunn i det overstående at skolen har etablert planer for opplæring i temaet mobbing.

Rutine for å vurdere habiliteten av ansatte som er involvert i behandlingen av mobbesaker.

Rektor har informert revisjonen om at habilitet blir vurdert av ledelsen i forbindelse med mobbesaker. Revisjonen har også mottatt skriftlig rutine som beskriver dette. Revisjonen vurderer med bakgrunn i dette at kommunen har etablert rutine for å vurdere habiliteten av ansatte som er involvert i behandlingen av mobbesaker.

Mal for tiltaksplan ved behandlingen av mobbesaker

Revisjonen har mottatt mal for tiltaksplan/ aktivitetsplan som dekker de punktene anbefalingen/lovverket peker på. Revisjonen vurderer på bakgrunn av dette at skolen i tråd med anbefalingen har utarbeidet mal for tiltaksplan ved behandlingen av mobbesaker.

3. Konklusjon

Revisjonen ser at skolen har arbeidet med kommunestyrets vedtak/ revisjonens anbefaling i tiden fra revisjonsrapporten ble vedtatt i 2018. Dette vises blant annet gjennom skolens deltagelse i læringsmiljøprosjektet, og det arbeidet som gjøres lokalt for å informere ansatte om aktivitetsplikten og reflektere rundt skolemiljøet. Skolen har også oppdatert sosial læreplan på en del områder, og rutine for habilitet og mal for aktivitetsplan er etablert i tråd med anbefalingen. Det er imidlertid enkelte feil i sosial læreplan som bør rettes opp slik at den er i tråd med endringene i opplæringsloven 9A. Skolen må også fremover ha fokus på å sikre at alle planer, rutiner og maler i tilknytning til bekjemping av mobbing gjøres tilgjengelig for ansatte i kvalitetssystemet og at de tas aktivt i bruk i organisasjonen, samt evalueres jevnlig.

Etter en helhetlig vurdering av funnene konkluderer revisjonen med at kommunestyrets vedtak delvis er fulgt opp. Skolen bør fortsette arbeidet med å oppdatere planverket i tråd med endringer i lovverket.

Østre Viken kommunerevisjon IKS
Rakkestad, 22.04.2020

Frank Willy Larsen (sign.)
Fagansvarlig forvaltningsrevisor

Casper Støten (sign.)
Forvaltningsrevisor

4. Vedlegg

1. Rådmannens redegjørelse
2. Sosial læreplan
3. Mal aktivitetsplan
4. Mal oppfølging aktivitetsplan
5. Vurdering av habilitet
6. Elevsamtale – mal
7. Årsplan 2019
8. Folder – aktivitetsplikt.
9. «Veien videre etter Spekter»
10. Revidering av ordensreglement (innstilling)
11. Ordensreglement
12. Rådmannens uttalelse til forvaltningsrevisjonsrapport om «Grunnskole – Tiltak og planer mot mobbing» i brev datert 22.01.2018

Aremark kommune

25. oktober 2019

RÅDMANNENS REDEGJØRELSE

Kommunestyrets vedtak 26.04.2018:

Kommunestyret tar forvaltningsrevisjonsrapport «Grunnskole – tiltak og planer mot mobbing» til orientering, og ber administrasjonen følge opp rapportens anbefaling og iverksette anbefalte tiltak.

Aremark skole og barnehage startet fra 01.08.2018 med Læringsmiljøprosjektet. I utgangspunktet er det et toårig løp med tett oppfølging for å implementere et systematisk og kontinuerlig arbeid med læringsmiljø (Opplæringsloven §9A-3). Utdanningsdirektoratet står bak Læringsmiljøprosjektet sammen med Læringsmiljøsenderet ved universitetet i Stavanger.

For skolen sin del så er det to lærere som har nedsatt en time i uka for å jobbe med dette prosjektet sammen med rektor. Skole og barnehage har også noen felles møter for å utvide overgang barnehage skole til også å se på regler og rutiner. Målet er at barna skal kjenne igjen skolens arbeid med miljøet fra barnehagen. Mange av punktene revisjonen anbefaler at Aremark kommune utarbeider en helhetlig plan for, er jobbet igjennom som en del av Læringsmiljøprosjektet.

Inneværende skoleår er det satt av to hele plandager samt 15 timer fordelt på 10 uker i skolens utviklingstid. På de to hele plandagene har også assistentene og SFO-ansatte deltatt. De to ressurslærerne samt rektor deltar på Utdanningsdirektoratets fire konferansedager om læringsmiljø dette skoleåret. To av dagene har nettopp vært. PPT-tjenesten deltar også i Læringsmiljøprosjektet.

Gjennom Læringsmiljøprosjektet har skolen også tatt i bruk Spekter undersøkelsen. Dette er en gjennomarbeidet undersøkelse for å ta temperaturen på skolemiljøet. Aremark skole gjennomførte denne to ganger forrige skoleår. Dette skoleåret er undersøkelsen planlagt gjennomført kun en gang for å justere oss bedre til skoleårets rytme. Undersøkelsen kan selvfølgelig tas flere ganger hvis klasser ser behov.

Mer info om Læringsmiljøprosjektet finner dere her:

<https://www.udir.no/kvalitet-og-kompetanse/nasjonale-satsinger/tilbud-om-kompetanseutvikling-miljo-og-mobbing/eksterne-veiledere-laringsmiljoprojektet/>

Revisjonen anbefaler at Aremark kommune utarbeider en helhetlig plan for arbeidet mot mobbing, fortrinnsvis i et eget dokument, som på et minimum skal inneholde:

- *Planer/retningslinjer som spesifiserer hvordan aktivitetsplikten i oppl. § 9 A-4 skal følges opp. Herunder hvordan man skal følge med, gripe inn, varsle, undersøke og sette inn tiltak i forbindelse med mobbing.*
- *Planer/retningslinjer for hvordan skolens gjennomførelse av aktivitetsplikten skal dokumenteres.*
- *Planer for opplæring av nåværende og nye ansatte i temaet mobbing.*

- *Rutine for å vurdere habiliteten av ansatte som er involvert i behandlingen av mobbesaker.*
- *Mal for tiltaksplan ved behandlingen av mobbesaker som skal inneholde:*
 - *Hvilke problemer tiltakene skal løse*
 - *Hvilke tiltak skolen har planlagt*
 - *Når tiltakene skal gjennomføres*
 - *Hvem som er ansvarlig for gjennomføringen av tiltakene*
 - *Når tiltakene skal evalueres*

Svar til kulepunktet i henhold til rekkefølgen over:

- Alle ansatte fikk en folder (se vedlegg) fra Læringsmiljøprosjektet som vi gikk igjennom på plandag før skolestart.
- Alle ansatte fikk på samme plandag påminnelse om aktivitetsplan som skal være laget i samarbeid med elev/foresatt/skole innen 5 virkedager fra skolen ble gjort kjent med saken. Det er rektors ansvar et dette blir utført.
- En plandag før start skoleår er satt av til hvordan skolen jobber systematisk med skolemiljø. Før dette skoleåret var det veileder gjennom Læringsmiljøprosjektet som tok halve dagen, mens rektor tok resten. PPT deltok på første halvdel.
- Skolens ledelse vurderer habilitet når aktivitetsplan lages (se vedlegg). Skolen har tidligere hatt mer fokus på habilitetsvurdering innenfor området karakterer/vitnemål.
- Malen for aktivitetsplan (se vedlegg) dekker disse punktene.

Opplæringsloven kapittel 9A ble endret fra 01.08.2017. Fylkesmannen ba 02.09.2019 Aremark skole redegjøre for hvordan de enkelte delpliktene i aktivitetsplikten var gjennomført i en læringsmiljøsak. Det er sikkert relevant for dere å få vite fylkesmannens vurdering i og med at de etterspør mange av de samme punktene som dere.

Aremark skole

Sosial læreplan

«Skolen skal aktivt og systematisk arbeide for å fremje eit godt psykososialt miljø, der den enkelte eleven kan oppleve tryggleik og sosialt tilhør».

(Opplæringsloven kapitel 9a)

Innhold

1. Innledning

2. Verktøy i det sosialpedagogiske arbeidet ved Aremark skole

- a. Målsetting for sosial kompetanse på hvert trinn
- b. Observasjon og kartlegging av sosial kompetanse
- c. Programmer som fremmer sosiale ferdigheter
- d. Faste trivselstiltak

3. Rutiner for det sosialpedagogiske arbeid ved Aremark skole

- a. Systemnivå
- b. Klassenivå
- c. Individnivå

4. Handlingsplan for forebygging og bekjemping av mobbing

- a. Forebyggende arbeid
- b. Når mobbing er oppdaget
- c. Tiltak for å oppdage mobbing

5. Ulike skjemaer/brosjyrer

- a. Observasjon og kartlegging av sosial kompetanse.
- b. Ved mobbing : Dokumentasjon av hendelse
- c. Punkter til elevsamtaler for 1. -4. -klasse
- d. Spørreskjema om trivsel og læring 5. -10. – klasse
- e. Brosjyre til hjemmet; Skole – hjem -samarbeid
- f. Brosjyre til hjemmet: Hva vi gjør med mobbing
- g: Skolens ordensreglement (kommer etter politisk behandling)

1. Innledning

I læreplanens generelle del understrekes det at skolen ikke bare har faglige mål, men også mål om sosial og personlig utvikling. Relasjoner elever imellom og mellom elever og lærere har avgjørende betydning for elevenes læringsutbytte både skolefaglig og sosialt.

Sosial kompetanse er kunnskaper, ferdigheter, holdninger og den motivasjon mennesker trenger for å mestre de miljøene de oppholder seg i. Sosial kompetanse krever ferdigheter i å tolke og forstå ulike situasjoner og være i stand til å vurdere hvilke sosiale ferdigheter som er passende, og når de skal bruke dem. Sosial kompetanse er også nødvendig for å kunne opprettholde et positivt selvbilde.

Skolen har utviklet denne planen for å gi lærere, elever og deres foresatte en felles holdning og forståelse for arbeidet med sosial kompetanse og hvor viktig dette er for å nå skolens mål, - læring for alle.

I denne planen vil vi konkretisere hvordan vi jobber med sosial kompetanse; hvilke tiltak tar vi i bruk for å styrke den enkeltes kompetanse, og hva gjør vi for å sikre at alle elever føler seg som en del av skolens sosiale fellesskap. I planen finner man også de tiltak vi iverksetter hvis elever blir krenket/mobbet.

Planen er et arbeidsdokument, og vil være under kontinuerlig evaluering. Den er også forelagt FAU, SU og kommunens utvalg for oppvekst og kultur.

2. Verktøy i det sosialpedagogiske arbeidet ved Aremark skole.

For at vi skal lykkes med arbeidet med sosial kompetanse, må vi arbeide systematisk på mange fronter. Det er avgjørende at vi har klare målsettinger og at vi prioriterer dette arbeidet i hverdagen. Arbeidet med sosial kompetanse krever kontinuitet.

a. Målsetting for sosial kompetanse på hvert trinn

For å kunne arbeide systematisk med sosial kompetanse må vi sette oss mål. Vi har konkretisert mål for de ulike klassene som vi mener det er realistisk at alle kan nå, og som det være naturlig å jobbe mot. Her er det imidlertid viktig at vi ikke er rigide, og at vi ser dette målhierarkiet som en helhet. Det betyr at man kan ta opp andre kompetansemål enn de som gjelder for klassen dersom det faller naturlig inn. Det blir ofte også nødvendig å repetere mål som gjelder for tidligere klassetrinn. Her bruker lærerne det nødvendige skjønn. Det ønskelige er at alle elever har en god sosial kompetanse når de går videre fra vår skole.

Kompetansemål 1.- 2. klasse :

- delta aktivt i felles aktiviteter
- ta i mot og følger beskjeder
- gjøre andre glade
- følge regler i spill og lek
- kunne være sint uten å gjøre andre vondt
- hilse på de jeg møter
- si fra om noen blir plaget

Kompetansemål 3.- 4. klasse:

- hjelpe til å rydde i eget utstyr og rundt seg.
- kunne fortelle når hun/han blir glad for noe.
- si fra til en voksen hvis det oppstår konflikter
- kunne tåle å tape
- bidra til et godt miljø i klassen
- ta hensyn til hvordan andre har det
- ha forståelse for ulikhet, og viser respekt for det.

Kompetansemål 5. - 7. klasse :

- kunne arbeide i gruppe med flere elever
- kunne vise glede over at andre lykkes
- prøve å løse konflikter uten hjelp av voksen
- akseptere andres valg
- kunne si positive ting om andre

Kompetansemål 8. - 10. klasse :

- delta i og ta eget ansvaret i samarbeidssituasjoner
- kunne be om hjelp og veiledning ved behov
- kunne le av seg selv
- tørre å uttrykke egne meninger, selv om man er alene om standpunktet
- ha respekt for voksne
- tørre å ta avstand fra situasjoner der noen erter og plager andre, og melde fra til voksne.

b. Observasjon og kartlegging av sosial kompetanse

Målene for sosial kompetanse på de ulike trinn er konkretisert i egne målskjemaer. Dette skjemaet inneholder kompetansemålene nevnt ovenfor, samt en rekke andre ferdigheter. Kontaktlæreren bruker disse aktivt i evaluering av elevene, og tar med seg resultatene inn i elev – og foreldresamtalene.

Alle klasser skal gjennomføre skolemiljøundersøkelsen Spekter to ganger årlig. Kontaktlærer har ansvar for at dette blir gjort de to siste ukene av januar og de to første ukene i september. I tillegg gjennomføres statlige elevundersøkelser fra 5.- 10. klasse hvert år (7. og 10. klasse er obligatorisk). Disse går gjennom og er gjenstand for samtaler i klassen.

Rektor har ansvar for etterarbeidet av undersøkelsene nevnt over.

c. Programmer for å fremme sosiale ferdigheter

Det finnes mange ulike programmer for å arbeide med sosial kompetanse i skolen. Vi har valgt å benytte følgende:

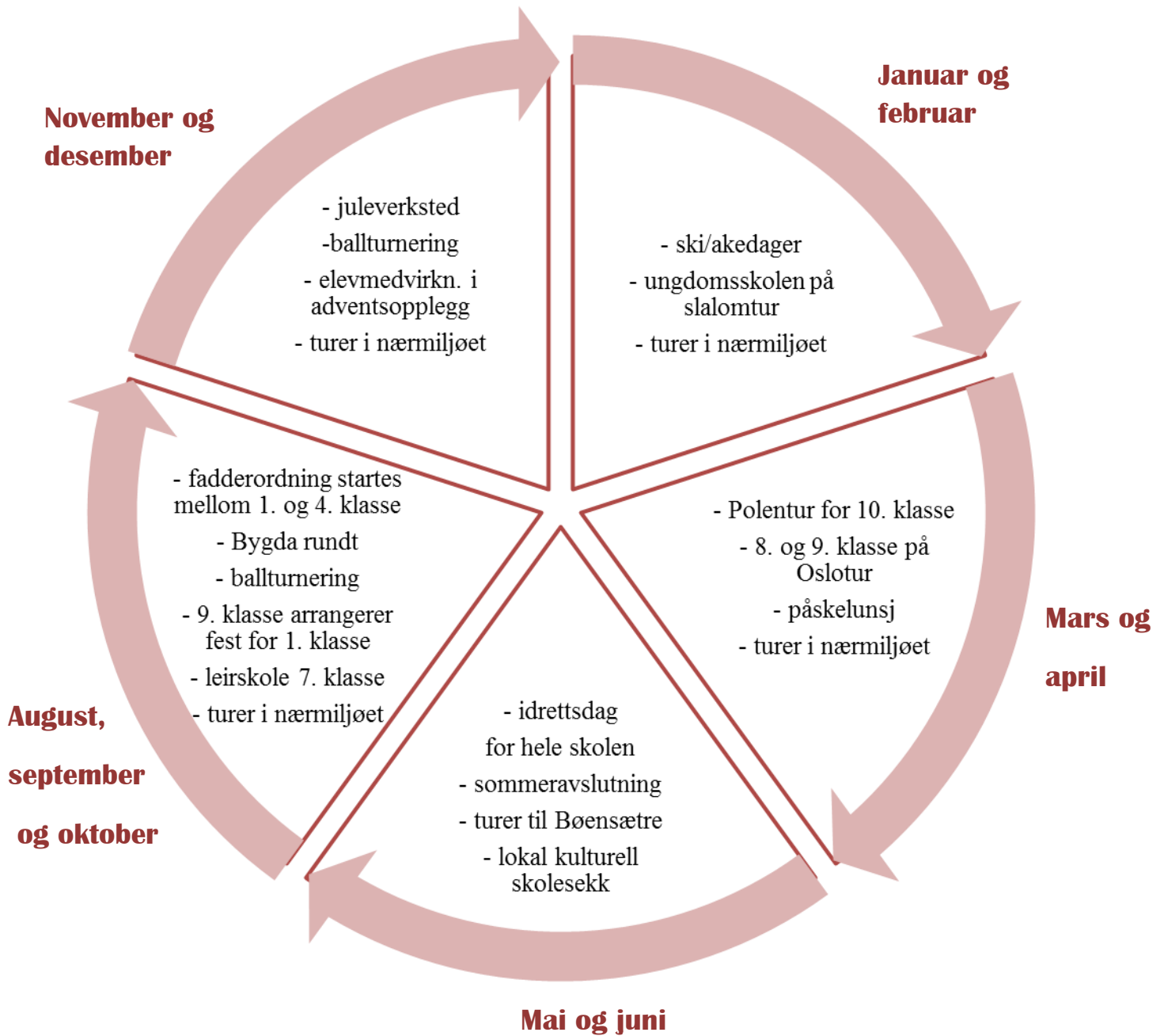
- «Mitt valg»
- «MOT»
- «RØRE»
- «Young mentor»

Lærerne på hvert trinn setter seg inn i de ulike programmene og drøfter ved skolestart hvordan opplegget skal brukes i året som kommer.

d. Faste trivselstiltak

Fadderordning. Eks. elever i 6 klasse er faddere for 1. klasse
Aktivitetsdager/skogsturer
Juleverksted
Turneringer
Gården gjennom 4 årstider, med ulike temaer. 5.-6. kl.
Tverrklassetiltak/aldersblanding
Ungdomsskolen arrangerer for barneskolen
Ulike ekskursjoner både lokalt og lengre turer
Polentur 10. klasse
Leirskole
Sommeravslutning for ansatte, elever og foreldre/familie
Elevmedvirkning i adventsopplegg
Diverse turer i lokalmiljøet
Påskelunsj
Bygda rundt
Elevkantine
Tur til Bøensætre i faget «mat og helse» for 9. klasse
Årlig kulturell oppsetning på tvers av klassetrinn.

Årshjul trivselstiltak

3. Rutiner for det sosialpedagogiske arbeidet ved Aremark skole

a. Systemnivå

- Gjennomgang av skolens sosiale læreplan i starten av hvert skoleår; arbeider også med felles holdninger, regler, normer og sanksjoner
- Evaluering av sosial læreplan på vårsemesteret
- Spørreundersøkelser
- Kontinuerlig evaluering av inspeksjonsrutiner
- Samtale med elever, enkeltvis eller i grupper
- Foreldreveiledning, møter med foresatte
- Jevnlige TET-møter der enkelt elever med ekstra behov blir tatt opp
- Samarbeid med PPT, BUP, helsesøster, lege
- Lærermøter, der skolens sosiale miljø jevnlig er tema
- Rektor presenterer seg og er tilstede på utvalgte foreldremøter og informerer her hvordan skolen jobber med mobbing og trivsel på skolen
- Seminar for lærere angående sosial kompetanse.
- Ha beredskap for elever ved sorg og krise
- Fast rådgivingstjeneste
- Sosialpedagogisk veileder
- Spesialpedagogisk veiledere

b. Klasse/gruppenivå

Aremark skole ønsker at alle klasser styres med en tydelig ledelse. Sentrale ord her er: Pedagogikk, struktur/organisering og relasjoner. Dette innebærer også:

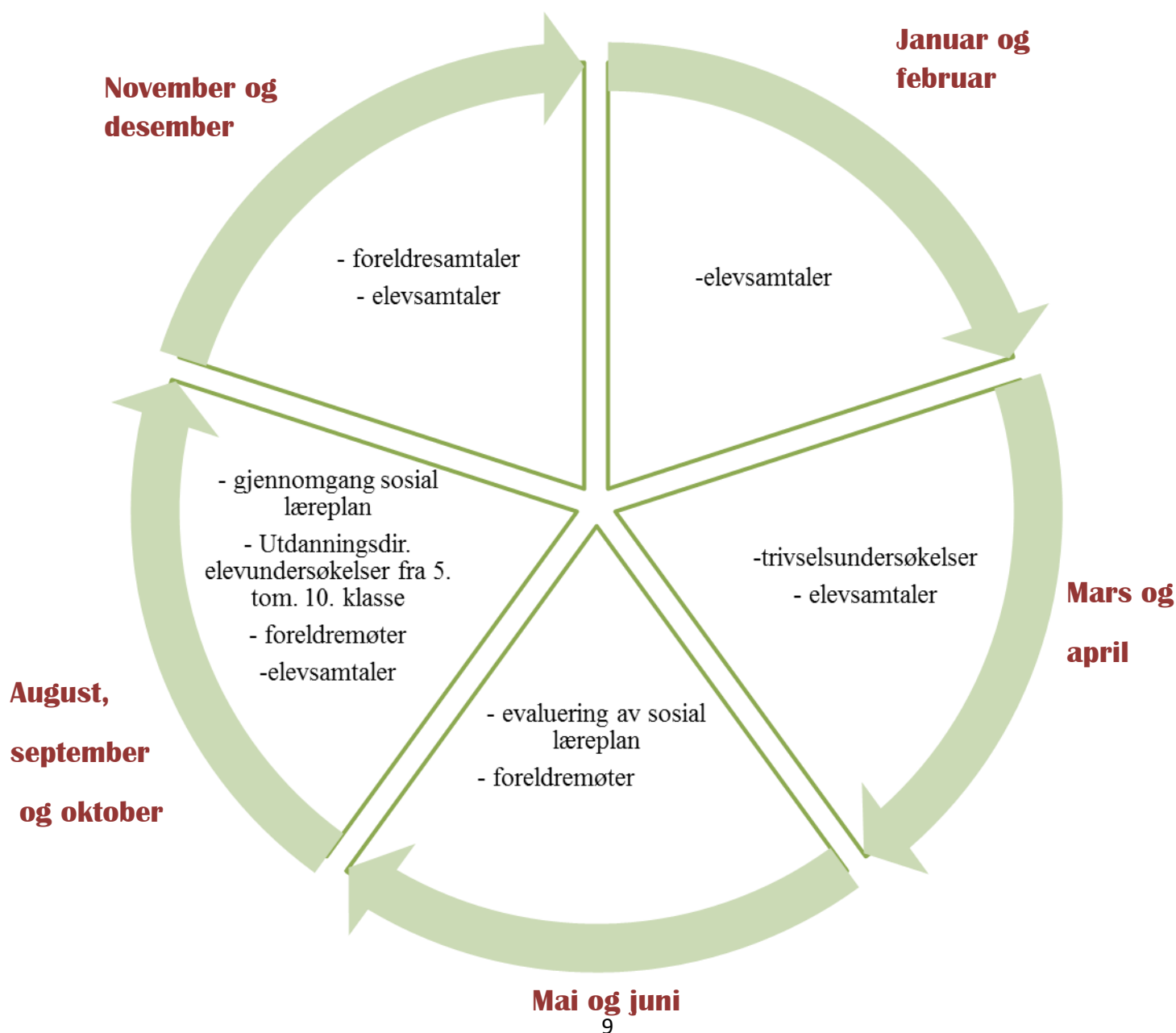
- Felles klasseregler i møte med elevenes atferd.
- Info til hjemmet hva klassen vektlegger
- Klassemøter
- Gruppesamtaler
- Fadderordning
- Programmer før å øke elevens sosiale kompetanse
- Arbeide med læringsmiljøet på hvert trinn som innebærer en felles forståelse blant personalet på rammer og forventninger til hvordan skape et godt klassemiljø.
- Brosjyre «skole, hjem samarbeid». Denne deles ut på 1.-, 5.-, og 8. klasse, samt til nye elever ved skolen.

c. Individnivå

Relasjoner er et nøkkelord i arbeidet med sosial kompetanse. Relasjonen mellom lærer og elev kan være avgjørende for både læring, trivsel og sosial utvikling. Mye av relasjonsbygging og tilbakemeldinger vil foregå i det daglige, men for å sikre et systematisk og kontinuerlig arbeid, gjennomfører vi følgende:

- Elevsamtaler med strukturert innhold, der trivsel alltid er et tema
- Samtaler med foresatte hvert halvår, i tillegg til ved andre henvendelser

Årshjul rutiner

4. Plan for forebygging og bekjemping av mobbing ved Aremark skole

Mobbing er:

langvarig plaging psykisk og/eller fysisk, rettet mot et offer og utført av enkelt-personer eller grupper, og forutsetter et ujevnt styrkeforhold mellom offer og plager

Opplæringsloven kapittel 9a sier :

«Skolen skal aktivt og systematisk arbeide for å fremje eit godt psykososialt miljø, der den enkelte eleven kan oppleve tryggleik og sosialt tilhør. Dersom nokon som er tilsett ved skolen, får kunnskap eller mistanke om at ein elev blir utsatt for krenkjande ord eller handlingar som mobbing, diskriminering, vald eller rasisme, skal vedkommande snarast undersøkje saka og varsle skuleleiinga, og dersom det er nødvendig og mogleg, sjølv gripe direkte inn. Dersom ein elev eller forelder ber om tiltak som vedkjem det psykososiale miljøet, deriblant tiltak mot krenkjande åtferd som mobbing, diskriminering, vald eller rasisme, skal skolen snarast mogleg behandle saka etter reglane om enkeltvedtak i forvaltningslova. Om skolen ikkje innan rimeleg tid har teke stilling til saka, vil det likevel kunne klagast etter føresegnene i forvaltningslova som om det var gjort enkeltvedtak»

a: Forebyggende arbeid mot mobbing

Hva	Reaksjon	Ansvar
1a : Holdningsskapende arbeid 1b : Utvikle selvtillit, trygghet og trivsel 1c : Fortløpende arbeid i henhold til den sosiale læreplan.	Både voksne og barn har plikt/rett til å melde fra om mobbing.	Kontaktlærer Faglærere
2. Elevsamtaler Spørreundersøkelser	Lærer har jevnlig elevsamtaler. Minst en gang pr. semester. Her kan skjema i sosial læreplan brukes.	Kontaktlærer Ledelsen
3. Klassemøte	Drøftingsmøter for alle elevene i klassen og kontaktlærer.	Kontaktlærer
4. Sosiale klasseregler	Det settes opp regler for det sosiale samspillet i klassen.	Kontaktlærer
5. Konfliktløsning	Konflikter håndteres etterhvert som de oppstår. Med enkeltvis, grupper eller i samlet klasse.	Involverte Lærer Kontaktlærer
6. Fadderordning	6. klasse er faddere for 1. klasse. Det fortsetter så lenge det er behov.	Kontaktlærer Elever
7. Holdningsskapende arbeid. Utvikle selvtillit, trygghet og trivsel	1. - 4. klasse: Individuelt arbeid/samlet klasse integrert med norsk, samf. og rle. Stoff fra fagbøkene kan brukes. 5. - 7. klasse: Emner i fagene norsk, samf og rle. 8. - 10. klasse: Emner fra norsk, samf og rle «MOT» Prosjektarbeid	Kontaktlærer Faglærere
8. Fellesarrangement	Aktivitetsdager, temasamlinger, holdningsskapende arbeid,	Skolens ledelse Teamene FAU
9. Tema/prosjektarbeid	Temaer rundt holdningsskapende arbeid gjøres til tema for hele skolen	Skolens ledelse
10. Foreldremøter/konferanser.	Mobbing/holdningsskapende arbeid som tema. Begynnelsen av 1., 5. og 8. klasse. Brosjyre til hjemmene.(se vedlegg)	Skolens ledelse Kontaktlærer
11.Forsterket inspeksjon	Ute i friminutt og inne i spisepausen. Administrasjonen legger vekt på at særlig utsatte steder blir ettersett.	Skolens ledelse

12. Andre forebyggende tiltak	Fest for klassen/trinnet, miljøkvelder, turer for klassen/trinnet, høytlesningsbok, hemmelig venn, samlinger (eks advent),	Kontaktlærer Klassekontakter
-------------------------------	--	---------------------------------

b. Når mobbing er oppdaget ved skolen

Hva	Reaksjon	Ansvar
1. Mobbing oppdages eller mistenkes foregå	Når skolen blir gjort kjent med eller oppdager krenkelser skal det reageres så raskt som mulig og senest innen 5 dager skal aktivitetsplan være laget. Dersom man mistenker skjult mobbing, brukes opplegget fra "Innblikk" for å få avdekket dette.	Den som oppdager. Kontaktlærer. Skolens ledelse
Møte med mobbeoffer	Den som oppdager/får melding om mobbing skal melde fra til kontaktlærer, som har ansvaret for at offeret kalles inn til samtale umiddelbart. Kontaktlærer er vanligvis den som gjennomfører samtale. Alternativt skolens ledelse eller sos.ped. ansvarlig. Den voksne som har oppdaget mobbingen/plagingen bør være til stede. Dokumentering foretas. (eget skjema)	Kontaktlærer Skolens ledelse Sos.ped.ansv.
Informasjon	Kontaktlærer varsler hjemmet	
2. Samtaler med mobber/mobbere	Disse skal alltid innkalles til samtale. Er det flere skal de kalles inn en og en. I samtalen får mobberen legge frem sitt syn, og må motiveres til å inngå forpliktende avtaler om å forandre oppførsel. Skolen må tydelig markere at mobbing ikke godtas eller forstås. I dette møtet deltar skolens ledelse/kontaktlærer. Tett oppfølging av mobber/offer. Ved behov følge opp med flere samtaler	Kontaktlærer Skolens ledelse
Informasjon	Kontaktlærer varsler hjemmet	
3. Videre saksgang	Dette vurderes i hvert enkelt tilfelle. Det kan være: konfrontere offer/mobber, klassemøter, skriftlig kontrakt, møter med foresatte, offer/mobber med foresatte, hjelp utenfra (PPT), enkeltvedtak m/observasjon	Kontaktlærer Skolens ledelse
4. Oppfølging	Saken vurderes fortløpende. Innen 1 mnd. samles partene for å vurdere iverksatte tiltak.	Skolens ledelse

Hva	Reaksjon	Ansvar
5. Tiltaksliste	Nye tiltak settes inn om nødvendig. Ytterligere styrking av inspeksjon vurderes. Begrense friminutt Avgrense lekeområde Møte før skolestart Holde tilbake etter skoleslutt Samarbeide/gjøre avtaler med foreldre om oppfølging hjemme.	

c. Tiltak for å oppdage mobbing

Hva	Tiltak	Ansvar
1. Vakt hold	Lærere/assistent patruljerer uteområdet før skolestart og i alle friminutt	Inspiserende lærer
2. Rapportering fra elever	Det blir gjort klart at både elever og lærere har plikt og ansvar for å støtte de som er utsatt for mobbing. Derfor må de melde fra til skolen og/eller sine foresatte hvis de blir vitne til dette. Dette er ikke sladring, men elevens plikt å gjøre. Hjemmene må støtte skolen i å utbre denne holdningen til å si fra om mobbing.	
3. Rapportering fra foresatte	Foresatte som får vite om mobbing eller situasjoner som kan likne på mobbing, må melde fra til skolen. Vær mest mulig konkret. Rapportertid, sted, involverte og hva som er blitt sagt eller gjort. For dokumentasjonenes skyld er det nødvendig at dette gjøres skriftlig	Foresatte til alle skolens elever
4. Skolens holdninger til rapporterte tilfeller	Skolen tar alle henvendelser om mobbing og mistanker om mobbing alvorlig. Hvis et hjem eller elev melder om at en elev utsettes for mobbing, iverksettes enkeltvedtak etter reglene om enkeltvedtak i forvaltningsloven, med utvidet observasjon og oppfølging.	Skolens lærere og ledelse.

d. Når det blir avdekket mobbing på andre arenaer

Dersom det framkommer at mobbing forekommer andre steder enn ved skolen, tar kontaktlærer kontakt med hjemmet til offeret og orienterer om hva vi har fått vite.

5. Ulike Skjemaer

Her finner dere følgende skjemaer/brosjyrer:

Kompetansemål for 1. og 2. klasse

Kompetansemål for 3. og 4. klasse

Kompetansemål for 5. – 7. klasse

Kompetansemål for 8. – 10. klasse

Dokumentasjon av hendelse

Punkter til elevsamtale for 1. – 4. – klassetrinn

Spørreundersøkelse om trivsel og læring for 5. – 10. klassetrinn

Skole – hjem - samarbeid

Hva vi gjør med mobbing

Skolens ordensreglement

ELEVNAVN									
KOMPETANSEMÅL 1.- 2.KLASSE									
ANSVAR									
Jeg deltar aktivt i felles aktiviteter									
Jeg rydder pulten min									
Jeg kan sortere søppel									
Jeg kan holde orden på tøyet mitt i garderoben									
ARBEIDSVANER									
Jeg tar imot og følger en beskjed									
Jeg sitter stille i samlinger									
Jeg rekker opp hånda, og venter med å snakke til jeg får ordet									
HUMOR									
Jeg ler av andre når de forteller noe morsomt									
Jeg gjør andre glade									
Jeg kan fortelle når jeg gleder meg til noe									
Jeg gir applaus når noen opptrer									
POSITIV SELVHEVDELSE									
Jeg forteller en voksen dersom jeg blir plaget, eller at jeg ikke har det bra									
Jeg følger regler i spill og lek									
I lek sørger jeg for at alle får være med å bestemme									
Jeg tør å opptre sammen med andre									
Jeg leker med mange forskjellige barn									
SELVKONTROLL									
Jeg takler når noen bestemmer over meg									
Jeg kan være sint uten å gjøre andre vondt									
ATFERD									
Jeg ber om noe på en høflig måte									
Jeg sier takk når jeg får noe									
Jeg kan si takk for lånet og takk for hjelpen									
Jeg hilser på de jeg møter									

Jeg kan håndhilse og se de jeg hilser på i øynene									
Jeg kan spise pent og stille/Jeg har bordskikk									
Jeg kan vente på tur									
EMPATI									
Jeg legger merke til når noen blir lei seg									
Jeg sier ifra dersom jeg ser noen blir plaget									
Jeg prøver å trøste noen som er lei seg									
Jeg sier unnskyld dersom jeg har gjort noe galt									

ELEVNAVN									
KOMPETANSEMÅL 3. -4. KLASSE									
ANSVAR									
Jeg passer godt på mine egne og skolen sine ting									
Jeg hjelper til med å rydde i mitt eget og rundt meg									
ARBEIDSVANER									
Jeg arbeider selvstendig selv om jeg sitter ved siden av noen									
Jeg kan ta imot, og huske en beskjed som gis i klassen									
HUMOR									
Jeg kan fortelle morsomme historier									
Jeg kan fortelle når jeg blir glad for noe									
POSITIV SELVHEVDELSE									
Jeg sier til en voksen når jeg er uvenner med noen									
Jeg kan sette ord på følelsene mine									
Jeg tør å framføre noe i klassen									
Jeg tør å fortelle høyt i klassen									
SELVKONTROLL									
Jeg tør å innrømme når jeg tar feil									
Jeg tåler å tape									
ATFERD									
Jeg kan følge skolens og klassene regler									
Jeg bidrar til at vi skal ha det bra i klassen									
Jeg innretter meg etter reglene i spill og lek, og jeg kan bidra med å foreslå nye									
EMPATI									
Jeg ser når andre barn er lei seg, sinte eller glade									
Jeg tar hensyn til hvordan andre har det									

ELEVNAVN									
KOMPETANSEMÅL 5.- 7. KLASSE									
ANSVAR									
Jeg mestrer oppgaver jeg får i gruppa									
Jeg tar ansvar for felles ro og orden rundt meg									
ARBEIDSVANER									
Jeg vet hva samarbeid betyr									
Jeg ber om hjelp når jeg trenger det									
Jeg kan arbeide i gruppe sammen med flere elever									
Jeg tar ansvar for arbeidet på skolen og hjemme									
Jeg er positiv når vi skal ha nye aktiviteter, eller når vi skal lære nye arbeidsmåter									
HUMOR									
Jeg kan le og skryte av andres vitser og utspill									
Jeg kan vise glede over at andre lykkes									
POSITIV SELVHEVDELSE									
Jeg kan være fornøyd med eget arbeid og jeg kan vise det til klassen									
Jeg prøver å løse konflikter uten hjelp av voksne									
SELVKONTROLL									
Jeg takler motgang i spill og lek									
Jeg kan godta at ikke alle mener det samme som meg									
Jeg kan innrette meg etter en felles avgjørelse									
Jeg lytter til andre uten å avbryte									
Jeg aksepterer andres valg									
ATFERD									
Jeg følger skolens- og klassens regler									
Jeg er stille når noen opptrer, og er et godt publikum									
Jeg tar ansvar for nye gruppemedlemmer, nye klassekamerater									
Jeg sier positive ting om og til andre									

Jeg kan tilgi									
Jeg sier unnskyld når det passer seg å gjøre det									
Jeg vet forskjell på innestemme og utestemme									
Jeg lukker døra pent og går rolig inn									
EMPATI									
Jeg roser og oppmuntrer medelever									
Jeg er hjelpsom mot voksne og barn									
Jeg har forståelse for at vi er forskjellige, og viser respekt for det									
Jeg godtar at vi kan reagere forskjellig på ting									

ELEVNAVN									
KOMPETANSEMÅL 8- 10 KLASSE									
ANSVAR									
Jeg deltar aktivt når vi skal planlegge felles aktiviteter									
Jeg viser forståelse for at det jeg gjør kan få konsekvenser for meg og andre									
Jeg rydder og ordner etter meg når jeg har vært et sted eller har brukt noe									
Jeg deltar og tar min del av ansvaret når vi skal samarbeide									
ARBEIDSVANER									
Jeg samarbeider og kan fordele oppgaver i ei gruppe									
Jeg gjør ferdige ting jeg har begynt på									
Jeg kan strukturere arbeidet mitt									
Jeg kan sitte og jobbe konsentrert og sammenhengene i 30.min									
Jeg ber om hjelp og veiledning når jeg trenger det									
HUMOR									
Jeg kan le av meg selv, - selvironi									
POSITIV SELVHEVDELSE									
Jeg tar kontakt med andre på en positiv måte									
Jeg kan ta imot hjelp fra medelever									
Jeg tør å si det jeg mener selv om jeg er alene om synspunktet									
Jeg tør å stå foran klassen alene og presentere arbeidet mitt									
Jer tar kontakt med andre på en positiv måte									
SELVKONTROLL									
Jeg har respekt for voksne									
Jeg bruker ikke stygge ord/banner når jeg snakker til voksne og medelever.									
Jeg har køkultur									
Jeg kan lytte til andre uten å avbryte									
Jeg tåler å bli motsagt, små ertet									
Jeg kan motta korreksjon og endre atferden min etter det									

ATFERD									
Jeg erter og plager ikke andre									
Jeg er ikke spydig									
Jeg er bevisst på hvordan min stemmebruk og mitt kroppsspråk kan påvirke andre									
Jeg kan diskutere noe jeg er uenig i uten å begynne å krangle									
Jeg tør å ta avstand og å si ifra dersom noen erter eller plager									
Jeg er høflig, holder opp døra osv..									
Jeg kommenterer ikke det andre gjør eller mener på en negativ måte									
Jeg prøver å forstå hva de andre egentlig mener hvis jeg er såret, usikker eller irritert									
EMPATI									
Jeg bidrar til at alle som vil få være med på det vi gjør									
Jeg klarer å se en sak fra to sider									
Jeg forstår forskjell på et uhell og når noe er gjort med vilje									
Jeg ser når noen faller utenfor, og sier ifra til en voksen									
Jeg viser respekt for at vi er forskjellige og utvikler oss forskjellig									

Dokumentasjon av hendelse

Dato og klokkeslett :
Sted :
Observervert av :
Beskrivelse av hendelsen gitt av observatøren :
Deltakende personer Offer : Utøvende elev : Passive tilskuere :
Beskrivelse av hendelsen gitt av offeret :
Beskrivelse av hendelsen gitt av utøvende elev :

Samtale mellom voksne og delaktige personer. Hvem deltar og kort referat :

Andre instanser i saken :

Oppfølgingsplan for deltakerne :

Underskrift, sted og dato :

Elever :

Lærer :

Foresatte :

Rektor

**Oppfølgingsrapport 3 mnd. etter hendelsen.
Hvordan er situasjonen nå?**

Punkter til elevsamtaler for 1. – 4. klasse

Dato:

Navn:

Hvordan liker du deg på skolen?

Hva liker du å gjøre på skolen?

Er det noe som ikke er morsomt på skolen?

Er du glad i å lese/se i bøker?

Forstyrer du noen gang andre når alle i klassen skal arbeide?

Får du passelig med tid til å leke?

Hvordan går det med hjemmearbeidet ditt?

Hvordan går det på skoleveien?

Har du et klengenavn du ikke vil ha?

Erter du andre?

Hva synes du om de voksne?

Har du noen å leke med?

4a. Vet du om det forekommer mobbing (gjentatt plaging, erting)?

I skolegården	
På do	
På skoleveien	
På bussen	
I klasserommet	

4b. Har du ofte mottatt vemmelige meldinger på din mobiltelefon i skoletiden?

Ja		Nei	
----	--	-----	--

Hvis ja. Hvem sender disse meldingene?

Gutter i min klasse		Jenter i min klasse	
Andre elever på skolen		Personer utenom skolen	

5. Hvordan er du overfor de andre elevene? Har du vært med på plaging, erting eller utestenging av andre elever på bussen, i undervisningstimene eller i friminuttene?

Ja		Nei	
----	--	-----	--

Hvis ja:

Hvis ja: Skjer det på:

Hver dag		Skoleveien/bussen	
2-3 ganger i uka		I friminuttene	
En gang i uka		I undervisningstiden	

Hvem er det du plager?

Andre i min klasse		Gutter	
Yngre elever		Jenter	
Eldre elever			

6. Får du tilstrekkelig med hjelp når du jobber med fagene på skolen?

Jeg er flink til å spørre om hjelp/veiledning	
---	--

Jeg ber om hjelp, men får ikke nødvendig hjelp	
Jeg trenger stort sett ikke hjelp	

7. **Synes du det er tilstrekkelig med felles gjennomgang av lærer i de forskjellige fagene?**

Ja		Nei		Noen fag trenger mer gjennomgang	
----	--	-----	--	----------------------------------	--

8. **Hvilke fag synes du trenger mer gjennomgang av lærer?**

Norsk		Matematikk		Engelsk	
Samf.fag		Naturfag		RLE	

9. **Hvordan opplever du skoledagen?**

Det er et fint og trygt miljø	
Det er vanskelig å få kontakt med andre	
Jeg fungerer greit sammen med andre elever	

10. **Hvordan er friminuttene for deg?**

Jeg har det bra i friminuttene	
Jeg går mest alene/for meg selv	
Jeg holder meg mest til en venn/venninne	

11. **Hvordan opplever du det faglig på skolen?**

Jeg synes det er interessant	
Jeg synes jeg har utbytte av arbeidet med fagene	
Jeg har ganske lite utbytte av arbeidet med fagene	
Noen fag synes jeg er vanskelig å arbeide med.	

12. **Hvis det er noen fag du synes er vanskelig, sett kryss for de fagene.**

Norsk		Matematikk		Tysk	
-------	--	------------	--	------	--

Engelsk		Naturfag		Fransk	
---------	--	----------	--	--------	--

13. Hvordan synes du din arbeidsinnsats er i skoletiden?

Jeg bruker tiden godt	
Jeg er en del ukonsentrert	
Jeg kunne brukt tiden bedre	
Jeg blir forstyrret av andre	

14. Hvor lang tid bruker du pr.dag i gjennomsnitt på hjemmearbeid?

Under 15 min.		15-30 min.	
45-60 min.		1,5 - 2 timer	

15. Hvordan opplever du forholdet mellom elev og lærer for din del?

God kontakt med lærerne		Ganske god kontakt	
Dårlig kontakt med enkelte		Dårlig kontakt med de fleste	

16. Hvordan er du med å påvirke saker som blir tatt opp i elevrådet?

I noen grad	
I liten grad	
I ganske stor grad	

Skole – hjem samarbeid

Aremark skole

Ditt barn er elev ved Aremark skole. For at vi skal oppnå et positivt læringsmiljø, er det viktig at både skole og hjem går sammen om å skape gode rammer for læring.

Foreldrene er en ressurs for sine barn. Barn trenger grenser og oppfølging av skolearbeidet. Hjemmets involvering i sine barns skolearbeid har veldig stor betydning for barnets skoleprestasjoner og utdanning.

Skolen har ansvar for:

- Pedagogisk opplegg/undervisning og tilrettelegging i de enkelte fag
- At elever får nødvendig materiell til undervisningen
- Å gi hjemmet nødvendig informasjon om skolearbeid, lekser og annet viktig som foregår i skoletiden
- Å gi elevene kunnskap om oppførsel i skolesituasjonen og hvordan samhandle med andre elever og lærere
- Legge til rette for samarbeid mellom hjem og skole ved å arrangere foreldremøter og konferansetimer.
- Forebygging av mobbing
- Legge til rette for at foreldreråd og samarbeidsutvalg fungerer

Hjemmet har ansvar for:

- Å sørge for at eleven behersker vanlig høflighet og folkeskikk
- At barnet møter på skolen og i rett tid
- At barnet har spist frokost
- At barnet har med seg mat på skolen
- At barnet har med nødvendig utstyr: bøker, penal, gym- og svømmetøy, forkle i ”mat og helse”.
- Når elevene skal på utflukter; se til at de har riktige klær for været
- Å lese og følge opp ukeplan
- Å følge opp lekser der man hører barnet i høytlesing, hjelpe barnet å pugge gloser, multiplikasjonstabell og annet, samtale med barnet om ord og begreper osv. Se til at leksene blir gjort.
- Å møte på konferansetimer og foreldremøter
- Å lese informasjonsskriv som sendes med elevene hjem
- Å bruke meldingsbok ved fravær eller annen informasjon til skolen
- Å sørge for at skolen får nødvendig informasjon om eleven
- Ved fravær; sørge for at eleven er oppdatert på ukeplanen
- Melde fra hvis eleven blir utsatt for mobbing

Kontaktinformasjon:

Aremark skole

Telefon: 48 95 08 62

Adresse: Aremarkveien, 1798 Aremark

e-post: aremark.skole@aremark.kommune.no

Hjemmeside: aremark-skole.no

Rektor: Frode Gabrielsen

Mobil: 47 88 26 89

Hva vi gjør med mobbing?

Mobbing er:

-å med hensikt påføre en annen person skade eller ubehag
-å true, håne, si stygge og ubehagelige ting
-å slå, dytte, sparke, holde fast og tvinge
-å vise forakt med grimaser, gester, vende ryggen til eller fryse ut.

Vi vil forebygge mobbing ved å:

- ta mobbing regelmessig opp i klassen, på foreldremøter og på personalmøter
- unngå at elever velger lag eller grupper selv
- ha god inspeksjon i friminuttene
- arbeide for gode klassemiljøer ved hjelp av ulike trivselstiltak og ha aktiviteter i friminuttene
- gripe inn når vi ser barn krangle eller slåss
- foreta spørreundersøkelser og elevsamtaler for å kartlegge hvordan elever opplever skolehverdagen

Mobbing møter vi med:

- alvorlige samtaler med mobberen
- en reaksjonsmåte overfor mobberen som står i forhold til mobbingens art og omfang
- støttesamtaler med den som er blitt mobbet
- enkeltvedtak med ekstra observasjoner i 2-3 uker i alle friminutt

Etter at konflikten er løst:

- følger vi opp med nye avtaler for å sikre at mobberen ikke fortsetter eller hevner seg

Dette vil vi at elevene skal gjøre:

- sier NEI til å mobbe
- hjelper dem som blir plaget ved å si fra til voksne hjemme eller på skolen
- prøver å være sammen med dem som lett blir alene

Dette vil vi at voksne hjemme gjør:

- snakker med barnet om hva mobbing er og sier fra til skolen hvis dere hører om barn som blir plaget på skolen
- griper inn i og melder fra til skolen om mobbesituasjoner på skoleveien
- viser barnet at voksne samarbeider og løser konflikter ved å snakke sammen

AREMARK SKOLE

Aktivitetsplan hjemlet i opplæringslovens §9 A-2 og 9 A-4

Sted/dato:

Navn:

Født:

Klasse:

Skolen fikk kjennskap til problemet:

Meldt av:

Plan over tiltak i en sak der det er meldt om eller er mistanke om at elever er utrygge og ikke har et godt skolemiljø.

Hvilket problem skal tiltaket løse? Identifiser problemet	Hvilke tiltak har Aremark skole planlagt?	Når skal tiltakene gjennomføres? Tidspunkt for når tiltakene skal gjennomføres	Hvem er ansvarlig for tiltak-(ene)?	Når skal tiltakene evalueres?

Planen skal gjennomgås med foresatt og elev. Skolen skal dokumentere det som blir gjort for å oppfylle aktivitetsplikten!

AREMARK SKOLE

Unntatt offentlighet
jf. offl. § 13

Til foresatte

Aremerk: 25. september 2018

Evaluering av aktivitetsplan hjemlet i opplæringsloven § 9A-2 og § 9A-4

Saken gjelder elev:
Aktivitetsplan datert:

Født:

Klasse:

Oppsummering og evaluering av iverksatte tiltak

Elevens rett til et trygt og godt skolemiljø er **oppfylt/ikke oppfylt**. Dersom retten ikke er oppfylt utarbeides revidert aktivitetsplan

Aktivitetsplanen er evaluert i samarbeid med foresatte og elev, dato: **11.09.2018**

Aktivitetsplanen **avsluttes/viderteføres**.

Frode Gabrielsen
Rektor

Kopi: elevmappen

Vurdering av habilitet i utarbeidelse av aktivitetsplan og ellers skal gjøres av ledelsen etter paragraf 6 i forvaltningsloven.

§ 6. (habilitetskrav).

En offentlig tjenestemann er ugild til å tilrettelegge grunnlaget for en avgjørelse eller til å treffe avgjørelse i en forvaltningssak

a) når han selv er part i saken;

b) når han er i slekt eller svogerskap med en part i opp- eller nedstigende linje eller i sidelinje så nær som søsken;

c) når han er eller har vært gift med eller er forlovet med eller er fosterfar, fostermor eller fosterbarn til en part;

d) når han er verge eller fullmektig for en part i saken eller har vært verge eller fullmektig for en part etter at saken begynte;

e) når han leder eller har ledende stilling i, eller er medlem av styret eller bedriftsforsamling for

1. et samvirkeforetak, eller en forening, sparebank eller stiftelse som er part i saken, eller

2. et selskap som er part i saken. Dette gjelder likevel ikke for person som utfører tjeneste eller arbeid for et selskap eller selskapet, alene eller sammen med andre tilsvarende selskaper eller det offentlige, fullt ut eier selskapet som er part i saken.

Likeså er han ugild når andre særegne forhold foreligger som er egnet til å svekke tilliten til hans upartiskhet; blant annet skal legges vekt på om avgjørelsen i saken kan innebære særlig fordel, tap eller ulempe for ham selv eller noen som han har nær personlig tilknytning til. Det skal også legges vekt på om ugildhetsinnsigelse er reist av en part.

Er den overordnede tjenestemann ugild, kan avgjørelse i saken heller ikke treffes av en direkte underordnet tjenestemann i samme forvaltningsorgan.

Ugildhetsreglene får ikke anvendelse dersom det er åpenbart at tjenstemannens tilknytning til saken eller partene ikke vil kunne påvirke hans standpunkt og verken offentlige eller private interesser tilsier at han viker sete.

Rekkevidden av annet og fjerde ledd kan fastlegges nærmere ved forskrifter som gis av Kongen.

Elevsamtalskjema - sjekklister

Elevens navn: _____

Klasse: _____

Dato: _____

Trivsel: Lærer og elev har snakket om:

- Forhold til medelever/lærer
- Om eleven opplever krenkende handlinger
- Tro på seg selv og egne evner
- Venner

.....

Læring: Lærer og elev har snakket om:

- Arbeidsinnsats i fagene
- Faglig utvikling/læringsutbytte ut fra målene i læreplan for fag
- Tilfredsstillende faglige utfordringer
- Ansvar for egen læring
- Evt. vansker med fag, arbeidsplanens mengde.
- Organisering av undervisningen/ Arbeidsro og arbeidsmiljø
- Får du den hjelpen du trenger

.....

Orden og oppførsel: Lærer og elev har snakket om:

- Holde avtaler
- Oppførsel i timene
- Oppførsel i friminutt
- Anmerkninger
- Huske bøker og lekser
- Følge regler
- Elevens evne til samarbeid med medelever/ta ansvar ved felles prosjekter

.....

Underskrift lærer: Underskrift elev:

Datoer for læringsmiljøprosjektet – Aremark kommune

Dato	Aktivitet	Tidsramme	Sted	Deltakere
Felles tidspunkt for skole og barnehage				
Skole				
Barnehage				
15.08.18	Første fagsamling skole	09-15	Egnet sted med mulighet for både forelesning og gruppearbeid	<ul style="list-style-type: none"> • Hele personalet på skolen • PPT • Skoleeier
	Første fagsamling barnehage	09-15	Egnet sted med mulighet for både forelesning og gruppearbeid	<ul style="list-style-type: none"> • Hele personalet i barnehagen • PPT • Skoleeier
05.09.18	Møte med kommunens arbeidsgruppe	Ca 2 timer	Egnet sted. F.eks kommunehus	<ul style="list-style-type: none"> • Skoleeier/ barnehageeier • PPT
	Veiledning på skolen	Ca 2 timer	På skolen	
	Veiledning barnehage	Ca 2 timer	I barnehagen	
31.10.18	Foreldremøte	Ettermiddag	Egnet sted	
	Observasjon i barnehage			
01.11.18	Møte i kommunens arbeidsgruppe	Ca 2 timer		
	Veiledning på skolen	Ca 2 timer		
	Observasjon i barnehage			
02.01.19	Andre fagdag skole	09-15	Egnet sted	
09.01.19	Andre fagdag barnehage	09-15	Egnet sted	
14.02.19	Møte i kommunens arbeidsgruppe	Ca 2 timer		
	Veiledning på skolen	Ca 2 timer		
09.04.19	Møte i kommunens arbeidsgruppe	Ca 2 timer		
	Veiledning i skolen	Ca 2 timer		
	Veiledning i barnehage	Ca 2 timer		
14.08.19	Tredje fagdag skole	(halv dag?)		
	Tredje fagdag barnehage			

§ 9 A-4

Aktivitetsplikten

§ 9 A-4: Aktivitetsplikt for å sikre at elevar har eit trygt og godt psykososialt skolemiljø

Fra 1. august 2017 endres opplæringsloven kapittel 9 A. En av endringene er at kravet om enkeltvedtak faller bort. En ny aktivitetsplikt skal sikre at skolene handler raskt og riktig når en elev ikke har det trygt og godt på skolen. Aktivitetsplikten utløses dersom en elev ikke har det trygt og godt på skolen, uavhengig av årsak. At en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø kan skyldes forhold som ligger utenfor skolen, men som likevel påvirker hvordan eleven har det der. Da gjelder aktivitetsplikten.

Nytt regelverk betyr endring av pedagogisk praksis.

Alle som arbeider på skolen skal følge med, gripe inn og varsle rektor!

Alle som arbeider på skolen omfatter personer som regelmessig oppholder seg på skolen, SFO eller leksehjelpen, og som utfører arbeid eller tjenester som medfører at de har kontakt med eller observerer elever.

Aktivitetsplikten omfatter 5 delplikter

1 : Plikt til å følge med

2 : Plikt til å gripe inn

3 : Plikt til å varsle

4 : Plikt til å undersøke

5 : Plikt til å iverksette tiltak og evaluere

Å gi støtte til den som krenkes er alltid en del av det å gripe inn.

1 : Å følge med

Du som arbeider på skolen har en individuell plikt til å følge med. Samtidig må skolen ha system som sikrer at hver enkelt gjør dette, blant annet gjennom tilsynsordninger og regelmessig kartlegging av det psykososiale miljøet. Dette er rektor sitt ansvar.

Skolen må vurdere

Hvor er det behov for å følge med ved vår skole?

Eksempler kan være spesifikke steder i skolegården, korridorer, toaletter, garderobes, gymsal, kantine, aula, SFO, leksehjelp, skolevei, skolebuss og på nett eller sosiale medier.

Når er det behov for å følge med ved vår skole?

Eksempler kan være spesielle tidspunkt, arrangementer, aktiviteter, fag, eller overgangssituasjoner.

Hvem er det behov for å følge med på ved vår skole?

Enkelte barn og unge kan være mer utsatt for å bli krenket/krenke enn andre. Noen er mer sårbare, og har behov for ekstra beskyttelse.

Hvordan skal vi følge med?

Hvilke verktøy skal skolen bruke for å avdekke det som foregår i det skjulte? Eksempler er samtaler, observasjonsverktøy, spørreundersøkelser og gode varslingsrutiner.

Elever og foreldre er aktører som kan utfylle skolens kunnskap om hvor, når og hvem det er behov for å følge godt med på, og bør involveres i skolens arbeid.

2 : Å gripe inn

Plikten til å gripe inn er knyttet til krenkelsener som skjer der og da, som du som arbeider eller utfører en tjeneste på skolen selv er vitne til, og som fortsatt pågår.

Det kan for eksempel være

- » Å stoppe knuffing eller slåssing
- » Å stoppe negativ språkbruk
- » Å stoppe nedsettende kommentarer
- » Å stoppe baksnakking
- » Å stoppe utestengelser
- » Å stoppe krenkelsener på sosiale medier

3 : Å varsle rektor

Plikten til å varsle gjelder for deg som arbeider eller utfører en tjeneste på skolen, dersom du har mistanke eller kunnskap om at en elev ikke har det trygt og godt på skolen.

Mistanke eller kunnskap kan du få ved at

- » Elever forteller
- » Foresatte forteller
- » Du mistenker eller oppdager

Det skal være lav terskel for å varsle. Enkelte episoder som kan virke uskyldig eller bagatellmessig for voksne, kan være alvorlig for barn og unge og føye seg inn i rekken av mange krenkelsener.

§ 9 A-5 Skjerpet aktivitetsplikt

Alle som arbeider på skolen har en skjerpet aktivitetsplikt dersom ansatte krenker, mobber, trakasserer, diskriminerer eller utøver vold mot elever.

Dersom noen ansatte krenker elever skal rektor varsle skoleeier. For øvrig gjelder de ordinære delpliktene i aktivitetsplikten.

4 : Undersøke saken

Skolen skal reagere umiddelbart og undersøke alle saker hvor det foreligger mistanke eller kunnskap om at en eller flere elever ikke har et trygt og godt skolemiljø.

Skolen bør undersøke saken ved å

- » Samtale med eleven
- » Samtale med elevens foresatte
- » Systematisk observasjon av samspill mellom elever, for eksempel Innblikk
- » Spørreundersøkelser og sosiogram, for eksempel Spekter.

Skolens undersøkelser har til formål å belyse saken så langt mulig, ikke å framskaffe bevis. Skolen skal alltid arbeide ut i fra hensynet til barnets beste. Undersøkelser skal gi skolen og de involverte god kunnskap til å iverksette egnede tiltak.

Terskelen for å undersøke skal være lav, og undersøkelsene skal iverksettes umiddelbart.

Det er elevens egen subjektive oppfatning som skal ligge til grunn for skolens vurdering av hva som er trygt og godt for den enkelte elev.

5 : Iverksette tiltak og evaluere

Når det viser seg at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø, skal skolen sette inn egnede tiltak for at eleven igjen får det trygt og godt.

Skolen skal lage en skriftlig plan, en aktivitetsplan, som beskriver de tiltakene som skal iverksettes for at eleven skal få et trygt og godt skolemiljø.

Skolen skal ikke bagatellisere elevens opplevelser, og kan ikke unnlate å sette inn egnede tiltak.

Valg av tiltak

Skolen må vurdere valg av tiltak uti fra de undersøkelsene som er gjort, og uti fra hvilke typer utfordringer som gjør at eleven ikke har det trygt og godt på skolen. Det vil for eksempel være noen tiltak som er nødvendig for å stoppe mobbing, mens andre utfordringer krever andre tiltak.

Eleven har rett til å bli hørt ved valg av tiltak, og det vil være hensiktsmessig å ta foreldre med på råd. Skolen skal løpende evaluere om tiltakene er til elevenes beste, og egnet til at eleven får et trygt og godt skolemiljø.

Dokumentasjon

I tillegg til å lage en aktivitetsplan, skal skolen også løpende dokumentere hvilke tiltak som faktisk blir gjennomført.

Vil du vite mer?

www.læringsmiljøsenderet.no

www.lovdatab.no

www.udir.no

Læringsmiljøsenderet
Universitetet i Stavanger

Veien videre etter Spekter.

- a) På bakgrunn av informasjonen fra Spekter; Elevsamtaler med alle elever i klassen med formål å utdype, bekrefte, avkrefte.
- b) Samtale med mobbeofferet. Formål; Bekrefte informasjonen du har fått. Trygge eleven på at du vet og tar ansvaret for situasjonen. Eleven informeres om at vi tar kontakt med hjemmet. Avtale nytt møte innenfor 1 mnd.
- c) Samtale med offerets foreldre ansikt til ansikt. Læreren meddeler at vi vet og har sett , har forslag til tiltaksplan ferdig (jfr. Opplæringsloven § 9a) Nytt møte avtales med offerets foreldre.
- d) Samtale med mobber(e). STOPPSAMTALE. Tydelighet, «Vi vet». Mobber(e) skal ikke komme i posisjon til å diskutere med læreren. Ved flere mobbere må en og en snakkes med fortløpende uten forvarsel. Gruppesamtale med mobberne; Det blir opplyst om i felles forum hva hver enkelt av de har sagt. Gunstig å kunne si at de har vært samarbeidsvillige.
- e) Samtale med mobbernes foreldre ansikt til ansikt. Informasjonssamtale, ikke diskusjonssamtale; «Vi vet». Tiltaksplan forelegges foreldrene. Nytt møte avtales med offerets foreldre innenfor 1 mnd.
- f) Når alle samtaler er gjennomført, skal både offer og mobber følges opp med jevnlig samtaler minimum en gang pr uke. Samtalene fortsetter jevnlig til offeret meddeler at mobbingen har opphørt.

Revidering av ordensreglementet for Aremark skole.

Vedlegg 1: Dagens ordensreglement.

Vedlegg 2: Forslag til nytt ordensreglement.

Saksopplysninger

Før ny rektor tiltrådte ble det bestemt at ordensreglementet skulle revideres. Det er et behov for endring/oppdatering av ordensreglementet. Noe fra det gamle reglementet er tatt med videre, noe er lagt til og det er gjort oppdateringer i forhold til endringer i opplæringsloven kapittel 9A (kapittelet som omhandler skolemiljø).

Vurdering

Ordensreglementet er revidert sist gang i 2013. Kapittel 9A i opplæringsloven fikk noen endringer fra 01.08.2017. Blant annet aktivitetsplikten som erstattet enkeltvedtak. Skolens forslag er behandlet av elevråd barneskolen, elevråd ungdomsskolen, foreldrearbeidsutvalget og ansatte. Alle behandlingsinstanser har gjort oppdateringer og noe fra alle er tatt inn i forslaget til nytt reglement.

Rådmannens innstilling: Retningslinjene endres som beskrevet.

AREMARK SKOLE

Ordensreglement

Formål

Opplæringsloven § 2-9:

«Kommunen skal gi forskrifter om ordensreglement for den enkelte grunnskolen. Reglementet skal gi regler om rettane og pliktene til elevane så langt dei ikkje er fastsette i lov eller på annan måte. Reglementet skal innehalde regler om åtferd, regler om kva tiltak som skal kunne brukast mot elevar som bryt reglementet og regler om framgangsmåten når slike saker skal behandlast. Ordensreglementet skal gjerast kjent for elevane og foreldra. (...) Fysisk refsing eller anna krenkjande behandling må ikkje nyttast (...) Før det blir teke avgjerd om refsing, blant anna om bortvising, skal eleven ha høve til å forklare seg munnleg for den som skal ta avgjerda

Et godt læringsmiljø er viktig for utvikling og læring. Bevissthet om skolens syn på ønsket atferd vil også gjøre oppfølging av uønsket atferd enklere og enhetlig.

Ordensreglementet har flere siktemål og skal sikre:

- god oppførsel
- god orden i form av gode arbeidsvaner og at skolens materiell behandles pent
- et trygt og godt læringsmiljø som bidrar til læring
- tydelighet og forutsigbarhet

Rundskriv fra Utdanningsdirektoratet Udir-8-2014 sier følgende:

«Et ordensreglement skal bidra til å få et mer velfungerende skolesamfunn ved at det gis regler om hvordan elevene skal ha det, hva elevene kan og ikke kan gjøre på skolen, og hva som skjer hvis reglene brytes».

Ordensreglementet skal bygge på nevnte formål og skal tydeliggjøre:

- forventet orden og oppførsel
- tiltak og konsekvenser ved brudd på ordensreglement
- saksbehandlingsregler ved brudd på ordensreglement

Virkeområde

Forskrift for ordensreglementet gjelder tiden elevene er på skolen; timer, friminutter og øvrige aktiviteter og turer i regi av skolen. Ordensreglementet gjelder også på skolevei da elevenes skolevei vurderes å kunne påvirke elevenes skolesituasjon.

Orden og oppførsel

Orden		Oppførsel	
A.1	Eleven skal bruke sykkelhjelme ved bruk av sykkel/sparkesykkel i skoletiden. Sykling i skoletida skal kun foregå etter avtale.	B.1	Eleven skal utvise god oppførsel på skolevei. Dette gjelder også skolebuss/taxi. Følg trafikkregler og vær aktsom.
A.2	Eleven skal møte til avtalt tid.	B.2	Eleven skal bidra til at alle elever opplever trygghet og inkludering. Elever skal rette seg etter beskjeder gitt av voksne.
A.3	Eleven skal møte forberedt.	B.3	Eleven skal bidra til arbeidsro.
A.4	Eleven skal ha med seg nødvendig materiell.	B.4	Eleven skal oppholde seg på skolens område i skoletiden, hvis ikke annet er avtalt.
A.5	Eleven skal levere skolearbeid til avtalt tid.	B.5	Eleven skal respektere andres eiendeler og ikke benytte disse uten tillatelse.
A.6	Eleven skal ta godt vare på skolens utstyr og eiendom og levere tilbake lånt utstyr til avtalt tid. Erstatning i henhold til takster og maks 5000kr.	B.6	Eleven skal kun benytte private digitale medier i undervisningstiden etter avtale med skolens ansatte.
		B.7	Eleven skal opptre ærlig og redelig.
		B.8	Caps, luer, hetter og andre ikke-religiøse hodeplagg skal ikke brukes i timene hvis ikke annet er avtalt. Ytterjakker henges på gangen.
		B.9	Godteri er ikke lov i skoletiden, hvis ikke annet er avtalt.
		B.10	Eleven skal ikke ha ansiktet tildekket.
		B.11	Eleven skal bidra til et trygt og godt skolemiljø og ikke opptre krenkende.
		B.12	Krenkelser som mobbing, vold, diskriminering og trakassering er ikke tillatt. Grovt språkbruk og banning skal ikke forekomme.
		B.13	Det er forbudt for eleven å snuse, røyke eller bruke andre rusmidler. Det er forbudt for eleven å ta med

			gjenstander som skolen vurderer som farlige eller skadelige.
--	--	--	--

Vedrørende trygt og godt skolemiljø:

Dersom elever opplever krenkelser skal skolen utarbeide en aktivitetsplan som beskriver tiltak som iverksettes for å gjenopprette et trygt og godt skolemiljø for eleven. Elev og foresatte skal involveres.

Vedrørende bekymringsfullt fravær:

Det er utarbeidet egne retningslinjer for dette arbeidet som skolen skal følge.

Tiltak og sanksjoner som benyttes ved brudd på reglementet

Alle reaksjoner må stå i forhold til alvorlighetsgraden. Tiltak og konsekvenser skal i hvert enkelt tilfelle vurderes ut ifra elevens individuelle behov og situasjon, og ved usikkerhet skal tiltak og konsekvenser knyttet til den enkelte elev drøftes med ledelsen, spesialpedagogisk-koordinator og/eller sosiallærer.

Siden reaksjoner på brudd på ordensreglementet skal vise til bestemmelser i skolens ordensreglement, må reglementet være tilstrekkelig detaljert. I de tilfeller rektor treffer et enkeltvedtak, vil det framgå hvordan foresatte eventuelt kan klage på vedtaket.

Tiltak og sanksjoner	Tiltak og sanksjoner som kan medføre at det fattes enkeltvedtak	Hva som kan medføre erstatningsansvar og evt. politianmeldelse
1) Merknad/anmerkning.	1) Nedsatt karakter i orden eller oppførsel.	1) Alvorlige tilfeller hvor en elev har distribuert privat innhold uten tillatelse i digitale medier.
2) Gjøre opp for seg ved å vaske opp, rydde opp og/eller reparere.	2) Viser bort fra prøvesituasjon.	2) Dersom elever forsettlig eller grov uaktsomhet ødelegger skolemateriell eller skolens eiendom, kan foresatte gjøres erstatningspliktige.
3) Inndra digitale medier.	3) Utvises fra undervisningen i inntil tre dager (ungdomstrinn).	3) Skjellig grunn til mistanke om oppbevaring av/eller medbrakte rusmidler/våpen/farlige gjenstander fører til politianmeldelse.
4) Ta igjen tid ved å jobbe ferdig oppgaven som skulle vært gjort i løpet av timen.	4) Overføring til annen klasse/gruppe/alternativt tilbud.	4) Brudd på norsk lov fører til politianmeldelse.
5) Utvises fra undervisningen inntil to timer (1. – 10. trinn).		
6) Samtale elev, foresatte og/eller lærer og evt. skolens ledelse.		
7) Skriftlig melding til foresatte.		

Beslaglagte digitale medier *kan* oppbevares ut skoledagen. Beslaglagt tobakk eller alkohol leveres til foresatte. Andre beslaglagte rusmidler og farlige gjenstander overleveres til politiet.

Forut for bruk av bortvisning må det vurderes om reaksjonen er hensiktsmessig.

Skolen har ikke ansvar for verdigjenstander som elever tar med på skolen, så sant ikke disse skal brukes i læringsaktiviteter etter avtale.

Nødrett eller nødverge

Skolen skal *ikke* benytte fysisk refsing eller annen krenkende behandling av elevene. Skolen har ikke anledning til å holde elever igjen fysisk, eller mulighet til å ransake elever.

Rundskriv Udir-8-2014 sier følgende om nødrett/nødverge:

«Nødrett/nødverge kan f.eks. være å stoppe slåsskamper eller beskytte seg selv mot truende og voldelige elever. I tillegg vil skolens ansatte ha en plikt til å ha omsorg for elevene, og å hindre krenkelser dersom det er nødvendig i den konkrete konflikten. De ansatte kan derfor i enkelte situasjoner ikke bare ha en rett, men også en plikt til å gripe inn i truende situasjoner ovenfor elever, jf. opplæringsloven § 9a-3. En slik plikt vil ikke oppstå dersom inngripen medfører fare for den ansattes egen helse».

Saksbehandling

Nedsatt karakter i orden eller oppførsel:

- Det gis ikke anledning for fritak for vurdering med karakterer i orden og oppførsel
- Det er ikke anledning til å sette ned karakter i orden eller oppførsel dersom forholdet ikke er regulert i ordensreglement
- Dersom eleven står i fare for å få nedsatt orden eller oppførsel skal eleven ha varsel om dette, med begrunnelse som sier hvilke punkter i ordensreglementet som er brutt

Enkeltvedtak:

- Før det blir tatt avgjørelse om sanksjoner som krever *enkeltvedtak*, skal eleven gis mulighet til å forklare seg til skolens ledelse, og foresatte skal varsles
- Før det treffes *enkeltvedtak om bortvising* skal rektor ha rådført seg med lærerne til eleven og vurdert andre tiltak og sanksjoner

Ved enkeltvedtak gjelder Forvaltningslovens regler.

Ikrafttredelse

I prosessen med utarbeidelse av nytt ordensreglement har elevråd, foreldreutvalg og skolens ledelse blitt involvert.

Ordensreglementet er vedtatt i leveårsutvalget 7. november 2019 og iverksettes fra samme dato.

AREMARK
KOMMUNE

~~Offentlighetsloven § 13, første ledd~~

INDRE ØSTFOLD KOMMUNEREVISJON IKS
Industriveien 6
1890 RAKKESTAD

Att. Casper Støten

Deres ref:

Vår ref
2017/242-10

Saksbehandler
Mette Eriksen

Dato
22.01.2018

Rådmannens tilbakemelding på forvaltningsrevisjonsrapport

Viser til mottatt forvaltningsrevisjonsrapporten «Grunnskole – Tiltak og planer mot mobbing» i Aremark 2017, hvor det bes om en tilbakemelding fra rådmannen.

Rådmannen tar forvaltningsrevisjonsrapporten til etterretning og slutter seg til revisjonen anbefalinger.

Aremark skole startet, blant annet etter endringene i opplæringslovens kapittel 9 A, med en revisjon av sosial læreplan, herunder en revisjon av planer og rutiner for arbeidet mot mobbing og for ivaretagelse av alle elevers fysiske og psykososiale læringsmiljø. Dette arbeidet vil bli slutført, og anbefalingene vil bli fulgt i dette arbeidet.»

Med hilsen

Mette Eriksen

Kst.rådmann

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes derfor uten håndsignatur.

Postadresse Rådhuset, Aremarkveien 2276, 1798 AREMARK	Besøksadresse Rådhuset, Aremarkveien 2276	Telefon 69 19 96 00	Bank 1050.07.01329
E-post: post@aremark.kommune.no	www.aremark.kommune.no	Telefaks	Org.nr 940875560

Fra: [Andreas Lervik](#)
Til: [Støten Casper](#); [Aremark post](#)
Kopi: [Frode Gabrielsen](#); [Larsen Frank Willy](#)
Emne: SV: Oppfølgingsrapport "Tiltak og planer mot mobbing" Aremark kommune
Dato: tirsdag 21. april 2020 15:07:18

Hei,

Viser til samtale. Her er rådmannens kommentarer til rapporten:

Rådmannen er enig i at sosial læreplan er litt utdatert. Det vurderes derfor nå kun å bruke deler av sosial læreplan videre. Dokumentet har fungert bra i en periode, men oppfattes ikke som like aktuell i dag som tidligere.

Videre legges det opp til at skolen skal friske opp bruken av internkontrollsystemet Compilo for alle ansatte innen skolestart neste skoleår. Compilo gjennomgår en opprydningsprosess nå, men er klar for virksomhetsområde skole før sommerferien.

Rådmannen er forøvrig enig i revisors betraktning om at skolen bør fortsette arbeidet med å oppdatere sitt planverk i tråd med endringer i lovverket.

Med vennlig hilsen

Andreas Lervik
Rådmann
Aremark kommune
Mobil: 934 34 698

[Besøk oss på vår hjemmeside!](#)

[Besøk oss på Facebook!](#)

Fra: Støten Casper [mailto:cassto@ovkr.no]

Sendt: onsdag 15. april 2020 15:44

Til: Andreas Lervik <Andreas.Lervik@aremark.kommune.no>; Aremark post <post@aremark.kommune.no>

Kopi: Frode Gabrielsen <Frode.Gabrielsen@aremark.kommune.no>; Larsen Frank Willy <fralar@ovkr.no>

Emne: Oppfølgingsrapport "Tiltak og planer mot mobbing" Aremark kommune

Hei.

Ifølge kommunelovens § 23-5 skal rådmannen, i saker som skal oversendes til kommunestyret, gis anledning til å uttale seg før kontrollutvalget behandler saken. Revisjonen har ferdigstilt vedlagte oppfølgingsrapport for Aremark kommune. Rapporten skal behandles i kontrollutvalgets møte 5. mai. Vi ber derfor om at rådmannen oversender eventuelle kommentarer til revisjonen senest innen **tirsdag 21. april kl. 12**. Dersom rådmannen ikke har noe å bemerke, ber vi om å få en tilbakemelding på det.

Rapporten er foreløpig unntatt offentlighet jmfør offentlighetslovens § 5, 2. ledd (Utsatt innsyn).

Eventuelle spørsmål kan rettes til undertegnede.

Med vennlig hilsen
Casper Støten
Forvaltningsrevisor

Østre Viken kommunerevisjon IKS

Telefon: 69 30 77 00 Rolvsøy
Telefon: 69 22 31 10 Rakkestad
Mobil: 47 26 66 97
E-mail: cassto@ovkr.no

Saksframlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Formannskap	91/20	14.05.2020
Kommunestyret	39/20	28.05.2020

Arealplanen - Innspill etter 2.gangs høring

Vedlegg

- 1 Særutskrift Høringsuttalelse. 2 gang offentlig ettersyn Kommuneplanens arealdel Aremark 2020-2031.pdf
- 2 Aremark - innsigelse til annen gangs høring av kommuneplanens arealdel - 2020 - 2032
- 3 Høringsuttalelse kommuneplanens arealdel - runde2
- 4 Innspill til arealplan fra Skjulstad velforening
- 5 Høringsuttalelse - andre gangs offentlig ettersyn og høring av kommuneplanens arealdel 2020-2032 - Aremark kommune
- 6 Vedr. 19-03034-7 - Svar på høring av kommuneplanens arealdel 2018-2030 for Aremark kommune
- 7 Uttalelse offentlig ettersyn av kommuneplanens arealdel Aremark
- 8 Beslut KS och tjänsteskrivelse
- 9 Uttalelse- 2. gangs høring og offentlig ettersyn av kommuneplanens arealdel for Aremark kommune 2018–2030
- 10 2.gangs høring - kommuneplanens arealdel - Aremark kommune, Viken
- 11 Uttalelse til 2. gangs offentlig ettersyn av kommuneplanens arealdel 2018-2030 - Aremark kommune – Viken fylke

Saksopplysninger

02.03.2020 vedtok kommunestyret å sende kommuneplanens arealdel på annen gangs offentlig ettersyn. Høringsfrist ble satt til 20.04.2020, det ble annonsert i Halden Arbeiderblad, kommunens hjemmeside, facebook og lagt tilgjengelig i rådhuset og biblioteket. Etter forespørsel fra Viken fylkeskommune ble fristen forlenget til 24.04.2020.

Følgende offentlige instanser, velforeninger og privatpersoner kom med innspill under høringsfristen: Årjängs kommun, Direktoratet for mineralforvaltning, Kystverket, Dals-Ed kommun, Hafslund Nett AS, Miljøretta helsevern/kommuneoverlege, Nils Loe Lexerød, Skjulstad Velforening, Statens vegvesen. (Alle innspillene ligger vedlagt saken.)

I tillegg til disse innspillene kom det også innsigelser fra følgende:

- Viken fylkeskommune
- Fylkesmannen for Oslo og Viken

Deres innsigelser ligger også vedlagt saken i sin helhet.

Det er disse innsigelsene som nå trenger videre behandling av kommunen.

Rådmannen ber om fullmakt av kommunestyret til å gå i møter og forhandlinger for å få en endelig løsning på disse innsigelsene, slik at planen kan vedtas før fellesferien.

Vurdering

Flere av innspillene som har kommet vil bli etterkommet og vil bli fulgt opp i planen. Disse vil bli implementert av konsulenten når forhandlingsmøter og/eller mekling er av sluttet.

I Rundskriv H-2/14 Retningslinjer for innsigelse i plansaker etter plan- og bygningsloven anbefales det å så langt som mulig at kommunen og innsigelses organet prøver å finne en mulig løsning, før en eventuell mekling.

Etter dette skal normalt meklingen foretas av fylkesmannen, i dette tilfellet har fylkesmannen en innsigelse i saken. Dermed kan det bli aktuelt med en settesfylkesmann, men det vurderer eventuelt departementet. Denne prosessen kan ta lang tid, det er ikke satt noen frister for behandling i departementet i Plan- og bygningsloven (pbl).

Det legges ikke ved reviderte plandokumenter etter denne høringen, det forventes til at innsigelsene er løst/meklet. Dette for å ha mange versjoner som endres underveis og snarere vise et helhetlig bilde.

Folkehelse

Arealdelen kan ha store konsekvenser for folkehelsen, mer om det står i plandokumentene.

Rådmannens innstilling

Ordfører og Rådmann gis fullmakt til å møte, forhandle og mekle med fylkesmannen i Oslo og Viken, samt Viken fylkeskommune for å få løst innsigelsene, eventuelt få saken oversendt til departementet.

Behandling i Formannskap - 14.05.2020

Rådmannens innstilling

Ordfører og Rådmann gis fullmakt til å møte, forhandle og mekle med fylkesmannen i Oslo og Viken, samt Viken fylkeskommune for å få løst innsigelsene, eventuelt få saken oversendt til departementet.

Behandling

Ordfører Håkon Tolsby (SP) fremmet følgende forslag til vedtak:

Formannskapet ber Fylkesmannen i Oslo og Viken innkalle til meklingsmøte vedrørende Aremark kommunes arealplan.

Votering

Innstillingen med ordførers tilleggsforslag ble enstemmig vedtatt

Vedtak

Ordfører og Rådmann gis fullmakt til å møte, forhandle og mekle med fylkesmannen i Oslo og Viken, samt Viken fylkeskommune for å få løst innsigelsene, eventuelt få saken oversendt til departementet.

Formannskapet ber Fylkesmannen i Oslo og Viken innkalle til meklingsmøte vedrørende Aremark kommunes arealplan.

Behandlet av	Møtedato	Utvalgssaknr.
Fylkesrådet	23.04.2020	77/20

Høringsuttalelse. 2 gang offentlig ettersyn Kommuneplanens arealdel Aremark 2020-2031

Alle sakens dokumenter kan leses her:

<https://www.aremark.kommune.no/kommuneplanens-arealdel-2-gangs-offentlig-ettersyn-og-hoering.6293623-518801.html>

Fylkesrådets forslag til vedtak

Fylkesrådet fremmer innsigelse til kommuneplanens arealdel i Aremark, begrunnet med at det foreslås bestemmelser som ikke kan hjemles i plan- og bygningsloven, manglende ivaretagelse av nasjonale og regionale interesser, at soneinndelingen av vassdraget ikke har fått tilstrekkelig innvirkning på arealbruken på land og manglende hensynssoner. Innsigelsen får innvirkning på følgende tema i planforslaget:

1. Innsigelsen til manglende hensynssoner og avklaring av nasjonale og regionale interesser opprettholdes til hensynssoner/bestemmelsesområder er på plass. KULA-området langs Haldenvassdraget, må legges inn med bestemmelsesområde i kartet, som er identisk med KULA- grensene, og det må utarbeides bestemmelser i stedet for retningslinjer for dette området.
2. Innsigelse nr 1a til spredt boligbygging er ikke løst, og opprettholdes for felt (SF1,2,3,4, SU1a, b, d, SU2 a og b, SU7a og b, SU5, SU10b, SU14). Det kan ikke tillates spredt utbygging av fritidsboliger, boliger og næring innenfor byggegrensen langs Haldenvassdraget. Byggeforsbudssonen må gjenspeiles i formålet, og LNF-spredtsoner må erstattes med rent LNF formål. Soneinndelingen av Haldenvassdraget må få betydning for spredt boligbygging i de vassdragsnæreområdene.
3. Innsigelse nr 1b til fritidsboliger i Fjella-området og langs Haldenvassdraget er ikke løst, og opprettholdes. Regionale hensyn i Fjella-området og nasjonale hensyn langs vassdraget samt soneinndelingen av Haldenvassdraget må få betydning for bruk av byggesirkler og størrelser på fritidsboliger.
 - a. Foreslåtte endring med hensynssone i Vestfjella med bestemmelser for fritidsboliger er ikke juridisk holdbar i hht begrensningene som ligger i § 11-8c) i PBL.

4. Innsigelse nr 1c) til bryggeanlegg er ikke løst, og opprettholdes. Bryggeanlegg må fastsettes med eget formål på kommuneplankartet.
5. Innsigelse 1d til byggegrenser og byggeformål langs Haldenvassdraget er ikke løst. Soneinndelingen av vassdraget må få betydning for arealbruken på land.
6. Innsigelse 1e til utbyggingsområder HN5, 10, 11 og TN 7, 9 er ikke løst og opprettholdes.
7. Innsigelse 2 til manglende avklaring av regionale hensyn for lokalisering av vindkraftanlegg på 2-5 turbiner opprettholdes.
8. Innsigelse til bestemmelser i § 2.8 a) om byggegrenser langs fylkesvei opprettholdes. Bestemmelsene må være entydige slik at det kommer klart frem om kommunen skal behandle eventuelle søknader om dispensasjon fra byggegrense etter PBL, eller om Viken fylkeskommune skal behandle de etter Vegloven. Bestemmelsene i §2.8 må enten tas ut eller omformuleres i henhold til forslag i saksfremlegget. Krav om opprydding mellom bruk av Veglov og PBL gjelder også bestemmelsens § 3.1.1.
9. Innsigelse til §2.11.1 (nå 3.1.1) om boligbebyggelse er imøtekommet av kommunen. VFK har ikke innsigelse til det nye forslaget som presiserer at bebyggelse kan plasseres 4 meter fra privat og kommunal vei. Kommunen må, i bestemmelsens §3.1.1, rette opp i forhold mellom Veglov/PBL jfr. innsigelse i punktet over.

Sterke faglige råd:

1. Viken fylkeskommune mener det ikke er hjemmel i PBL for bestemmelser med krav om hva som må til før å få dispensasjon for bruksendring fra fritidsbolig til bolig i hyttefelt. Vi spiller også inn at dersom kommunen mottar slike søknader, skal de sendes på høring til regionale myndigheter.
2. Sone 1 bør ikke nyttes i Aspern. Her mener vi soneinndelingen er brukt feil, og at østre del må legges inn med sone 2, og med bredere byggegrense langs vannet.
3. Soneinndeling etter RPR for vernede vassdrag bør ikke nyttes for Stora Lee. Vi anbefaler heller bruk av hensynssoner oppå LNF-formålet. Hensynssone friluftsliv anbefales der det er foreslått sone 2 og hensynssone naturmiljø der det er foreslått sone 3.
4. Det legges inn bestemmelser til turistformålet i TN6 og TN8.
5. På bakgrunn av god kapasitet på fremtidige boligtomter i planperioden, manglende avklaring av adkomst og manglende tilgjengelighet for gående og syklende bør kommunen avvente å legge felt BN4 Sommerro inn i arealdelen.

Fylkesrådet ønsker dialog og samarbeid med Aremark kommune om videre oppfølging av innsigelser og faglige råd til kommuneplanen.

Fylkesrådets behandling av sak 77/2020 i møte den 23.04.2020:

Fylkesrådets forslag til vedtak

Fylkesrådet fremmer innsigelse til kommuneplanens arealdel i Aremark, begrunnet med at det foreslås bestemmelser som ikke kan hjemles i plan- og bygningsloven, manglende ivaretagelse av nasjonale og regionale interesser, at soneinndelingen av vassdraget ikke har fått tilstrekkelig innvirkning på arealbruken på land og manglende hensynssoner. Innsigelsen får innvirkning på følgende tema i planforslaget:

1. Innsigelsen til manglende hensynssoner og avklaring av nasjonale og regionale interesser opprettholdes til hensynssoner/bestemmelsesområder er på plass. KULA-området langs Haldenvassdraget, må legges inn med bestemmelsesområde i kartet, som er identisk med KULA- grensene, og det må utarbeides bestemmelser i stedet for retningslinjer for dette området.
2. Innsigelse nr 1a til spredt boligbygging er ikke løst, og opprettholdes for felt (SF1,2,3,4, SU1a, b, d, SU2 a og b, SU7a og b, SU5, SU10b, SU14). Det kan ikke tillates spredt utbygging av fritidsboliger, boliger og næring innenfor byggegrensen langs Haldenvassdraget. Byggeforbudssonen må gjenspeiles i formålet, og LNF-spredtsoner må erstattes med rent LNF formål. Soneinndelingen av Haldenvassdraget må få betydning for spredt boligbygging i de vassdragsnæreområdene.
3. Innsigelse nr 1b til fritidsboliger i Fjella-området og langs Haldenvassdraget er ikke løst, og opprettholdes. Regionale hensyn i Fjella-området og nasjonale hensyn langs vassdraget samt soneinndelingen av Haldenvassdraget må få betydning for bruk av byggesirkler og størrelser på fritidsboliger.
 - a. Foreslåtte endring med hensynssone i Vestfjella med bestemmelser for fritidsboliger er ikke juridisk holdbar i hht begrensningene som ligger i § 11-8c) i PBL.
4. Innsigelse nr 1c) til bryggeanlegg er ikke løst, og opprettholdes. Bryggeanlegg må fastsettes med eget formål på kommuneplankartet.
5. Innsigelse 1d til byggegrenser og byggeformål langs Haldenvassdraget er ikke løst. Soneinndelingen av vassdraget må få betydning for arealbruken på land.
6. Innsigelse 1e til utbyggingsområder HN5, 10, 11 og TN 7, 9 er ikke løst og opprettholdes.
7. Innsigelse 2 til manglende avklaring av regionale hensyn for lokalisering av vindkraftanlegg på 2-5 turbiner opprettholdes.
8. Innsigelse til bestemmelser i § 2.8 a) om byggegrenser langs fylkesvei opprettholdes. Bestemmelsene må være entydige slik at det kommer klart frem om kommunen skal behandle eventuelle søknader om dispensasjon fra byggegrense etter PBL, eller om Viken fylkeskommune skal behandle de etter Vegloven. Bestemmelsene i §2.8 må enten tas ut eller omformuleres i henhold til forslag i saksfremlegget. Krav om opprydding mellom bruk av Veglov og PBL gjelder også bestemmelsens § 3.1.1.
9. Innsigelse til §2.11.1 (nå 3.1.1) om boligbebyggelse er imøtekommet av kommunen. VFK har ikke innsigelse til det nye forslaget som presiserer at bebyggelse kan plasseres 4 meter fra privat og kommunal vei. Kommunen må, i bestemmelsens §3.1.1, rette opp i forhold mellom Veglov/PBL jfr. innsigelse i punktet over.

Sterke faglige råd:

1. Viken fylkeskommune mener det ikke er hjemmel i PBL for bestemmelser med krav om hva som må til får å få dispensasjon for bruksendring fra fritidsbolig til bolig i hyttefelt. Vi spiller også inn at dersom kommunen mottar slike søknader, skal de sendes på høring til regionale myndigheter.
2. Sone 1 bør ikke nyttes i Aspern. Her mener vi soneinndelingen er brukt feil, og at østre del må legges inn med sone 2, og med bredere byggegrense langs vannet.
3. Soneinndeling etter RPR for vernede vassdrag bør ikke nyttes for Stora Lee. Vi anbefaler heller bruk av hensynssoner oppå LNF-formålet. Hensynssone friluftsliv

anbefales der det er foreslått sone 2 og hensynssone naturmiljø der det er foreslått sone 3.

4. Det legges inn bestemmelser til turistformålet i TN6 og TN8.
5. På bakgrunn av god kapasitet på fremtidige boligtomter i planperioden, manglende avklaring av adkomst og manglende tilgjengelighet for gående og syklende bør kommunen avvente å legge felt BN4 Sommerro inn i arealdelen.

Fylkesrådet ønsker dialog og samarbeid med Aremark kommune om videre oppfølging av innsigelser og faglige råd til kommuneplanen.

Behandling:

Det ble ikke framsatt endrings- eller tilleggsforslag.

Fylkesrådets vedtak:

Fylkesrådet fremmer innsigelse til kommuneplanens arealdel i Aremark, begrunnet med at det foreslås bestemmelser som ikke kan hjemles i plan- og bygningsloven, manglende ivaretagelse av nasjonale og regionale interesser, at soneinndelingen av vassdraget ikke har fått tilstrekkelig innvirkning på arealbruken på land og manglende hensynssoner. Innsigelsen får innvirkning på følgende tema i planforslaget:

1. Innsigelsen til manglende hensynssoner og avklaring av nasjonale og regionale interesser opprettholdes til hensynssoner/bestemmelsesområder er på plass. KULA- området langs Haldenvassdraget, må legges inn med bestemmelsesområde i kartet, som er identisk med KULA- grensene, og det må utarbeides bestemmelser i stedet for retningslinjer for dette området.
2. Innsigelse nr 1a til spredt boligbygging er ikke løst, og opprettholdes for felt (SF1,2,3,4, SU1a, b, d, SU2 a og b, SU7a og b, SU5, SU10b, SU14). Det kan ikke tillates spredt utbygging av fritidsboliger, boliger og næring innenfor byggegrensen langs Haldenvassdraget. Byggeforbudssonen må gjenspeiles i formålet, og LNF-spredtsoner må erstattes med rent LNF formål. Soneinndelingen av Haldenvassdraget må få betydning for spredt boligbygging i de vassdragsnæreområdene.
3. Innsigelse nr 1b til fritidsboliger i Fjella-området og langs Haldenvassdraget er ikke løst, og opprettholdes. Regionale hensyn i Fjella-området og nasjonale hensyn langs vassdraget samt soneinndelingen av Haldenvassdraget må få betydning for bruk av byggesirkler og størrelser på fritidsboliger.
 - a. Foreslåtte endring med hensynssone i Vestfjella med bestemmelser for fritidsboliger er ikke juridisk holdbar i hht begrensningene som ligger i § 11-8c) i PBL.
4. Innsigelse nr 1c) til bryggeanlegg er ikke løst, og opprettholdes. Bryggeanlegg må fastsettes med eget formål på kommuneplankartet.
5. Innsigelse 1d til byggegrenser og byggeformål langs Haldenvassdraget er ikke løst. Soneinndelingen av vassdraget må få betydning for arealbruken på land.
6. Innsigelse 1e til utbyggingsområder HN5, 10, 11 og TN 7, 9 er ikke løst og opprettholdes.
7. Innsigelse 2 til manglende avklaring av regionale hensyn for lokalisering av vindkraftanlegg på 2-5 turbiner opprettholdes.
8. Innsigelse til bestemmelser i § 2.8 a) om byggegrenser langs fylkesvei opprettholdes. Bestemmelsene må være entydige slik at det kommer klart frem om kommunen skal

behandle eventuelle søknader om dispensasjon fra byggegrense etter PBL, eller om Viken fylkeskommune skal behandle de etter Vegloven. Bestemmelsene i §2.8 må enten tas ut eller omformulerer i henhold til forslag i saksfremlegget. Krav om opprydding mellom bruk av Veglov og PBL gjelder også bestemmelsens § 3.1.1.

9. Innsigelse til §2.11.1 (nå 3.1.1) om boligbebyggelse er imøtekommet av kommunen. VFK har ikke innsigelse til det nye forslaget som presiserer at bebyggelse kan plasseres 4 meter fra privat og kommunal vei. Kommunen må, i bestemmelsens §3.1.1, rette opp i forhold mellom Veglov/PBL jfr. innsigelse i punktet over.

Sterke faglige råd:

1. Viken fylkeskommune mener det ikke er hjemmel i PBL for bestemmelser med krav om hva som må til før å få dispensasjon for bruksendring fra fritidsbolig til bolig i hyttefelt. Vi spiller også inn at dersom kommunen mottar slike søknader, skal de sendes på høring til regionale myndigheter.

2. Sone 1 bør ikke nyttes i Aspern. Her mener vi soneinndelingen er brukt feil, og at østre del må legges inn med sone 2, og med bredere byggegrense langs vannet.

3. Soneinndeling etter RPR for vernede vassdrag bør ikke nyttes for Stora Lee. Vi anbefaler heller bruk av hensynssoner oppå LNF-formålet. Hensynssone friluftsliv anbefales der det er foreslått sone 2 og hensynssone naturmiljø der det er foreslått sone 3.

4. Det legges inn bestemmelser til turistformålet i TN6 og TN8.

5. På bakgrunn av god kapasitet på fremtidige boligtomter i planperioden, manglende avklaring av adkomst og manglende tilgjengelighet for gående og syklende bør kommunen avvente å legge felt BN4 Sommerro inn i arealdelen.

Fylkesrådet ønsker dialog og samarbeid med Aremark kommune om videre oppfølging av innsigelser og faglige råd til kommuneplanen.

11.03.2020

Øyvind Solum

fylkesråd for planlegging og folkehelse

Bakgrunn for saken

6. juni 2019 vedtok Fylkesutvalget i Østfold innsigelser til kommuneplanens arealdel for Aremark kommune. Statens vegvesen ga også innspill og innsigelser. Siden Viken fylkeskommune overtok ansvaret for veiadministrasjon og fylkesvei med regionreformen 01.01.2020 følger vi derfor nå opp også disse. Kommunen har gjort endringer i planmaterialet, og har sendt kommuneplanen ut på andre gangs offentlig ettersyn.

Fakta

Fylkesutvalgets innsigelser av 6. juni 2019 lyder:

1. Fylkesutvalget gir innsigelse til kommuneplanens arealdel i Aremark, begrunnet med at den ikke oppfyller kravene i plan- og bygningsloven, manglende dokumentasjon av hensynet til nasjonale interesser langs Haldenvassdraget, mangelfull konsekvensutredning av enkeltområder, fraværende konsekvensutredning av planens samlede virkninger for miljø og samfunn, manglende Risiko- og sårbarhets-analyse, fraværende hensynssoner og ivaretagelse av regionale verdier. Innsigelsen får innvirkning på følgende tema i planforslaget:

a. lokalisering av spredt utbygging i 100 metersbeltet

b. bruk av byggesirkler i Fjella-området og i 100 metersbeltet, samt størrelser på fritidsboliger generelt

c. generell tillatelse til 2 båtplasser til alle boliger/spredt boliger og bryggeplass til alle fritidsboliger og spredte fritidsboliger i Haldenvassdraget og Store Le.

d. planformål og bredder på byggegrenser langs Halden-vassdraget

e. Omfang av nye byggeområder for fritidsboliger, vesentlig utvidelse av byggeområder for fritidsboliger i Fjella-området (felt HN11 og HN12a) og i 100 metersbeltet langs vann og vassdrag (HN5,9, 10, TN 6, 7, 8 samt SF og SU).

2. Manglende avklaring av regionale hensyn for lokalisering av vindkraftanlegg på 2-5 turbiner.

Aremark kommune må ta inn hensynssoner for regionalt verdifulle områder som fremkommer på fylkesplanens temakart.

3. Fylkesutvalget nedlegger innsigelse til utleiehytter i rent landbruks-, natur- og friluftsområde.

Kommuneplanen må forhold seg til veilederen «Garden som ressurs».

Etter innsigelsene ble avgitt er det avholdt et møte med politisk ledelse i kommunen og ØFK, hvor videre prosess med felles administrative møter mellom kommunen, fylkesmannen og fylkeskommunen ble fastlagt. Det ble avholdt felles møte med kommunens administrative ledelse og fylkesmann (09.10.2019), med påfølgende møte på saksbehandlernivå (15.10.2019) hvor følgende ble drøftet:

- kriteriene som ligger i RPR for vernede vassdrag, og prinsipper for soneinndelingen av Haldenvassdraget
- mulige prinsipper for håndtering av spredte hytter i Fjella-området

Kommunen har hatt dialog via e-post med avdeling for kulturarv (da fylkeskonservator) vedrørende manglende hensynssoner ved Bøensetre og Strømsfoss.

Innsigelser fra Statens vegvesen ble gitt i brev, datert 16.05.2029.

§ 2.8 a) om avkjørsler og byggegrenser langs fylkesveier

Statens vegvesen fremmet innsigelse til at ovennevnte bestemmelse åpnet for en generell byggegrenseavstand på 25 m langs fylkesveg 21. De fremmet også innsigelse til at bestemmelsene åpnet for en byggegrenseavstand på 8 m i sentrumsområdet.

§ 2.11.1 (nå § 3.1.1) om boligbebyggelse:

Statens vegvesen fremmet innsigelse til formuleringen om at bebyggelse kan plasseres minst 4 meter fra veikant i bestemmelse § 2.11.1.

Nedenunder gjennomgås innsigelsene punkt for punkt med beskrivelse av kommunens forslag til endringer. Forhold til begrunnelsene for innsigelsene knyttet i kravene i plan- og bygningsloven og manglende dokumentasjon av hensynet til nasjonale og regionale interesser er kommentert under de punkter hvor dette er relevant. Forhold til manglende hensynssoner, og helhetlig KU og mangler i KU til enkeltområder samt manglende ROS er kommentert for seg.

1a) Lokalisering av spredt utbygging i 100 metersbeltet

Det er ikke foreslått endringer i byggegrenser eller formål, som endrer lokalisering av spredt utbygging i 100 meters beltet. Det er tatt inn en bestemmelse som sier at spredt utbygging ikke skal berøre dyrket mark, samt at det skal være tilgang til skoleskyss og ligge i rimelig nærhet av eksisterende infrastruktur. Det foreslås nå å legge inn en bestemmelse med hvilke krav som skal gjelde for vurdering i eventuelle søknader om dispensasjon for bruksendring fra fritidsbolig til bolig i hyttefelt ved Årbu, Fangebukta, Skodsberg, Buer, Sjøvik/Kirkeng, Lervik og Skjulstad.

1b) Byggesirkler i Fjella-området og i 100 metersbeltet, størrelser på fritidsboliger generelt

Byggesirkler ligger fremdeles inne i Fjella-området i 100 metersbeltet langs vann og vassdrag. Det er nå lagt inn en hensynssone for deler av Fjella-området, med egne bestemmelser hvor det kreves dokumentasjon på at fritidsboligen er lovlig oppført. Det vises til PBL § 11-8 c). Samlet bruksarealer er her satt til 75 m² BRA, med tillatt to bygg på tomte, hvorav uthus tillates på 25 m² BRA. Bestemmelser for fritidsboliger i byggesirkler ellers er ikke endret i forhold til første gangs offentlig ettersyn.

1c) Båtplasser til alle boliger, fritidsboliger i Haldenvassdraget og Store Le

Kommunen foreslår å opprettholde bestemmelsen (§ 3.5.6) som gir generell tilgang for alle eiendommer (boliger og fritidsboliger) som har strandlinje til sjø og vassdrag til å etablere brygge med 2 båtplasser/ fortøyningsplasser pr. grunneiendom.

1d) planformål og bredder på byggegrenser langs Halden-vassdraget

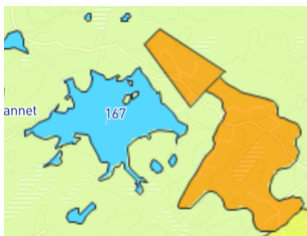
Det er gjort endringer i soneinndelingen av Haldenvassdraget for vestre og nordre Aspern, ved at kategori 2 og 3 er utvidet. Sone 1 i Aremarksjøen ved Fosby er redusert og er, i hht RPR for vernede vassdrag, nå nyttet i tilknytning til tettstedet. Øymarksjøen, Bøentjernet og nordre del av Mokalltjernet er endret fra S1 til S2. Innsigelse begrunnet med at nasjonale interesser (vernet vassdrag og KULA-område) langs vassdraget, har ikke ført til endringer i bredden på byggegrenser, formål eller bestemmelser langs Haldenvassdraget opprettholdes.

1e) Omfang av nye byggeområder og utvidelser av områder for fritidsboliger

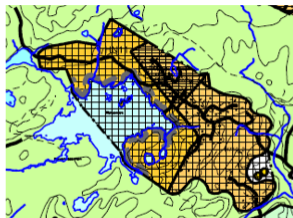
Fritidsboliger i Fjella-området og langs vann og vassdrag (felt HN11 og HN12a, HN5,9, 10, TN 6, 7, 8 samt SF og SU).

HN11

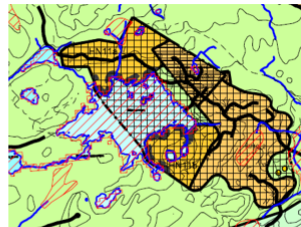
Kommunen har foreslått endringer for HN11 ved å legge deler av strekningen langs Holevannet (i fremkant av allerede regulert område) med grønt formål. HN11 er nå kalt HN11a/b.

Gjeldende kommuneplan

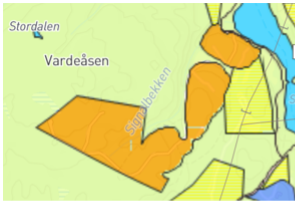
1. gangs off. ettersyn

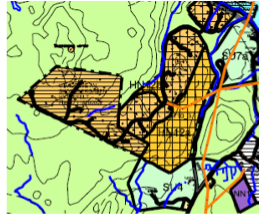
2. gangs off. ettersyn

HN12a

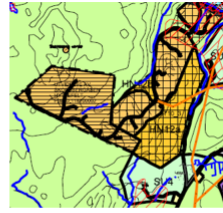
Kommunen har ikke foreslått endringer i plankartet for HN12a, men det er tatt inn bestemmelser som sier at tilbygg og nye hytter ikke skal virke skjemmende eller dominerende sett fra vassdraget.

Gjeldende kommuneplan

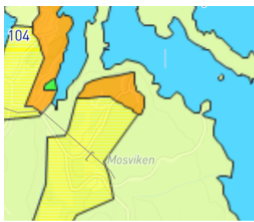
1. gangs off. ettersyn

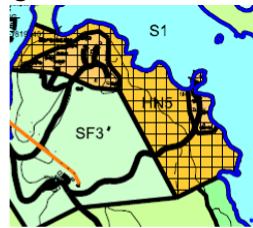
2. gangs off. ettersyn

HN5

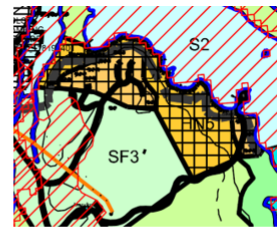
Det er foreslått endring av HN5 ved at utbyggingsområdet er redusert mot sør-øst (fra 206 daa til 136 daa) og avgrenset mot Sikerødveien. Det er lagt ut to kart på høring ett med og ett uten hensynssoner flom og ras som også viser ulike formål i den vassdragsnære sonen.

Gjeldende plan

1. gangs off. ettersyn

2. gangs off. ettersyn

HN10

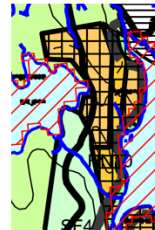
I KU beskrives at HN10 opprettholdes, kartene i KU viser også samme inntegning som ved første gangs offentlig ettersyn. Det er lagt ut to kart på høring ett med og ett uten hensynssoner flom og ras som også viser ulike formål i den vassdragsnære sonen.

Gjeldende kommuneplan

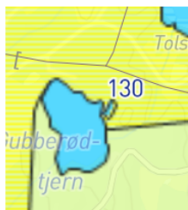
1. gangs off. ettersyn

2. gangs off. ettersyn

HN9

Det er foreslått formålsendring fra fritidsbolig til turistformål for felt HN9, som nå kalles TN9. Det er lagt inn byggegrense mot Gubberødtjern.

Gjeldende plan
m/LNF spredtsone

1. gangs off. Ettersyn
m/byggeområde fritidsbolig

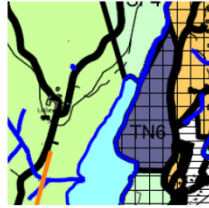
2. gangs off. ettersyn
m/turistformål og byggegrense

TN6

TN6 er redusert slik at naturverdier ved Tolvsbytjern og dyrket mark kan ivaretas.

Gjeldende plan med LNF

1. gangs off. ettersyn

2. gangs off. ettersyn

TN7 og 8

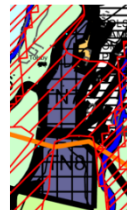
Det er ikke gjort endringer for felt TN7 og TN8.

Gjeldende plan med LNF-spredtzone

1. gangs off. ettersyn

2. gangs off. ettersyn

Samlet for TN6,7,8,9: Det er ikke tatt inn bestemmelser for turistformålet i kommuneplanen (tot 147 daa ved Tolvsby). Pga reduksjonen i enkelte av utbyggingsfeltene ved Tolvsby/Lexserød er krav om samlet områderegulering tatt ut og erstattet av krav om samlet detaljregulering for hvert enkelt felt.

2. Manglende avklaring av regionale hensyn for lokalisering av vindkraftanlegg på 2-5 turbiner

Kommunen har ikke gjort endringer i bestemmelser om småskala vindkraftverk.

3. Utleiehytter i rent landbruks-, natur- og friluftsområde

Kommunen har tatt ut bestemmelsene som åpnet for utleiehytter i områder med rent LNF-formål. Det er tatt inn en ny bestemmelse som åpner for utleie av bygninger som er nødvendig bygninger i den daglige landbruksdriften. I tillegg åpnes det for mindre aktivitetsanlegg for fritids- og turistformål knyttet til gårds- og seterdriften.

Nedenunder gjennomgås kort de endringer som er gjort i forhold til de feil og mangler vi påpekte i vår innsigelse:

Manglende hensynssoner og manglende ivaretagelse og avklaringer mot nasjonale og regionale interesser

Det ble fremmet innsigelse til manglende hensynssoner og manglende avklaringer i hht regionale verdier. Denne innsigelsen rommer bla.a manglende hensynssoner for KULA-området og regionalt viktig kulturmiljø langs Haldenvassdraget, manglende hensynssoner for bevaring av landskap og kulturmiljø ellers i hht regionale kart i fylkesplanen. Innsigelse ble også gitt til manglende avklaring av regionale interesser der slike hensynssoner ikke lagt inn, som for vindturbiner, for avstemming av bestemmelser og formål for fritidsboliger i Fjella-området og for avklaring av arealbruksendringer langs Haldenvassdraget. Kommunen viser til at temakartene for regionale hensyn ligger inne i fylkesplanen, og at det ikke er nødvendig å legge de inn i kommuneplanen

også. Kommunen viser til at alle temakartene i fylkesplanen til sammen kun gir noen «ikke attraktive og aktuelle områder for utbygging, og noe slikt ville heller ikke ha vært i tråd med grunnleggende ATP-prinsipper».

Det er tatt inn hensynssoner for kulturlandskap ved Stenselva, Strømsfoss og rundt hensynssynssone kulturmiljø som en buffersone ved Bøensetre, samt hensynssone landskap i Vestfjella. Det er knyttet bestemmelser til disse hensynssonene. Det er lagt inn retningslinjer for KULA-området.

Mangel av helhetlig KU og mangler i KU til enkeltområder

Det er utarbeidet en helhetlig KU (19.02.2020). KU for enkeltområdene er beholdt som den var (08.03.2018).

Manglende ROS-analyse

Det er nå utarbeidet en helhetlig ROS-analyse slik PBL § 4-3 krever til en kommuneplan.

Statens vegvesen sine innsigelser (16.05.2019)

§ 2.8 a) om avkjørsler og byggegrensar langs fylkesveier

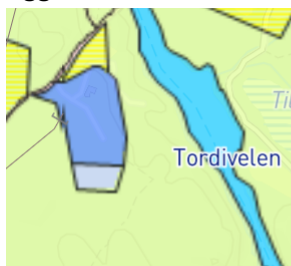
Aremark kommune foreslår i reviderte bestemmelser en ny formulering med 15 meter byggegrense for alle fylkesveier i Aremark kommune med unntak av fylkesvei 21, 106 og 124. Byggegrense for fylkesvei 21, 106 og 124 er ikke tatt inn i bestemmelsene.

§ 2.11.1 (nå § 3.1.1) om boligbebyggelse:

Bestemmelsen i §2.11.1. er nå flyttet til § 3.1.1. Det er nå presisert at bestemmelsen om at bebyggelse kan plasseres 4 m fra veikant kun gjelder kommunal og privat vei, ikke fylkesvei.

Andre endringer

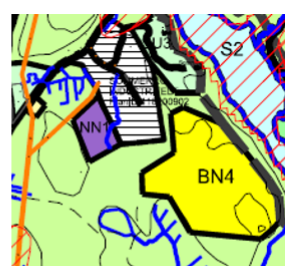
Aremark kommune har foreslått å legge et areal til boligformål, som ikke var på høring ved første gangs offentlig ettersyn, Sommerro (144 daa, felt BN4). det er tatt inn bestemmelser som sier at feltet ikke kan etableres før det er sikret skolevei og reguleringsplan er godkjent. Området ble konsekvensutredet ved første gangs offentlig ettersyn. Da var konklusjonen at feltet ikke skulle legges in.

Gjeldene kommuneplan

1. gangs off. ettersyn

2. gangs off. ettersyn

Problemstillinger og alternative løsninger

Problemstillingene er knyttet til manglende ivaretagelse av nasjonale og regionale interesser. Disse fremkommer mer i detalj under overskriften «Vurderinger».

Vurdering

Nedenunder gjennomgås forslag til endringer knyttet til innsigelsene av 06.06.2019 med vurderinger for hvert tema:

1a) lokalisering av spredt utbygging i 100 metersbeltet

I 100-metersbeltet langs vassdrag skal det tas særlig hensyn til natur- og kulturmiljø, friluftsliv, landskap og andre allmenne interesser. Det er nasjonale interesser knyttet til Haldenvassdraget som vernet vassdrag og som KULA-område. Det er knyttet regionale interesser til Haldenvassdraget som regionalt viktig friluftsområde og til Store Le. Utgangspunktet er byggeforbud i 100 metersbeltet, og dette ligger også i gjeldende kommuneplan i Aremark. Til sammen åpnes det for maksimalt 38 (16 boliger på 3 daa tomt med 400 m² BYA, 16 fritidsboliger på 110 m², ett næringsbygg på 500 m² BYA og 5 på inntil 500 m² BYA) i perioden 2020-2032. Dette gjelder også innenfor byggegrensen (SF1,2,3,4, SU1a, b, d, SU2 a og b, SU7a og b, SU5, SU10b, SU14). Fritidsboligene kan bli 110 m². Fylkesråden anbefaler at innsigelse opprettholdes, og at formålet i byggeforbudssonen langs Haldenvassdraget må være rent LNF-formål. Bredden på byggeforbudssonen omtales under vurdering av innsigelse nr 3.

Det er ikke er hjemmel i PBL for å ta inn en bestemmelse med krav om hva som skal gjelde ved søknad om dispensasjon for bruksendring fra fritidsbolig til bolig i navngitte hyttefelt (§ 3.2., 4. ledd). Dette må i tilfelle tas inn som retningslinjer. Fylkeskommunen mener også et slikt signal er særlig uheldig, og at slik spredt boligbygging bla.a. i deler av Fjella ikke er ønskelig. Vi gir som sterkt faglig råd å ta dette ut av bestemmelsene. Forslaget er heller ikke forenlig med kommunens ønske om å ikke blande fritidsbolig og bolig, som fremkommer i bestemmelse til spredt fritidsboligbebyggelse (§ 3.4.2). Viken fylkeskommune ønsker å få dispensasjonssøknader om bruksendring på høring.

1b) byggesirkler i Fjella-området og i 100 metersbeltet, størrelser på fritidsboliger generelt

I gjeldende kommuneplan ligger fritidsboliger utenom byggefelt i rent LNF-formål med bestemmelser om at vesentlig endring er forbudt. Ved første gangs offentlig ettersyn ble fritidsboligene lagt inn med små sirkler med byggeformål rundt hver hytteenhet/-tun, og med bestemmelser om at alle fritidsboliger i 100 metersbeltet kunne utvides til 110 m² BRA. Fritidsboliger utenfor 100 meters beltet, bla i Fjella-området, er satt til maks 150 m². Plangrepet var ikke KU-utredet. Ved andre gangs offentlig ettersyn er det kun foreslått endringer for *deler* av Fjella-området. Innsigelsen er knyttet til hele Fjella-området, som fremkommer på kart i saksutredning fra 06.06.2019. Prinsippet som nå foreslås i deler av Fjella, med hensynssone, er ikke drøftet i administrativt møte med kommunen. Våre faglige anbefalinger i denne saksutredningen tilsvarer de tilbakemelding kommunen fikk i møte 15.10.2019 og ved felles e-post fra FMOV og ØFK 21.11.2019 da LNF-spredt-sone ble drøftet. Disse oppsummeres slik:

- fritidsboligene i Fjella-området bør ligge i rent LNF-formål. Summen av virkning av formål og bestemmelser er dog viktigst. LNF-spredt-sone med bestemmelser kan drøftes, gitt at antall enheter tilsvarer dagens godkjente fritidsboliger og at utvidelsesmulighetene er små i fht dagens fritidsboliger.
- Kommunen foreslår endringer for *deler* av Fjella-avgrensningen. Innsigelsen er knyttet til Fjella-avgrensningen (kart i saksfremstilling og oversendt shape-fil), og drøftingene må gjelde alle fritidsboligene innenfor denne avgrensningen.
- Oversikt over eksisterende hyttestørrelser i området viser at planforslaget vil kunne gi vesentlige endringer i et område av vesentlig regional verdi. Hovedandelen av hyttene ligger ned mot vann, som er små, og hvor størrelsen/volumet på fritidsboligen vil ha stor betydning for opplevelsen av landskapet og grad av privatisering.
- Sjekk i «Se eiendom» viser at flere av byggesirklene rommer enheter som ikke er registrert som fritidsbolig.
- Mønehøyde bør ikke måles fra gjennomsnittlig planert terreng i naturterreng, da dette føre til uheldige terrenginngrep og unødig eksponering av fritidsboliger.

- Kommuneplanen synes å ha et detaljeringsnivå som nærmer seg regulering, uten at grunnlagsmaterialet er tilstrekkelig på plass. Detaljeringsgraden øker konfliktnivå, og de overordnede og langsiktige strategiene for et område med regionale verdier blir skadelidende.

I forslaget som nå er sendt på høring er det imidlertid foreslått en *hensynssone landskap* i stedet for LNF-spredt sone. Vi mener det ikke er anledning til knytte bestemmelser til hensynssonen slik kommunen har foreslått, og mener disse ikke vil være juridisk holdbare. Bestemmelser til landskapshensynssoner (etter PBL § 118-8 c) kan kun nyttes i randsonen til nasjonalparker og landskapsvernområder. Ellers kan det gis retningslinjer.

Vi mener kommunen ikke har foreslått tilstrekkelig med endringer for å imøtekomme fylkeskommunens innsigelse. Forslaget gjelder kun for deler av området det er gitt innsigelser til. I tillegg kommer at foreslått grep med bestemmelser til hensynssone ikke synes å være juridisk holdbar.

Fylkesråden peker på at byggesirkelene rommer enheter som ikke er registrert som fritidsbolig også utenfor den sonen som er foreslått med hensynssone både i Fjellaområdet og i 100meters beltet langs vann/vassdrag. Disse har kommunen ikke foreslått bestemmelser med dokumentasjonskrav for. Resultatet av dette vil i ytterste konsekvens kunne være at kommuneplanen åpner opp for nye enheter på 110 m² i Fjella-området og langs vann/vassdrag som i dag er uthus/løer på 10-30 m² eller skogshusvære/annet landbruksbygg som ulovlig er tatt i bruk til fritidsbolig. Viken fylkeskommune mener dette er svært uheldig i områder med nasjonale og regionale verdier og interesser.

1c) båt plasser til alle boliger, fritidsboliger i Haldenvassdraget og Stora Le

Kommunen foreslår ingen endring. Slike generelle bestemmelser vurderes å være i strid med PBL § 1-8. Virkningen av forslaget er også særlig uheldig i et vernet vassdrag og i KULA-området. Forslaget tar ikke hensyn til den soneinndelingen kommunen selv har foreslått av vassdraget, og forholder seg ikke til den byggegrensen kommunen foreslår i stedet for et 100 m belte. Vi forstår det slik at byggeforbudet etter PBL §1-8 gjelder for byggeforbudssonene der byggegrensen ikke er satt til lik 0. Kommuneplanen åpner generelt for 2 båt plasser ved brygge pr bolig-/hytteeiendom. Det gjør det nødvendig å opprettholde innsigelsen. Kommuneplanen bør fastsette arealer til ev. brygger med eget formål, og disse bør vurderes opp mot ulike hensyn. Søknad om brygger utenom avsatte arealer må håndteres som dispensasjonssaker eller gjennom regulering. Det bør også fremkomme i bestemmelsenes § 3.5.6. at det ikke er tillatt med brygger i områder avsatt til formål «naturområder» i den strengeste kategorien langs vassdraget, eller det må henvises til § forbudet i § 3.3.1. Det er en feil i bestemmelse § 3.5.6 ved at det henvises til en bestemmelse som ikke finnes etter siste revidering.

1d) planformål og bredder på byggegrenser langs Halden-vassdraget

I gjeldende kommuneplan ligger 100 m beltet inne med LNF formål og byggeforbud langs vassdragene. Hvilke vassdrags-soner, av Haldenvassdraget, som hører til hvilken kategori jfr. veiledningen knyttet til vernede vassdrag, og bruk av naturformål langs de mest urørte soner er drøftet i administrative møter. Fylkeskommunen har avventet forslag fra kommunen på hvordan soneinndelingen av vassdraget skal «smitte over» på arealbruken ellers på land. Slikt forslag er ikke oversendt før andre gangs høring. Kommunen lempet på gjeldende byggeforbud langs vassdragene. For Haldenvassdraget gjelder lemping gjennom:

- sonedelingen (beskrevet over), hvor kun sone 3 er forbudsområder med eget formål på land.
- Innsnevring av byggegrenser som varierer fra 0-100 meter
- å legge spredtsoner helt ned til vassdraget
- å legge hytter og boliger inn i byggesirkler
- å gi muligheter for utvidelse av hytter til 110 m²
- å gi generelt unntak for 2 båtplasser pr eiendom

Disse grepene er brukt generelt, og det synes ingen åpenbar sammenheng mellom hvilken kategori som er nyttet på selve vannstrengen og hvilke føringer dette får for hvilke virkemidler som nyttes for å styre arealbruken på land ifht. vassdragskategori 1 og 2.

Breddene på byggegrensene avspeiler ikke at Haldenvassdraget er av nasjonal interesse som vernet vassdrag og som KULA-område. Det gjør det nødvendig å opprettholde innsigelsen. Istedenfor retningslinjer for KULA- området i Haldenvassdraget, ber vi om at det her legges et bestemmelsesområde i kartet som er identisk med KULA- grensene, og at det utarbeides bestemmelser i stedet for retningslinjer for dette området. Dette fordi Haldenvassdraget er i fredningsklassen. Fylkeskommunen vil, etter forventninger fra Riksantikvaren, utarbeide fredning for området når vi har ressurser til det.

Det er positivt at det er gjort endringer i soneinndelingene. Sonene synes nå å være i større overensstemmelse med intensjonene med RPR for vernede vassdrag. Det er imidlertid et stort minus at *endringene* i soneinndelingen ikke har fått noen innvirkning på foreslått arealbruk på land. Endringer i vassdragssonene må få betydning for forvaltning av arealene på land, for at verdiene sonene er satt til ivareta skal få en reell virkning. Derfor opprettholdes innsigelsen. Denne innsigelsen må ses i sammenheng med innsigelse til formål, spredt utbygging og byggesirkler i byggeforbudssonen, generell åpning for båtplasser og bestemmelser for størrelser på hytter langs vassdraget. Det er vesentlig å huske at utgangspunktet i PBL og i gjeldende kommuneplan er byggeforbud i hele 100 meters beltet, og at kommunen gjennom sonedeling og bruk av byggegrenser kan gjøre lokale vurderinger. Men disse må ta hensyn til RPR for vernede vassdrag, KULA-område og regionale føringer og verdier. Det må bety at de ulike sonene også må få større innvirkning på forvaltningen av arealene på land.

Vi mener systematikken for sone-inndelingen (jfr. T-1078 RPR for vernede vassdrag) i sone 1 ikke er anvendt riktig i Aspern i øst. Sone 1 skal kun nyttes ved byer og tettsteder. I Aspern må soneinndelingen av vassdraget og byggegrensen følge prinsippene som er nyttet ellers. Byggegrensen må trekkes inn på land ved Holmegil, og formålet i byggeforbudssonen må endres fra LNF-spredt til rent LNF-formål. Sonene og byggegrensene skal settes ut fra *verdiene og arealtilstand* som er langs det vernede vassdraget, ikke ut fra ønske om utbygging. Dette har fylkeskommunen også gitt faglige innspill om i oppfølgingen av planarbeidet.

Store Le har ikke vært drøftet i oppfølgingsmøter, men fylkeskommunen har gitt råd via e-postvekslinger som del av oppfølgingsarbeidet med planen. Vi mener intensjonen med en sonedeling også ved Store Le er god. Men siden RPR for Haldenvassdraget ikke gjelder for Store Le, synes det allikevel ikke riktig å nytte verktøyet som følger av RPR-en. Vi anbefaler heller bruk av hensynssoner oppå LNF-formålet for dette vassdraget. Hensynssone friluftsliv anbefales der det er foreslått sone 2 og hensynssone naturmiljø der det er foreslått sone 3. Vi fremmer dette som et sterkt faglig råd.

1e) Omfang av nye byggeområder og utvidelser av områder for fritidsboliger

Innledningsvis må vi gjøre oppmerksom på at det ikke er helt riktig som det fremstår i kommunens gjennomgang av innspill og innsigelser at kommunen har drøftet seg frem til disse endringene med fylkeskommunen. Det har ikke vært drøftingsmøter eller avklaringer via e-post rundt *felt*utbygging i Fjella-området, eller ved Store Le, kun oppklarende runde på hva som lå i innsigelsene.

HN11a og b

Vi viser til saksutredning til FU-behandling 06.06.19, hvor det trekkes frem som særlig negativt at utbyggingen foreslås helt ned til vannet med byggegrense på 25 m, og at kun fortetting av eksisterende felt og forsiktig utvidelse av dette bør vurderes. Videre at utbyggingen ikke kan skje nærmere Holevannet enn dagens hyttefelt. I dette ligger at en utvidelse som ligger i 100 m beltet kan drøftes, men ikke nærmere vannet enn dagens felt.

Forslaget er vurdert å være i konflikt med regionale hensyn knyttet til Fjella-området med rekreasjonsinteresser og landskapshensyn. Foreslåtte endringer svarer ikke på innsigelsen, og denne er derfor opprettholdt for felt HN11 a og b.

HN12a.

Det er tatt inn bestemmelser som sikrer at utbygging i HN12a ikke skal virke skjemmende eller dominerende sett fra vassdraget. HN12a ligger slik til ifht. vassdraget at vi mener denne løsningen er tilstrekkelig. Fjernvirkning og eventuelt avbøtende tiltak vurderes i reguleringsplanen. Viken fylkeskommune har ikke innsigelse til forslaget slik det nå foreligger.

HN5 og HN10

HN5 foreslås redusert, men endringen forholder seg ikke fullt ut til begrunnelsen for innsigelsen, som er utbygging i 100 meters beltet langs Stora Le. Byggegrensen går nært vassdraget og utbyggingsformål er også nyttet inn i «byggeforbudssonen». Byggegrensen får derfor meget begrenset virkning. Fylkesråden forstår det slik at kart uten hensynssone flom/ras er lagt ut på høring slik man lettere kan se formålene og andre linjesymbol som ligger under. Utfordringen er at formålene på kartet under disse hensynssonene ikke er like på de to kartene. Dette gjelder for HN5 og HN10. HN5 og HN10 er også ulikt gjengitt på kart i revidert KU (19.092.2020) og i notat om gjennomgang av høringsuttalelser (rev 24.02.2020). Dette gjør det krevende å sette seg inn i forslaget og gjøre en beslutning på rett grunnlag. Slik de ulike kartløsningene er vist viser begge alternativene utbygging i 100 metersbeltet og byggeformål også i «byggeforbudssonen». Dette er ikke en tilfredsstillende løsning, og løser ikke innsigelsen. Det anbefales at dette drøftes videre med kommunen og at innsigelsen til HN5 og HN10 opprettholdes.

HN9

HN9 har endret formål fra fritidsbolig til turistformål (TN9). Det er positivt at det er tatt inn byggegrense langs Gubberødtjern i plankartet. Viken fylkeskommune savner planbestemmelser. Utleiehytter og fritidsboliger som drives kommersielt inngår i turistformålet, og virkningen av planen, uten bestemmelser som begrenser dette formålet, er derfor i hovedsak lik som ved første gangs offentlig ettersyn. Innsigelsen opprettholdes. Som minimum må det på plass bestemmelser som gir klare føringer for type utvikling og føringer for videre reguleringsplanarbeid, hvor sonen nærmest Gubberødtjern ivaretas med grønne formål. Inntil dette er på plass anbefales det at innsigelsen opprettholdes.

TN 6

Endringen i utstrekning i TN6 er positiv for ivaretagelse av naturverdier i sonen mot Tolvsbytjern og dyrket mark. Som for TN9 savnes bestemmelser, som bør på plass før sluttvedtak. Siden byggeområdet nå er trukket vekk fra den nærmeste sonen til Tolvsbytjern og vekk fra dyrket mark fremmes dette som sterkt faglig råd.

TN7 og TN8

TN7 ligger på dyrket mark. Dette fremkommer ikke i revidert KU, men ved første gangs offentlig ettersyn står det i KU at TN7 beslaglegger dyrket mark. Ortofoto (Google maps) viser at området i hovedsak er oppdyrket. KU tar utgangspunkt i at det ikke skal foretas permanente inngrep og at det derfor ikke er så stor konflikt med dyrket mark. Det er uheldig at det ikke er bestemmelser til formålet, siden PBL åpner for at turistformål omfatter utleiehytter og fritidsboliger som drives kommersielt. De erfaringene vi gjør i disse dager med Covid-19 tilsier at matsikkerhet og vern av dyrket mark er særlig viktig. Viken fylkeskommune mener dyrket mark ikke skal bygges ned. Som minimum må det inn bestemmelser som styrer utviklingen, og som sikrer at arealet ikke blir varig nedbygget. Til dette er på plass opprettholdes innsigelsen til TN7.

Innsigelse til TN8 ble gitt for deler som lå i 100 m beltet til Stora Le. Høringskartet ble sendt oss i pdf, og var ikke målbart. Avstand til vassdraget ble derfor målt fra Mosvikveien (som avgrenser TN8 mot øst) til vassdraget på gjeldende kommuneplan på kartinnsynsløsningen med egnet målestav. I ny kommuneplan er imidlertid vassdragslinjen endret, slik at avstanden til Store Le er lengre. Vi støtter kommunens vurdering av at vassdragslinjen var feil inntegnet i gjeldene kommuneplan, og at TN8 derfor ligger utenfor 100 m beltet. Vi ber allikevel kommunen ta med felt TN8 når bestemmelser for turistformålet ved Tolvsby skal utformes, slik at rammene for en regulering blir entydige. For TN8 fremmes dette som sterkt faglig råd.

2. vindkraftanlegg på 2-5 turbiner

Siden kommunen ikke har gjort endringer i bestemmelser tilknyttet småskala vindkraftverk, og heller ikke lagt inn hensynssoner for regionale interesser anbefales at innsigelsen opprettholdes. Kommuneplanbestemmelsene fremstår for generelle, og på bakgrunn av planforslaget er det vanskelig å ta stilling til om planen kommer i strid med nasjonale og regionale hensyn.

3. utleiehytter i rent landbruks-, natur- og friluftsområde

Kommunen har tatt ut åpningen for etablering av utleiehytter i rent LNF-formål. Bestemmelsen tar utgangspunkt i tabell 1 i «Garden som ressurs» som må brukes sammen med vurderingskriteriene i rapporten. Vi ber kommunen gjøre det tydelig at endring av bygninger, for å legge til rette for utleie til fritidsformål, kan ha behov for dispensasjon. Eksempelvis kan ikke et naust bygges om til fritidsbolig uten at det søkes om dispensasjon. Dette fremmes som sterkt faglig råd.

Oppfølging av innsigelse til manglende hensynssoner og manglende avklaringer av regionale interesser

Hensynssonene er viktig for å gjøre nødvendige avklaringer i forhold til nasjonale og regionale interesser. Fylkeskommunen har i dialog med kommunen redegjort for at det innenfor hensynssonene kan foregå aktivitet og etablering av nye tiltak, og at sonene i all hovedsak angir

hvilke hensyn som skal tas i plan- og i enkeltsaker i området. I tillegg må de ligge til grunn for avstemming av kommuneplanens formål, bestemmelser og retningslinjer. Det er ikke slik at all utbygging i kommunen kun skal foregå der det ikke er hensynssoner. Det er positivt at det er foreslått nye hensynssoner, men feil og mangler må rettes opp. Det er ikke lagt inn hensynsone for kulturmiljø (H570) som er vist på regionalt temakart i Fylkesplanen langs hele Haldenvassdraget. Vassdraget har både regional og nasjonale interesse (KULA) som kulturmiljø. Hensynsonene Stenselva er lagt inn, men dette området utgjør kun en svært liten del av vassdraget, mot Halden grense.

I tillegg er hensynsone for kulturlandskap fra Strømsfoss opp til Øymarksjøen lagt inn mindre enn vist i regionalt temakart i Fylkesplanen. Vi viser til faglige drøftinger og innspill gitt via e-post 25.10.2019, og mener hensynsonen må endres i hht til fylkesplanens temakart.

Hensynssone bevaring kulturmiljø (H570) og hensynssone bevaring kulturlandskap (H550) Bøensæter er byttet om i kommuneplankartet. Faglig oppklaring av hensynssoner på Bøensætre ble gitt pr e-post 25.10.2019 og kartfil med SOSI-koder ble oversendt kommunen 13.11.2019 samt at tabell med forklaring av forholdet mellom de ulike sonene ble oversendt 14.11.2019. Hensynssonene må rettes opp i hht til dette.

Det mangler bestemmelsesområde rundt Haldenvassdraget, som skal være identisk med KULA-området. Kulturhistorisk landskap (KULA) langs Haldenvassdraget har nasjonale interesser, og områdets helhetlige landskapskarakter skal bevares som en sammenhengende struktur.

I stedet for retningslinjer for KULA- området til Haldenvassdraget, må det her legges et bestemmelsesområde i kartet som er identisk med KULA- grensene, og det må utarbeides bestemmelser i stedet for retningslinjer for dette området. Grunnen er at Haldenvassdraget er i fredningsklassen, og Fylkeskommunen vil etter forventninger fra Riksantikvaren, utarbeide fredning for området når vi har ressurser til det.

Innsigelsen til manglende hensynssoner og avklaring av nasjonale og regionale interesser opprettholdes til hensynsone/bestemmelsesområder samt bestemmelser er på plass.

Som faglig råd spiller vi inn at det i § 1.6 skrives Hensynssoner *bevaring* landskap (H550), som er betegnelsen i plan- og bygningsloven. Under § 1.6 står det 5 kulepunkt, hvor kun kulepunkt 4 omhandler vernehensyn. Vi ber om at de andre kulepunktene flyttes under andre paragraf planen.

I § 1.8 ber vi om at det skrives Hensynssone *bevaring* kulturmiljøer (H570) som er betegnelsen i plan- og bygningsloven. Under § 2.9 Bevaring eksisterende bygninger og annet kulturmiljø PBL § 11-9 nr. 72.9.1 Kulturminnevern og regulering står det: «Ved utarbeidelse av reguleringsplaner, samt større bygge og anleggstiltak, skal tiltakshaver selv kontakte kulturminnemyndighetene for å avklare behovet for gjennomføring av kartlegging av automatisk fredete kulturminner og nyere tids kulturminner, jf. Lov om Kulturminner §§ 4,8, 9 og 10. (...)». Vi ber om at «og nyere tids kulturminner» tas ut her. For nyere tid er det meldeplikt for offentlige organ, etter kulturminneloven § 25 for bygninger eldre enn 1850. Det er ikke meldeplikt for tiltakshaver/forslagsstiller.

Friluftsområder er ikke lagt inn med hensynssone. Kommunen mener det har lite for seg å legge inn en så stor hensynssone som Fjellaområdet er. Videre viser kommunen til at det måtte vært diskutert nærmere hva slags bestemmelser som skal følge hensynssonen. Denne drøftingen har kommunen ikke tatt med fylkeskommunen. Vi er for dette tema i første rekke opptatt av at

endringer i arealbruk og bestemmelser skal vurderes i forhold til de verdier og interesser som ligger i området.

I uttalelse til første gangs offentlig ettersyn ga vi innspill om at alle automatisk fredete kulturminner skulle vises med rune-R på plankartet. Dette kan vi ikke se er fulgt opp. Vi oppfordrer igjen til at automatisk fredete kulturminner markeres i kartet, for å unngå misforståelser og for å redusere faren for at noen ødelegges i vanvare.

Hensynet til automatisk fredete kulturminner er ivaretatt i forslaget til planbestemmelser, §2.10.1. Imidlertid viser vi til vårt brev datert 20.11.2013 (sendt til alle kommuner i Østfold), som beskriver rutiner for oversendelse av dispensasjonssaker til Østfold fylkeskommune. Som det går fram av brevet er det også tilfeller hvor mindre tiltak skal oversendes oss for uttalelse, for eksempel dersom det er kort avstand til et tidligere registrert automatisk fredet kulturminne. Det er en fordel om disse rutinene innarbeides i bestemmelsene/retningslinjene.

Oppfølging av mangel av helhetlig KU og mangler i KU til enkeltområder

Vi har ikke hatt kapasitet til å gå dypt inn i helhetlig KU, men registrerer at det er gjort en samlet vurdering i forhold til RPR for vernede vassdrag og i forhold til å nå målene i egne strategiske planer. Siden det ikke er gjort endringer i KU for enkeltområder viser vi til vår uttalelse ved første gangs offentlig ettersyn, som faglig råd.

Oppfølging av manglende ROS-analyse

Fylkeskommunen mener helhetlig ROS for Aremark 21.06.2018 (etter Sivilbeskyttelsesloven) er aktuell for kommuneplanarbeidet. Nærmere bestemt som underlag for denne. I tillegg er det (i PBL § 4.3) krav til egen ROS til selve kommuneplanen, og som fylkeskommunen har etterspurt. Denne er viktig for at virkningen av planen skal være tydelig for beslutningstagerne. Samtidig vil ROS-analysen avdekke om det i planen må tas inn avbøtende tiltak. Manglende ROS-analyse etter PBL §4.3 anses å være en saksbehandlingsfeil, og det er positivt at denne nå er på plass. Vi har ikke kapasitet til å gjennomgå denne i detalj. Fylkesmannens avdeling for samfunnssikkerhet og beredskap følger opp hvordan kommunene ivaretar av samfunnssikkerhet i sin planlegging. Vi ber derfor om kommunen forholder seg til fylkesmannens innspill i den videre prosessen.

Oppfølging av innsigelser gitt av Statens vegvesen (16.05.2019)

§ 2.8 a) om avkjørsler og byggegrenser langs fylkesveier

Slik bestemmelsen i § 2.8 a) nå er formulert er det uklart om kommunen skal behandle eventuelle søknader om dispensasjon fra byggegrense langs fv 21, 106 og 124 etter plan- og bygningsloven eller om Viken fylkeskommune skal behandle de etter vegloven.

Siden kommunen har tatt inn byggegrenser for alle andre fylkesveier enn fv 21, 106 og 124 er innsigelsen delvis imøtekommet. For at innsigelsen skal anses som imøtekommet ber vi om at bestemmelsene om byggegrenser fra fylkesvei tas ut av kommuneplanens bestemmelser. Da vil Viken fylkeskommune fatte vedtak i dispensasjonssaker for tiltak som ikke er omfattet av reguleringsplan, jf. vegloven § 29 og § 30. Alternativt kan kommunen også imøtekomme innsigelsen ved å omformulere bestemmelsen, slik at plan- og bygningsloven får den sektorovergripende og samordnende rolle som forutsatt. Vi foreslår en formulering som skiller avkjørsler og byggegrenser til fylkesvei i to forskjellige avsnitt:

a) Avkjørsler langs fylkesveier:

Spørsmål som dreier seg om avkjørslar fra fylkesveier skal på forhånd foreleggjes og godkjennas av Viken fylkeskommune jfr. vegloven § 40 når avkjørsel ikke er avklart i reguleringsplan eller når det søkes om dispensasjon fra reguleringsplan.

b) Byggegrense langs fylkesveier:

Byggegrensen skal gå i en avstand på 50 meter målt fra midtlinjen av fylkesvei 21, 106 og 124. Fra øvrige fylkesveier er byggegrensen 15 meter. Fra gang- og sykkelveier skal byggegrensen gå i en avstand på 15 meter. Dispensasjon fra bestemmelsene om byggegrense fra fylkesvei behandlas av Aremark kommune og kan gis med hjemmel i plan- og bygningsloven § 19-2. Viken fylkeskommune skal få uttale seg før det gis dispensasjon, i henhold til plan- og bygningsloven § 19-1. Til dette er på plass opprettholdes innsigelsen til § 2.8 a).

§2.11.1 (nå 3.1.1) om boligbebyggelse

Siden det nå er presisert i bestemmelse § 3.1.1 at bebyggelse plassert 4 m fra veikant kun gjelder kommunal og privat vei (ikke fylkesvei), anser vi at innsigelsen til denne bestemmelsen er imøtekommet. Nå står det vidare i den samme bestemmelsen følgende: «For fylkesveier legges vegloven til grunn». Som nevnt tidligere må det oppklaras om dispensasjoner fra byggegrensene langs fylkesvei skal behandlas etter vegloven eller plan- og bygningsloven, jf. våre merknader til § 2.8 a). Dersom vegloven skal legges til grunn må bestemmelsene om byggegrense langs fylkesvei tas ut av kommuneplanens bestemmelser.

Faglige råd fra Statens vegvesen (16.05.2019)

§ 2.2 om fylkesveier

Statens vegvesen hadde merknader om at vurdering av trafiksikkerhet, avkjørsel, kapasitet i kryss, veienes bæreevne og tilrettelegging for gående og syklende også er forhold som skal avklaras og belyses i vidare reguleringsarbeid. Bestemmelsen er nå supplert med § 2.2.2 i henhold til merknaden. Vi gjør igjen oppmerksom på at dersom reguleringsplaner inneholder anlegg med tilknytning til fylkesvei, kan det bli stilt krav om teknisk plan uavhengig av om dette står i kommuneplanens bestemmelser.

Andre endringer

Sommerro (BN4) ligger tett på vassdraget, men vesentlig høyere hvor vassdraget er smalt. Grad av eksponering og avbøtende tiltak vil være viktig del av reguleringsplanarbeidet. Feltet anses ikke gunstig i fht til bolig-, areal- og transporthensyn. Felt BN4 ligger utenfor fylkesplanens langsiktige grense, og er en del av kommunen spredt boligbygging i felt. Vår vurdering er at feltet ikke nødvendigvis bidrar til å styrke Fosby sentrum. Areal til fremtidig boligbygging i felt er mer en doblett fra 1. til 2. gangs offentlig ettersyn. I planbeskrivelsen redegjøres det for at felt BN1 og BN3, som begge var del av 1. gang offentlig ettersyn, «samsvarer med at boligbehovet for å opprettholde en stabil befolkning/moderat befolkningsvekst anslås til omkring 50 nye boliger i planperioden.» Nå foreslås det å legge inn areal for ca 55 enheter til.

Vi peker på at gang- sykkelvei til sentrum er viktig, ikke bare for skolebarna. Vi mener derfor at bestemmelsene må være tydeligere på rekkefølge av *gang- /sykkelveiløsning* til Fladeby, slik at nettet blir sammenhengende til sentrum. Feltet synes ikke reguleringsmodent. Vi mener det er gunstig å fullføre utbyggingspotensialet i og nærmere Fosby før nye felt tas i bruk.

Sommerro (BN4) mangler tilknytning til infrastruktur. Rekkefølgebestemmelse § 2.7.1 og § 2.7.2 sikrer at utbygging ikke kan skje før området har fått tilfredsstillende adkomst og at området ikke kan bygges ut før det foreligger godkjent reguleringsplan. Dessuten skal avkjørselsspørsmål,

trafiksikkerhet og veiens tåleevne vurderes, belyses og avklares i reguleringsplanen i henhold til bestemmelse § 2.2.2.

Detaljerte spørsmål rundt plassering, dimensjonering og valg av adkomstløsning til planområdet fra fylkesvei 21 gjøres altså i detaljreguleringsplanen, men vi stiller likevel spørsmål ved hvordan adkomst skal løses så lenge planområdet kun grenser til områder avsatt til LNF-formål og mangler tilknytning til infrastruktur. På bakgrunn av god kapasitet på fremtidige boligtomter i planperioden, manglende avklaring av adkomst og manglende tilgjengelighet for gående og syklende spiller vi inn, som sterkt faglig råd, at kommunen avventer å legge dette arealet inn i arealdelen. Hvis området, på tross av våre anbefalinger, ikke tas ut av kommuneplanforslaget anbefales at område for fremtidig boligbebyggelse BN4 utvides slik at det grenser til areal avsatt til næringsbebyggelse.

Vannmiljø

Regional plan for vannforvaltning i vannregion Glomma og Regional plan for vannforvaltning i de norske delene av vannregion Västerhavet (www.vannportalen.no) har fastsatt mål for vannmiljøet i alle vannforekomstene i vannregionen. Miljømålene skal sikre helhetlig beskyttelse og bærekraftig bruk av vannet og vannmiljøet. Dette er en regional føring som planarbeidet må forholde seg til. Ifølge vannforskriften (<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2006-12-15-1446?q=vannforskriften>) skal ny aktivitet eller nye inngrep vurderes opp mot mulighetene for å oppnå miljømålene om god økologisk og kjemisk tilstand i berørte vannforekomster, jfr. §4 og §6 om miljøsmål og §12 om ny aktivitet eller nye inngrep. Dette må vurderes i planarbeidet. «Nasjonale føringer for arbeidet med oppdatering av de regionale vannforvaltningsplanene» ([her](#)), og «Nasjonale forventninger til kommunal og regional planlegging» ([her](#)), har føringer og forventninger om kommunenes arealplanlegging med hensyn til vannmiljøet.

Annet

I revidert KU (19.02.2020) står det at det er tatt inn en ny bestemmelse om at regionale myndigheter får 14 dagers frist på uttalelse til nye boliger i LNF-områdene. Vi finner ikke denne bestemmelsen i revidert bestemmelser (20.02.2020), men gjør oppmerksom på at slike ikke kan aksepteres, og kan ikke tas inn ved sluttbehandling dersom de ved en glipp har falt ut av reviderte bestemmelser. Kommuneplanen kan ikke tilsidesette saksbehandlingsregler som følger av PBL.

Planbestemmelsene inneholder mange feilhenvvisninger som gjør at disse ikke er entydige, da det henvises til feil bestemmelser etter revidering. Dette må ryddes opp før sluttbehandling.

Konsekvenser

I sak til FS 02.03.2020 skiver rådmannen i Aremark: «Noen av innsigelsene er altså fortsatt ikke løst. Arealplanen fremmes derfor til politisk behandling med innsigelser og rådmannen anbefaler at planen sendes på 2.gangs offentlig ettersyn selv om disse innsigelsene ikke er løst. Rådmannen har heller ikke stor tro på at innsigelsene som til nå ikke er imøtekommet, vil bli løst. Det legges derfor opp til at områdene som har innsigelse også etter 2.gangs offentlig ettersyn, unntas rettsvirkning og at sluttbehandling av disse utsettes til innsigelsene er løst gjennom meklings og eventuell endelig avgjørelse i departementet. De delene av kommuneplanen det ikke er innsigelse til, kan sluttbehandles og vedtas.»

Fylkesråden peker på at enkelte av innsigelsene er av en slik karakter at de ikke kan avgrenses entydig geografisk. Dette gjelder særlig forholdet til manglende avklaringer av nasjonale og

regionale interesser i Fjella-området og langs Haldenvassdraget. Disse innsigelsene får innvirkning på flere arealbruksformål og bestemmelser. Det er derfor ikke åpenbart at planen, dersom det ikke finnes omforente løsninger, kan vedtas med utpekte områder med unntatt rettsvirkning for alle innsigelsene som ikke blir løst.

Vedtakskompetanse

I henhold til «Reglement for delegering av myndighet fra fylkestinget i Viken og tildeling av innstillingsrett», punkt 3.5.2 f) tilfaller det Fylkesrådet å uttale seg i kommuneplansaker og fremme innsigelse etter PBL.

Aremark kommune
Rådhuset
1798 AREMARK

Saksbehandler, innvalgstelefon
Carl Henrik Jensen, 69247049

Aremark - innsigelse til annen gangs høring av kommuneplanens arealdel - 2020 - 2032

Vi viser til e-post 09.03.2020 med informasjon om at Aremark kommune sender revidert forslag til kommuneplanens arealdel på annen gangs høring. Viser også til e-post 13.03.2020 med korrigeret versjon av utsendte bestemmelser. Vi legger plankart datert 18.02.2020 og 19.02.2020 (med hensynssoner for flom og ras), samt bestemmelser datert 13.03.2020 til grunn for vår uttalelse.

Fylkesmannen i Oslo og Viken fremmer innsigelser til Aremark kommunes forslag til ny arealdel ved annen gangs høring. Vi har forståelse for kommunens ønsker om å legge til rette for vekst og aktivitet, men mener dette må skje på en måte som i større grad balanseres mot nasjonale og regionale hensyn. Dette er særlig knyttet til verdiene som skal ivaretas i 100-metersbeltet langs vann og vassdrag, og jordvern.

Vi ser det som positivt at enkelte tidligere innsigelsespunkter er imøtekommet. Vi mener imidlertid foreslått utbyggingsomfang vil komme i strid med plan- og bygningsloven § 1-8, rikspolitiske retningslinjer for vernede vassdrag, jordvern, fylkesplanen og truet naturmangfold. Vi viser til vår vurdering nedenfor for detaljpunkter med innsigelser og faglige råd.

Vi viser også til vår tidligere uttalelse 16.05.2019 for oversikt over føringer og enkelte detaljer.

Bakgrunn

Kommuneplanens arealdel ble sendt på høring i mars 2019. Norges vassdrags- og energidirektorat, Statens vegvesen, Østfold fylkeskommune og Fylkesmannen i Oslo og Viken fremmet innsigelser til dette planforslaget. Vi viser til våre brev 16.05.2019 for detaljer om føringer og innsigelser fra statlig hold. Vi gjentar fra vår egen innsigelse:

Fylkesmannen i Oslo og Viken fremmer innsigelse til Aremark kommunes forslag til kommuneplanens arealdel 2018-2030. Vi har forståelse for at kommunen ønsker å legge til rette for vekst og aktivitet, men dette må balanseres mot nasjonale og regionale hensyn. Planforslaget er på flere områder mangelfullt, i og med at det er vesentlige mangler i konsekvensutredningen og det ikke er utarbeidet en risiko- og sårbarhetsanalyse. Vi mener noen av bestemmelsene er i strid

med plan- og bygningslovens krav. Videre mener vi foreslått utbyggingsomfang vil komme i strid med fylkesplanen, plan- og bygningsloven § 1-8 om 100m-beltet langs vassdrag, rikspolitiske retningslinjer for vernede vassdrag, jordvern hensyn og hensyn til truet naturmangfold. Dette medfører at vi fremmer innsigelse til både generelle bestemmelser og plangrep, samt enkeltområder. Vi viser til vår vurdering av planforslaget nedenfor i dokumentet for detaljer om dette.

Ved videre bearbeidelse av planforslaget anmoder vi kommunen om dialog før nytt planforslag sendes på høring. Dette for å få avklart kommunens ønsker, vårt innsigelsesgrunnlag og eventuelle misforståelser, før planprosessen går videre.

Det har vært møter mellom kommunen, fylkeskommunen og Fylkesmannen 09.10.2019 og 15.10.2019. Fylkeskommunen og Fylkesmannen har gitt felles tilbakemeldinger på foreslåtte endringer, i e-post 17.10.2019 og 21.11.2019.

Fylkesmannen skal bidra til at planer ivaretar nasjonale og vesentlige regionale interesser innen landbruk, klima og miljøvern, folkehelse, samfunnsikkerhet, samt barn og unges interesser. Fylkesmannen skal arbeide for at Stortingets og regjeringens vedtak, mål og retningslinjer innen våre ansvarsområder blir fulgt opp i kommunale planer. Kommunen er planmyndighet og har ansvaret for at plan- og bygningslovens formelle krav til innhold og planprosess oppfylles i planarbeidet.

Vurdering

Vi viser til vårt brev 16.05.2019 for informasjon om nasjonale og regionale føringer og mål. Kommuneplanen skal ivareta både kommunale, regionale og nasjonale mål, interesser og oppgaver, jf. plan- og bygningsloven § 11-1.

Vi viser også til departementets veileder for utarbeidning av kommuneplanens arealdel, som sier at planleggingen ikke skal være mer omfattende enn nødvendig. Kommuneplanen bør legges opp slik at innholdet og planprosessen får et håndterlig omfang ut fra de behovene som foreligger og kommunens ressurser til å drive planlegging og gjennomføring. Unødige detaljer på dette plannivået vil lett øke antall konflikter og svekke muligheten for å få fram hovedprioriteringer og langsiktige strategier. Veilederen konkluderer med at dette forutsetter at arealdelen skal ha en overordnet og grovmasket karakter.

VANN, VASSDRAG OG 100-METERSBELTET

Et av de vesentlige innsigelsepunktene ved forrige høring var foreslått arealforvaltning av vassdragene og 100-metersbeltet langs vann og vassdrag. Vi berømmet kommunen ved første gangs høring for å ha foreslått en soneinndeling av Haldenvassdraget, jf. rikspolitiske retningslinjer for vernede vassdrag. Vi var imidlertid ikke helt enig i klassifiseringen og avgrensningen av de ulike sonene. Dette var også tema på møtet med kommunen 15.10.2019. Som nevnt i vår felles tilbakemelding med fylkeskommunen 17.10.2019 mener vi Haldenvassdraget nå er inndelt med soner i henhold til kriteriene i de rikspolitiske retningslinjene, med ett unntak. Sone 1 skal benyttes for «vassdragsbelte i og ved byer og tettsteder». Vi ser det som akseptabelt at dette benyttes ved Fosby og Strømsfoss, men mener denne sonen ikke kan benyttes i Aspern. Vi viser til vår vurdering av Aspern i brev 16.05.2019. Vi savner, som tidligere nevnt, at soneinndelingen får innvirkning på en differensiert forvaltning av vassdraget og landarealene langs vassdraget.

Planforslaget har, som ved første gangs høring, og i motsetning til gjeldende arealplan, lagt ut alle eksisterende hytter i 100-metersbeltet som byggeområde med dertil rettigheter for å utvide. Bestemmelsen som tilsier at det på enhver eiendom er tillatt med brygge med to

båtplasser/fortøyningsplasser er også videreført, men flyttet til bestemmelse 3.5.6. Vi mener, som tidligere, at omfanget av utbyggingsmuligheter gjør at planforslaget kommer i strid med plan- og bygningsloven § 1-8, og rikspolitiske retningslinjer for vernede vassdrag for Haldenvassdraget sin del. Vi mener det er vanskelig å fastsette maksimumsstørrelser for alle eksisterende hytter og samtidig ivareta de nasjonale føringene i 100-metersbeltet. Dette gjelder også hyttene som ligger spredt i «fjellaområdet». Vi opprettholder vår **innsigelse** på dette punkt og viser til vår uttalelse 16.05.2019 for ytterligere detaljer.

Omfang og plassering av byggeformål må også ses i lys av foreslått bestemmelse 2.3 om at det tillates mulighet for å fradele bolig- og fritidseiendommer uten krav om reguleringsplan.

Mange av hyttene som ligger spredt rundt i naturen er mindre hytter. De ligger ofte ned mot vann, som kan være små, og hvor størrelsen/volumet på hytta vil ha stor betydning for opplevelsen av landskapet og grad av privatisering. Dette er vurderinger som normalt gjøres i dispensasjonssaker eller i reguleringsplaner, og hvor byggene vurderes mer individuelt. Ved å tillate store hytter skapes også et større press på fritidsboligstandard. Om alle disse skal tillates større uten nærmere vurdering er det fare for at det også gir økt press på infrastruktur som vei, vann, avløp osv. Dette vil samlet sett medføre uoversiktlige og store tekniske inngrep i naturen. Det er heller ikke avklart om det er mulig å legge til rette for høy standard på alle hytter. Vi vil blant annet vise til at det er behov for å risikovurdere resipienten(e) for avløpsanlegg. Mange av hyttene ligger ved små vann og langt fra kommunalt avløpsnett.

Vi vil også bemerke at foreslått løsning for Vestfjella med hensynssone landskap etter plan- og bygningsloven § 11-8 c) med bestemmelser ikke er juridisk mulig. Som det fremgår av loven kan det gis *retningslinjer* til hensynssonen. Det kan ikke gis bestemmelser, slik det er foreslått i kommuneplanens arealdel. Vi mener uansett at dette ikke er riktig løsning for forvaltning av hyttene i Vestfjella. Av hensyn til de regionale føringene for sonen mener vi det er mest tjenlig om de blir liggende i et område med landbruks-, natur- og friluftformål.

Vi mener som tidligere at byggeformål også må tas ut av områdene vernet etter naturmangfoldloven, som i Lundsneset naturreservat.

LANDBRUKS-, NATUR- OG FRILUFTSOMRÅDER MED SPREDT BEBYGGELSE

Det er nå lagt inn i bestemmelsene at det maksimalt kan tillates 16 nye boliger, 16 nye fritidsboliger og 6 nye næringsbygg totalt innenfor sonene avsatt til landbruks-, natur- og friluftformål med adgang til spredt bebyggelse (bolig-, fritids- og/eller næringsbebyggelse). Det er også lagt inn at dyrka mark ikke skal berøres. Slike begrensninger ble etterspurt i vår innsigelse 16.05.2019. Det er imidlertid fortsatt *bør*-formuleringer i bestemmelsene. Vi viser som tidligere til at bestemmelser skal være entydige og forutsigbare.

Når det gjelder avgrensning av disse områdene mener vi det er nødvendig med noe innstramming for å ivareta hensynene langs vann og vassdrag. Vi har i vår vurdering tatt utgangspunkt i kommunens foreslåtte soneinndeling av vassdraget, med unntak av sone 1 ved Aspern/Bjørkebekk, som vi er uenig i.

Vi fremmer derfor **innsigelse** til de deler av SU1-områdene som ligger nærmere vassdraget enn 100 meter. Vi mener en slik uplanlagt utbygging i 100-metersbeltet vil ha en for stor og uoversiktlig konsekvens ut fra de verdiene som skal forvaltes rundt Aspern. Vi fremmer **innsigelse** til SF1 av samme hensyn.

Vi fremmer videre **innsigelse** til de deler av SU6, SU10, SU11, SU12, SU14 og SF2 som ligger nærmere vassdraget enn 100 m.

Vi mener det også er nødvendig å gjøre noe innstramming av områdene SF4, SU16 slik at det også tas hensyn til Tolsbytjernet og Litjernet. Disse er også omfattet av føringene i plan- og bygningsloven § 1-8. Vi fremmer **innsigelse** til disse, men vil trekke den om planformålet trekkes noe vekk fra vannene eller det er lagt inn byggegrense som sikrer tilsvarende hensyn.

Til tross for disse innsigelsene vil det være store arealer med mulighet for spredt utbygging av boliger, hytter og næringsbygg i kommunen. Vi aksepterer også foreslåtte muligheter for spredt utbygging ved Fosby og Strømsfoss, av hensyn til soneinndelingen av vassdraget og nærhet til disse stedene.

NOEN SPESIFIKKE FORESLÅTTE BYGGEOMRÅDER

BN3 – nytt boligområde ved Lilledalstjernet. Som nevnt i vår uttalelse 16.05.2019 bygger ikke dette feltet direkte oppunder Fosby. Vi signaliserte imidlertid at vi kunne akseptere forslaget under forutsetning om at det i revidert planforslag ble lagt inn en byggegrense mot Lilledalstjernet. På grunn av strømlinje er det lagt inn faresone mot vassdraget. Vi mener imidlertid at boligformålet under faresonen bør tilbakeføres til LNF-formål, og ber om at dette gjøres for bedre å sikre verdiene langs tjernet.

BN4 – nytt boligområde sør for Fosby. Dette området er nytt siden forrige høringsforslag. Vi er enig i konsekvensutredningens merknad om at området har dårlig tilgjengelighet, og mangler nærhet til eksisterende infrastruktur. Vi mener kommunen bør satse på andre utbyggingsområder nærmere Fosby, og ta ut BN4 i denne omgang. For at det skal være mulig å få til en satsing på Fosby som kommunens sentrum er det nødvendig å gjøre noen prioriteringer. Om det blir liggende for mange utbyggingsalternativer inne i arealdelen er det også større risiko for utbyggere å ta investeringskostnadene i slike områder. Eksisterende planer i Fosby samt BN1 og BN3 bør være mer enn tilstrekkelig for å dekke utbyggingsbehovet for boliger i en del år, til neste rullering av arealdelen.

HN4 – nytt hyttefelt Bjørkebekk. Vi opprettholder vår **innsigelse** til dette forslaget, jf. brev 16.05.2019.

HN11a og b – utvidelse av hyttefelt ved Holvannet. Det er foreslått en justering av utbyggingsområdet ved at den midtre delen er trukket vekk fra vannet. Vi opprettholder vår **innsigelse**, også til det reviderte forslaget, da det ikke er tatt tilstrekkelig hensyn til 100-metersbeltet og beliggenheten i «fjella-korridoren». Vi viser til vårt brev 16.05.2019.

HN5 – utvidelse av hyttefelt på Torskastet. Vi ser det som positivt at området er redusert sammenlignet med tidligere planforslag. Vi vil imidlertid opprettholde vår **innsigelse** da det ikke er tatt tilstrekkelig hensyn til interessene i 100-metersbeltet. Vi viser til vårt brev 16.05.2019.

HN10 – utvidelse av hytteområde på Lexerød. Vi opprettholder vår **innsigelse** til dette forslaget, jf. vårt brev 16.05.2019.

TN6-9 – turistformål på Tolsby. TN6 er nå foreslått redusert til 6 dekar. Reduksjonen er tilstrekkelig til at vi anser innsigelsen for imøtekommet.

TN7 omfatter ca. 16 dekar fulldyrket jord av svært god jordkvalitet. Vi kan ikke se at kommunen har pekt på forhold som tilsier at vår vurdering av jordvern hensynet innenfor området bør vurderes annerledes enn ved forrige høringsrunde. Nasjonal jordvernstrategi og fylkesplanen for Østfold tilsier at jordvernet skal praktiseres svært strengt, og at utbygging på dyrka mark kun kan tillates for høyst nødvendig infrastruktur. Turistformål faller ikke inn under denne kategorien. Vi opprettholder derfor **innsigelsen** mot område TN7 med begrunnelse i nasjonale og regionale føringer om matproduksjon og jordvern hensyn.

Vi vil også påpeke at konsekvensutredningen for dette området framstår som mangelfull, i og med at temaet landbruk nå er gitt positiv verdi. Konsekvensutredningen omtaler ikke tapet av dyrket jord, men hevder derimot at dyrket jord ikke blir berørt. Dette er en mangel ved konsekvensutredningen som forringer beslutningsgrunnlaget for planforslaget. Ved forrige høringsforslag viste konsekvensutredningen av det samme området til at dyrket jord ble berørt.

TN9 er nå foreslått omgjort til fritids- og turistformål i stedet for fritidsboliger (HN9). Vi kan ikke se at dette medfører noen endring fra vår innsigelse til HN9 hvor vi mente det var tatt for lite hensyn til interessene i 100-metersbeltet langs vannet. Vi fremmer derfor **innsigelse** til TN9 med samme begrunnelse som for tidligere HN9, jf. vårt brev 16.05.2019.

ANDRE FORHOLD

Bestemmelse 3.2 – bruksendring av fritidsbebyggelse

Det er lagt inn forslag om bestemmelse for dispensasjon for bruksendring fra fritidsbolig til boligformål. Det er ikke tillatt med bestemmelser om saksbehandlingsregler, og denne delen av bestemmelsen må anses ugyldig. Dispensasjonssøknader skal behandles etter plan- og bygningsloven kapittel 19. Ordlyden kan eventuelt endres til en retningslinje.

Vi forutsetter at vi får tilsendt eventuelle dispensasjonssøknader om dette til uttalelse, jf. plan- og bygningsloven § 19-1. Vi vil videre fremheve at en bruksendring fra fritidsbolig til bolig i de fleste tilfeller vil være i strid med statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging. Videre vil en slik mulighet for ytterligere spredt og uplanlagt boligbygging kunne gi utfordringer både for arealforvaltningen og for kommunens økonomi. Vi vil derfor sterkt anbefale å fjerne teksten, også dersom den omformuleres til en retningslinje.

NR4 – som ved tidligere forslag er det lagt inn et nytt stenbrudd, Fange fjelltak. Vi signaliserte i vårt brev 16.05.2019 at vi kunne akseptere dette, men forutsatte at kommunen reduserte mulighetene for å bygge nye boliger nært anlegget. Vi kan ikke se at det har skjedd noen reduksjon av det nærliggende område SB2. Vi mener det er mer enn tilstrekkelig areal foreslått til boligutbygging i kommunen til at det skal være nødvendig å legge til rette for nye boliger som kan bli støytsatt fra fjelltaket.

Hensynssone H910 – hvor gjeldende reguleringsplan skal gjelde. Det er valgt å benytte hensynssone H910 på gjeldende reguleringsplaner. Hensynssone 910 er ment for reguleringsplaner der gjeldende regulering skal videreføres *uten endringer eller tillegg*. Etter vår vurdering, på bakgrunn av ordlyden i plan- og bygningsloven § 11-8 f), forarbeidene til bestemmelsen og diverse uttalelser fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet, kan kommunen derfor ikke endre eller utfylle en eldre reguleringsplan gjennom en nyere kommuneplan der hensynssone 910 benyttes. Vi viser også til ordlyden i § 11-8 f) om at ved bruk av denne hensynssonen skal kommunen vurdere om reguleringsplanene er i samsvar med nasjonale og regionale interesser.

Hvis kommunen *ikke* bruker denne hensynssonen i kommuneplanen, vil fortsatt eldre reguleringsplaner gjelde inntil de blir opphevet eller endret. Forskjellen vil likevel være at i et slikt tilfelle vil kommuneplanen utfylle de eldre reguleringsplanene der disse er tause. Dersom det er motstrid mellom kommuneplanen og en eldre reguleringsplan følger det av plan- og bygningsloven § 1-5 annet ledd at ny kommuneplan går foran, med mindre denne bestemmer noe annet.

Det må tas en gjennomgang av dette forholdet.

Bestemmelse 3.4.1 - landbruks-, natur- og friluftsområder. Bestemmelsen er veldig omfattende. Det bør vurderes å kun beholde første setning, og deretter vise til veilederen *Garden som ressurs*.

For øvrig viser vi til kommunens ansvar som planmyndighet, jf. [Fylkesmannens forventningsbrev til kommune for 2020](#) av 29.01.2020 og [Fylkesmannen i Oslo og Vikens forventninger til kommunal arealplanlegging 2019-2020](#) av 14.11.2019.

Med hilsen

Gunhild Dalaker Tuseth (e.f.)
direktør
Klima- og miljøvernavdelingen

Nina Glomsrud Saxrud (e.f.)
direktør
Landbruksavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur

Kopi til:

Viken fylkeskommune	Postboks 220	1702	SARPSBORG
Statens vegvesen region øst	Postboks 1010 Nordre Ål	2605	LILLEHAMMER

Aremark kommune
1798 Aremark

Nils Lexerød

Forstrømsvei 31

1778 Halden

Halden 18.04.20

Høringsuttalelse kommuneplan for Aremark kommune

Det vises til høringsuttalelse fra Fylkesmannen i Oslo og Viken og fra Østfold Fylkeskommune, og rådmannens gjennomgang av disse i forbindelse med den første høringsrunden.

Uttalelsen gjelder HN10 på Lexerød gnr 13, bnr. 3.

Det er fremmet innsigelser mot HN10 fra Fylkesmannen i Oslo og Viken og fra Østfold Fylkeskommune.

Jeg vil påpeke at innsigelsene fra Fylkesmannen gjelder **utvidelsen** av område HN10 fra det som ligger inne i dagens arealplan.

Jeg vil derfor benytte anledningen til:

- 1) Å fastholde mitt primære ønske om å opprettholde hele HN10 slik at det kan foretas en samlet regulering med Tolsby og Torskastet slik rådmannen innstiller. Det muliggjør også en samlet vurdering av behovet og beliggenhet for småbåthavn.

- 2) Sekundært vil jeg gjøre gjeldene at den delen av området som er inne i dagens arealplan videreføres til neste planperiode. Denne delen vil da kunne reguleres som en utvidelse av eksisterende reguleringsplan for Kolløya-Denes eller i en egen reguleringsplan dersom det anses som hensiktsmessig.

Videre tillater jeg meg å påpeke at selv om området i arealplanen er på totalt 122 daa (65 daa i eksisterende arealplan) planlegges det et hytteområde med 12 til 15 hytter. Det gjelder dermed et begrenset antall, og under reguleringsarbeidet vil det være naturlig å se på plassering av tomtene i forhold til 100 meters beltet. Den resterende delen av planområdet vil avsettes til fellesområder, grøntbelter og hensynssoner.

Det samme gjelder for småbåthavn. Dersom en utvidelse av småbåthavnen i Mørkevik ikke er ønskelig eller mulig er det viktig at arealplanen åpner for i reguleringsplanarbeidet å vurdere småbåthavn i Hjørpenesområdet, og at dette sees i sammenheng med utbyggingen på Tolsby.

Til slutt vil jeg gjenta at ønske om utleggelse og utbygging av noen flere hytteomter på Lexerød er begrunnet i å styrke næringsgrunnlaget på gården, både for meg og etterfølgende generasjoner.

Med vennlig hilsen
Nils Lexerød

Aremark kommune

v/ ordfører og rådmann

post@aremark.kommune.no

På vegne av velforeningen for Skjulstad hyttefelt:

Aremark er en stor hyttekommune som tilfører verdier og virksomhet, men som også trekker på kommunens tjenester. Naturlig krever det oppmerksomhet fra kommunen og kommuneadministrasjonens side.

Kommuneplanens arealdel har etter det vi kan se ikke omtale av spesifikke tiltak som berører vårt hyttefelt, men vi er glade for å ha vært en høringsinstans.

En erfaring gjennom årene har imidlertid vært at vedtak og handlinger fra kommunens side kommer brått på. Det er eksempler på avgjørelser i kommunestyret der det etter vår oppfatning hadde vært naturlig i forkant å innhente synspunkter fra oss hytteeiere. Videre har erfaringen vært at det kan ta lang tid å få svar på søknader og forespørsler – dog har dette bedret seg i det senere.

Vi vil foreslå følgende:

Hytteforeningene kunne hvert halvår møte Aremark kommune, på både politisk og administrativt nivå. Her kan kommunen orientere om pågående planer og tiltak og få hytteeiernes synspunkter og innspill.

Siden vi for tiden er i en spesiell tid med omfattende tiltak for smittebegrensning, burde dette være et naturlig tema før sommerferien. Vår velforening kan videreformidle informasjon til våre medlemmer, antagelig gjelder det samme for de andre hytteforeningene.

Andre aktuelle temaer for orientering og innspill er naturlig nok de som ligger under «Bolig og eiendom», men ikke bare her.

Vi håper på et positivt svar!

Med vennlig hilsen

Hans Christian Erlandsen

Leder, Skjulstad velforening.

erlandsen@penneknekt.no

Telefon 934 63 443

Statens vegvesen

AREMARK KOMMUNE
Rådhuset Aremarkveien 2276
1798 AREMARK

Behandlende enhet:
Transport og samfunn

Saksbehandler/telefon:
Jan Antonsen / 95022740

Vår referanse:
20/55194-3

Deres referanse:
2017/267-71

Vår dato:
21.04.2020

Høringsuttalelse – andre gangs offentlig ettersyn og høring av kommuneplanens arealdel 2020–2032 – Aremark kommune

Vi viser til Aremark kommunes brav av 9. mars 2020 vedlagt dokumenter vedrørende andre gangs høring av kommuneplanens arealdel. Vi har også lastet ned oppdaterte bestemmelser (rev. 13.03.2020) fra kommunens hjemmeside.

Vi ga høringsuttalelse ved første gangs offentlig ettersyn i vårt brev av 16. mai 2019. Vi varslet da innsigelse til bestemmelser om byggegrense (§ 2.8 a) og boligbebyggelse (§ 2.11.1).

Planperiode

Vi går ut fra at planperioden er 2020–2032 som det står på bestemmelser og plankart, og ikke 2018–2030 som kommunen skriver i sitt brev.

Vegnummer

I Aremark finnes ingen riksveger, bare fylkesveger. Flere fylkesveger har også fått nye nummer. Vi anbefaler at planbeskrivelsen rettes på side 10 (Rv. 21 rettes til Fv. 21) og side 17 (Fv. 864 rettes til Fv. 1322).

Byggegrenser

Statens vegvesen anbefaler at bestemmelser om byggegrenser tas inn i bestemmelsene til kommuneplanens arealdel. På den måten vil plan- og bygningsloven få den sektorovergripende og samordnende rolle som forutsatt.

Byggegrenser fastsatt i arealplaner går foran de generelle byggegrensene angitt i vegloven, jf. vegloven § 29 første ledd første punktum. De går også foran byggegrenser fastsatt i eldre arealplaner, jf. plan- og bygningsloven § 1.5 andre ledd.

Postadresse
Statens vegvesen
Transport og samfunn
Postboks 1010 Nordre Ål
2605 LILLEHAMMER

Telefon: 22 07 30 00
firmapost@vegvesen.no
Org.nr: 971032081

Kontoradresse
Skoggata 19
1530 MOSS

Fakturaadresse
Statens vegvesen
Regnskap
Postboks 702
9815 Vadsø

I Aremark kommune finnes ingen riksveger, og det er nå Viken fylkeskommune som har totalansvaret for fylkesvegene. *Det er derfor Viken som må avklare i hvilken grad dette skal gjelde i denne planen.*

Vi forslår at bestemmelse § 2.8 bokstav a andre ledd skal lyde:

«For fylkesveien 21, 106 og 124 gjelder 50 m byggegrenseavstand. Før øvrige fylkesveier og gang- og sykkelveier gjelder 15 m byggegrenseavstand. For eldre reguleringsplaner gjelder regulert byggegrenseavstand hvis denne er fastsatt i planen.»

Avkjørsler

Siden bestemmelse § 2.8 også omfatter avkjørsler, anbefaler vi at ordet «avkjørsel» tas inn i bestemmelsenes overskrift.

Vi forslår å endre bestemmelse § 2.8 bokstav a første ledd til:

«Nye og endrede avkjørsler fra fylkesveg skal på forhånd forelegges og godkjennes av Viken fylkeskommune. 'Rammeplan for behandling av avkjørselsspørsmål langs riks- og fylkesveger i Østfold', vedtatt av fylkesutvalget 11. februar 2010, skal legges til grunn ved vurderingene.»

Avsluttende kommentar

Ved første gangs offentlig ettersyn varslet Statens vegvesen innsigelse til noen bestemmelser. Våre merknader er imøtekommet og vi har derfor frafalt innsigelsene. Planen kan derfor nå vedtas. Vi ønsker å få tilsendt endelig plan etter vedtak.

Statens vegvesen Transport og samfunn

Med hilsen

Anders O. T. Hagerup
seksjonsleder

Jan Antonsen
sjefingeniør

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen håndskrevne signaturer.

Kopi

FYLKESMANNEN I OSLO OG VIKEN, Postboks 325, 1502 MOSS

VIKEN FYLKESKOMMUNE, Postboks 220, 1702 SARPSBORG

AREMARK KOMMUNE
Rådhuset Aremarkveien 2276
1798 AREMARK

Deres ref.:
2017/267

Vår ref.:
19/03034-7

Dato:
16.04.2020

Svar på høring av kommuneplanens arealdel 2018-2030 for Aremark kommune

Kommuneplanens arealdel for Aremark er lagt ut til 2.gangs høring og offentlig ettersyn.

Kommuneoverlegen har ingen kommentar til planskrivelsen.
Kommuneoverlegen har forslag til endring i ordlyd i to punkt i retningslinjene:

§ 2.4 Miljøkvalitet, estetikk, natur, landskap og grønnsstruktur, herunder midlertidige og flyttbare konstruksjoner og anlegg

d) Støy

Ved regulering og byggesak, skal det planlegges slik at støyforholdene innendørs og utendørs tilfredsstiller de anbefalte støygrensene i tabell 3 i retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging T-1442/2016 ~~støynivået ikke overstige departementets retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging T-1442/2016 med henvisning til de anbefalte grenseverdiene i tabell 3,~~ eller til enhver tid gjeldende retningslinjer. Tabellene 4 og 5 i T-1442/2016 gjelder og skal følges i hele bygge- og anleggsperioden.

Treningsstudio og diskotekvirksomhet skal ikke plasseres i samme bygning som boliger.

2.2.3 Støyende virksomhet

Ved etablering eller utvidelse av støyende virksomheter eller tiltak, skal det utarbeides en støyfaglig utredning med støysonekart. Støyutredningen skal avklare hvilke avbøtende tiltak og hvilke alternative løsninger som vil være nødvendig slik at ~~krav til maksimale støygrenser i gjeldende anbefalte støygrenser gitt i tabell 3 i~~ støyretningslinjer, T-1442/2016, kan oppfylles.

Med hilsen

Rita Martinsen
Kommuneoverlege, Aremark
Kopi til:
Maria Skåren/Virksomhet plan og samfunnsutvikling

Saksbehandler: Liv-Torill Osland Lunde, Virksomhet helse

Aremark kommune
Aremarkveien 2276
1798 Aremark

Kopi til

UTTALELSE TIL OFFENTLIG ETTERSYN/HØRING

Hafslund Nett AS («HN») viser til annengangs offentlig ettersyn og høring av kommuneplanens arealdel for Aremark kommune. Høringsfristen er 20. april 2020 og uttalelsen er dermed innen fristen.

1. Bemerkninger

HN viser til opplysninger gitt som uttalelse ved varsel om oppstart av planarbeidet.

Nettselskapet er tilfreds med at forslagsstiller har imøtekommet våre innspill, og har ingen ytterligere bemerkninger til planen.

Vennligst ta kontakt dersom det skulle være spørsmål eller uklarheter.
Kontaktinformasjon: firmapost@hafslundnett.no

Med hilsen
Hafslund Nett AS

Hanne Korsvold
Avdeling rettigheter

Kommunstyrelsen

§ 41

Dnr 2019-000117 214

Samråd - Kommunplanens arealdel för Aremark kommun

Sammanfattning av ärendet

Aremarks kommun har utarbetat en Kommuneplan arealdel och efter en remissrunda erbjuds Dals-Eds kommun med flera en möjlighet att yttra sig.

Kommunen har tidigare yttrat sig i ärendet och har då inget att erinra.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse kommunstrateg 2020-03-10

Planbeskrivning – Kommuneplanens arealdel för Aremarks kommun

Bestämmelser till kommuneplanens arealdel 2020-2032 – reviderad

2020-03-13

Kommunstyrelsens beslut

- Kommunstyrelsen beslutar att Dals-Eds kommun tackar för erbjudandet att yttra sig och har som tidigare inget att erinra mot planen. Dals-Eds kommun ser en fördel av utbyte mellan kommunerna och ser fram emot vidare kontakter.

Expedieras till

post@aremark.kommune.no

Justerandes signatur

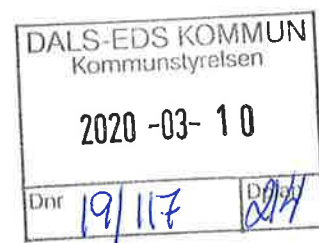
Utdragsbestyrkande

Datum
2020-03-10

Diarienummer
KS 2019.000117.214

Christian Nilsson, 0534-19054
christian.nilsson@dalsed.se

Kommunstyrelsen

Kommuneplanens arealdel för Aremark kommun –

2:a gångs remiss

Beslutsunderlag

Aremarks kommun har utarbetat en Kommuneplan arealdel och efter en remissrunda erbjuds Dals-Eds kommun med flera en möjlighet att yttra sig.

Bedömning

Kommunen har tidigare yttrat sig i ärendet och hade då inget att erinra.

Inga justeringar har gjorts i planen efter remissrundan.

Beslutsförslag

Dals-Eds Kommun tackar för erbjudandet att yttra sig och har som tidigare inget att erinra mot planen. Dals-Eds kommun ser en fördel av utbyte mellan kommunerna och ser fram emot vidare kontakter.

Agneta Johansson
Kommunchef

Christian Nilsson
Kommunstrateg

Beslutet skickas till:

Aremarks Kommune ,

Adress: post@aremark.kommune.no

Aremark kommune
Rådhuset
1798 AREMARK

Dato: 16.03.2020
Vår ref: 19/01950-5
Deres ref: 2017/267-71

Uttalelse- 2. gangs høring og offentlig ettersyn av kommuneplanens arealdel for Aremark kommune 2018–2030

Ladebekken 50
Postboks 3021 Lade
N-7441 Trondheim

TELEFON + 47 73 90 46 00
E-POST post@dirmin.no
WEB www.dirmin.no

GIRO 7694.05.05883
SWIFT DNBANOKK
IBAN NO5376940505883
ORG.NR. NO 974 760 282

SVALBARDKONTOR
TELEFON +47 79 02 12 92

Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard (DMF) viser til ovennevnte sak, datert 6. mars 2020 og til ettersendelse av oppdaterte bestemmelser den 13.mars.

DMF viser til vår uttalelse til høring og offentlig ettersyn, datert 9.mai 2019.

Vi registrerer at vårt innspill i hovedsak er blitt hensyntatt gjennom endring/tilføyning av omtale av mineralloven i planbeskrivelsen og med ny bestemmelse om masseuttak i § 2.1.3.

Vi anser at behandling av temaet mineralressurser/masseuttak er gjort på en god måte i arealplanen, og har ingen øvrige merknader.

For nærmere informasjon om mineralloven med tilhørende forskrifter, se hjemmesiden vår på www.dirmin.no. Her finner du også vår digitale kartløsning, som er et nyttig verktøy for oppdatert informasjon om mineraluttak, bergrettigheter m.m., supplert med relevante kartdata fra andre etater.

Vennlig hilsen

Dragana Beric Skjøstad
Seksjonssjef

Unni Garberg
Seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer.
Saksbehandler: Unni Garberg

Mottakere:

Aremark kommune

Rådhuset

1798 AREMARK

Fra: Line Dalene[Line.Dalene@aremark.kommune.no]
Sendt: 10.03.2020 15:42:44
Til: Aremark post[post@aremark.kommune.no]
Tittel: VS: 2.gangs høring - kommuneplanens arealdel - Aremark kommune, Viken

Fra: Peter Månsson [mailto:Peter.Mansson@arjang.se]
Sendt: 10. mars 2020 15:37
Til: Line Dalene <Line.Dalene@aremark.kommune.no>
Kopi: Agneta Hansemark <Agneta.Hansemark@arjang.se>
Emne: 2.gangs høring - kommuneplanens arealdel - Aremark kommune, Viken

Hej!

Årjängs kommun har inga synpunkter på kommunplanen.

Med vänlig hälsning

Peter Månsson
Samhällsbyggnadschef
Årjängs kommun

Anknytning +46 (0) 573 140 75
Växel +46 (0) 573 141 00
E-post: peter.mansson@arjang.se
Webbplats: www.arjang.se
Postadress: Box 906, 672 29 Årjäng
Så här hanterar vi dina personuppgifter
www.arjang.se/GDPR

KYSTVERKET

Sørøst

Aremark kommune
RÅDHUSET
1798 AREMARK

Deres ref.:
2017/267-71

Vår ref.:
2019/1448-5

Arkiv nr.:

Saksbehandler:
Aase Kristin Eikenæs Marthinsen

Dato:
18.03.2020

Uttalelse til 2. gangs offentlig ettersyn av kommuneplanen arealdel 2018-2030 - Aremark kommune – Viken fylke

Vi viser til brev av 09.03.2020 vedrørende offentlig ettersyn av kommuneplanens arealdel 2018-2030 for Aremark kommune. Vi viser for øvrig til vår uttalelse av 9. mai 2019.

Da planarbeidet ikke vil ha betydning for de interesser som Kystverket skal ivareta, har vi ingen merknader til 2. gangs offentlig ettersyn av planen.

Med hilsen

Aase Kristin Eikenæs Marthinsen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Eksterne kopimottakere:
Fylkesmannen i Oslo og Viken Postboks 325 1502 MOSS

Vedlegg:

Regionkontor Sørøst

Sentral postadresse: Kystverket Telefon: +47 07847 Internett: www.kystverket.no
Postboks 1502 E-post: post@kystverket.no
6025 ÅLESUND

For besøksadresse se www.kystverket.no Bankgiro: 7694 05 06766 Org.nr.: NO 874 783 242

Brev, sakskorrespondanse og e-post bes adressert til Kystverket, ikke til avdeling eller enkeltperson

PS 40/20 Orienteringer

PS 41/20 Referatsaker

PS 42/20 Grunngitte spørsmål etter §20 i reglement for utvalg

PS 43/20 Forespørsler/interpellasjoner